

INFORME DE GESTIÓ CONSOLIDAT DE L'EXERCICI 2018

Aquest informe de gestió s'ha elaborat seguint les recomanacions de la *Guia per a l'elaboració de l'informe de gestió de les entitats cotitzades*, publicada per la Comissió Nacional del Mercat de Valors al juliol de 2013.

ÍNDEX

1. Situació de l'entitat
2. Evolució i resultat dels negocis
3. Liquiditat i recursos de capital
4. Riscos
5. Circumstàncies importants esdevingudes després del tancament de l'exercici
6. Informació sobre l'evolució previsible de l'entitat
7. Activitats de R+D+I
8. Adquisició i alienació d'accions pròpies
9. Altres informacions rellevants

1 - SITUACIÓ DE L'ENTITAT

1.1. Estructura organitzativa

Banco de Sabadell, S.A., amb domicili social a Alacant, a l'avinguda Óscar Esplá, 37, té per objecte social el desenvolupament de l'activitat bancària i està subjecte a la normativa i les regulacions de les entitats bancàries que operen a Espanya. Pel que fa referència a la supervisió de Banc Sabadell en base consolidada, cal esmentar l'assumpció de les funcions com a supervisor prudencial per part del Banc Central Europeu (BCE) des de novembre de 2014.

El banc és la societat dominant d'un grup d'entitats l'activitat de les quals controla directament i indirectament i que constitueixen, juntament amb aquest, el grup Banc Sabadell. Banc Sabadell està integrat per diferents entitats financeres, marques, societats filials i societats participades que inclouen tots els àmbits del negoci financer, i opera fonamentalment a Espanya, el Regne Unit, Mèxic i Andorra.

El grup compta amb una organització estructurada en els negocis següents:

- Negoci Bancari Espanya agrupa les següents unitats de negoci de clients:
 - Banca Comercial: és la línia de negoci amb més pes en el grup i centra la seva activitat en l'oferta de productes i serveis financers a grans i mitjanes empreses, pimes, comerços i autònoms, particulars i col·lectius professionals, *consumer finance* i bancassegurances.
- Sabadell és la marca de referència que opera en la major part del mercat espanyol. A més a més, opera amb les marques següents:
- SabadellHerrero a Astúries i Lleó.
 - SabadellGuipuzcoano al País Basc, Navarra i la Rioja.
 - SabadellGallego a Galícia.
 - SabadellSolbank a les Canàries, a les Balears i a les zones costaneres del sud i llevant.
 - ActivoBank enfoca la seva activitat als clients que operen exclusivament a través d'Internet o per telèfon.
- Banca Corporativa: Ofereix productes i serveis a grans corporacions i institucions financeres nacionals i internacionals. Agrupa les activitats de banca corporativa, finançament estructurat i *trade finance* & IFI.
 - Mercats i Banca Privada: Aquest negoci ofereix la gestió de l'estalvi i de la inversió dels clients de Banc Sabadell i inclou des de l'anàlisi d'alternatives fins a la intervenció en els mercats, la gestió activa del patrimoni i la seva custòdia. Aquest negoci agrupa i gestiona de manera integrada: SabadellUrquijo Banca Privada, la unitat d'Inversions, Productes i Anàlisi, Tresoreria i Mercat de Capitals, Contractació i Custòdia de Valors.
 - Transformació d'Actius porta a terme l'activitat de gestió del balanç immobiliari del banc amb una perspectiva integral de tot el procés de transformació, i presta serveis a la cartera immobiliària del grup i de tercers, amb una vocació de negoci i de posada en valor.
 - Negoci Bancari Regne Unit: La franquícia de TSB inclou el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit, que inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques.
 - Altres geografies: Està integrat principalment per Mèxic, oficines a l'exterior i oficines de representació que ofereixen tot tipus de serveis bancaris i financers de Banca Corporativa, Banca Privada i Banca Comercial. Aquesta activitat es desenvolupa principalment a Mèxic a través de Sabadell Capital SOFOM i Institució de Banca Múltiple, als Estats Units a través de Banc Sabadell Miami Branch i Sabadell Securities i a EMEA a través de Banc Sabadell Londres, Banc Sabadell França, Banc Sabadell Casablanca i BancSabadell d'Andorra.

Banc Sabadell és l'entitat dominant d'un grup de societats que el 31 de desembre de 2018 pujava a 162, de les quals 136 són considerades grup i 26 són associades (el 31 de desembre de 2017 pujava a 167, de les quals 143 eren considerades grup i 24 eren associades).

El Consell d'Administració és el màxim òrgan de decisió de la societat i del seu grup consolidat, ja que té encomanada, legalment i estatutàriament, l'administració i la representació del banc. El Consell d'Administració es configura bàsicament com un instrument de supervisió i control, i delega la gestió dels negocis ordinaris a favor dels òrgans executius i de l'equip de direcció.

El Consell d'Administració es regeix per normes de govern definides i transparents, en particular pels Estatuts socials i el Reglament del Consell d'Administració d'acord amb la normativa en matèria de govern corporatiu.

En particular, és responsable, entre altres coses, de:

- a) Aprovació de les estratègies generals de la companyia.
- b) Nomenament i, si escau, cessament d'administradors en les diferents societats filials.
- c) Identificació dels riscos principals de la societat i implantació i seguiment dels sistemes de control intern i d'informació adequada.
- d) Determinació de les polítiques d'informació i comunicació amb els accionistes, els mercats i l'opinió pública.
- e) Fixació de la política d'autocartera dins el marc que, si escau, determini la Junta General d'Accionistes.
- f) Aprovació de l'informe anual de govern corporatiu.
- g) Autorització d'operacions de la societat amb consellers i accionistes significatius que puguin presentar conflictes d'interessos.
- h) En general, la decisió d'operacions empresarials o financeres de particular transcendència per a la companyia.

La composició del Consell d'Administració el 31 de desembre de 2018 és la següent:

Composició del Consell

	Càrrec
Josep Olliu Creus	President
José Javier Echenique Landiribar	Vicepresident
Jaume Guardiola Romojaro	Conseller delegat
Anthony Frank Elliott Ball	Conseller
Aurora Catá Sala	Consellera
Pedro Fontana García	Conseller
María José García Beato	Consellera secretària general
Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	Consellera
George Donald Johnston	Conseller
David Martínez Guzmán	Conseller
José Manuel Martínez Martínez	Conseller
José Ramón Martínez Sufrategui	Conseller
José Luis Negro Rodríguez	Conseller director general
Manuel Valls Morató	Conseller
David Vegara Figueras	Conseller
Miquel Roca i Junyent	Secretari no conseller

El Consell d'Administració ha implementat un conjunt de normes i reglaments de govern corporatiu definits i transparents, d'acord amb la normativa espanyola de govern corporatiu. La majoria dels membres del Consell (11 de 15) són consellers no executius, incloent-hi 10 consellers independents.

Banc Sabadell compta amb un marc de govern intern que el Consell d'Administració ha actualitzat en la reunió de gener de 2019, en què es detallen, entre altres aspectes, la seva estructura accionarial, els òrgans de govern, l'estructura del grup, la composició i funcionament del govern corporatiu, les funcions de control intern, les qüestions clau, el marc de gestió dels riscos i les polítiques del grup.

Actualment, hi ha cinc comissions del Consell en funcionament, a les quals acudeixen, així mateix, membres de la Direcció General.

Les comissions del Consell són:

- La Comissió Executiva
- La Comissió d'Auditoria i Control
- La Comissió de Nomenaments
- La Comissió de Retribucions
- La Comissió de Riscos

La composició d'aquestes comissions el 31 de desembre de 2018 es presenta en el quadre següent:

Composició comissions					
Càrrec	Executiva	Auditoria i Control	Nomenaments	Retribucions	Riscos
President	Josep Oliu Creus	Manuel Valls Morató	Aurora Catá Sala	Aurora Catá Sala	David Vegara Figueras
Vocal	José Javier Echenique Landiribar	Pedro Fontana García	Anthony Frank Elliott Ball	Anthony Frank Elliott Ball	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras
Vocal	Jaume Guardiola Romojaro	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	Pedro Fontana García	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	George Donald Johnston
Vocal	José Manuel Martínez Martínez	José Ramón Martínez Sufrategui	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	George Donald Johnston	Manuel Valls Morató
Vocal	José Luis Negro Rodríguez	-	-	-	-
Secretari no Vocal	Maria José García Beato	Miquel Roca i Junyent	Miquel Roca i Junyent	Maria José García Beato	Maria José García Beato
Nombre de reunions el 2018	35	12	12	12	15

Comissió Executiva

La Comissió Executiva té totes les facultats delegables del Consell d'Administració. A més, li correspon la coordinació de la direcció executiva del banc, l'adopció de tots els acords i les decisions que corresponguin a l'àmbit de les facultats que li hagi atorgat el Consell d'Administració, el seguiment de l'activitat ordinària del banc, i, a més, ha d'informar el Consell d'Administració de les decisions adoptades en les seves reunions, sense perjudici de les altres funcions que li atribueixin els Estatuts socials i el Reglament del Consell d'Administració.

Comissió d'Auditoria i Control

A la Comissió d'Auditoria i Control li corresponen les competències establertes en la llei, entre les quals hi ha:

- Informar en la Junta General de les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèries de la seva competència.
- Supervisar l'eficàcia del control intern de la societat, l'auditoria interna i els sistemes de gestió de riscos, incloent-hi els fiscals, així com discutir amb els auditors de comptes o societats d'auditoria les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.
- Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada.

d) Proposar al Consell d'Administració, per sotmetre'l a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels auditors de comptes externs, i establir les condicions per a la seva contractació, l'abast del mandat professional i, si escau, la seva revocació o no-renovació; revisar el compliment del contracte d'auditoria i procurar que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria es redactin de manera clara i precisa.

e) Informar dels comptes anuals, així com dels estats financers trimestrals i semestrals i dels fullets que s'hagin de remetre als òrgans reguladors o de supervisió, tot vigilant el compliment dels requeriments legals i la correcta aplicació dels principis de comptabilitat generalment acceptats, i informar també de les propostes de modificació d'aquests principis.

f) Establir les relacions oportunes amb els auditors externs per rebre informació sobre les qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, per tal que siguin examinades per la comissió, i sobre altres qüestions relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i les normes d'auditoria.

g) Informar de totes les qüestions que, en el marc de les seves competències, el Consell d'Administració sotmeti a la seva consideració.

h) Totes les altres que se li atribueixin per llei o pels estatuts i reglaments que els desenvolupin i les que es derivin de les normes de bon govern d'aplicació general.

D'acord amb el seu Reglament, la Comissió d'Auditoria i Control porta a terme funcions relatives al procés d'informació financera i sistemes de control intern, funcions relatives a l'auditoria de comptes, funcions relatives a la informació econòmica i financera, funcions relatives als serveis de l'auditoria interna i funcions relatives al compliment de les disposicions reguladores, dels requeriments legals i dels codis de bon govern, en concret:

a) Vigilar el compliment de les lleis, de la normativa interna i de les disposicions reguladores de l'activitat de la companyia.

b) Avaluar la suficiència i el compliment del Reglament de la Junta General d'Accionistes, del Reglament del Consell d'Administració i del Codi de conducta de la companyia i, en especial, del Reglament Intern de Conducta del Mercat de Valors.

c) Examinar el grau de compliment de les regles de govern de la companyia, i elevar al Consell d'Administració les propostes de millora que cregui oportunes.

d) Supervisar l'informe de govern corporatiu que el Consell d'Administració ha d'aprovar, perquè l'inclogui en la memòria anual.

Comissió de Nomenaments

La Comissió de Nomenaments té com a mínim les següents responsabilitats bàsiques, sense perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts socials, el Consell d'Administració o el Reglament del Consell d'Administració:

a) Elevar al Consell d'Administració les propostes de nomenament de consellers independents per a la seva designació per cooptació o per a la seva submissió a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les propostes per a la reelecció o separació d'aquests consellers.

b) Informar de les propostes de nomenament dels consellers restants per a la seva designació per cooptació o per a la seva submissió a la decisió de la Junta General, així com les propostes per a la seva reelecció o separació.

c) Vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració, d'acord amb el que estableix l'article 53 dels Estatuts socials.

d) Avaluar la idoneïtat, les competències, els coneixements i l'experiència necessaris en el Consell d'Administració.

e) Informar de les propostes de nomenament i separació dels alts directius i del col·lectiu identificat.

f) Informar sobre les condicions bàsiques dels contractes dels consellers executius i dels alts directius.

g) Examinar i organitzar els plans de successió del president del Consell i del primer executiu del banc i, si escau, formular propostes al Consell.

h) Establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració i elaborar orientacions sobre com aconseguir aquest objectiu.

Comissió de Retribucions

La Comissió de Retribucions té com a mínim les següents responsabilitats bàsiques, sense perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts socials, el Consell d'Administració o el Reglament del Consell d'Administració:

- a) Proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels consellers.
- b) Proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels directors generals o dels qui desenvolupin les funcions d'alta direcció sota la dependència directa del Consell, de comissions executives o de consellers delegats, així com la retribució individual i les altres condicions contractuals dels consellers executius, i vetllar per la seva observança.
- c) Revisar periòdicament la política de remuneracions.
- d) Informar respecte als programes de retribució mitjançant accions i/o opcions.
- e) Revisar periòdicament els principis generals en matèria retributiva, així com els programes de retribució de tots els empleats, ponderant l'adequació a aquests principis.
- f) Vetllar per la transparència de les retribucions.
- g) Vetllar perquè els eventuais conflictes d'interès no perjudiquin la independència de l'assessorament extern.
- h) Verificar la informació sobre remuneracions que es contenen en els diferents documents corporatius, incloent-hi l'Informe de remuneracions dels consellers.

Comissió de Riscos

La Comissió de Riscos té com a mínim les següents responsabilitats bàsiques, sense perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts socials, el Consell d'Administració o el Reglament del Consell d'Administració:

- a) Supervisar la implantació del Marc Estratègic de Riscos.
- b) Determinar i proposar al ple del Consell els límits anuals d'inversió en el mercat immobiliari, així com els criteris i volums aplicables als diferents tipus d'inversió.
- c) Reportar al ple del Consell el desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb aquest article i altres disposicions legals o estatutàries que es puguin aplicar.
- d) Informar trimestralment en el ple del Consell dels nivells de risc assumits, de les inversions fetes i de la seva evolució, així com de les repercussions que es puguin derivar per als ingressos del grup de variacions en els tipus d'interès i la seva adequació als VaR aprovats pel mateix Consell.
- e) Fer el seguiment i detectar qualsevol superació dels llindars de tolerància aprovats, vetllant per l'activació dels plans de contingència establerts a aquest efecte.
- f) Informar la Comissió de Retribucions sobre si els programes de retribució dels empleats són coherents amb els nivells de risc, capital i liquiditat del banc.

1.2. Model de negoci, principals objectius assolits i actuacions dutes a terme

El desenvolupament de l'entitat s'orienta al creixement rendible que generi valor per als accionistes, a través d'una estratègia de diversificació de negocis basada en criteris de rendibilitat, eficiència i qualitat de servei, amb perfil de risc conservador i dins el marc dels codis ètics i professionals i prenent en consideració els interessos dels diferents grups d'interès.

El model de gestió del banc s'enfoca en la permanència del client a llarg termini, mitjançant una activitat constant de fidelització de la cartera de clients fonamentada en la iniciativa i la proactivitat en la relació. El banc té una oferta global de productes i serveis, un equip humà qualificat, una plataforma tecnològica amb capacitat per al creixement i una orientació permanent a la recerca de la qualitat.

Des de l'inici de la crisi financera, el sector bancari espanyol s'ha vist immers en un procés de consolidació sense precedents. Més nivells de capital, requeriments més estrictes de provisions, la recessió econòmica i la pressió dels mercats de capitals han estat alguns dels factors que han forçat les entitats espanyoles a fusionar-se per guanyar escala, maximitzar l'eficiència i reforçar els seus balanços.

Durant els últims deu anys, Banc Sabadell ha expandit la seva presència geogràfica a Espanya i ha incrementat la seva quota de mercat a través d'un conjunt d'adquisicions. La més significativa és la de Banco CAM el 2012, que va permetre incrementar significativament la mida del seu balanç. El 2013, Banc Sabadell va ser capaç d'emprendre altres operacions corporatives en el marc de la reestructuració bancària en condicions econòmiques adequades. Després de les adquisicions de la xarxa de Penedès, Banco Gallego i Lloyds España el 2015, Banc Sabadell està ben posicionat per créixer orgànicament i beneficiar-se de la recuperació de l'economia espanyola i d'un futur increment en els tipus d'interès.

A través d'aquestes adquisicions i del creixement orgànic experimentat en els últims exercicis, Banc Sabadell ha reforçat la seva posició en algunes de les regions més riques d'Espanya (Catalunya, Comunitat Valenciana i Illes Balears) i ha incrementat la seva quota en altres àrees clau. Basant-se en la informació més recent disponible, Banc Sabadell té una quota de mercat en l'àmbit nacional del 8,0% en crèdit i del 7,0% en dipòsits (octubre de 2018). A més a més, Banc Sabadell destaca en productes com el crèdit comercial, amb una quota del 10,0% (octubre de 2018); finançament a empreses, amb un 11,6% (setembre de 2018); fons d'inversió, amb un 6,2% (desembre de 2018); contractació de valors, amb un 10,6% (desembre de 2018), i facturació a través de TPV amb un 16,5% (setembre de 2018).

Així mateix, Banc Sabadell continua mantenint el seu diferencial de qualitat respecte al sector i se situa en primera posició en el rànquing que mesura l'experiència client (*net promoter score*) per a grans empreses i pimes.

Pel que fa al negoci internacional, Banc Sabadell ha estat sempre un referent. El 2018 ha continuat sent així i Banc Sabadell ha continuat estant present en places estratègiques i acompanyant les empreses en la seva activitat internacional. Així mateix, ha assolit una quota del 15,2% en transferències SWIFT (acumulat trimestral) (desembre de 2018). En aquest sentit, durant aquests últims anys Banc Sabadell ha ampliat la seva presència internacional, i cal destacar com a fites principals: l'adquisició del banc britànic TSB i l'entrada en el mercat de Mèxic després d'obtenir la llicència per operar-hi com a banc comercial. Així i tot, al desembre de 2018, el 31% del crèdit del grup es genera a l'exterior (23% al Regne Unit i el 8% a Amèrica i la resta).

TSB s'ha focalitzat, d'una banda, en la migració i integració tecnològica i, de l'altra, a solucionar les incidències produïdes durant la migració. A partir d'ara, l'alta quota de mercat de Banc Sabadell en el sector de pimes a Espanya, juntament amb la seva experiència internacional, serà una sòlida eina de valor afegit per donar suport a TSB en el desenvolupament de serveis eficients i de qualitat per a les pimes també al Regne Unit.

Durant el 2018, el grup Banc Sabadell ha fet un gran esforç en la reducció de l'exposició a actius problemàtics i, fruit d'això, s'han produït dues transaccions corporatives que milloren el perfil de risc del grup. D'una banda, s'ha dut a terme una important desinversió de la cartera d'actius problemàtics (€ 12,2M valor brut total d'actius problemàtics venuts), de manera que s'ha reduït l'exposició a aquest tipus d'actius i s'ha aconseguit una ràtio de cobertura de problemàtics del 52,1%. I, d'altra banda, s'ha produït la venda del *servicer* immobiliari, en no considerar-lo negoci *core*.

Banc Sabadell desenvolupa el seu negoci de forma ètica i responsable, orientant el seu compromís amb la societat per tal que l'activitat impacti de manera positiva en les persones i el medi ambient. Són totes les persones que integren l'organització qui apliquen els principis i les polítiques de responsabilitat social corporativa, a més de garantir la qualitat i transparència en el servei al client.

A més de complir amb les normes aplicables, Banc Sabadell disposa d'un conjunt de polítiques, normes internes i codis de conducta que garanteixen aquest comportament ètic i responsable en tota l'organització i arriben a tota l'activitat del grup.

Dins del Marc Estratègic de Riscos, el control i seguiment d'aquestes qüestions es porta a terme a través de dos comitès: el Comitè d'Ètica Corporativa, que vetlla pel compliment en el grup de les normes de conducta del mercat de valors i del codi general de conducta, i l'Òrgan de Control Intern, en el qual estan representades totes les societats del grup que són subjectes obligats, i que vetlla pel compliment de la prevenció del blanqueig de capitals, el bloqueig al finançament del terrorisme i el control de les sancions internacionals.

Al seu torn, la Direcció de Compliment Normatiu té la missió d'impulsar i procurar els nivells més alts de compliment de la legislació vigent i l'ètica professional dins el grup, minimitzar la possibilitat que es produeixi un incompliment i assegurar que els que es puguin produir s'identifiquin, es reportin i se solucionin amb diligència i que es prenguin les mesures preventives oportunes, si no n'hi hagués. A més, té com a responsabilitat directa l'execució de diversos processos, catalogats com de risc alt, entre els quals destaquen la prevenció del blanqueig de capitals, el bloqueig al finançament del terrorisme, el control de sancions internacionals, el control de pràctiques d'abús de mercat, el control de compliment del Reglament Intern de Conducta i el control de la normativa de protecció a l'inversor (MiFID)/consumidor.

A part de tot això, el 2016 es va constituir el Comitè de Responsabilitat Social Corporativa, presidit per la secretària general, que té com a funció impulsar i coordinar l'estratègia, les polítiques i els projectes d'RSC del grup orientats al compromís de Banc Sabadell amb els clients, els empleats, el medi ambient i la societat. En aquest sentit, el banc està adherit a diferents iniciatives internacionals i també ha obtingut diversos certificats i qualificacions.

2 - EVOLUCIÓ I RESULTAT DELS NEGOCIS

2.1. Entorn econòmic i financer

El 2018, els esdeveniments polítics i geopolítics han tornat a constituir un focus d'atenció. Aquests esdeveniments han tingut un impacte creixent en els mercats financers al llarg de l'any, en un context en què els principals bancs centrals han avançat en la retirada dels estímuls monetaris.

Entre els esdeveniments polítics, destaquen el procés de negociacions al voltant de la sortida del Regne Unit de la Unió Europea (UE), la conducta del nou govern italià respecte a les regles fiscals europees, les polítiques proteccionistes de Trump o els resultats electorals en alguns països emergents.

Al Regne Unit, l'entorn polític ha estat marcat per les complexitats del Brexit, tant en les negociacions amb la UE com en l'àmbit domèstic, ateses les divisions que ha generat en el govern i en els principals partits. El principal escull de les negociacions amb la UE ha estat la recerca d'una solució per evitar una frontera física a Irlanda. Finalment, el govern de T. May i la UE han arribat a un acord que permet donar pas a un període de transició fins a finals de 2020 –prorrogable fins a finals de 2022– durant el qual es negociaria la nova relació bilateral. La votació d'aquest acord al Parlament britànic s'ha retardat fins a principis de 2019.

A Itàlia, les eleccions del 4 de març han comportat un càstig per als partits tradicionals i han deixat un Parlament fragmentat. Després de diversos mesos de complicades negociacions, que gairebé desemboquen en una crisi institucional, el Moviment 5 Estrelles i la Lliga van arribar a un acord de govern. El nou executiu va presentar uns pressupostos amb uns objectius de dèficit públic que no s'ajustaven a les consignes europees. En aquest context, la Comissió Europea, per primera vegada en la història, va rebutjar uns pressupostos nacionals. La disciplina imposada pels mercats financers i l'impacte negatiu de la situació política sobre l'activitat econòmica van acabar portant el govern italià a adoptar un to més conciliador amb la Comissió Europea i a reduir l'objectiu de dèficit per al 2019.

Als Estats Units, Trump ha adoptat un to cada vegada més agressiu en política exterior. Pel que fa a la Xina, els Estats Units ha adoptat aranzels sobre més de la meitat de les importacions procedents del país i ha amenaçat d'augmentar la taxa d'aquests aranzels i fer-los extensius a la totalitat de les importacions. A més, el sector tecnològic ha estat un altre dels focus d'atenció en les relacions entre tots dos països. En relació amb la UE, la treva assolida al maig ha permès que no s'adoptin mesures proteccionistes. Pel que fa al NAFTA, els països finalment han acordat renegociar (i reanomenar) l'acord en termes més favorables per als Estats Units.

En política exterior, el to assertiu dels Estats Units també s'ha materialitzat en: (i) la declaració de la UE com a "competidor estratègic", en contrast amb dècades de cooperació transatlàntica; (ii) la imposició de sancions a l'Iran, en contra de la posició de la resta de grans potències, i (iii) tensions puntuals amb països com ara Turquia, Corea del Nord, etc.

Les eleccions de meitat de mandat celebrades al novembre als Estats Units van portar els demòcrates a recuperar el control de la Cambra de Representants, tot i que el partit republicà (de Trump) va conservar el Senat. Els demòcrates han mostrat que tenen la intenció de fer servir la seva majoria per augmentar la pressió legal sobre Trump i limitar algunes de les seves polítiques domèstiques.

A Llatinoamèrica, destaca el gir polític que han experimentat països com Mèxic i el Brasil a les eleccions que han tingut lloc aquest any. A Mèxic, la victòria de López Obrador a les eleccions presidencials i parlamentàries del juliol ha afegit incertesa a l'entorn econòmic i institucional del país. En aquest sentit, l'ús de les consultes populars fora del marc legal per prendre decisions econòmiques de gran importància ha afectat negativament la confiança dels inversors. Per la seva banda, al Brasil, la victòria de l'exmilitar Bolsonaro ha estat interpretada com un clar rebuig de la població a la situació de violència i corrupció que viu el país.

Respecte a l'activitat econòmica, el PIB mundial ha mantingut un creixement relativament elevat, gràcies a factors com el caràcter expansiu de la política fiscal en països com els Estats Units i la Xina o una política monetària encara acomodaticia en regions com la zona euro.

En les economies desenvolupades, l'activitat a la zona euro ha continuat amb la tònica d'expansió, encara que a taxes una mica inferiors que en l'exercici previ, que va ser excepcionalment bo. Les dinàmiques de creixement s'han vist afectades negativament per un pitjor comportament de la demanda externa, en un context de cert debilitament del comerç internacional. També han influït negativament en l'activitat alguns factors puntuals com els nous estàndards d'emissions, que han afectat la producció del sector automobilístic. Al Regne Unit, l'activitat ha mostrat un creixement moderat, condicionada per la incertesa al voltant del Brexit. Aquesta incertesa ha incidit especialment en la inversió i en sectors com l'immobiliari. Als Estats Units, l'economia ha mostrat un important dinamisme, gràcies al caràcter expansiu de la política fiscal, que ha beneficiat especialment el consum privat. En aquest context, la taxa d'atur ha seguit retrocedint i s'ha mantingut en nivells històricament reduïts. Al Japó, l'economia s'ha continuat expandint de manera moderada, emparada per unes condicions de finançament laxes i per la despesa governamental.

En les economies emergents, el creixement econòmic de la Xina, tot i que s'ha mantingut elevat, ha mostrat una certa moderació, afectat pel reforç regulador de les autoritats en l'àmbit financer. Aquest efecte s'ha vist amplificat per les conseqüències de la guerra comercial impulsada pels Estats Units. Tanmateix, les mesures d'expansió econòmica adoptades han ajudat a compensar aquests efectes negatius. A la resta de països, el focus ha estat especialment centrat en les economies més vulnerables, com l'Argentina i Turquia, que han experimentat forts moviments negatius en els mercats financers en un context de tensionament de les condicions internacionals de finançament. Finalment, a Mèxic, l'economia ha mantingut un creixement moderat i relativament estable, que s'ha vist condicionat per la incertesa respecte a la negociació del NAFTA i la política domèstica.

Pel que fa a la inflació, a la zona euro, el component subjacent, que exclou energia i aliments, s'ha mantingut en nivells reduïts i sense mostrar una tendència definida. Al Regne Unit, la inflació s'ha moderat a mesura que s'han dissipat els efectes de la depreciaió de la lliura des del referèndum del Brexit i s'ha situat a finals d'any prop de l'objectiu de la política monetària. Als Estats Units, la inflació subjacent s'ha desplaçat a l'alça, fins a situar-se al voltant de l'objectiu de la Reserva Federal. La dinàmica salarial també ha millorat i està pràcticament normalitzada. Al Japó, la inflació s'ha mantingut continguda.

El preu del cru es va arribar a situar en màxims des de 2014 influït per les retallades de producció de l'OPEP, els colls d'ampolla en la producció dels Estats Units i l'anunci que aquest país reinstaurava les sancions sobre les exportacions de cru procedents de l'Iran. Posteriorment, el preu del petroli va retrocedir davant d'episodis de tensions financeres, les autoritzacions temporals concedides pels Estats Units per poder importar cru de l'Iran i l'augment de la producció de l'Àrabia Saudita, Rússia i els Estats Units.

L'economia espanyola ha mantingut un creixement robust i novament superior al de la zona euro durant el 2018, tot i que una mica inferior al que es va registrar en els anys previs. L'economia ha continuat tenint el suport d'uns reduïts tipus d'interès i la millor situació financera del sector privat. En relació amb el mercat laboral, la taxa d'atur ha seguit retrocedint i s'ha mantingut en mínims des de finals de 2008. En l'àmbit exterior, el sector turístic ha perdut impuls en un context en què part del turisme ha tornat a països competidors del Mediterrani. Això, juntament amb un preu del petroli més elevat en el conjunt de l'any, ha fet que el superàvit de la balança per compte corrent, que es repeteix per sisè any consecutiu, hagi estat inferior al de l'any anterior. Respecte al mercat immobiliari, tant el preu com les compravendes d'habitatge han mantingut un dinamisme notable. Per la seva banda, la nova concessió de crèdit ha registrat creixements destacats tant per a empreses com per a llars. Pel que fa a l'evolució dels comptes públics, les dades publicades apunten al fet que el dèficit es deu haver situat per sota del 3,0% del PIB. En l'àmbit polític, hi va haver un canvi de govern a partir de la moció de censura presentada pel PSOE.

Els mercats financers han experimentat un context de creixent volatilitat. Els actius de risc globals han registrat pèrdues pràcticament generalitzades, tot i que les caigudes han estat més intenses en els actius que s'havien beneficiat més del *search for yield*, com el deute corporatiu. Així, les condicions financeres s'han tensionat, especialment en la part final de l'exercici, i els problemes de liquiditat del mercat s'han accentuat. Amb tot això, els principals organismes internacionals han seguit advertint dels creixents riscos existents en els mercats financers per a l'estabilitat financera.

Els bancs centrals han continuat fent passos per avançar en el procés de normalització de les seves polítiques monetàries. El BCE, després de reduir el ritme mensual de compres d'actius, va finalitzar aquest programa a finals d'any, tot i que ha indicat que continuarà reinvertint els actius que vagin venent durant un període prolongat de temps. D'altra banda, el BCE va assenyalar que els tipus d'interès de referència es mantindrien sense canvis fins a, com a mínim, l'estiu de 2019. Al Regne Unit, el Banc d'Anglaterra va augmentar el tipus rector fins al 0,75% en la reunió de l'agost, de manera que va confirmar el procés de normalització monetària gradual i limitada que havia anunciat. Per la seva banda, la Fed ha seguit avançant en el seu camí de pujades graduals dels tipus d'interès, en un context de fort dinamisme econòmic, inflació entorn de l'objectiu de política monetària i normalització del mercat laboral. El tipus d'interès de referència ha finalitzat l'any en el 2,25-2,50%, respecte de l'1,25-1,50% de finals de 2017. Finalment, el Banc del Japó ha mantingut sense canvis el tipus d'interès rector en el -0,10%, alhora que ha anat reduint les compres de deute públic de manera no explícita. Al juliol va introduir més flexibilitat en les compres de deute públic, fet que va permetre més desviació de l'objectiu de rendibilitat del deute a 10 anys (del 0,00%), fins al 0,20%.

Les rendibilitats del deute públic a llarg termini han mostrat un comportament diferent als Estats Units i a Alemanya. La rendibilitat del deute públic nord-americà ha finalitzat per sobre del tancament de 2017. Aquesta evolució respon a factors com les pujades de tipus d'interès implementades per la Fed, el caràcter expansiu de la política fiscal o la fortaleza de l'activitat i del mercat laboral. La rendibilitat es va veure pressionada a la baixa en la part final de l'any, afectada pel mal comportament dels actius de risc i la caiguda del preu del cru. En el cas del deute públic alemany, la rendibilitat ha retrocedit respecte a finals de l'exercici 2017, i ha registrat nivells molt reduïts. La situació política a Itàlia o la situació dels mercats financers a finals d'any han estat alguns dels factors que hi han influït. D'aquesta manera, el diferencial en la rendibilitat entre els dos bons s'ha situat en màxims des de l'inici de la Unió Monetària Europea.

Les primes de risc sobiranes d'Espanya i Portugal han tancat l'any en uns nivells similars a l'anterior. Les millores en la qualificació creditícia i el cicle expansiu de les dues economies han suposat una pressió a la baixa per a les primes de risc. En sentit contrari, les tensions comercials i la important incertesa política a Itàlia van comportar una pressió a l'alça. A Itàlia, el context polític ha provocat un repunt significatiu de la prima de risc, que va arribar a màxims des de 2013. Això ha succeït malgrat haver retrocedit en el tram final de l'any davant el compromís més important del govern d'aquest país amb el rigor fiscal.

Pel que fa a les divises, el dòlar s'ha apreciat respecte de l'euro, després d'arribar a depreciar-se a principis d'any fins a nivells no observats des de finals de 2014. El dòlar s'ha vist emparat per l'ampliació del diferencial de tipus d'interès, el soroll polític a Itàlia, la incertesa al voltant del Brexit i una aversió més elevada al risc davant les disputes en l'àmbit comercial. La lliura esterlina, per la seva banda, no ha mostrat una tendència clara respecte de l'euro i s'ha mantingut la major part del temps en el rang 0,87-0,90. A més del Brexit, la lliura s'ha mostrat sensible a les expectatives sobre els tipus d'interès del Banc d'Anglaterra i a la inestabilitat política interna. El ien ha tancat l'exercici en nivells més apreciats als del tancament de l'any anterior en la seva cotització respecte del dòlar. En el tram final de l'any, la creixent volatilitat i inestabilitat en els mercats financers ha representat un factor de suport per a la moneda nipona.

La renda variable s'ha vist afectada negativament, a més de pel tensionament de les condicions globals de finançament, per la guerra comercial, especialment els sectors que hi han estat més exposats, com el sector autos i el de tecnologia. Nombroses companyies internacionals han rebaixat les seves expectatives de beneficis arran de l'impacte de les conteses comercials. A la zona euro, la inestabilitat política a Itàlia i l'intens repunt de la prima de risc del país han llastat l'evolució del sector bancari. L'IBEX 35 i el MIB italià han estat els índexs que pitjor ho han fet en aquest context, juntament amb el DAX alemany, que s'ha vist afectat per la importància del sector autos.

Els mercats financers dels països emergents s'han mostrat especialment sensibles als episodis d'avversió al risc relacionats amb l'Argentina i Turquia. En el cas de Turquia, la destacada depreciació de la lira turca i el fort augment de la prima de risc corporativa que va tenir lloc a l'agost van arribar fins i tot a impactar temporalment actius financers de països desenvolupats. Al marge de tot això, també han suposat factors de llast per als mercats emergents: (i) la inestabilitat política domèstica en algunes economies, (ii) el gir dels bancs centrals dels països desenvolupats i (iii) el proteccionisme impulsat per Trump. En aquest context, la prima de risc agregada per als països emergents ha arribat a assolir màxims des de principis de 2016. En el cas particular de Mèxic, el pes s'ha vist sotmès a una elevada volatilitat i a pressions depreciadores arran de la incertesa política. En aquest context i amb una inflació per sobre de l'objectiu de política monetària, el banc central ha continuat augmentant el tipus d'interès oficial.

2.2. Indicadors fonamentals de caràcter financer i no financer

A continuació, es presenten les magnituds principals del grup, que inclouen indicadors de caràcter financer i no financer clau per a la direcció del grup:

	2018	2017	Variació (%) interanual
Compte de resultats (en milions d'euros) (A)			
Marge d'interessos	3.675,2	3.802,4	(3,3)
Marge brut	5.010,2	5.737,3	(12,7)
Marge abans de dotacions	1.736,8	2.612,1	(33,5)
Benefici atribuït al grup	328,1	801,5	(59,1)
Balanç (en milions d'euros) (B)			
Total actiu	222.322	221.348	0,4
Inversió creditícia bruta viva	139.366	137.522	1,3
Inversió creditícia bruta de clients	146.420	147.325	(0,6)
Recursos en el balanç	161.678	159.095	1,6
<i>Dels quals: Recursos de clients en el balanç</i>	<i>137.343</i>	<i>132.096</i>	<i>4,0</i>
Fons d'inversió	26.379	27.375	(3,6)
Fons de pensions i assegurances comercialitzades	14.059	13.951	0,8
Recursos gestionats	205.711	204.420	0,6
Patrimoni net	12.117	13.222	(8,4)
Fons propis	12.545	13.426	(6,6)
Rendibilitat i eficiència (en percentatge) (C)			
ROA	0,15	0,38	
RORWA	0,41	1,03	
ROE	2,60	6,10	
ROTE	3,18	7,27	
Eficiència	58,29	50,15	
Gestió del risc (D)			
Riscos classificats en l' <i>stage</i> 3 (milers d'euros)	6.554	7.925	
Total actius problemàtics (milions d'euros)	8.279	15.318	
Ràtio de morositat (%)	4,22	5,14	
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l' <i>stage</i> 3 (%) (excloent-ne clàusules terra)	54,1	45,7	
Ràtio de cobertura d'actius problemàtics (%) (excloent-ne clàusules terra)	52,1	49,8	
Gestió del capital (E)			
Actius ponderats per risc (APR) (en milions d'euros)	80.279	77.505	
<i>Common equity Tier 1 phased-in</i> (%) (1)	12,0	13,4	
<i>Tier 1 phased-in</i> (%) (2)	13,4	14,3	
Ràtio total de capital <i>phased-in</i> (%) (3)	15,5	16,1	
<i>Leverage ratio phased-in</i> (%)	4,87	4,97	
Gestió de la liquiditat (F)			
<i>Loan-to-deposit ratio</i> (%)	101,6	104,3	
Accionistes i accions (dades a fi de període) (G)			
Nombre d'accionistes	235.523	235.130	
Nombre d'accions mitjaneres (en milions)	5.565	5.570	
Valor de cotització (en euros)	1.001	1.656	
Capitalització borsària (en milions d'euros)	5.568	9.224	
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)	0,05	0,14	
Valor comptable per acció (en euros)	2,25	2,41	
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)	0,45	0,69	
PER (valor de cotització / BPA)	20,11	11,85	
Altres dades			
Oficines	2.457	2.473	
Empleats	26.181	25.845	

- (A) En aquest apartat es mostren els marges del compte de resultats dels dos últims exercicis que es consideren més significatius.
- (B) La finalitat d'aquest bloc de magnituds és oferir una visió sintetitzada de l'evolució interanual dels principals saldos del balanç consolidat del grup, i destacar especialment les magnituds relacionades amb la inversió i els recursos de clients.
- (C) El propòsit d'aquest conjunt de ràtios és mostrar una visió significativa de la rendibilitat i eficiència durant els dos últims exercicis.
- (D) Aquest apartat mostra els principals saldos relacionats amb la gestió del risc del grup, així com les ràtios més significatives relacionades amb aquest risc.
- (E) El propòsit d'aquest conjunt de ràtios és mostrar una visió significativa de la solvència durant els dos últims exercicis.
- (F) El propòsit d'aquest apartat és mostrar una visió significativa de la liquiditat durant els dos últims exercicis.
- (G) La finalitat d'aquest bloc és oferir informació relativa al valor de l'acció i altres indicadors i ràtios relacionats amb el mercat borsari.
- (1) Recursos *core capital* / actius ponderats per risc (RWA).
- (2) Recursos de primera categoria / actius ponderats per risc (RWA).
- (3) Base de capital / actius ponderats per risc (RWA).

2.3. Revisió financera

Evolució del balanç i del compte de resultats

Durant el 2018, s'han originat impactes extraordinaris que han afectat el resultat de l'exercici, en què han destacat: 1) els costos addicionals de la migració tecnològica de TSB, 2) els costos relacionats amb les incidències postmigració de TSB i 3) les vendes institucionals de carteres.

Durant el 2017, el grup va arribar a un acord per alienar el 100% de les accions de Mediterráneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros; a més, va arribar a un acord de venda de les accions representatives del 100% del capital social de la filial Sabadell United Bank, N.A. a l'entitat nord-americana Iberiabank Corporation. El 2017 també es va tornar la cartera de *mortgage enhancement* (cartera diferenciada d'actius hipotecaris que va ser assignada a TSB per incrementar-ne el benefici) a Lloyds després de complir el seu propòsit, ja que l'èxit del model de negoci de TSB va permetre cancel·lar l'acord un any abans del que s'havia pactat. Aquests impactes s'aïllen de 2017 per calcular les variacions del compte de resultats a perímetre constant.

Banc Sabadell i el seu grup van concloure l'exercici 2018 amb un benefici net atribuït de 328,1 milions d'euros (568,0 milions d'euros sense considerar TSB) a causa de l'impacte dels extraordinaris.

La positiva evolució del negoci ordinari juntament amb la forta reducció dels actius problemàtics constitueixen els principals pilars sobre els quals es va assentar el desenvolupament de l'activitat de Banc Sabadell durant l'exercici 2018.

Evolució del balanç

Al tancament de l'exercici 2018, els actius totals de Banc Sabadell i el seu grup van totalitzar 222.322 milions d'euros (176.140 sense considerar TSB), respecte del tancament de l'any 2017 de 221.348 milions d'euros (173.203 milions sense considerar TSB).

En milions d'euros			
	2018	2017	Variació (%) interanual
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	23.494	26.363	(10,9)
Actius financers mantinguts per negociar	2.045	1.573	30,0
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	141	40	257,5
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	-	-	--
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	13.247	13.181	0,5
Actius financers a cost amortitzat	164.416	160.724	2,3
Valors representatius de deute	13.132	11.747	11,8
Préstecs i bestretes	151.284	148.977	1,5
Inversions en negocis conjunts i associades	575	576	(0,1)
Actius tangibles	2.498	3.827	(34,7)
Actius intangibles	2.461	2.246	9,6
Altres actius	13.445	12.821	4,9
Total actiu	222.322	221.348	0,4

Passius financers mantinguts per negociar	1.738	1.431	21,5
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	-	40	(100,0)
Passius financers a cost amortitzat	206.077	204.045	1,0
Dipòsits	179.878	177.326	1,4
Bancs centrals	28.799	27.848	3,4
Entitats de crèdit	12.000	14.171	(15,3)
Clientela	139.079	135.307	2,8
Valors representatius de deute emesos	22.599	23.788	(5,0)
Altres passius financers	3.601	2.932	22,8
Provisions	466	318	46,9
Altres passius	1.924	2.293	(16,1)
Total passiu	210.205	208.127	1,0
Fons propis	12.545	13.426	(6,6)
Un altre resultat global acumulat	(491)	(265)	85,2
Interessos minoritaris (participacions no dominants)	64	61	3,9
Patrimoni net	12.117	13.222	(8,4)
Total patrimoni net i passiu	222.322	221.348	0,4
Garanties financeres concedides	2.041	1.983	2,9
Compromisos de préstecs concedits	22.646	20.906	8,3
Altres compromisos concedits	8.233	9.917	(17,0)
Total comptes d'ordre	32.920	32.806	0,3

La inversió creditícia bruta viva tanca l'exercici 2018 amb un saldo de 139.366 milions d'euros (105.732 milions d'euros sense considerar TSB), fet que representa un creixement de l'1,3% interanual (3,5% sense considerar TSB). El component amb més pes dins dels préstecs i les partides a cobrar bruts són els préstecs amb garantia hipotecària, que el 31 de desembre de 2018 tenien un saldo de 80.872 milions d'euros i representaven el 58% del total de la inversió creditícia bruta viva.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual	Ex-TSB 2018	Ex-TSB 2017	Variació (%) interanual
Préstecs i crèdits amb garantia hipotecària	80.872	84.267	(4,0)	49.833	52.259	(4,6)
Préstecs i crèdits amb altres garanties reals	2.767	2.315	19,5	2.766	2.315	19,5
Crèdit comercial	6.186	5.802	6,6	6.186	5.802	6,6
Arrendament financer	2.565	2.316	10,7	2.565	2.316	10,7
Deutors a la vista i diversos	46.976	42.822	9,7	44.383	39.427	12,6
Inversió creditícia bruta viva	139.366	137.522	1,3	105.732	102.119	3,5
Actius classificats en l' <i>stage</i> 3 (clientela)	6.472	7.867	(17,7)	6.024	7.723	(22,0)
Ajustos per periodificació	(13)	(66)	(79,7)	(83)	(100)	(16,9)
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	145.824	145.323	0,3	111.673	109.742	1,8
Adquisició temporal d'actius	596	2.001	(70,2)	596	2.001	(70,2)
Inversió creditícia bruta de clients	146.420	147.325	(0,6)	112.269	111.743	0,5
Fons de provisions per a insolvències i risc de país	(3.433)	(3.727)	(7,9)	(3.211)	(3.646)	(11,9)
Préstecs i bestretes a la clientela	142.987	143.598	(0,4)	109.058	108.097	0,9

En el transcurs de l'any 2018 s'ha observat una millora en l'evolució dels actius problemàtics. L'evolució trimestral d'aquests actius ex-TSB (classificats en l'*stage* 3 més actius immobiliaris no coberts per l'Esquema de Protecció d'Actius) és la següent:

En milions d'euros

	2018				2017			
	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Entrada neta ordinària	(58)	(243)	(14)	(699)	(261)	(541)	(203)	(339)
Variació immobles	23	(244)	(136)	(5.497)	(67)	(51)	(154)	(1.370)
Entrada neta ordinària + immobles	(35)	(487)	(150)	(6.196)	(328)	(592)	(357)	(1.709)
Fallits	216	268	187	106	178	61	152	66
Variació trimestral ordinària del saldo en l'<i>stage</i> 3 i immobles	(251)	(755)	(337)	(6.302)	(506)	(653)	(509)	(1.775)

Variació neta que considera com a risc problemàtic la part corresponent al 20% de l'exposició retinuda en no haver estat transferida a l'FGD.

La disminució mostrada dels saldos en l'*stage* 3 va comportar que la ràtio de morositat se situés en el 4,22% al tancament de l'exercici 2018, respecte d'un 5,14% en concloure l'any 2017 (-92 punts bàsics). La ràtio de cobertura dels riscos classificats en l'*stage* 3 el 31 de desembre de 2018 va ser del 54,1%, respecte del 48,3% de l'any anterior.

Al tancament de l'any 2018, els recursos de clients en el balanç presenten un saldo de 137.343 milions d'euros (104.859 milions d'euros sense considerar TSB), respecte d'un saldo de 132.096 milions d'euros al tancament de l'any 2017 (97.686 milions d'euros sense considerar TSB), fet que representa un creixement del 4,0% (7,3% sense considerar TSB).

El total de recursos de clients de fora del balanç puja a 44.034 milions d'euros i decreix un -2,8% respecte a l'exercici precedent. Dins d'aquest capítol, va destacar en particular la caiguda del patrimoni en institucions d'inversió col·lectiva (IIC), que el 31 de desembre de 2018 es va situar en 26.379 milions d'euros, cosa que va representar una caiguda del -3,6% en relació amb el tancament de l'any 2017, compensat positivament pel creixement de les assegurances comercialitzades, que es van elevar fins als 10.465 milions d'euros, fet que va representar un increment del 5,0% en relació amb el tancament de l'any 2017.

Els valors representatius de deute emesos (emprèstits i altres valors negociables i passius subordinats), al tancament de l'any 2018, totalitzen 22.599 milions d'euros (20.889 milions sense considerar TSB), respecte d'un import de 23.787 milions d'euros (21.845 milions sense considerar TSB) el 31 de desembre de 2017.

El total de recursos gestionats el 31 de desembre de 2018 puja a 205.711 milions d'euros (170.285 milions d'euros sense considerar TSB), respecte de 204.420 milions d'euros el 31 de desembre de 2017 (166.447 milions d'euros sense considerar TSB), fet que suposa un increment durant l'exercici 2018 del 0,6% (2,3% sense considerar TSB).

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) Interanual	Ex-TSB 2018	Ex-TSB 2017	Variació (%) Interanual
Recursos de clients en el balanç (*)	137.343	132.096	4,0	104.859	97.686	7,3
Dipòsits de la clientela	139.079	135.307	2,8	105.353	99.277	6,1
Comptes corrents i d'estalvi	107.665	98.020	9,8	77.736	68.039	14,3
Dipòsits a termini	28.709	32.425	(11,5)	26.154	27.996	(6,6)
Cessió temporal d'actius	2.533	4.750	(46,7)	1.321	3.119	(57,7)
Ajustos per periodificació i cobertura amb derivats	172	113	52,3	142	123	15,7
Emprèstits i altres valors negociables	19.568	21.250	(7,9)	18.313	19.764	(7,3)
Passius subordinats (**)	3.031	2.537	19,4	2.586	2.081	24,3
Recursos en el balanç	161.678	159.095	1,6	126.251	121.122	4,2
Fons d'inversió	26.379	27.375	(3,6)	26.379	27.375	(3,6)
FI de renda variable	1.681	1.929	(12,9)	1.681	1.929	(12,9)
FI mixtos	6.469	6.490	(0,3)	6.469	6.490	(0,3)
FI de renda fixa	4.027	4.488	(10,3)	4.027	4.488	(10,3)
FI garantit	4.074	3.829	6,4	4.074	3.829	6,4
FI immobiliari	115	125	(8,3)	115	125	(8,3)
FI de capital de risc	46	38	21,1	46	38	21,1
Societats d'inversió	1.886	2.192	(13,9)	1.886	2.192	(13,9)
IIC comercialitzades no gestionades	8.081	8.283	(2,4)	8.081	8.283	(2,4)
Gestió de patrimonis	3.595	3.999	(10,1)	3.595	3.999	(10,1)
Fons de pensions	3.594	3.987	(9,8)	3.594	3.987	(9,8)
Individuals	2.168	2.476	(12,4)	2.168	2.476	(12,4)
Empreses	1.416	1.498	(5,5)	1.416	1.498	(5,5)
Associatius	11	13	(14,6)	11	13	(14,6)
Assegurances comercialitzades	10.465	9.965	5,0	10.465	9.965	5,0
Recursos fora de balanç	44.034	45.325	(2,8)	44.034	45.325	(2,8)
Recursos gestionats	205.711	204.420	0,6	170.285	166.447	2,3

(*) Inclou dipòsits de clients (ex-repos) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

(**) Es tracta dels passius subordinats dels valors representatius de deute.

Evolució del compte de resultats

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual	Ex-TSB 2018	Ex-TSB 2017	Variació (%) interanual
Interessos i rendiments assimilats	4.861,9	4.839,6	0,5	3.652,7	3.605,9	1,3
Interessos i càrregues assimilades	(1.186,8)	(1.037,3)	14,4	(977,3)	(837,1)	16,7
Marge d'interessos	3.675,2	3.802,4	(3,3)	2.675,5	2.768,8	(3,4)
Rendiment d'instruments de capital	8,2	7,3	12,8	8,0	7,1	13,8
Resultats entitats valorades mètode participació	56,6	308,7	(81,7)	56,6	308,7	(81,7)
Comissions netes	1.335,3	1.223,4	9,1	1.250,1	1.127,8	10,8
Resultats operacions financeres (net)	226,7	614,1	(63,1)	209,3	504,5	(58,5)
Diferències de canvi (net)	(1,3)	8,4	--	(1,6)	8,4	--
Altres productes i càrregues d'explotació	(290,4)	(227,0)	27,9	(230,1)	(211,3)	8,9
Marge brut	5.010,2	5.737,3	(12,7)	3.967,7	4.514,0	(12,1)
Despeses de personal	(1.590,6)	(1.573,6)	1,1	(1.208,3)	(1.178,9)	2,5
Recurrents	(1.529,6)	(1.546,9)	(1,1)	(1.168,1)	(1.163,0)	0,4
No recurrents	(61,0)	(26,6)	129,2	(40,2)	(15,8)	154,1
Altres despeses generals d'administració	(1.329,8)	(1.149,4)	15,7	(652,6)	(614,8)	6,1
Recurrents	(1.099,3)	(1.116,7)	(1,6)	(652,6)	(614,8)	6,1
No recurrents	(230,5)	(32,7)	--	-	-	--
Amortització	(353,1)	(402,2)	(12,2)	(264,5)	(329,6)	(19,7)
Marge abans de dotacions	1.736,8	2.612,1	(33,5)	1.842,3	2.390,8	(22,9)
Dotacions per a insolvències i altres deterioraments	(916,8)	(1.225,2)	(25,2)	(685,8)	(1.136,4)	(39,7)
Altres dotacions i deterioraments	(403,6)	(971,1)	(58,4)	(403,6)	(971,1)	(58,4)
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	2,5	432,6	(99,4)	1,2	425,9	(99,7)
Fons de comerç negatiu	-	-	--	-	-	--
Resultat abans d'impostos	418,9	848,3	(50,6)	754,1	709,1	6,3
Impost sobre beneficis	(83,6)	(43,1)	94,2	(179,0)	5,8	--
Resultat consolidat de l'exercici	335,2	805,2	(58,4)	575,2	714,9	(19,5)
Resultat atribuït a interessos minoritaris	7,1	3,7	92,0	7,1	3,7	92,0
Benefici atribuït al grup	328,1	801,5	(59,1)	568,0	711,2	(20,1)
Promemòria:						
Actius totals mitjans	217.168	214.356	1,3	170.502	168.418	1,2
Benefici per acció (en euros)	0,05	0,14		0,09	0,12	

El marge d'interessos de l'any 2018 totalitza 3.675,2 milions d'euros, un -3,3% per sota del marge d'interessos obtingut en l'exercici anterior, ja que aquest incorpora Mediterráneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros, Sabadell United Bank, N.A. i la cartera de *mortgage enhancement*, i, a més, el 2018 està afectat per les accions comercials de TSB. Excloent-ne TSB, el marge d'interessos arriba a 2.675,5 milions d'euros al tancament de l'exercici 2018, cosa que suposa una caiguda del -3,4% respecte de l'exercici anterior. A perímetre constant i sense considerar les accions comercials de TSB, el marge d'interessos creix interanualment un 1,5% (1,1% sense considerar TSB).

El marge total sobre actius totals mitjans disminueix a causa de la caiguda del marge de clients per les accions comercials de TSB, del rendiment inferior de la cartera de renda fixa per les rotacions i d'una major posició de liquiditat. D'aquesta

manera, el marge sobre actius totals mitjans se situa en l'1,69% el 2018 (1,77% el 2017).

En milers d'euros

	2018			2017			Variació		Efecte		
	Saldo mitjà	Resultats	Tipus %	Saldo mitjà	Resultats	Tipus %	Saldo mitjà	Resultats	Tipus	Volum	Dies
Caixa, bancs centrals i EC	28.583.832	23.299	0,08	18.512.411	2.925	0,02	10.071.421	20.374	22.012	(1.638)	-
Crèdits a la clientela	135.903.483	4.016.686	2,96	136.937.930	4.102.112	3,00	(1.034.447)	(85.426)	(70.169)	(15.257)	-
Cartera de renda fixa	25.950.163	352.466	1,36	28.809.194	494.316	1,72	(2.859.031)	(141.850)	(98.278)	(43.572)	-
Subtotal	190.437.478	4.392.451	2,31	184.259.535	4.599.353	2,50	6.177.943	(206.902)	(146.435)	(60.467)	-
Cartera de renda variable	933.848	-	-	1.079.233	-	-	(145.385)	-	-	-	-
Actiu material i immaterial	4.084.833	-	-	4.268.271	-	-	(183.438)	-	-	-	-
Altres actius	21.712.189	274.307	1,26	24.749.190	88.612	0,36	(3.037.001)	185.695	-	185.695	-
Total inversió	217.168.348	4.666.758	2,15	214.356.229	4.687.965	2,18	2.812.119	(21.207)	(146.435)	125.228	-
Entitats de crèdit	32.033.556	(35.690)	(0,11)	28.553.497	(29.558)	(0,10)	3.480.059	(6.132)	(39.265)	33.133	-
Dipòsits a la clientela	141.060.307	(309.436)	(0,22)	138.258.332	(266.315)	(0,19)	2.801.975	(43.121)	(52.330)	9.209	-
Mercat de capitals	24.614.108	(323.015)	(1,31)	26.020.323	(386.885)	(1,49)	(1.406.215)	63.870	50.044	13.826	-
Subtotal	197.707.971	(668.141)	(0,34)	192.832.152	(682.758)	(0,35)	4.875.819	14.617	(41.551)	56.168	-
Altres passius	7.134.507	(323.433)	(4,53)	8.438.119	(202.837)	(2,40)	(1.303.612)	(120.596)	-	(120.596)	-
Recursos propis	12.325.870	-	-	13.085.958	-	-	(760.088)	-	-	-	-
Total recursos	217.168.348	(991.574)	(0,46)	214.356.229	(885.595)	(0,41)	2.812.119	(105.979)	(41.551)	(64.428)	-
Total ATM	217.168.348	3.675.184	1,69	214.356.229	3.802.370	1,77	2.812.119	(127.186)	(187.986)	60.800	-

El·ls ingressos o costos financers derivats de l'aplicació de tipus negatius s'imputen segons la naturalesa de l'actiu o passiu associat. La línia d'entitats de crèdit del passiu recull els interessos negatius dels saldos d'entitats de crèdit del passiu, com a més significatius els ingressos de la TLTRD II.

Els dividendes cobrats i els resultats de les empreses que consoliden pel mètode de la participació pugen en conjunt a 64,7 milions d'euros, respecte de 315,9 milions d'euros el 2017, que incorporen la comissió neta cobrada per BanSabadell Vida pel contracte de reassegurança amb Swiss Re Europe. Aquests ingressos engloben principalment els resultats aportats pel negoci d'assegurances i pensions.

Les comissions netes pugen a 1.335,3 milions d'euros (1.250,1 milions d'euros sense considerar TSB) i creixen un 9,1% (10,8% sense considerar TSB) en termes interanuals. A perímetre constant i sense incloure l'impacte de l'exempció de les comissions per descobert de TSB, les comissions creixen un 10,1% (11,3% sense considerar TSB) interanual. Aquest creixement es manifesta com a conseqüència del bon comportament tant de les comissions de serveis com de les comissions de gestió d'actius.

Els resultats per operacions financeres i diferències de canvi totalitzen 225,4 milions d'euros (207,7 milions d'euros sense considerar TSB), incloent-hi el deteriorament pel deute subordinat de la Sareb en el segon trimestre. En l'exercici 2017, van pujar a 622,5 milions d'euros (512,9 milions d'euros sense considerar TSB), i incloïen l'*early call* de *mortgage enhancement* de TSB, així com les vendes de carteres de renda fixa.

Els altres productes i les càrregues d'explotació totalitzen -290,4 milions d'euros (-230,1 milions d'euros sense considerar TSB), respecte d'un import de -227,0 milions d'euros (-211,3 milions d'euros sense considerar TSB) l'any 2017. Dins d'aquest epígraf, destaquen particularment les aportacions al Fons de Garantia de Dipòsits, per un import de -106,3 milions d'euros (-98,3 milions d'euros en l'exercici anterior); les pèrdues per frau de TSB, per un import de -55,8 milions d'euros; l'aportació al Fons Únic de Resolució, per un import de -49,7 milions d'euros (-50,6 milions d'euros en l'exercici anterior); la prestació patrimonial per conversió d'actius per impostos diferits en crèdit exigible davant de l'Administració Tributària espanyola, per -45,0 milions d'euros (-54,7 milions d'euros en l'exercici anterior), i el pagament de l'impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit (IDEC) per -30,7 milions d'euros (-28,1 milions d'euros en l'exercici anterior).

Les despeses d'explotació (personal i generals) de l'any 2018 pugen a -2.920,4 milions d'euros (-1.860,9 milions d'euros sense considerar TSB), dels quals -291,5 milions d'euros van correspondre a conceptes no recurrents (-40,2 milions d'euros sense considerar TSB). En l'exercici 2017, les despeses d'explotació van totalitzar 2.723,0 milions d'euros (-1.793,6 milions d'euros sense considerar TSB) i van incloure -59,3 milions d'euros de despeses no recurrents (-15,8 milions d'euros sense considerar TSB). L'increment interanual correspon principalment als costos extraordinaris de migració i postmigració de TSB.

La ràtio d'eficiència de l'exercici 2018 se situa en el 58,29% (46,90% sense considerar TSB), respecte del 50,15% (42,10% sense considerar TSB) de l'any 2017. L'increment es deu a les despeses extraordinàries en què ha incorregut TSB durant l'exercici 2018.

Com a resultat de tot el que s'ha exposat anteriorment, l'exercici 2018 conclou amb un marge abans de dotacions de 1.736,8 milions d'euros (1.842,3 milions d'euros sense considerar TSB), respecte d'un import de 2.612,1 milions d'euros l'any 2017 (2.390,8 milions d'euros sense considerar TSB), fet que representa una caiguda del -33,5% (-22,9% sense considerar TSB) principalment pel ROF extraordinari i el cobrament de la comissió neta per BanSabadell Vida del contracte de reassurança amb Swiss Re Europe en l'exercici anterior, així com pels impactes extraordinaris relacionats amb la migració i postmigració en què ha incorregut TSB durant el 2018.

El total de dotacions i deterioraments totalitzen -1.320,4 milions d'euros (-1.089,4 milions d'euros sense considerar TSB) respecte d'un import de -2.196,4 milions d'euros l'any 2017 (-2.107,6 milions d'euros sense considerar TSB). Cal destacar que en aquest exercici s'inclou la provisió per les compensacions a clients de TSB, així com la provisió per les vendes institucionals de carteres.

Les plusvàlues per vendes d'actius pugen a 2,5 milions d'euros, 432,6 milions d'euros en l'exercici anterior, ja que incloïa la plusvàlua neta per la venda de Sabadell United Bank, la venda de Mediterráneo Vida i la venda del 100% del capital d'HI Partners Holdco Value Added, S.A.U. per part de la filial Hotel Investment Partners, S.L. (HIP).

Un cop aplicats l'impost sobre beneficis i la part del resultat corresponent a minoritaris, dona un benefici net atribuït al grup de 328,1 milions d'euros al tancament de l'any 2018, fet que suposa una caiguda del -59,1% respecte a l'exercici anterior a causa dels impactes extraordinaris. Sense considerar TSB, el benefici net atribuït al grup puja a 568,0 milions d'euros al tancament de 2018, un -20,1% per sota del resultat obtingut en el mateix període de 2017.

2.4. Resultats per negoci

A continuació, es detallen les magnituds financeres principals associades a les unitats de negoci més rellevants del grup, d'acord amb la informació per segments descrita en la nota 38 d'aquests comptes anuals consolidats.

Negoci Bancari Espanya

El benefici net al tancament del 2018 arriba als 955 milions d'euros, un descens interanual del -39%, per una aportació més baixa del ROF respecte a l'any anterior. Sense tenir en compte Mediterráneo Vida l'any anterior i les plusvàlues generades per Sabadell United Bank i Mediterráneo Vida, el descens és del 19,5%.

El marge d'interessos puja a 2.445 milions d'euros i disminueix un -3,3% respecte al mateix període de 2017. Sense considerar Mediterráneo Vida, el marge baixa un -2,0%.

Les comissions netes se situen en 1.202 milions d'euros, un 11,7% superior a l'any anterior, impulsades pel bon comportament de comissions de serveis i de gestió d'actius.

El resultat d'operacions financeres i diferències de canvi se situa en 193 milions d'euros, fet que suposa una caiguda per un ROF més baix i pel deteriorament del deute subordinat de la Sareb durant l'any.

Les despeses d'administració i amortització se situen en -1.791 milions d'euros, un 2,0% més que el mateix període de l'any anterior explicat, principalment per l'increment de despeses associades a transformació i digitalització del negoci, així com per nous desenvolupaments reguladors.

Les provisions i els deterioraments arriben a -543 milions d'euros, de manera que són significativament inferiors a l'any anterior.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) Interanual
Marge d'interessos	2.445	2.528	(3,3)
Resultats pel mètode de la participació i dividends	62	313	(80,2)
Comissions netes	1.202	1.076	11,7
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	193	541	(64,4)
Altres productes/càrregues d'explotació	(359)	(332)	8,0
Marge brut	3.543	4.126	(14,1)
Despeses d'administració i amortització	(1.791)	(1.756)	2,0
Marge d'explotació	1.752	2.370	(26,1)
Provisions i deterioraments	(543)	(867)	(37,4)
Guanys/Pèrdues en baixa d'actius i altres	1	384	(99,7)
Resultat abans d'impostos	1.211	1.887	(35,8)
Impost sobre beneficis	(253)	(321)	(21,1)
Resultat després d'impostos	957	1.566	(38,9)
Resultat atribuït a la minoria	2	-	-
Resultat atribuït al grup	955	1.566	(39,0)
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	10,9%	17,8%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	44,4%	39,1%	
Ràtio de morositat	5,2%	5,7%	
Ràtio de cobertura de l' <i>stage</i> 3	52,1%	45,6%	

Els préstecs i les bestretes a la clientela (sense ATA) se situen en 96.234 milions d'euros i representen un increment del 3,0% interanual.

Els recursos de clients en el balanç creixen un 6,2% interanual, amb un creixement significatiu de comptes a la vista. Els recursos fora del balanç decreixen un -2,9% pel descens en fons d'inversió i plans de pensions.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) Interanual
Actiu	146.411	142.521	2,7
Crèdit a la clientela (net) sense adquisició temporal d'actius	96.234	93.394	3,0
Passiu	138.029	133.370	3,5
Recursos de clients en el balanç	98.296	92.558	6,2
Finançament majorista mercat de capitals	19.833	20.168	(1,7)
Capital assignat	8.382	9.151	(8,4)
Recursos de clients fora del balanç	42.976	44.265	(2,9)
Altres indicadors			
Empleats	15.847	15.775	0,5
Oficines	1.865	1.880	(0,8)

Dins el negoci bancari a Espanya cal destacar els negocis més rellevants, sobre els quals es presenta informació de l'evolució dels resultats i magnituds principals.

Banca Comercial

La línia de negoci de més pes del grup és Banca Comercial, que centra la seva activitat en l'oferta de productes i serveis financers a grans i mitjanes empreses, pimes i comerços, particulars –banca privada, banca personal i mercats massius–, no residents i col·lectius professionals, amb un grau d'especialització que permet prestar atenció personalitzada als seus clients en funció de les seves necessitats, tant a través de l'expert personal de la seva xarxa d'oficines multimarca com mitjançant els canals habilitats per tal de facilitar la relació i l'operativitat a distància.

El benefici net al desembre de 2018 arriba als 866 milions d'euros, un descens interanual del -4,0%. Sense tenir en compte les vendes de Mediterráneo Vida i Exel Broker ni la comissió neta cobrada per BS Vida pel contracte de reassegurança amb Swiss Re Europe, l'increment seria del 34,7%.

El marge brut de 3.054 milions d'euros baixa un -5,3%, i aïllant els efectes comentats anteriorment el marge s'incrementa en un 3,1%.

El marge bàsic de 3.166 milions d'euros s'incrementa en un 0,7%, i a perímetre constant (sense considerar Mediterráneo Vida i Exel Broker) s'incrementa en un 1,8%.

El marge d'interessos és de 2.227 milions d'euros i disminueix un -3,1% respecte al mateix període de 2017. A perímetre constant disminueix un -1,7%.

El resultat pel mètode de la participació i dividendes de 2017 incorpora la comissió neta cobrada per BS Vida pel contracte de reassegurança amb Swiss Re Europe.

Les comissions netes se situen en 939 milions d'euros, un 11,3% superior a l'any anterior a causa del bon comportament de comissions de serveis i gestió d'actius.

El resultat d'operacions financeres i diferències de canvi el 2017 recull els impactes de vendes de carteres de morosos.

Les despeses d'administració i amortització se situen en 1.473 milions d'euros i es queden en línia respecte al mateix període de l'any anterior.

Les provisions i els deterioraments arriben a -389 milions d'euros i són inferiors a l'any anterior per les dotacions extraordinàries d'aquest exercici.

La partida de guanys i pèrdues en baixa d'actius i altres el 2017 incorpora les plusvàlues de Mediterráneo Vida i Exel Broker.

	2018	2017	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	2.227	2.299	(3,1)
Resultats pel mètode de la participació i dividends	44	304	(85,5)
Comissions netes	939	844	11,3
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	6	(37)	(116,2)
Altres productes/càrregues d'exploació	(162)	(185)	(12,4)
Marge brut	3.054	3.225	(5,3)
Despeses d'administració i amortització	(1.473)	(1.468)	0,3
Marge d'exploació	1.581	1.757	(10,0)
Provisions i deterioraments	(389)	(632)	(38,4)
Guanys/Pèrdues en baixa d'actius i altres	-	22	-
Resultat abans d'impostos	1.192	1.147	3,9
Impost sobre beneficis	(326)	(245)	33,1
Resultat després d'impostos	866	902	(4,0)
Resultat atribuït a la minoria	-	-	-
Resultat atribuït al grup	866	902	(4,0)
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	17,1%	19,2%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	47,4%	45,0%	
Ràtio de morositat	5,5%	6,4%	
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l' <i>stage</i> 3	48,4%	40,5%	

La inversió creditícia neta creix un 6,5%; els recursos del balanç creixen un 5,7%, i els recursos fora del balanç, un 1,8% principalment pel creixement en fons d'inversió.

	2018	2017	Variació (%) interanual
Actiu	170.249	162.618	4,7
Crèdit a la clientela (net) sense adquisició temporal d'actius	81.319	76.346	6,5
Passiu	165.355	157.994	4,7
Recursos de clients en el balanç	86.822	82.172	5,7
Capital assignat	4.894	4.624	5,8
Recursos de clients fora del balanç	24.223	23.797	1,8
Altres indicadors			
Empleats	11.336	11.427	-
Oficines	1.852	1.868	-

Banca Corporativa

Banca Corporativa ofereix solucions financeres i d'assessorament a grans corporacions i institucions financeres nacionals i internacionals. Agrupa les activitats de banca corporativa, finançament estructurat i *trade finance* & IFI.

El benefici net al desembre de 2018 puja a 84 milions d'euros, un descens interanual del -32,3%. El marge brut de 240 milions d'euros disminueix un -14%. El marge bàsic de 254 milions d'euros disminueix un -11,2%.

El marge d'interessos és de 145 milions d'euros i disminueix interanualment un -15,7%. Les comissions netes se situen en 109 milions d'euros, -4,4% inferiors a l'any anterior.

Les comissions netes es situen en 109 milions d'euros amb un descens interanual del -15,7%.

El resultat d'operacions financeres i diferències de canvi disminueix pel fet que el 2018 es van registrar resultats extraordinaris de vendes de carteres de préstecs.

Les despeses d'administració i amortització se situen en 41 milions d'euros i creixen un 24,2% respecte al mateix període de l'any passat.

Les provisions i els deterioraments arriben a 79 milions d'euros, fet que suposa un increment del 14,5%.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	145	172	(15,7)
Resultats pel mètode de la participació i dividendes	-	-	-
Comissions netes	109	114	(4,4)
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	(8)	3	(366,7)
Altres productes/càrregues d'explotació	(6)	(10)	(40,0)
Marge brut	240	279	(14,0)
Despeses d'administració i amortització	(41)	(33)	24,2
Marge d'explotació	199	246	(19,1)
Provisions i deterioraments	(79)	(69)	14,5
Guany/Pèrdues en baixa d'actius i altres	-	-	-
Resultat abans d'impostos	120	177	(32,2)
Impost sobre beneficis	(36)	(53)	(32,1)
Resultat després d'impostos	84	124	(32,3)
Resultat atribuït a la minoria	-	-	-
Resultat atribuït al grup	84	124	(32,3)
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	10,9%	14,0%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	17,2%	12,0%	
Ràtio de morositat	4,1%	4,7%	
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l' <i>stage</i> 3	91,2%	94,0%	

La inversió creditícia neta disminueix un 7,5%; els recursos del balanç s'incrementen un 15,7% gràcies als comptes a la vista i dipòsits fixos, i els recursos fora del balanç disminueixen un 8,7%, principalment pels plans de pensions d'empreses.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Actiu	11.020	11.958	(7,8)
Crèdit a la clientela (net) sense adquisició temporal d'actius	6.981	7.548	(7,5)
Passiu	10.289	11.239	(8,5)
Recursos de clients en el balanç	3.306	2.857	15,7
Capital assignat	732	720	1,7
Recursos de clients fora del balanç	472	517	(8,7)
Altres indicadors			
Empleats	155	140	-
Oficines	2	2	-

Mercats i Banca Privada

Mercats i Banca Privada ofereix i dissenya productes i serveis d'alt valor afegit, amb l'objectiu d'aconseguir una bona rendibilitat per al client, incrementar i diversificar la base de clients i assegurar la consistència dels processos d'inversió amb una anàlisi rigorosa i amb una gestió de qualitat reconeguda. Tot això portant el model de relació amb el client cap a la multicanalitat.

El benefici net al desembre de 2018 puja a 98 milions d'euros, cosa que suposa un increment interanual del 2,1%. El marge brut de 257 milions d'euros s'incrementa en un 4,9%, i el marge bàsic de 269 milions d'euros s'incrementa en un 9,3%.

El marge d'interessos de 74 milions d'euros s'incrementa interanualment un 27,6% pels bons resultats obtinguts en Tresoreria i Mercat de Capitals.

Les comissions netes se situen en 195 milions d'euros, un 3,7% superior a l'any anterior a causa de majors comissions en fons d'inversió i en valors.

Les despeses d'administració i amortització se situen en 113 milions d'euros i s'incrementen en un 7,6%.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	74	58	27,6
Resultats pel mètode de la participació i dividendes	-	-	-
Comissions netes	195	188	3,7
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	4	1	300,0
Altres productes/càrregues d'explotació	(16)	(2)	700,0
Marge brut	257	245	4,9
Despeses d'administració i amortització	(113)	(105)	7,6
Marge d'explotació	144	140	2,9
Provisions i deterioraments	(1)	(3)	-
Guany/Pèrdues en baixa d'actius i altres	-	-	-
Resultat abans d'impostos	143	137	4,4
Impost sobre beneficis	(45)	(41)	9,8
Resultat després d'impostos	98	96	2,1
Resultat atribuït a la minoria	-	-	-
Resultat atribuït al grup	98	96	2,1
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	55,6%	31,6%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	43,5%	42,5%	
Ràtio de morositat	0,1%	0,5%	
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l' <i>stage</i> 3	435,8%	71,0%	

La inversió creditícia neta creix un 31,4%, concentrat en els clients cotutelats; els recursos de clients en el balanç creixen un 30,2%, i els productes de recursos de fora del balanç disminueixen un -5,2%, principalment pel creixement en fons d'inversió.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Actiu	11.523	8.858	30,1
Crèdit a la clientela (net) sense adquisició temporal d'actius	2.859	2.175	31,4
Passiu	11.347	8.578	32,3
Recursos de clients en el balanç	8.293	6.367	30,2
Capital assignat	176	280	(37,1)
Recursos de clients fora del balanç	16.324	17.213	(5,2)
Altres indicadors			
Empleats	504	531	-
Oficines	10	10	-

Negoci Bancari Regne Unit

El benefici net al desembre de 2018 se situa en -240 milions d'euros, principalment a causa de -460 milions d'euros de les despeses addicionals de migració i postmigració.

El marge d'interessos totalitza 1.000 milions d'euros i cau un -3,3% interanual per les accions comercials de TSB després de la migració tecnològica.

Les comissions netes cauen un -10,9% interanual, principalment per les menors comissions en serveis i per les accions comercials de TSB després de la migració tecnològica.

Els resultats d'operacions financeres inclouen els resultats de vendes de renda fixa.

Les despeses d'administració i amortització creixen un 14,6% interanual i se situen en -1.148 milions d'euros, incloent-hi -195 milions d'euros de costos no recurrents relacionats amb la migració i postmigració.

Provisions i deterioraments pugen a -231 milions d'euros, i inclou una provisió de -142,1 milions d'euros pel total estimat de compensació als clients, incloent-hi les despeses extraordinàries del procés de gestió de queixes relacionades amb la migració.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	1.000	1.034	(3,3)
Resultats pel mètode de la participació i dividendes	-	-	-
Comissions netes	85	96	(10,9)
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	18	110	(83,8)
Altres productes/càrregues d'explotació	(60)	(16)	283,2
Marge brut	1.042	1.223	(14,8)
Despeses d'administració i amortització	(1.148)	(1.002)	14,6
Marge d'explotació	(106)	221	(147,8)
Provisions i deterioraments	(231)	(89)	-
Guany/Pèrdues en baixa d'actius i altres	1	7	-
Resultat abans d'impostos	(335)	139	(341,5)
Impost sobre beneficis	95	(49)	(295,2)
Resultat després d'impostos	(240)	90	(366,5)
Resultat atribuït a la minoria	-	-	-
Resultat atribuït al grup	(240)	90	(366,5)
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	-	5,8%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	101,6%	79,5%	
Ràtio de morositat	1,3%	0,4%	
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l' <i>stage</i> 3	50,4%	55,9%	

Els préstecs i les bestretes a la clientela nets (sense ATA) se situen en 33.929 milions d'euros, un descens interanual del -4,4%. A tipus de canvi constant, el descens és del -2,7% respecte a l'exercici anterior.

Els recursos de clients en el balanç pugen a 32.484 milions d'euros i baixen un -5,6% interanual (-4,7% a tipus de canvi constant). Durant l'any, disminueixen principalment pel venciment dels dipòsits a termini (FRISA), mentre que els comptes a la vista (PCA) s'incrementen.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Actiu	46.182	48.145	(4,1)
Crèdit a la clientela (net) sense adquisició temporal d'actius	33.929	35.501	(4,4)
Passiu	44.596	46.597	(4,3)
Recursos de clients en el balanç	32.484	34.410	(5,6)
Finançament majorista mercat de capitals	1.688	1.920	(12,1)
Capital assignat	1.586	1.548	-
Recursos de clients fora del balanç	-	-	-
Altres indicadors			
Empleats	8.353	8.287	0,8
Oficines	550	551	(0,2)

Projecte de migració de TSB

El 23 d'abril de 2018, TSB va dur a terme la migració a la seva nova plataforma tecnològica. Si bé les dades dels clients es van transferir segons s'havia planificat i les funcionalitats de gestió de comptes, els processos operatius i de generació d'informació de la nova plataforma tecnològica van començar a operar adequadament, immediatament després de la migració alguns clients van experimentar problemes per accedir als canals digitals, demores per ser atesos telefònicament i alentiment en el processament de les seves transaccions. L'elevat grau de repercussió que va crear aquesta situació va donar lloc a un augment dels intents de frau contra els clients de TSB.

Després d'això, el focus immediat de l'entitat va ser resoldre els problemes en el servei que estaven afectant els clients i identificar-ne les causes. Les primeres anàlisis indicaven que el disseny de la plataforma era robust i que la major part dels errors havien sorgit en el desplegament d'aquesta sobre la infraestructura tecnològica, de manera que l'entitat va iniciar un programa de remediació supervisat per la seva Comissió d'Auditoria. En el marc d'aquest pla, la Comissió d'Auditoria de TSB ha estat informada de la situació pre- i postmigració en relació amb els processos de generació de la informació financera i el marc de control, i ha conclòs que el marc de control sobre la informació financera proporciona garanties de la seva efectivitat tant abans com després de la migració de la plataforma de TSB. Les tres línies de defensa del grup participen del seguiment de la situació del marc de control sobre la informació financera de TSB i es reporta a la Comissió d'Auditoria sobre els aspectes rellevants.

Així mateix, el Consell d'Administració de TSB va sol·licitar una investigació independent, que està duent a terme Slaughter and May. Aquesta investigació està en marxa, i Slaughter and May emetrà el seu informe tan aviat com sigui possible. Per la seva banda, els reguladors britànics també estan duent a terme la seva pròpia investigació.

Així mateix, TSB ha assumit el compromís ferm d'assegurar que cada client afectat és compensat adequadament. En aquest sentit, s'ha creat un equip específicament dedicat a resoldre les reclamacions dels clients, la qual cosa ha suposat un esforç molt significatiu en la contractació i relocalització del personal. TSB s'ha proposat compensar tots els clients que hagin patit alguna pèrdua financera, tenint en consideració també les situacions en què els clients hagin patit alguna inconveniència. Aquest procés s'està duent a terme amb l'objectiu de combinar la celeritat en la tramitació de les reclamacions rebudes amb la necessitat que cada reclamació s'analitzi i s'atengui complint amb els requisits reguladors.

Actualment, tots els problemes tecnològics rellevants s'han resolt i el nombre d'incidències s'ha reduït significativament, de manera que es troben en els nivells habituals en el sector. D'aquesta manera, els clients estan començant a gaudir dels beneficis de la nova tecnologia implantada, que proporciona una plataforma integrada d'accés més ràpid, tant per a empleats com per a clients, i més agilitat en la contractació. Així, el temps per sol·licitar hipoteques s'ha reduït a la meitat després de la migració, i la plataforma permet que s'adjunti informació en temps real. A finals de l'exercici 2018, TSB ha començat a llançar els primers nous productes, que es poden contractar en línia després de la migració, i el nombre de trucades rebudes de clients en relació amb el funcionament de l'aplicació mòbil s'ha reduït molt significativament per la seva facilitat d'ús. Així mateix, ara els clients poden obrir comptes corrents en les sucursals de TSB en gairebé la meitat de temps que abans de la migració.

Altres geografies

El benefici net al desembre de 2018 arriba als 91 milions d'euros, cosa que suposa un increment interanual del 2,3%. Sense considerar Sabadell United Bank, el benefici net s'incrementa en un 47,9%.

El marge d'interessos se situa en 259 milions d'euros i baixa un -11,6% interanual. Sense considerar Sabadell United Bank, el creixement és del 26,1%, principalment pel creixement de Mèxic i de les OFEX d'EMEA (París, Londres i Casablanca).

Les comissions netes durant l'any retrocedeixen un -6,6% interanual, principalment per la no aportació de Sabadell United Bank. Sense considerar SUB, les comissions netes s'incrementen en un 3,3%.

El marge brut puja a 328 milions d'euros i disminueix un -8,4% interanual. Sense considerar Sabadell United Bank, el marge creix un 24,5% pel bon comportament de Mèxic, Miami i OFEX d'EMEA.

Les despeses d'administració i amortització baixen un -4,9% interanual. Sense tenir en compte la venda de Sabadell United Bank, s'incrementen en un 21,4% per les despeses de l'expansió a Mèxic.

Provisions i deterioraments s'incrementen respecte a l'exercici anterior per les provisions associades a l'increment de la inversió a Mèxic i Miami, i per més dotacions principalment associades a operacions singulars.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	259	293	(11,6)
Resultats pel mètode de la participació i dividends	3	3	(17,6)
Comissions netes	47	50	(6,6)
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	10	9	8,7
Altres productes/càrregues d'exploació	10	3	-
Marge brut	328	358	(8,4)
Despeses d'administració i amortització	(195)	(205)	(4,9)
Marge d'exploació	133	153	(13,0)
Provisions i deterioraments	(27)	(24)	9,4
Guany/Pèrdues en baixa d'actius i altres	-	1	-
Resultat abans d'impostos	107	130	(17,9)
Impost sobre beneficis	(11)	(37)	(70,4)
Resultat després d'impostos	96	92	3,3
Resultat atribuït a la minoria	5	4	-
Resultat atribuït al grup	91	88	2,3
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	9,0%	8,8%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	56,0%	54,5%	
Ràtio de morositat	0,3%	0,9%	
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l' <i>stage</i> 3	292,9%	113,0%	

La inversió creditícia neta se situa en 10.896 milions d'euros, un 23,3% per sobre de l'any anterior, principalment pel creixement del negoci de Mèxic i Miami.

Els recursos de clients en el balanç pugen a 6.328 milions d'euros i s'incrementen en un 26,0% interanual. Els recursos de fora del balanç pugen a 1.023 milions d'euros i es mantenen en línia amb l'any anterior.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Actiu	17.822	15.298	16,5
Crèdit a la clientela (net) sense adquisició temporal d'actius	10.896	8.836	23,3
Exposició immobiliària (net)	-	23	(100,0)
Passiu	16.789	14.431	16,3
Recursos de clients en el balanç	6.328	5.024	26,0
Capital assignat	1.033	866	19,2
Recursos de clients fora del balanç	1.023	1.033	(1,0)
Altres indicadors			
Empleats	908	765	18,7
Oficines	42	42	-

Transformació d'Actius Immobiliaris

El benefici net al desembre de 2018 arriba als -478 milions d'euros i creix un 49,4% interanual, principalment per unes dotacions inferiors i els resultats positius de vendes d'immobles.

Els resultats d'operacions financeres recullen les vendes de societats immobiliàries. El marge brut se situa en 97 milions d'euros, molt superior a l'any anterior.

El marge brut es situa en 97 milions d'euros, molt superior a l'any anterior.

Les despeses d'administració i amortització baixen un -14,1% interanual i se situen en -140 milions d'euros.

Provisions i deterioraments pugen a -520 milions d'euros, un 57,2% inferior al mateix període de l'any anterior, per les dotacions extraordinàries de 2017. Durant l'any s'inclouen -177,1 milions d'euros de les dotacions per vendes institucionals de carteres.

Els resultats per vendes se situen en 95,6 milions d'euros al desembre de 2018.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	(28)	(52)	(45,4)
Resultats pel mètode de la participació i dividendes	-	(1)	(100,0)
Comissions netes	1	2	(30,4)
Resultats operacions financeres i diferències de canvi	5	(37)	-
Altres productes/càrregues d'explotació	119	118	0,7
Marge brut	97	30	220,9
Despeses d'administració i amortització	(140)	(163)	(14,1)
Marge d'explotació	(43)	(133)	(67,5)
Provisions i deterioraments	(520)	(1.216)	(57,2)
Resultats per vendes	96	(14)	-
Guany/Pèrdues en baixa d'actius i altres	-	41	(100,0)
Resultat abans d'impostos	(563)	(1.307)	(56,9)
Impost sobre beneficis	85	364	(76,5)
Resultat després d'impostos	(478)	(943)	(49,4)
Resultat atribuït a la minoria	-	-	-
Resultat atribuït al grup	(478)	(943)	(49,4)
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	-	-	-
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	-	-	-
Ràtio de morositat	33,5%	32,2%	-
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l' <i>stage</i> 3	83,4%	49,9%	-

Continua la bona gestió d'actius immobiliaris i de la inversió creditícia neta, que baixa un -65,5% interanual, i l'exposició immobiliària neta, que baixa un -71,6% per la reclassificació a actius no corrents en venda de les carteres institucionals.

El finançament intragrup se situa en 10.281 milions d'euros, un -18,6% inferior a l'exercici anterior.

En milions d'euros

	2018	2017	Variació (%) interanual
Actiu	11.907	15.384	(22,6)
Crèdit a la clientela (net) sense adquisició temporal d'actius	1.332	3.865	(65,5)
Exposició immobiliària (net)	959	3.372	(71,6)
Passiu	10.791	13.728	(21,4)
Recursos de clients en el balanç	235	104	126,8
Finançament intragrup	10.315	12.627	(18,3)
Capital assignat	1.116	1.656	(32,6)
Recursos de clients fora del balanç	35	27	32,0
Altres indicadors			
Empleats	1.073	1.018	5,4
Oficines	-	-	-

3 - LIQUIDITAT I RECURSOS DE CAPITAL

3.1 Liquiditat

Els aspectes clau en l'evolució de la liquiditat en l'exercici del grup han estat:

- L'entitat ha continuat generant *gap* de liquiditat del negoci comercial, reduint el finançament total en els mercats majoristes. La ràtio *loan-to-deposit* (LTD) del grup al tancament de desembre de 2018 se situa en el 101,6%.
- L'entitat ha aprofitat les finestres d'emissió en un mercat en què la volatilitat i les ampliacions de *spread* han anat marcant la seva evolució durant el 2018. Durant l'any s'han produït venciments en el mercat de capitals per un import de 2.165 milions d'euros. Per contra, Banc Sabadell va fer emissions sota el Programa de renda fixa vigent en cada moment per un total de 436 milions d'euros. Concretament, una emissió de cèdules hipotecàries a vuit anys al desembre per un import de 390 milions d'euros subscrita íntegrament pel Banc Europeu d'Inversions (BEI); sis emissions de deute *senior preferred* a un termini entre cinc i set anys per un import total de 23 milions d'euros, i dues emissions de bons estructurats també per un import de 23 milions. Així mateix, sota el programa EMTN, Banc Sabadell va fer, el 7 de setembre de 2018, una emissió de deute *senior preferred* per un import de 750 milions d'euros a un termini de 5,5 anys, i el 12 de desembre va fer una emissió subordinada Tier 2 per un import de 500 milions d'euros i un venciment a 10 anys amb una opció de cancel·lació anticipada a favor de Banc Sabadell el cinquè any.
- Banc Sabadell va vendre al BEI un import total de 455 milions d'euros del tram A de la titulització d'actius IM Sabadell PIME 11 per al finançament de dues noves línies.
- El 2018, ha continuat la tònica positiva de millora del *rating*. El 19 de setembre de 2018, S&P Global Ratings va afirmar la qualificació creditícia de Banc Sabadell a llarg termini a BBB després de pujar-la a BBB des de BBB- el 6 d'abril. En la mateixa línia, tant Moody's com DBRS van confirmar el *rating* a llarg termini de Baa2 i BBB (high), respectivament, i van pujar la perspectiva a positiva des d'estable a l'abril i juliol de 2018. A més a més, amb la pujada del *rating* del banc les cèdules hipotecàries també han experimentat una millora en el seu *rating*. Concretament, Moody's va millorar a l'abril el *rating* a Aa1 des d'Aa2, i DBRS va incrementar el *rating* fins a l'AAA des d'AA al juliol de 2018.
- L'entitat ha mantingut un coixí de liquiditat en forma d'actius líquids per afrontar eventuais necessitats de liquiditat.

- En relació amb la ràtio LCR, des de l'1 de gener de 2018 el mínim exigible reguladorament és el 100%. Totes les unitats de gestió de liquiditat (UGL) de l'entitat han superat folgadamment aquest mínim. Pel que fa al grup, la ràtio LCR de l'entitat s'ha situat de manera permanent i estable al llarg de l'any àmpliament per sobre del 100%. Al desembre de 2018, la ràtio LCR se situa en 168% ex-TSB i 298% en TSB. En relació amb la *net stable funding ratio* (NSFR), que encara es troba en fase de definició final, l'entitat s'ha mantingut de manera estable en nivells superiors al 100%.

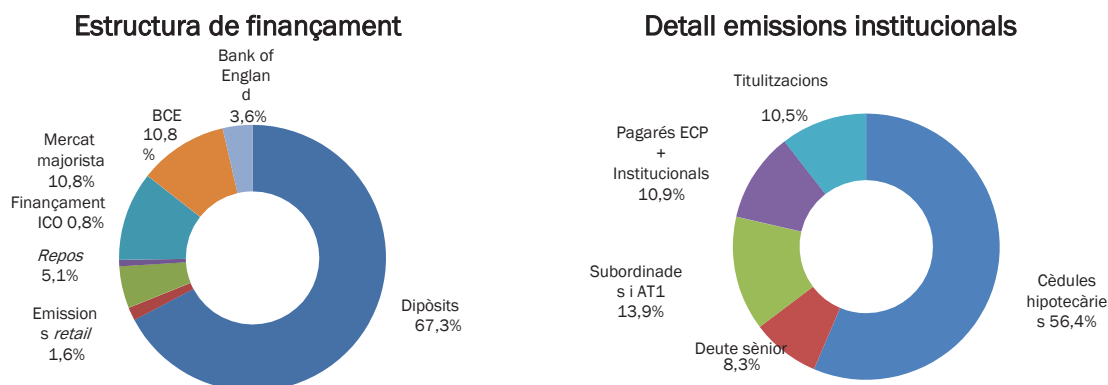
Les dades rellevants i ràtios bàsiques de liquiditat assolides al tancament de l'exercici han estat:

En milions d'euros

	2018	2017	Ex-TSB 2018	Ex-TSB 2017
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	145.824	145.323	111.673	109.742
Fons de provisions per a insolvències i risc de país	(3.433)	(3.727)	(3.211)	(3.646)
Crèdits mediació	(2.808)	(3.835)	(2.426)	(3.110)
Crèdit net ajustat	139.583	137.761	106.036	102.986
Recursos de clients en el balanç	137.343	132.096	104.859	97.686
<i>Loan-to-deposit ratio ajustada (%)</i>	101,6	104,3	101,1	105,4

El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,8945 el 31/12/2018 i del 0,8872 el 31/12/2017.

El detall de les fonts principals de finançament al tancament de 2018, tenint en compte la naturalesa de l'instrument i la contrapartida, és el següent:



Per a més informació sobre la gestió de la liquiditat del grup, l'estratègia de liquiditat i l'evolució de la liquiditat en l'exercici vegeu la nota 4 "Riscos", apartat "Risc de liquiditat", de la memòria dels comptes anuals.

3.2. Recursos de capital

En la nota 5, “*Recursos propis i gestió del capital*”, de la memòria consolidada del grup s’informa detalladament de la gestió del capital (marc regulador, dades en detall i actuacions del capital).

A continuació, es presenten les principals dades relatives a la gestió del capital:

En percentatge / milions d’euros

	2018	2017
CET1	12,0	13,4
Tier 1	13,4	14,3
Tier 2	2,1	1,7
Ràtio BIS	15,5	16,1
Base de capital	12.434	12.459
Recursos mínims exigibles	6.422	6.258
Actius ponderats per risc	80.279	77.505

En la nota 5 de la memòria s’expliquen les principals variacions respecte a l’exercici anterior en relació amb la regulació evolució dels actius ponderats per risc i dels components principals dels recursos propis.

Banc Sabadell ha dut a terme en els darrers anys una gestió activa del capital, aspecte clau per al creixement de l’entitat. Així, els últims anys el banc ha incrementat la base de capital a través d’emissions que es qualifiquen com a capital de primera categoria, tal com es mostra en la taula següent:

En milions d’euros

		Import	Impacte en capital
Febrer de 2011	Canvi <i>debt-for-equity</i> (equity a través d’ <i>accelerated book building</i> i recompra de preferents i subordinades)	411	+68 pb de core Tier 1
Febrer de 2012	Canvi de preferents per accions	785	+131 pb de core Tier 1
Març de 2012	Ampliació de capital	903	+161 pb de core Tier 1
Juliol de 2012	Canvi d’instruments de deute preferents i deute subordinat de Banco CAM per accions	1.404	+186 pb de core Tier 1
Setembre de 2013	CoHocació accelerada d’accions i ampliació de capital amb drets	1.383	+178 pb de core Tier 1
Octubre de 2013	Emissió d’obligacions subordinades necessàriament convertibles per canvi híbrids B. Gallego	122	+17 pb de core Tier 1
Abril de 2015	Ampliació de capital amb dret preferent de subscripció - TSB	1.607	+181 pb de core Tier 1

Nota: L’impacte en capital (en punts bàsics) està calculat amb les dades de tancament de cada exercici, xifres que han anat variant significativament per l’increment del perímetre del grup durant aquests últims exercicis.

4.- RISCOS

Al llarg de 2018 el grup Banc Sabadell ha continuat reforçant el seu marc de gestió de riscos incorporant millores que el situen al nivell de les millors pràctiques del sector financer.

Es poden veure més detalls sobre la cultura corporativa de riscos, el Marc Estratègic de Riscos, l'organització global de la funció de riscos i els principals riscos financers i no financers en la nota 4 "*Gestió de riscos financers*" dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2018.

Les principals fites d'aquest any relatives a la gestió del risc del grup han estat la millora del perfil de riscos del grup, en què ha destacat la reducció d'actius problemàtics del grup per l'impacte de les vendes institucionals del segon trimestre de 2018, l'enfortiment de l'entorn de gestió i control del risc, així com millores en l'entorn de seguiment i en la gestió d'actius problemàtics, tal com s'explica amb més detall en l'esmentada nota 4 de la memòria.

5 – CIRCUMSTÀNCIES IMPORTANTS ESDEVINGUDES DESPRÉS DEL TANCAMENT DE L'EXERCICI

Amb posterioritat al 31 de desembre de 2018 no s'han produït fets significatius dignes d'esment.

6 – INFORMACIÓ SOBRE L'EVOLUCIÓ PREVISIBLE DE L'ENTITAT

Banc Sabadell adopta plans estratègics en què fixa els seus objectius per als pròxims anys d'acord amb el context macroeconòmic, de negoci i regulador.

Després de l'èxit del Pla estratègic Triple, que va incloure el període comprès entre 2014 i 2016, Banc Sabadell va iniciar l'any 2017 un pla estratègic anual, ja que aquest exercici representava un any de transició, en què es va desenvolupar la construcció de la plataforma tecnològica de TSB, es va reforçar el negoci bancari, es va incrementar el ritme d'evacuació d'actius problemàtics, amb una reducció de més de 3.400 milions d'euros, i es van tancar amb èxit diverses operacions corporatives (Sabadell United Bank, Hotel Investment Partners, etc.), que van contribuir a reforçar provisions i incrementar el capital.

L'any 2018 Banc Sabadell va presentar el seu nou Pla de negoci triennal, en què posa les bases estratègiques de cara a afrontar el nou cicle econòmic. Les ambicions d'aquest pla són consistents amb els valors i objectius que han caracteritzat l'entitat des dels seus començaments. En aquest sentit, la rendibilitat, la sostenibilitat i la creació de valor són els objectius en què es fonamenta aquest Pla de negoci. L'any 2018 també ha representat un any de gran rellevància per a Banc Sabadell, ja que durant aquest exercici s'han aconseguit culminar dues fites importants, per tal de donar pas a un nou cicle enfocat a la millora de la rendibilitat a partir del creixement del negoci, la millora de l'eficiència i la normalització del *cost of risk*. Aquestes dues fites inclouen la venda d'actius immobiliaris per un import de 12 milers de milions d'euros (bruts), així com el 80% de la societat que els gestiona, Solvia Serveis Immobiliaris, i la migració de TSB a una nova plataforma tecnològica, la qual permetrà a l'entitat aconseguir autonomia operacional i convertir-se en un banc amb una de les plataformes tecnològiques més avantguardistes del Regne Unit i completament adaptada als reptes de l'era digital. Així mateix, durant l'any, l'agència de qualificació creditícia S&P Global Rating ha millorat la qualificació creditícia de Banc Sabadell de BBB- a BBB amb *outlook* estable.

L'any 2019, Banc Sabadell s'enfocarà a millorar la seva rendibilitat i continuar creixent i consolidant la seva posició en els mercats principals en què està present, millorant l'eficiència i alhora reduint de manera continuada l'exposició problemàtica i incrementant els nivells de solvència i liquiditat. A més, Banc Sabadell es focalitzarà a continuar desenvolupant les capacitats tecnològiques necessàries per oferir una proposta de valor, així com promoure l'atracció de talent versàtil per afrontar la transformació comercial i digital de l'entitat i la seva adaptació a un entorn canviant com l'actual. Finalment, Banc Sabadell continuarà creant valor per a tots els seus *stakeholders*, mitjançant el repartiment d'un dividend atractiu als seus accionistes, mentre ofereix una àmplia oferta de productes i qualitat de servei als seus clients i es potencia el capital humà, tenint en compte les inquietuds i expectatives professionals de motivació i de reconeixement dels seus empleats. Tot això, sense oblidar el compromís que Banc Sabadell té amb la societat i el medi ambient en tots els territoris en què el banc desenvolupa la seva activitat, a través del desenvolupament ètic i responsable del seu negoci.

7 – ACTIVITATS DE R+D+I

En el context nacional:

A Banca Comercial, la transformació de 2018 ha tingut com a protagonista la consolidació de les capacitats desenvolupades dins el model de gestió directa i l'evolució dins el nou model *retail* amb focus en la gestió a través de la visió client multicanal i l'ús d'una cartera única de clients. Aquest model ha estat acompanyat d'un conjunt d'accions de simplificació i centralització d'operatives del gestor, juntament amb una evolució del model d'assignació d'incentius i control de gestió. Durant l'any s'han desplegat les capacitats de gestió assistida a la xarxa comercial, dotant de noves eines el gestor, millorant la usabilitat i completant l'oferta de productes disponible. S'ha iniciat el desplegament de la nova carpeta comercial (CRM) per a la gestió directa durant l'últim trimestre de l'any, i es planifica el llançament de la carpeta a les oficines de Banca Comercial el primer semestre del 2019.

En l'activitat dins l'àmbit de capacitats digitals s'han assolit els reptes del Pla de vendes digitals i han destacat fites com ara l'increment del 67% en els préstecs en línia, un 27% més d'activacions de línia expansió, l'increment del 55% d'operacions de fraccionament en crèdit i per 3,7 en dèbit. També s'han llançat 35 nous esdeveniments comercials. En el perímetre de Sabadell Wallet s'ha multiplicat per 1,4 el nombre de connexions i s'han incrementat en un 55% les descàrregues. S'ha completat el desplegament del Pla de transformació d'assegurances amb la personalització de la tarifa de llar i comerços, així com la incorporació de nous productes i simulació del capital decreixents.

S'han adaptat els sistemes d'informació de clients al Reglament general de protecció de dades (GDPR) i s'ha donat continuïtat al model d'accions comercials impactat per la normativa. S'han activat i desplegat les iniciatives previstes en el pla de marge i s'ha evolucionat el model de gestió de rebuts domiciliats.

En l'àmbit regulador ens hem preparat per als primers compromisos de la Directiva de serveis de pagament (PSD2), donant cobertura a les fites del 2018 i preparant-nos per al desplegament del 2019; hem completat el projecte d'adaptació a la nova Directiva de distribució d'assegurances (IDD) assegurant la continuïtat comercial.

En l'àmbit de Mercats Financers i Banca Privada dins el perímetre de Sabadell Inversor s'ha llançat el *reporting* en línia desplegant un nombre important d'informes a través de BS Online. El desplegament a Sabadell Mòbil està previst per al primer trimestre de 2019.

A Asset Management hem finalitzat la fase d'adaptació tecnològica per a la gestora de fons a Luxemburg i s'ha fet el *rollout* Sabadell Forex.

En MiFID II s'han implementat les millores detectades després de la posada en marxa i s'han desplegat tots els requeriments normatius derivats de la reforma del mercat de valors.

En tresoreria finalitzarem l'any amb el desplegament de MUREX VaR, que ens dota d'una solució més simple, escalable i multientitat, amb la integració de l'operativa de TSB i anticipant-nos al compliment de la normativa FRTB. En l'obertura de llibres Forex s'ha desplegat la base tecnològica per comercialitzar els productes FX que s'incorporen el 2019.

En OFEX hem obert la nova sucursal de Lisboa, en la qual s'han desplegat de manera gradual i contínua les capacitats operatives prioritzades. Està prevista l'obertura de BS Online Lisboa el primer trimestre del 2019.

En el context de TSB:

L'exercici 2018 ha estat un any fortament lligat a la consecució de la migració de TSB a la plataforma Proteo4UK. S'ha aconseguit desenvolupar una solució basada en arquitectures d'última generació, oferint capacitats multicanal en un entorn i una infraestructura compartits. Aquestes capacitats han estat clau per proveir serveis de banca web, mòbil, telefònica i fins i tot CRM sota una capa comuna de components de negoci, i disminuir la complexitat de crear cada un dels canals.

Proteo4UK, basada en una arquitectura clarament orientada a serveis distribuïts, suposa una renovació dels sistemes tecnològics que aporta més escalabilitat, capacitats *cloud* i més facilitat d'integració amb sistemes externs d'una manera desacoblada. En aquest sentit, la plataforma compta amb una capa de *backend* tant interna com externa, i s'adapta de manera àgil a les necessitats de negoci de cadascuna de les àrees involucrades. Sistemes com pagaments, targetes o frau s'han vist afavorits per aliances estratègiques que aporten valor afegit d'una manera més senzilla i directa.

Els diferents canals, a més d'una integració plena dins dels sistemes interns, s'han pogut beneficiar d'una forta personalització. El canal web, que proporciona a TSB les millors capacitats i eines digitals, disposa, a més de les possibilitats de banca en línia clàssica, d'uns nous processos de contractació molt més automatitzats: qualsevol nou client de TSB pot dur a terme la contractació i alta en productes i operar en pocs minuts de manera totalment remota. La banca mòbil, que tradicionalment ha incorporat les evolucions més capdavanteres, s'ha consolidat a TSB com el canal principal gràcies a la seva disponibilitat i facilitat d'ús. La banca telefònica ha estat afavorida per la integració amb els sistemes interns per proporcionar al client més personalització en la seva experiència, i s'ha establert com a canal alternatiu. Aquest també s'integra amb el CRM, que, basat en un dels principals productes del mercat, facilita l'atenció als serveis de TSB oferint una visió 360° del client. Totes les evolucions en aquestes diferents àrees han permès a TSB una consolidació dins el món digital.

8 – ADQUISICIÓ I ALIENACIÓ D'ACCIONS PRÒPIES

En relació amb la informació sobre l'adquisició i alienació d'accions pròpies, vegeu la nota 23 dels comptes anuals consolidats.

9 – ALTRES INFORMACIONS RELLEVANTS

a) Informació borsària

A continuació, es presenten un conjunt d'indicadors en relació amb l'evolució borsària del banc:

	2018	2017	Variació (%) interanual
Accionistes i contractació			
Nombre d'accionistes	235.523	235.130	0,2
Nombre d'accions mitjanes (en milions)	5.565	5.570	(0,1)
Contractació mitjana diària (milions d'accions)	27	27	(0,1)
Valor de cotització (en euros)			
Inici	1,656	1,323	-
Màxima	1,945	1,960	-
Mínima	0,950	1,295	-
Tancament	1,001	1,656	-
Capitalització borsària (en milions d'euros)	5.568	9.224	-
Ràtios borsàries			
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)	0,05	0,14	-
Valor comptable per acció (en euros)	2,25	2,41	-
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)	0,45	0,69	-
PER (valor de cotització / BPA)	20,11	11,85	-

b) Política de dividends

La política de retribució als accionistes del banc, d'acord amb el que estableixen els estatuts de l'entitat, se sotmet cada exercici a l'aprovació de la Junta General d'Accionistes.

En l'exercici 2017, el banc va retribuir els seus accionistes amb 0,07 euros per acció a través d'una remuneració completament en efectiu. Aquesta distribució es va dur a terme mitjançant un dividend a compte de 0,02 euros per acció i un dividend complementari de 0,05 euros per acció. Aquest import va representar una rendibilitat sobre la cotització al tancament de l'exercici del 4,2%.

El Consell d'Administració va acordar, el 25 d'octubre de 2018, la distribució d'un dividend a compte del resultat de 2018 per un import total de 110.953 milers d'euros (0,02 euros bruts per acció), pagat el 28 de desembre de 2018.

A més a més, el Consell d'Administració proposarà a la Junta General d'Accionistes que acordi la distribució d'un dividend brut per acció de l'exercici 2018 de 0,03 euros per acció.

Per als pròxims exercicis, Banc Sabadell preveu mantenir els pagaments en efectiu com a forma de retribució als seus accionistes.

c) Gestió de qualificació creditícia

El 2018, les tres agències que avaluen la qualitat creditícia de Banc Sabadell són S&P Global Ratings, Moody's i DBRS. A continuació, es detallen els *ratings* actuals i l'última data en què s'ha fet alguna publicació reiterant aquest *rating*:

	Llarg termini	Curt termini	Perspectiva	Última revisió
DBRS	BBB (<i>high</i>)	R-1 (<i>low</i>)	Positiva	16/07/2018
S&P Global Rating	BBB	A-2	Estable	19/09/2018
Moody's Investors Service (*)	Baa3 / Baa2	P-3 / P-2	Estable / Estable	19/09/2018

(*) Correspon a deute sènior i dipòsits, respectivament.

El 6 d'abril de 2018, S&P Global Ratings va pujar la qualificació creditícia de Banc Sabadell a llarg termini a BBB des de BBB- i a curt termini a A-2 des de A-3. La perspectiva és estable. Aquesta pujada de qualificació creditícia es fonamenta en la millora de la qualitat creditícia de Banc Sabadell en el context d'un menor risc de la indústria del sistema bancari espanyol, principalment a causa del seu despallanquejament, així com en una millora de la confiança inversora.

El 19 de setembre de 2018, S&P Global Ratings va afirmar la qualificació creditícia de Banc Sabadell de BBB a llarg termini, d'A-2 a curt termini i la perspectiva estable.

El 19 de setembre de 2018, Moody's Investors Service (Moody's) va confirmar el *rating* a llarg termini dels dipòsits en Baa2 i el deute sènior en Baa3, així com el *rating* a curt termini dels dipòsits en P-2 i el deute sènior en P-3 de Banc Sabadell, i va comunicar el canvi de la perspectiva de la valoració a estable des de positiva.

El 16 de juliol de 2018, DBRS Rating Limited va pujar la perspectiva de Banc Sabadell a positiva (des d'estable) i va confirmar el *rating* de llarg termini en BBB (*high*), així com el de curt termini en R-1 (*low*). El canvi de tendència a positiva i la confirmació del *rating* reflecteixen la visió de la sòlida capitalització del grup Banc Sabadell i la contínua millora en la qualitat d'actius i en la rendibilitat del negoci *core* a Espanya.

Durant el 2018, Banc Sabadell ha tingut contactes amb les tres agències, en què s'han discutit temes com l'estratègia del banc, l'evolució de TSB, resultats, capital, liquiditat, riscos i qualitat creditícia, i gestió d'actius problemàtics.

d) Xarxa de sucursals

Banc Sabadell va concloure l'any 2018 amb una xarxa de 2.457 oficines (550 oficines de TSB), amb una variació neta de -16 oficines en relació amb el 31 de desembre de 2017 (-15 oficines sense considerar TSB).

Del total de la xarxa d'oficines de Banc Sabadell i el seu grup, 1.395 oficines operen com a Sabadell (amb 28 oficines de banca d'empreses i 2 de banca corporativa); 108 com a Sabadell Gallego (amb 3 de banca d'empreses); 140 oficines com a Banco Herrero a Astúries i Lleó (amb 3 de banca d'empreses); 112 oficines com a SabadellGuipuzcoano (amb 5 de banca d'empreses); 10 oficines com a SabadellUrquijo; 100 oficines corresponen a Solbank, i 592 oficines configuren la xarxa internacional, de les quals 7 oficines pertanyen a BancSabadell d'Andorra, 550 oficines a TSB i 15 oficines a Mèxic. El desglossament de les oficines a Espanya per comunitat és el següent:

Comunitat	Oficines	Comunitat	Oficines
Andalusia	130	C. Valenciana	325
Aragó	31	Extremadura	6
Astúries	109	Galícia	108
Balears	56	La Rioja	8
Canàries	31	Madrid	183
Cantàbria	5	Múrcia	126
Castella - la Manxa	23	Navarra	15
Castella i Lleó	59	País Basc	92
Catalunya	556	Ceuta i Melilla	2

El grup està present en els països següents:

País	Sucursal	Oficines de representació	Societats filials i participades
Europa			
Andorra			•
França	•		
Polònia		•	
Portugal	•		
Regne Unit	•		•
Turquia		•	
Amèrica			
Brasil		•	
Colòmbia		•	•
Estats Units	•	•	
Mèxic			•
Perú		•	
República Dominicana		•	
Veneçuela		•	
Àsia			
Xina		•	
Emirats Àrabs Units		•	
Índia		•	
Singapur		•	
Àfrica			
Algèria		•	
Marroc	•		

Estat d'informació no financera

De conformitat amb el que estableix la Llei 11/2018, de 28 de desembre, en matèria d'informació no financera i diversitat, el grup Banc Sabadell ha elaborat l'estat d'informació no financera relatiu a l'exercici 2018, que forma part, segons el que estableix l'article 44 del Codi de Comerç, d'aquest informe i que s'annexa com a document separat.

Govern corporatiu

De conformitat amb el que estableix l'article 540 de la Llei de societats de capital, el grup Banc Sabadell ha elaborat l'informe anual de govern corporatiu relatiu a l'exercici 2018, que forma part, segons el que estableix l'article 49 del Codi de comerç, d'aquest informe de gestió i que s'annexa com a document separat, en el qual s'inclou un apartat que fa referència al grau de seguiment del banc de les recomanacions de govern corporatiu existents a Espanya.

La informació de govern corporatiu està disponible en la pàgina web corporativa del grup (www.grupbancsabadell.com), accedint directament a la pestanya "Govern Corporatiu i política de remuneracions" que figura en la pàgina d'inici (*homepage*) d'aquesta web.

Glossari de termes sobre mesures de rendiment

El grup, en la presentació dels seus resultats al mercat i per al seguiment del negoci i presa de decisions, utilitza mesures del rendiment d'acord amb la normativa comptable generalment acceptada (NIIF-UE) i també utilitza altres mesures no auditades comunament utilitzades en el sector bancari (mesures alternatives de rendiment o MAR), com a indicadors de seguiment de la gestió dels actius i passius, i de la situació financera i econòmica del grup, fet que facilita la comparabilitat amb altres entitats.

Seguint les directrius de l'ESMA sobre les MAR (ESMA/2015/1415 d'octubre de 2015), la finalitat de les quals és promoure la utilitat i transparència de la informació per protegir els inversors a la Unió Europea, el grup presenta a continuació per a cada MAR la seva definició, càlcul i conciliació.

Conciliació de MAR (dades en milions d'euros, excepte percentatges).

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)		
		31/12/2018	31/12/2017	
ROA	Resultat consolidat de l'exercici / actius totals mitjans. Considerant l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució a excepció del tancament de l'any.	217.168	214.356	
		335	805	
		0,15	0,38	
ROE	Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans. Considerant en el numerador l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució a excepció del tancament de l'any.	12.643	13.143	
		328	801	
		2,60	6,10	
RORWA	Benefici atribuït al grup / actius ponderats per risc (APR). Considerant en el numerador l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució a excepció del tancament de l'any.	80.279	77.505	
		328	801	
		0,41	1,03	
ROTE	Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans. Considerant en el numerador l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució a excepció del tancament de l'any. En el denominador s'exclou l'import dels fons de comerç.	10.309	11.025	
		328	801	
		3,18	7,27	
Eficiència	Despeses d'administració / marge brut ajustat. Per al càlcul d'aquesta ràtio, s'han considerat en el denominador els resultats per operacions financeres de caràcter recurrent sobre la base de la millor estimació del grup a excepció del tancament de l'any, així com aïllant en l'exercici 2017 la comissió cobrada per BanSabadell Vida pel contracte de reassegurança amb Swiss Re Europe i l'ingrés generat per l'early call del mortgage enhancement de TSB. A més, el denominador inclou la periodificació lineal de les contribucions als fons de garantia i de resolució a excepció del tancament de l'any.	5.010	5.430	
		(2.920)	(2.723)	
		58,29	50,15	

(*) La periodificació lineal de la contribució als fons de garantia i resolució s'ha fet sobre la base de la millor estimació del grup.

(**) Mitjana calculada amb els saldos diaris.

(***) Mitjana calculada amb les últimes posicions de final de mes des de desembre de l'any anterior.

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2018	31/12/2017
Altres productes i càrregues d'explotació	Es compon de les partides comptables de: altres ingressos i altres despeses d'explotació, així com ingressos d'actius i despeses de passius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança.	Altres ingressos d'explotació Altres despeses d'explotació Ingressos d'actius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança Despeses de passius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança Altres productes i càrregues d'explotació	257 (547) - - (290)	338 (546) 67 (86) (227)
Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	Es compon de les partides comptables de: guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers, nets Guanys per venda de participacions Resultat vendes inversions immobiliàries Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers, nets Guanys per venda de participacions Resultat vendes inversions immobiliàries Plusvàlues per venda d'actius i altres resultats	35 0 (32) 2	401 17 15 433
Total dotacions i deterioraments	Es compon de les partides comptables de: deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes Guanys per venda de participacions Resultat vendes inversions immobiliàries Altres dotacions i deterioraments Provisions o reversió de provisions Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor i guanys o pèrdues per modificacions de fluxos de caixa d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o guanys nets per modificació.	Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes Guanys per venda de participacions Resultat vendes inversions immobiliàries Altres dotacions i deterioraments Provisions o reversió de provisions Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor i guanys o pèrdues per modificacions de fluxos de caixa d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o guanys nets per modificació.	0 (401) (35) (0) 32 (404) (161) (756)	(1) (799) (139) (17) (15) (971) (14) (1.211)
Dotacions a insolvències i actius financers		Dotacions a insolvències i actius financers	(917)	(1.225)
Total dotacions i deterioraments		Total dotacions i deterioraments	(1.320)	(2.196)

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2018	31/12/2017
Marge abans de dotacions	Es compon de les partides comptables: marge brut més les despeses d'administració i amortització.	Marge brut Despeses d'administració De personal Altres despeses generals d'administració Amortització Marge abans de dotacions	5.010 (2.920) (1.591) (1.330) (353) 1.737	5.737 (2.723) (1.574) (1.149) (402) 2.612
Marge de clients (*)	És la diferència entre el rendiment i els costos dels actius i passius relacionats amb clients, és a dir, la contribució al marge d'interessos de l'operativa exclusiva amb clients. En el seu càlcul es considera la diferència entre el tipus mitjà que el banc cobra pels crèdits als seus clients i el tipus mitjà que el banc paga pels dipòsits dels seus clients. El tipus mitjà del crèdit a clients és el percentatge anualitzat entre l'ingrés financer comptable del crèdit a clients en relació amb el saldo mitjà diari del crèdit a clients. El tipus mitjà dels recursos de clients és el percentatge anualitzat entre els costos financers comptables dels recursos de clients en relació amb el saldo mitjà diari dels recursos de clients.	Crèdit a la clientela (net) Saldo mitjà Resultat Tipus (%) Dipòsits de la clientela Saldo mitjà Resultat Tipus (%) Marge de clients	135.903 4.017 2,96 141.060 (309) (0,22) 2,74	136.938 4.102 3,00 138.258 (266) (0,19) 2,81
Altres actius	Es compon de les partides comptables de: derivats - comptabilitat de cobertures, canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès, actius per impostos, altres actius, actius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança i actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda.	Derivats - comptabilitat de cobertures Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès Actius per impostos Altres actius Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda Altres actius	302 57 13.445	374 48 12.821
Altres passius	Es compon de les partides comptables de: derivats - comptabilitat de cobertures, canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès, passius per impostos, altres passius i passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda.	Derivats - comptabilitat de cobertures Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès Passius per impostos Altres passius Passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda Altres passius	634 37 1.924	1.004 (5) 2.293

(**) Mitjana calculada amb els saldos mitjans diaris.

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)		
		31/12/2018	31/12/2017	
Inversió creditícia bruta viva	També anomenada <i>crédit viu</i> , inclou la inversió creditícia bruta de clients sense tenir en compte l'adquisició temporal d'actius, els ajustos per periodificació i els actius classificats com a <i>stage 3</i> .			
		Préstecs i crèdits amb garantia hipotecària	80.872	84.267
		Préstecs i crèdits amb altres garanties reals	2.767	2.315
		Crédit comercial	6.186	5.802
		Arrendament financer	2.565	2.316
Inversió creditícia bruta de clients		Deutors a la vista i diversos	46.976	42.822
		Inversió creditícia bruta viva	139.366	137.522
		Actius en <i>stage 3</i> (clientela)	6.472	7.867
		Ajustos per periodificació	(13)	(66)
		Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	145.824	145.323
Inversió creditícia bruta de clients	Inclou els préstecs i les bestretes a la clientela sense tenir en compte les correccions de valor per deteriorament.	Adquisició temporal d'actius	596	2.001
		Inversió creditícia bruta de clients	146.420	147.325
		Correccions de valor per deteriorament	(3.433)	(3.727)
		Préstecs i bestretes a la clientela	142.987	143.598
Recursos de clients en el balanç		Passius financers a cost amortitzat	206.077	204.045
		Passius financers sense naturalesa detallista	68.734	71.949
	Inclou dipòsits de clients (<i>ex-repos</i>) i altres passius col·locats per la xarxa comercial (bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc).	Dipòsits de bancs centrals	28.799	27.848
		Dipòsits d'entitats de crèdit	12.000	14.171
		Emissions institucionals	24.334	26.999
Recursos en el balanç		Altres passius financers	3.601	2.932
		Recursos de clients en el balanç	137.343	132.096
Recursos en el balanç		Dipòsits de la clientela	139.079	135.307
		Comptes a la vista	107.665	98.020
	Inclou les subpartides comptables de dipòsits de la clientela, valors representatius de deute emesos (emprèstits i altres valors negociables i passius subordinats).	Dipòsits a termini incloent-hi disponibles i passius financers híbrids	28.709	32.425
		Cessió temporal d'actius	2.533	4.750
		Ajustos per periodificació i cobertura amb derivats	172	113
Recursos de clients fora del balanç		Emprèstits i altres valors negociables	19.568	21.250
		Passius subordinats (*)	3.031	2.537
		Recursos en el balanç	161.678	159.095
	Inclou els fons d'inversió, la gestió de patrimoni, els fons de pensions i les assegurances comercialitzades.	Fons d'inversió	26.379	27.375
		Gestió de patrimoni	3.595	3.999
Recursos gestionats		Fons de pensions	3.594	3.987
		Assegurances comercialitzades	10.465	9.965
		Total recursos fora del balanç	44.034	45.325
	És la suma dels recursos en el balanç i els recursos de clients fora del balanç.	Recursos gestionats	205.711	204.420

(*) Es tracta dels passius subordinats dels valors representatius de deute.

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)		
		31/12/2018	31/12/2017	
Risc en <i>stage</i> 3	És la suma de les partides comptables d'actius classificats com a <i>stage 3</i> dels préstecs i les bestretes a la clientela, no classificats com a actius no corrents mantinguts per a la venda, juntament amb les garanties concedides classificades com a <i>stage 3</i> .	6.472 81 6.554	7.867 58 7.925	
Ràtio de cobertura de riscos classificats en l' <i>stage 3</i>	Mostra el percentatge de riscos classificats com a <i>stage 3</i> que està cobert per provisions. El seu càlcul es compon del quocient entre el fons de deteriorament dels préstecs i les bestretes a la clientela no classificats com a actius no corrents mantinguts per a la venda (incloent-hi els fons de les garanties concedides) / total de riscos classificats com a <i>stage 3</i> (incloent-hi les garanties concedides classificades com a <i>stage 3</i>). 2017 exclou les provisions relacionades amb les clàusules terra.	6.554 3.625 54,1%	7.925 3.625 45,7%	
Ràtio de cobertura d'immobles	El càlcul es compon del quocient entre els fons per deteriorament d'actius immobiliaris adjudicats / total d'actius immobiliaris adjudicats. L'import d'actius immobiliaris adjudicats inclou els immobles classificats en la cartera d'actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda.	1.726 767 44,5%	7.393 3.998 54,1%	
Actius problemàtics	És la suma dels riscos classificats com a <i>stage 3</i> juntament amb els actius immobiliaris adjudicats. 2017 exclou les provisions relacionades amb les clàusules terra.	6.554 1.726 8.279	7.925 7.393 15.318	
Ràtio de morositat	És el percentatge de riscos classificats com a <i>stage 3</i> sobre el total del risc concedit a la clientela no classificat com a actiu no corrent mantingut per a la venda. Tots els components del càlcul es corresponen amb partides o subpartides dels estats financers comptables. El seu càlcul es compon del quocient entre els riscos classificats com a <i>stage 3</i> , incloent-hi les garanties concedides classificades com a <i>stage 3</i> / Préstecs a la clientela no classificats com a actius no corrents mantinguts per a la venda i garanties concedides. Vegeu en aquesta taula la definició dels riscos classificats com a <i>stage 3</i> .	6.554 155.206 4,2%	7.925 154.050 5,1%	

Mesura de rendiment	Definició i càlcul	Conciliació (expressat en milions d'euros)	31/12/2018	31/12/2017
<i>Loan-to-deposit ratio</i>	Préstecs i partides a cobrar netes sobre finançament detallista. Per calcular-les es resten del numerador els crèdits de mediació. En el denominador, es considera el finançament detallista o els recursos de clients, definits en aquesta taula.	Crèdit net sense ATA ajustat per crèdits de mediació Recursos de clients en el balanç Loan-to-deposit ratio	139.583 137.343 101.6%	137.761 132.096 104.3%
Capitalització borsària	És el producte del valor de cotització de l'acció i el nombre d'accions mitjanes en circulació la data de tancament del període.	Nombre d'accions mitjanes (en milions) Valor de cotització Capitalització borsària (en milers d'euros)	5.565 1.001 5.568	5.570 1.656 9.224
Benefici net atribuït per acció (BPA)	És el quocient del benefici net atribuït al grup entre el nombre d'accions mitjanes en circulació la data de tancament del període. En el numerador es considera l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara ajustat per l'import del cupó de l'Additional Tier 1, després d'impostos, registrat en fons propis, així com ajustat per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució a excepció del tancament de l'any.	Benefici atribuït al grup ajustat Benefici atribuït al grup Ajust AT1 meritat Nombre d'accions mitjanes (en milions) Benefici net atribuït per acció (en euros)	277 328 (51) 5.565 0.05	778 801 (23) 5.570 0.14
Valor comptable per acció	És el quocient entre el valor comptable / nombre d'accions mitjanes la data de tancament del període. Per valor comptable es considera la suma dels fons propis, considerant l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat per l'import del cupó de l'Additional Tier 1, així com per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució a excepció del tancament de l'any.	Valor de cotització Fons propis ajustats Fons propis Ajust AT1 meritat Nombre d'accions mitjanes (en milions) Valor comptable per acció (en euros)	1.001 12.494 12.545 (51) 5.565 2.25	1.656 13.403 13.426 (23) 5.570 2.41
TBV per acció	És el quocient entre el valor tangible / nombre d'accions mitjanes la data de tancament del període. Per valor tangible es considera la suma dels fons propis, considerant l'anualització lineal del benefici obtingut fins ara i ajustat pels actius intangibles i l'import del cupó de l'Additional Tier 1, així com per la meritació relativa de les contribucions als fons de garantia i de resolució a excepció del tancament de l'any.	Actius intangibles Fons propis ajustats (sense actius intangibles) TBV per acció P/VC (valor de cotització s/ valor comptable) PER (valor de cotització / BPA)	2.461 10.033 1.80 0.45 20.11	2.246 11.157 2.00 0.69 11.85
P/VC (valor de cotització s/ valor)	És el quocient entre el preu o valor de cotització de l'acció / valor comptable.			
PER (valor de cotització / BPA)	És el quocient entre el preu o valor de cotització de l'acció / benefici net atribuïble per acció.			

BANC SABADELL
ESTAT D'INFORMACIÓ NO FINANCERA
EXERCICI 2018

ÍNDEX

1. Informació sobre qüestions mediambientals

- 1.1. Contaminació
- 1.2. Economia circular i prevenció i gestió de residus
- 1.3. Ús sostenible dels recursos
 - 1.3.1. Consum energètic
 - 1.3.2. Consum d'aigua
 - 1.3.3. Consum de paper
- 1.4. Canvi climàtic
- 1.5. Altres informacions sobre qüestions ambientals
 - 1.5.1. Avaluació del risc ambiental
 - 1.5.2. Finançament i inversió en energies renovables

2. Informació sobre qüestions socials i relatives al personal

- 2.1. Ocupació
 - 2.1.1. Dades de la plantilla
 - 2.1.2. Selecció
 - 2.1.3. Compensació
- 2.2. Organització del treball, salut i seguretat
 - 2.2.1. Gestió del lideratge
 - 2.2.2. Conciliació
 - 2.2.3. Salut i seguretat
- 2.3. Relacions socials
 - 2.3.1. Comunicació
 - 2.3.2. Participació
- 2.4. Formació
- 2.5. Igualtat
- 2.6. Accessibilitat universal de les persones amb discapacitat

3. Informació sobre drets humans

4. Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn

5. Informació sobre la societat

- 5.1. Compromís amb el desenvolupament sostenible
 - 5.1.1. Transparència, simplificació i accessibilitat
 - 5.1.2. Finances sostenibles
 - 5.1.3. Gestió social de l'habitatge
 - 5.1.4. Educació financera
 - 5.1.5. Voluntariat corporatiu
 - 5.1.6. Acció social i patrocini
- 5.2. Consumidors, subcontractació i proveïdors
 - 5.2.1. Consumidors
 - 5.2.2. Subcontractació i proveïdors
- 5.3. Informació fiscal

ANNEX 1. Normes corporatives i compromisos institucionals

ANNEX 2. Taula continguts Llei 11/2018

Banco de Sabadell, S.A. (a partir d'ara, Banc Sabadell, el banc o el grup) és una entitat financera que desenvolupa la seva activitat principalment en el mercat espanyol, i compta amb una important filial al Regne Unit, TSB, banc domèstic britànic, i una entitat bancària a Mèxic. Les dades societàries i les filials que constitueixen el grup, així com el seu model de negoci, apareixen detallades en l'Informe de gestió.

El desenvolupament de l'entitat s'orienta al creixement rendible que generi valor per als accionistes, a través d'una estratègia de diversificació de negocis basada en criteris de rendibilitat, eficiència i qualitat de servei, amb perfil de risc conservador i dins el marc dels codis ètics i professionals i prenent en consideració els interessos dels diferents grups d'interès.

El model de gestió s'enfoca en la permanència del client a llarg termini, mitjançant una activitat constant de fidelització de la cartera de clients fonamentada en la iniciativa i la proactivitat en la relació. El banc té una oferta global de productes i serveis, un equip humà qualificat, una plataforma tecnològica amb capacitat per al creixement i una orientació permanent a la recerca de la qualitat.

Banc Sabadell compta amb un marc de govern intern que el Consell d'Administració ha actualitzat en la reunió de gener de 2019, en què es detallen, entre altres aspectes, la seva estructura accionarial, els òrgans de govern, l'estructura del grup, la composició i funcionament del govern corporatiu, les funcions de control intern, les qüestions clau, el marc de gestió dels riscos i les polítiques del grup.

La informació sobre l'organització, els mercats, els objectius i les estratègies, així com els principals factors i tendències que poden incidir en l'evolució del negoci, s'exposen amb detall en l'Informe de gestió de l'exercici.

Banc Sabadell desenvolupa el seu negoci de forma ètica i responsable, orientant el seu compromís amb la societat per tal que l'activitat impacti de manera positiva en les persones i el medi ambient. Són totes les persones que integren l'organització qui apliquen els principis i les polítiques de responsabilitat social corporativa, a més de garantir la qualitat i transparència en el servei al client.

A més de complir amb les normes aplicables, Banc Sabadell disposa d'un conjunt de polítiques, normes internes i codis de conducta que garanteixen aquest comportament ètic i responsable en tota l'organització i arriben a tota l'activitat del grup.

El banc compta amb els instruments necessaris per mesurar el resultat d'aquestes polítiques, els principals riscos i l'establiment de mesures de correcció, si cal. Banc Sabadell té constituït un Comitè d'Ètica Corporativa, en què es reporten els temes de responsabilitat social corporativa, i un Comitè de Responsabilitat Corporativa, de caràcter transversal a tota l'organització, amb participació de les diferents unitats amb responsabilitat en aspectes d'aquestes matèries, que coordina totes les actuacions de l'organització.

Des de l'any 2003, Banc Sabadell ha publicat un informe de totes les actuacions, polítiques i iniciatives que, més enllà de la seva missió principal en tant que proveïdor de productes i serveis financers, constitueixen el desenvolupament responsable del negoci, el seu compromís amb els diferents grups d'interès, amb el medi ambient i la societat en tots els territoris on desenvolupa la seva activitat.

Per a l'exercici 2018, aquest Estat d'Informació No Financera, que forma part de l'Informe de gestió consolidat de l'exercici 2018 del Grup Banc Sabadell i s'hi annexa com un document separat, dona compliment a les disposicions generals publicades en la Llei 11/2018, de 28 de desembre, per la qual es modifica el Codi de Comerç en els seus articles 44 i 49 en matèria d'informació no financera i diversitat, prenent com a marc de referència els estàndards de Global Reporting Initiative que es relacionen en l'annex 2 d'aquest Estat d'Informació No Financera.

1. INFORMACIÓ SOBRE QÜESTIONS MEDIAMBIENTALS

Banc Sabadell defineix en la seva política de responsabilitat social corporativa aprovada pel Consell d'Administració el 2003, i d'una manera més concreta en la seva política de medi ambient aprovada pel Consell d'Administració el 2009, el marc del seu compromís amb la sostenibilitat ambiental i la lluita contra el canvi climàtic. Aquest marc se centra a minimitzar els impactes ambientals dels processos, instal·lacions i serveis inherents a l'activitat, a gestionar adequadament els riscos i les oportunitats relatives al negoci, i també a promoure el compromís amb el medi ambient de les persones amb què el banc es relaciona. Dins d'aquest compromís el banc està adherit als Principis de l'Equador i al Carbon Disclosure Project (CDP), també en la seva versió Water Disclosure. Tanmateix, cal assenyalar que l'activitat pròpia del banc no incideix d'una manera rellevant en impactes negatius per al medi ambient.

D'altra banda, en l'àmbit de la formació i sensibilització ambiental, tota la plantilla té a la seva disposició un curs de formació en línia que han de fer de manera obligatòria tots els empleats de les diferents seves corporatives certificades. Des de la plataforma interna BS Idea, els empleats també poden fer aportacions i suggeriments per a la millora dels aspectes ambientals i de lluita contra el canvi climàtic de l'organització.

TSB segueix un sistema de gestió ambiental independent i d'acord amb la legislació del Regne Unit. En aquest sentit, el banc està compromès amb l'ús responsable dels recursos i implementa mesures per millorar l'impacte mediambiental, com ara la reducció de l'ús de vehicles, la recollida de residus i el servei postal. Tot això queda reflectit en el seu Informe de gestió. Així mateix, cal esmentar que el Programa de migració de la plataforma tecnològica dut a terme el 2018 comportarà una reducció substancial del consum energètic i permetrà el mesurament i el report dels consums. A més a més, en l'obertura de noves sucursals tots els equips compleixen amb alts estàndards de qualificació d'eficiència energètica.

1.1. Contaminació

Banc Sabadell és signant del Carbon Disclosure Project i assumeix així el compromís de lluita contra el canvi climàtic. El 2015 es va establir un nou objectiu de reducció del 3% de les emissions de CO₂ a Espanya per al cicle 2015-2020. En aquest sentit, el banc implanta cada any mesures d'eficiència energètica tant en les seves instal·lacions com en els seus serveis. Aquestes mesures prenen especial rellevància pel que fa a la contractació d'energia amb garantia d'origen renovable, que ha permès assolir una reducció d'emissions d'abast 2 del 99,85% a Espanya respecte al 2014.

En relació amb l'impacte relacionat amb els viatges i desplaçaments de negocis, s'apliquen criteris ambientals i de racionalització de la despesa, de manera que s'afavoreix l'elecció dels mitjans de transport amb menys nivell d'emissions de CO₂ i en trajectes *in itinere* es promou l'ús de la plataforma interna de cotxe compartit (*car pooling*). Aquestes informacions són les que figuren en la taula següent.

En tones de CO ₂	2018	2017	2016	2015	2014
Abast 1 / Activitats directes: emissions generades per instal·lacions i vehicles de l'empresa	1.151	763	648	600	552
Abast 2 / Activitats indirectes: emissions derivades del consum elèctric en l'àmbit nacional	20	22	54	3.321	12.890
Abast 3 / Altres activitats indirectes: emissions derivades de desplaçaments vinculats al negoci (amb avió, tren i vehicle)	3.940	3.337	3.477	3.862	3.143
Total d'emissions de CO₂ generades pel grup a Espanya	5.111	4.122	4.179	7.783	16.585
Total d'emissions de CO₂ per empleat	0,3	0,2	0,2	0,5	1,0

1.2. Economia circular i prevenció i gestió de residus

En totes les instal·lacions del grup a Espanya, el residu de paper es gestiona com a documentació confidencial que cal destruir, i posteriorment se'n recicla el 100% a través de gestors autoritzats de residus. Els centres corporatius i les oficines disposen de recollida selectiva d'envasos, matèria orgànica i piles. L'entitat duu a terme amb Ricoh i amb el programa d'HP Planet Partners la recollida i reutilització de tòners usats, i gestiona els seus residus tecnològics a través de gestors autoritzats.

Per gestionar els residus de les oficines en procés de tancament o fusió es disposa de mecanismes de control específics. Amb el material informàtic o el mobiliari en bon estat, sobrant d'oficines o de centres de treball en procés de tancament o fusió, el banc fa donacions a ONG i a entitats locals sense ànim de lucre.

1.3. Ús sostenible dels recursos

Pel que fa a la infraestructura pròpia, Banc Sabadell disposa d'un sistema de gestió ambiental que segueix l'estàndard mundial ISO 14001 i amb el qual s'han certificat sis seus corporatives a Espanya. El 16,22% de la plantilla nacional treballa en alguna d'aquestes seus certificades. En paral·lel, el sistema de gestió ambiental s'està desenvolupant progressivament a la resta de centres de treball.

1.3.1. Consum energètic

En l'exercici 2018, el consum total energètic de Banc Sabadell a Espanya ha estat de 86.398 MWh.

En l'exercici 2018, el consum d'energia elèctrica a Espanya ha arribat als 81.962 MWh (respecte als 82.824 MWh l'any anterior) amb un 99,96% d'origen renovable, majoritàriament a través de Nexus Renovables, subministradora amb garantia d'origen 100% renovable. Prenent com a any base el 2014, s'ha assolit una reducció del 99,85% d'emissions de CO₂ en el consum elèctric (abast 2).

A fi de reduir el seu consum energètic, Banc Sabadell desenvolupa contínues mesures de millora d'ecoeficiència en les seves instal·lacions i processos.

- La major part de la xarxa d'oficines disposa d'un sistema centralitzat de climatització i il·luminació de baix consum, i encesa dels rètols publicitaris adaptada a les franges de llum solar. A més a més, disposen d'equips lleugers Thin Client (infraestructura cèntrica de xarxa, en què aplicacions i programari es vehiculen virtualment a servidors), que consumeixen un 90% menys d'energia. Des del 2015 s'han iniciat implantacions d'aquests equips també en centres corporatius.
- Els centres corporatius tenen instal·lada una il·luminació per detecció de presència i llums LED (*light emitting diode*). En aquests edificis i en les oficines més grans, les instal·lacions de climatització disposen de recuperació d'energia.

Consum total d'energia elèctrica	2018	2017	2016
Consum total d'energia (MWh)	81.962	82.824	89.809
Energia elèctrica subministrada per Nexus Renovables, garantia d'origen 100% renovable (% de subministrament sobre el total de l'energia elèctrica)	99,94%	99,93%	99,84%

1.3.2. Consum d'aigua

El consum d'aigua del grup en l'àmbit nacional es limita a un ús sanitari i de reg d'algunes zones enjardinades. El 100% de l'aigua consumida prové de la xarxa de subministrament. Així mateix, el grup té les seves seus en terrenys urbans on l'aigua captada i abocada es fa a través de la xarxa urbana.

En relació amb l'ecoeficiència, els sanitaris i les aixetes disposen de mecanismes per optimitzar la gestió de l'aigua. En aquest sentit, la seu corporativa a Sant Cugat disposa d'un dipòsit de recollida d'aigües pluvials i d'aigües grises per aprofitar-les com a aigua de reg. D'altra banda, la zona enjardinada es compon d'espècies autòctones amb baixa necessitat de reg.

1.3.3. Consum de paper

El 2018, el consum de paper a Espanya ha estat de 1.047 tones. Durant l'any passat, el banc ha dut a terme les actuacions següents per reduir el consum de paper:

- El servei 24 hores per als clients a través de canals remots i plataformes digitals.
- L'ús de tauletes i sistemes digitals a la xarxa d'oficines que permeten la captura de la firma del client i supprimeixen l'ús de papers pre-impresos.
- Totes les impressores del grup imprimeixen per defecte a doble cara.
- L'ús de paper convencional disposa de les certificacions del sistema de gestió de qualitat i ambiental ISO 9001 / ISO 14001 i de producció sense clor FSC (Forest Stewardship Council). Cal destacar que des del juliol de 2018 s'ha ampliat l'ús exclusiu del paper DIN A4 reciclat a tota la xarxa d'oficines.
- Eliminació de la impressió de la còpia del client quan ho confirmi expressament.

Consum de paper	2018	2017	2016
Consum de paper (format DIN A4) durant l'exercici (tones)	1.047	988	1.062
Ús del paper reciclat en oficines i centres corporatius sobre el consum total de paper (blanc i reciclat) a Espanya (%)	52%	9%	9%
Ús del paper reciclat en 13 centres corporatius amb oficina de servei de correus (estafeta) sobre el seu consum total de paper (blanc i reciclat) (%)	87%	80%	84%

1.4. Canvi climàtic

El 2018, s'ha creat un Grup de Treball de Risc de canvi climàtic amb l'objectiu de preparar la implementació del TCFD (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures).

Així mateix, es fomenten les reunions per videoconferència, l'ús de videoconferència personal, pilots de teletreball, així com també la utilització de les comunitats virtuals per a àmbits com el de l'aprenentatge i la formació contínua.

Els programes pilot de teletreball també permeten establir les bases per a una futura extensió d'aquest a un nombre més gran de la plantilla. Els seus objectius i impactes són múltiples i van des de la millor conciliació de la vida personal i professional fins a un evident estalvi de temps, energia i emissions.

D'altra banda, el banc ha adoptat mesures per fomentar la reducció d'emissions de CO₂ a través de la seva oferta comercial de productes. En l'àmbit del rènting s'ha ampliat la gamma de vehicles sostenibles (amb emissió inferior o igual a 120 grams de CO₂/km), que ha arribat al 78% de la flota viva i amb una oferta permanent de vehicles ECO. A més a més, Banc Sabadell ha contribuït a la mobilitat sostenible dels treballadors fomentant la contractació de vehicles 100% elèctrics amb una contractació de 60 unitats.

Per donar resposta a les limitacions de trànsit al centre de grans ciutats com Madrid s'ha elaborat una oferta específica de vehicles de baixes emissions per garantir l'accessibilitat a aquesta capital, que s'ampliarà al gener a la resta de grans ciutats espanyoles.

Relacionat amb la investigació, el Premi Fundació BS a la Investigació Econòmica ha reconegut la Dra. Díaz Anadón per la seva feina sobre el canvi climàtic, que combina la investigació amb el desenvolupament de polítiques públiques, quantificant el paper que noves tecnologies energètiques (solar, eòlica o nuclear) podrien tenir per reduir les emissions de diòxid de carboni i els costos del sector.

1.5. Altres informacions sobre qüestions ambientals

Més enllà de la gestió responsable de la sostenibilitat mediambiental en relació amb les infraestructures pròpies, els consums i les emissions, algunes activitats del negoci en matèria de finançament i d'inversió també incideixen en el medi ambient. Per aquest motiu el banc manté diverses iniciatives i compromisos en pro d'aquesta sostenibilitat.

1.5.1. Avaluació del risc ambiental

Des de 2011 Banc Sabadell està adherit als Principis de l'Equador, marc voluntari internacional de polítiques, normes i guies que coordina la Corporació Financera Internacional (IFI), agència que depèn del Banc Mundial, que té per objecte determinar, avaluar i gestionar els riscos ambientals i socials en els projectes de finançament estructurat d'un import superior o igual a 10 milions de dòlars i préstecs corporatius a partir de 100 milions de dòlars. A través d'aquests estàndards, s'efectua una avaluació social i ambiental dels possibles impactes, abordant en determinats casos la minimització, mitigació i compensació adequada, que és revisada per un expert independent. Anualment, Banc Sabadell publica al seu web corporatiu un informe que aporta el detall de cada un dels projectes vinculats als Principis de l'Equador.

Durant l'exercici 2018, Banc Sabadell ha firmat 20 projectes que incorporen els Principis de l'Equador, el 85% dels quals corresponen a projectes d'energies renovables.

Sector	Nombre de projectes	Categoria	País	Regió	País designat	Revisió independent
Energies renovables	10	B	Espanya	Europa	Sí	Sí
	2	B	Estats Units d'Amèrica	Amèrica	Sí	Sí
	1	B	Canadà	Amèrica	Sí	Sí
	1	B	Regne Unit	Europa	Sí	Sí
	3	B	Mèxic	Amèrica	NO	Sí
Petroli i gas	1	B	Estats Units d'Amèrica	Amèrica	Sí	Sí
	1	B	Mèxic	Amèrica	NO	Sí
	1	B	Perú	Amèrica	NO	Sí

Així mateix, tota la xarxa d'oficines disposa d'informació de suport per a l'avaluació del risc ambiental relacionat amb el sector o l'activitat de les empreses analitzades. Aquesta avaluació també s'inclou en l'expedient en què s'avalua el risc de crèdit de les operacions i influeix en la presa de decisions.

1.5.2. Inversió i finançament en energies renovables

En relació amb el negoci, Banc Sabadell fomenta el desenvolupament d'un model energètic més sostenible a través de la inversió directa en projectes i el finançament d'energies renovables.

A través de la seva filial Sinia Renovables, Banc Sabadell està desenvolupant un nou cicle inversor (2016-2019) de 150 milions d'euros en capital per a aquest tipus d'actius. Seguint l'estratègia d'internacionalització del banc, que preveu inversions a Espanya, Mèxic, el Regne Unit i altres països LATAM, ja s'han fet les primeres inversions en capital a Mèxic, on Sinia té presència en 247 MW eòlics, dels quals 99 MW estan en explotació i 148 MW en construcció per al 2019. La cartera addicional gestionada per Sinia a Espanya inclou la seva presència en 70 MW eòlics, 3 MW fotovoltaics i 22,5 MW en una planta termosolar hibridada amb biomassa. Amb aquests últims projectes, l'energia elèctrica renovable atribuïble a Sinia a Espanya per al 2018 és de 152 GWh, potència que supera el total del consum elèctric de Banc Sabadell en oficines i centres corporatius. Aquesta energia renovable evita l'emissió anual de prop de 58 mil tones de CO₂.

Així mateix, en l'àmbit nacional, Banc Sabadell contribueix i participa en el Fòrum Solar, en què es tracten els nous avenços i el lideratge de la indústria fotovoltaica espanyola.

Una altra de les línies de negoci relacionada amb el medi ambient és el finançament d'instal·lacions d'eficiència energètica a través de productes de renting o líasing específics per a aquestes necessitats, que permeten finançar des de projectes d'enllumenat públic fins a instal·lacions de calderes de biomassa i instal·lacions de cogeneració.

2. INFORMACIÓ SOBRE QÜESTIONS SOCIALS I RELATIVES AL PERSONAL

La política de recursos humans de Banc Sabadell té com a missió donar suport a la transformació de l'organització des de les persones, formant part del dia a dia del negoci i del seu creixement. L'objectiu clau és maximitzar la creació de valor dels professionals que formen part de Banc Sabadell mitjançant el desenvolupament del seu talent, la gestió de les seves expectatives i el màxim aprofitament de les seves capacitats.

Durant el 2018 s'ha transformat la gestió de Recursos Humans, amb l'objectiu d'enfortir i orientar la seva acció als grans reptes en la gestió del capital humà sota el pròxim pla estratègic:

- Més orientació al desenvolupament del talent.
- Més proximitat al negoci.
- Orientació a la satisfacció de l'empleat.

En el perímetre TSB, destaquen les accions relacionades amb el suport a persones i equips abans, durant i després del procés de la migració. També destaca l'esforç per crear una cultura inclusiva en què cada empleat de TSB, independentment del seu gènere, ètnia, discapacitat, orientació sexual, edat o situació personal, pugui realitzar el seu potencial.

2.1. Ocupació

2.1.1. Dades de la plantilla d'empleats de Banc Sabadell

Nombre total i distribució d'empleats del grup per:

Gènere	2018	2017
H	11.605	11.467
D	14.576	14.378
Total	26.181	25.845
País	2018	2017
Algèria	3	3
Brasil	2	2
Colòmbia	6	6
Cuba	7	7
Emirats Àrabs Units	2	3
Espanya	16.851	16.765
Estats Units	240	229
França	20	22
Índia	4	4
Marroc	21	20
Mèxic	462	312
Perú	6	5
Polònia	3	3
Portugal	12	1
Regne Unit	8.388	8.319
República Dominicana	4	2
Singapur	2	1
Turquia	3	3
Xina	6	6
Andorra	139	132
Total	26.181	25.845
Classificació professional	2018	2017
Directius	674	645
Comandaments intermedis	3.889	4.013
Especialistes	16.991	16.701
Administratius	4.627	4.486
Total	26.181	25.845

En el col·lectiu directiu s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors TOP.

En el col·lectiu comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu directiu.

Rangs d'edat	2018	2017
Inferior a 31 anys	3.255	2986
Entre 31 i 49 anys	15.132	15.461
Més de 49 anys	7.794	7.398
Total	26.181	25.845

Modalitats de contracte de la plantilla a Espanya:

	2018	2017
Indefinit	16.681	16.621
Temporal	170	143
Total	16.851	16.764

Tipus de contracte - Contractes mitjans	2018	2017
Indefinit	16.706	16.622
Temporal	175	157
Total	16.881	16.779

Contractes mitjans - Gènere	2018			2017		
	H	D	Total	H	D	Total
Indefinit	8.221	8.485	16.706	8.203	8.419	16.622
Temporal	82	93	175	84	72	157
Total	8.303	8.578	16.881	8.287	8.492	16.779

Contractes mitjans - Rang d'edat	2018		2017	
	Indefinit	Temporal	Indefinit	Temporal
Inferior a 31 anys	484	83	407	95
Entre 31 i 49 anys	10.869	80	11.272	54
Més de 49 anys	5.353	12	4.943	7
Total	16.706	175	16.622	157

Contractes mitjans - Categoria professional	2018		2017	
	Indefinit	Temporal	Indefinit	Temporal
Directius	474	-	441	-
Comandaments intermedis	3.274	-	3.249	-
Especialistes	12.645	147	12.676	147
Administratius	313	28	256	10
Total	16.706	175	16.622	157

En el col·lectiu directiu s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors TOP.

En el col·lectiu comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu directiu.

No es proporciona el desglossament dels contractes a temps parcial, atès que el total d'aquests contractes a Espanya al desembre de 2018 és de 20 (representa el 0,12% dels contractes nacionals).

Modalitats de contracte de la plantilla a TSB:

	2018	2017
Indefinit	8.320	8.231
Temporal	33	56
Total	8.353	8.287

Tipus de contracte - Contractes mitjans	2018	2017
Indefinit	8.198	8.335
Temporal	49	57
Total	8.247	8.392

Contractes mitjans - Gènere	H	2018 D	Total	H	2017 D	Total
Indefinit	2.737	5.461	8.198	2.760	5.575	8.335
Temporal	21	28	49	27	30	57
Total	2.758	5.489	8.247	2.787	5.605	8.392

Contractes mitjans - Rang d'edat	2018 Indefinit	2018 Temporal	2017 Indefinit	2017 Temporal
Inferior a 31 anys	2.107	19	2.195	28
Entre 31 i 49 anys	3.977	28	4.049	26
Més de 49 anys	2.114	2	2.091	4
Total	8.198	49	8.335	57

Contractes mitjans - Categoria professional	2018 Indefinit	2018 Temporal	2017 Indefinit	2017 Temporal
Directius	181	-	174	-
Comandaments intermedis	297	8	295	5
Especialistes	3.574	30	3.656	32
Administratius	4.146	11	4.210	21
Total	8.198	49	8.335	57

A TSB, no es disposa actualment d'empleats amb la modalitat de contractes a temps parcial.

Nombre d'acomiadaments d'empleats a Espanya per:

Categoria professional	2018	2017
Directius	5	3
Comandaments intermedis	25	22
Especialistes	136	80
Administratius	4	22
Total	170	127

En el col·lectiu directiu s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors TOP.
En el col·lectiu comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu directiu.

Gènere	2018	2017
H	102	74
D	68	53
Total	170	127

Rang d'edat	2018	2017
Inferior a 31 anys	5	4
Entre 31 i 49 anys	102	87
Més de 49 anys	63	36
Total	170	127

Nombre d'acomiadaments d'empleats a TSB per:

Categoria professional	2018	2017
Directius	4	
Comandaments intermedis	7	
Especialistes	21	
Administratius	56	
Total	88	94

No es disposa del desglossament per categoria el 2017 pel canvi de sistema.

Gènere	2018	2017
H	28	40
D	60	54
Total	88	94

Rang d'edat	2018	2017
Inferior a 31 anys	19	22
Entre 31 i 49 anys	35	33
Més de 49 anys	34	39
Total	88	94

Empleats amb discapacitat en el grup per gènere i classificació professional:

	2018		2017	
	H	D	H	D
Directius	3	-	10	3
Comandaments intermedis	13	3	18	12
Especialistes	83	69	95	115
Administratius	4	13	-	-
Total	103	85	123	130

Les dades són en l'àmbit del grup el 31/12/2018.

En el col·lectiu directiu s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors TOP.

En el col·lectiu comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu directiu.

2.1.2. Selecció

Banc Sabadell disposa d'un procés de selecció de personal que garanteix l'aplicació de criteris objectius basats en la professionalitat i l'adequació de les persones als llocs de treball i al potencial de desenvolupament a l'empresa. El grup procura el màxim desenvolupament professional dels seus empleats, i fomenta l'esperit de superació i el reconeixement del seu esforç personal. Aquest compromís mutu es materialitza en el Codi de conducta del Grup Banc Sabadell i en la política de mobilitat interna i selecció.

Al llarg de 2018 s'han iniciat diferents accions i projectes encaminats a reforçar i millorar el servei d'atracció i selecció del talent per afrontar més volum de contractació, nous perfils i la dispersió geogràfica. Aquests són els factors que demanen reformular i actualitzar els procediments, habilitats, capacitats i tecnologies utilitzades per atraure els millors candidats i oferir-los una experiència positiva.

En l'aspecte extern, s'han reforçat les capacitats digitals d'atracció del talent amb un nou web d'ocupació (www.sabadellcareers.com), que ja ha comptat amb més de 38.000 visites en 5 mesos de funcionament, amb més d'un minut i mig de visita mitjana, i els països d'origen són Espanya (+70%), els Estats Units (+13%) i Mèxic (+4%). Així mateix, el contingut editorial i el reforç de les capacitats digitals de la nostra presència a LinkedIn llancen un creixement de 20.000 seguidors en la comunitat durant el 2018, amb un tancament en termes totals de 78.540.

Aquest any s'ha llançat el Data & Analytics Programme, que té com a repte incorporar professionals amb coneixement avançat per explorar i interpretar la informació que contenen les dades, i extreure'n el màxim valor per tal de personalitzar els nostres productes i serveis i prendre decisions estratègiques de negoci. Dotze participants s'hi han incorporat mitjançant aquesta incubadora de talent, assegurant la integració, participació i formació dels treballadors d'aquest col·lectiu en la nostra organització a través d'un seguiment sistemàtic i permanent, juntament amb els seus tutors i mentors.

A més a més, totes aquestes accions han redundat a consolidar la nostra posició com a ocupador en els indicadors de reputació externa, i ha destacat l'èxit d'assolir, novament, una posició en el Top 25 de Merco Personas (21), un monitor de gran reputació a Espanya per mesurar l'atractiu com a ocupador.

La singularitat del projecte de TSB, la seva missió i les seves innovadores iniciatives cap als seus empleats l'han impulsat fins al Top 25 de les millors grans empreses per treballar al Regne Unit, en el prestigiós índex del Sunday Times. Concretament, al Top 5 el 2018.

2.1.3. Compensació

Les polítiques retributives del Grup Banc Sabadell són coherents amb els objectius de l'estratègia de risc i de negoci, la cultura corporativa, la protecció dels accionistes, inversors i clients, els valors i els interessos a llarg termini del grup, així com amb la satisfacció dels clients i amb les mesures emprades per evitar conflictes d'interessos sense encoratjar l'assumpció de riscos excessius.

En aquest sentit, la política de remuneracions del Grup Banc Sabadell es basa en els principis següents:

- Fomentar la sostenibilitat empresarial i social a mitjà-llarg termini, a més de l'alineació amb els valors del grup. Això implica:
 - Alineació de les retribucions amb els interessos dels accionistes i amb la creació de valor a llarg termini.
 - Impuls d'una gestió de riscos rigorosa, incloent-hi mesures per evitar el conflicte d'interès.
 - Alineació amb l'estratègia de negoci, objectius, valors i interessos a llarg termini del grup.
- Assegurar un sistema retributiu competitiu i equitatiu (competitivitat externa i equitat interna):
 - Capaç d'atreure i retenir el millor talent.
 - Que recompensi la trajectòria professional i la responsabilitat, amb independència del gènere de l'empleat.
 - Alineat amb estàndards de mercat i flexible per adaptar-se als canvis de l'entorn i les exigències del sector.
- En relació amb l'anomenada bretxa salarial, Banc Sabadell, davant unes mateixes funcions, responsabilitats i antiguitat no fa cap tipus de discriminació salarial entre gèneres ni en el moment de la contractació ni en les revisions salarials dels seus empleats.

Tot i això, a Espanya s'han analitzat les dades de manera objectiva fent un càlcul sobre el total de dones i homes, tenint en compte els diferents col·lectius, directius, especialistes i administratius sense establir cap criteri addicional, que determina una diferència de l'11,95%. Durant el 2018 aquesta diferència s'ha reduït en un 5,41%. Aquesta diferència s'explica fonamentalment perquè el col·lectiu femení té menys antiguitat a l'entitat. A les mesures esmentades abans se n'afegeixen d'altres que es desenvolupen específicament per tancar aquesta diferència:

- Increment en la representació de dones en llocs directius.
- Un 50% de les promocions han estat dones (26% en l'àmbit directiu), a través d'un focus/seguiment en els comitès d'avaluació de l'acompliment i no biaix en les ternes de candidats en processos.
- Actuació salarial igual en dones que en homes i increment igual en massa salarial.
- Paritat de gènere estricta en el Programa d'alts potencials previst per al 2019, planter de futur talent directiu.

Aquestes mesures han permès al banc rebre el distintiu d'Igualtat a l'Empresa, atorgat pel Ministeri de Presidència, Relacions amb les Corts i Igualtat del Govern d'Espanya. El distintiu reconeix les empreses i altres entitats espanyoles que destaquin en el desenvolupament de polítiques d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'àmbit laboral, mitjançant la implementació de plans i mesures d'igualtat. La concessió d'aquesta distinció s'instrumentalitza mitjançant convocatòries anuals en què pot participar qualsevol empresa o entitat, tant privada com pública, que destaquí de manera integral en l'aplicació i en els resultats de les mesures d'igualtat entre dones i homes desenvolupades en la seva organització pel que fa a condicions de treball, models d'organització en altres àmbits com serveis, productes i publicitat de l'empresa.

La bretxa salarial de gènere de TSB es reporta seguint les metodologies i els càlculs establerts pel Govern del Regne Unit en cada moment. L'últim estudi va reflectir una bretxa salarial de gènere del 31% basant-se en la retribució fixa de tots els empleats el 5 d'abril de 2018 i en la variable de tots els empleats de l'exercici anterior.

- Recompensar l'acompliment alineant d'aquesta manera la retribució amb els resultats generats per l'individu i nivell de risc assumit:
 - Equilibri adequat entre els diferents components de la retribució.
 - Consideració de riscos i resultats actuals i futurs, no incentivant l'assumpció de riscos que sobrepassin el nivell tolerat pel grup.
 - Esquema senzill, transparent i clar. Aquesta política ha de ser comprensible i fàcil de comunicar a tota la plantilla.

Tots aquests principis que inspiren la política de remuneracions del grup compleixen amb les directives i reglaments europeus i les normes vigents, especialment la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit; el Reial Decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desenvolupa la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit; les directrius EBA/GL/2015/22, de 27 de juny de 2016, sobre polítiques de remuneració adequades en virtut dels articles 74, apartat 3, i 75, apartat 2, de la Directiva 2013/36/UE i la divulgació d'informació en virtut de l'article 450 del Reglament (UE) núm. 575/2013 (a partir d'ara, les directrius EBA/GL/2015/22); la Guia de l'EBA sobre govern intern (GL 2017/11), de 26 de setembre de 2017; la Circular 2/2016, de 2 de febrer, del Banc d'Espanya, a les entitats de crèdit, sobre supervisió i solvència, que completa l'adaptació de l'ordenament jurídic espanyol a la Directiva 2013/36/UE i al Reglament (UE) núm. 575/2013, el Reglament delegat (UE) núm. 604/2014 de la Comissió, de 4 de març de 2014, pel qual es complementa la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a les normes tècniques de regulació en relació amb els criteris qualitatius i els criteris quantitatius adequats per determinar les categories de personal les activitats professionals del qual tenen una incidència important en el perfil de risc d'una entitat i el Senior Managers and Certification Regime (SMR) al Regne Unit.

Remuneració total mitjana de Banc Sabadell a Espanya per:

Gènere	2018	2017
H	59.561 €	58.859 €
D	44.932 €	44.390 €
Mitjana	52.098 €	51.532 €

Es considera per al càlcul de la remuneració total mitjana: retribució fixa, retribució variable (amb compliment del 100%), complements personals i beneficis socials.

Classificació professional	2018	2017
Directius	180.930 €	177.599 €
Comandaments intermedis	68.379 €	66.228 €
Especialistes	43.948 €	43.492 €
Administratius	22.544 €	22.467 €
Mitjana	52.098 €	51.532 €

En el col·lectiu directiu s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors TOP.

En el col·lectiu comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu directiu.

Es considera per al càlcul de la remuneració total mitjana: retribució fixa, retribució variable (amb compliment del 100%), complements personals i beneficis socials.

Rang d'edat	2018	2017
Inferior a 31 anys	33.402 €	33.316 €
Entre 31 i 49 anys	48.110 €	47.418 €
Més de 49 anys	62.187 €	62.171 €
Mitjana	52.098 €	51.532 €

Es considera per al càlcul de la remuneració total mitjana: retribució fixa, retribució variable (amb compliment del 100%), complements personals i beneficis socials.

Remuneració mitjana dels directius a Espanya:

	2018	2017
H	192.770 €	188.757 €
D	140.984 €	139.142 €
Mitjana	180.930 €	177.599 €

En el col·lectiu directiu s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors TOP.

Es considera per al càlcul de la remuneració total mitjana: retribució fixa, retribució variable (amb compliment del 100%), complements personals i beneficis socials.

Remuneració mitjana dels consellers de Banc Sabadell:

	2018	2017
H	150.493 €	131.974 €
D	176.000 €	148.019 €
Mitjana	154.137 €	134.891 €

* Càlcul fet amb consellers que hi han estat tot l'any. Només s'informa de les remuneracions percebudes per la feina feta en la funció de conseller/a, excloent-ne els imports percebuts per funcions directives que estan incloses en les categories de la taula anterior.

El 2018 s'ha ampliat al 100% de la plantilla l'accés a la retribució flexible, com a mesura que permet que cada empleat pugui optimitzar la seva retribució d'acord amb les seves necessitats i situació personal.

El banc ofereix als seus empleats un altre tipus de beneficis socials, entre els quals hi ha la concessió de préstecs a interès zero i les beques de formació i d'ajuda escolar per als fills.

Remuneració total mitjana de TSB per:

Gènere	2018	2017
H	50.427 €	56.860 €
D	31.936 €	33.855 €
Mitjana	41.214 €	41.542 €

Tipus de canvi 1 GBP = 0,885 EUR

Rang d'edat	2018	2017
Inferior a 31 anys	32.877 €	29.437 €
Entre 31 i 49 anys	39.017 €	48.846 €
Més de 49 anys	41.251 €	41.755 €
Mitjana	41.214 €	41.542 €

Tipus de canvi 1 GBP = 0,885 EUR

Classificació professional	2018	2017
Directius	201.968 €	293.804 €
Comandaments intermedis	99.341 €	66.228 €
Especialistes	44.046 €	43.492 €
Administratius	21.827 €	22.467 €
Mitjana	41.214 €	41.542 €

Tipus de canvi 1 GBP = 0,885 EUR

Remuneració mitjana dels directius a TSB:

Remuneració mitjana directius	2018	2017
H	213.495 €	313.195 €
D	180.689 €	250.633 €
Mitjana	201.968 €	293.804 €

Tipus de canvi 1 GBP = 0,885 EUR

2.2. Organització del treball, salut i seguretat

2.2.1 Gestió del lideratge

A Banc Sabadell les persones són les que han marcat la diferència al llarg de la història de l'entitat i continuaran fent-ho en el futur amb l'objectiu que Banc Sabadell sigui el millor lloc on desenvolupar la carrera professional. L'element principal per aconseguir-ho és el model de gestió de persones, que es basa en la meritocràcia i en el desenvolupament del talent.

Aquest model té tres eixos principals: la valoració anual de l'acompliment, l'acompanyament del màner i les actuacions de desenvolupament segons les necessitats i el potencial de cada persona.

Tots els professionals del banc són valorats pel seu compliment durant l'any. Per fer-ho es té en compte què han aconseguit i com ho han aconseguit. Serveix per fomentar la meritocràcia; per això, és crític diferenciar en la valoració. Aquest any el model ha guanyat en objectivitat en incorporar la possibilitat de contrast de màners anteriors i màners funcionals.

Tan important com la valoració de l'acompliment de l'any és la valoració del potencial de cara a l'any que ve, per prendre millors decisions en el desenvolupament professional (mobilitat interna, promoció, programes de desenvolupament), alinear aspiracions amb oportunitats professionals i dissenyar l'agenda de desenvolupament.

El potencial té en compte si la persona vol i pot assumir més transversalitat i/o responsabilitat i el seu grau de preparació per al següent nivell de responsabilitat.

Per aquest motiu s'ha inclòs un apartat específic per assenyalar les nostres aspiracions professionals i que el màner pugui fer la seva valoració sobre això. Així mateix, els màners tenen la responsabilitat de donar *feedback* de manera contínua, acompanyant el desenvolupament dels equips. En la valoració es pot avaluar de manera confidencial la seva qualitat com a gestors d'equips.

A partir d'aquí Banc Sabadell posa a disposició dels empleats eines i programes de formació específics, sempre sota un enfocament de co-responsabilitat de l'empleat en el desenvolupament de la seva carrera.

En particular, els directius compten amb un Programa de desenvolupament directiu quan accedeixen a la posició de directiu top o de director corporatiu, amb l'objectiu d'acompanyar-los en els moments de transició de carrera i preparar-los davant l'entorn canviant del negoci, amb especial focus en els desafiaments propis del nou rol de lideratge. El programa es planteja en un model de *learning by doing* i amb l'objectiu de crear xarxes en el col·lectiu directiu, oferint oportunitats de *networking* i visibilitat.

A més a més, Banc Sabadell ha continuat evolucionant el model per disposar de la millor informació sobre el talent actual i el seu potencial, per assegurar una idònia presa de decisions en matèria de persones, una gestió eficaç i eficient i el desenvolupament efectiu de directius i pre-directius.

D'aquesta manera, s'ha donat continuïtat al model de comitès de valoració de persones en el si de cada Comitè de Direcció General (17 en total), i s'han tractat les qüestions següents:

- Evolució actual (i prevista) de la plantilla (perfil i costos) i resultats de gestió (compensació, gestió de l'acompliment –alts i baixos acompliments–, clima).
- Actualització del mapa del talent (directiu i pre-directiu) i *pool* de potencial.
- Decisió de candidats en noves posicions directives i proposta d'alts potencials.
- Propostes d'actuació sobre la plantilla.

2.2.2. Conciliació

La plantilla del banc té a la seva disposició un conjunt de beneficis socials pactats pel grup i els representants sindicals en l'acord sobre mesures de conciliació de la vida familiar i personal amb la laboral. Tots aquests beneficis han estat comunicats a la totalitat de la plantilla i estan recollits en el web intern de l'empleat, de manera que són àmpliament coneguts pels empleats, que els sol·liciten i en gaudeixen des de fa temps.

Els beneficis inclouen reducció de jornada (retribuïda, no retribuïda, per lactància), excedències (per maternitat, per cura de familiars), permisos especials (per estudis, per motius personals, per adopció internacional), ampliació de la llicència per naixement de fill i flexibilitat horària.

Així mateix, el grup ofereix un ampli ventall de mesures orientades a millorar la conciliació de la vida laboral i familiar i/o personal de la seva plantilla, mitjançant la contractació de serveis o compra de productes a través del portal per a empleats, que els ofereix no tan sols un estalvi econòmic, sinó també de temps, ja que reben els productes en el seu lloc de treball i s'estalvien el desplaçament o haver de fer la gestió fora de l'horari laboral. A aquestes facilitats cal afegir l'oferta de serveis per facilitar les gestions personals de les persones que treballen en els serveis centrals.

El 2018 també s'ha continuat avançant en noves mesures de flexibilitat i millora de la conciliació familiar, entre les quals destaquen la possibilitat de comprar dies addicionals de vacances o l'extensió del desplegament del teletreball. Aquesta última mesura ha tingut una gran acollida en termes de satisfacció i productivitat i al tancament de 2018 comptava amb 320 empleats adherits.

Així mateix, s'ha incorporat la figura del gestor de conciliació, amb la missió de gestionar i analitzar les sol·licituds i demandes dels empleats en temes de conciliació, proposant solucions creatives i personalitzades fora de la norma convencional, amb la finalitat d'aconseguir un equilibri satisfactori entre les necessitats de conciliació del col·laborador i el mànager.

2.2.3. Salut i seguretat

El grup assumeix una política preventiva de millora contínua de les condicions de treball i salut dels empleats del grup.

D'acord amb la legislació vigent, el banc disposa d'un pla de prevenció que inclou totes les activitats preventives dutes a terme a l'empresa i que es publiquen anualment en una memòria que està disponible al web intern de l'empleat i al web corporatiu.

També es duu a terme una avaluació inicial de riscos laborals per a cada nou centre de treball i en cas de reformes o modificacions. Així mateix, quan ha transcorregut un període des de la realització de l'avaluació, en totes les instal·lacions s'avaluen tant els llocs individuals de treball com les zones comunes, les instal·lacions i aspectes com ara la temperatura, la il·luminació, etc.

La totalitat del personal del grup i les noves incorporacions reben informació sobre prevenció de riscos laborals i fan la formació obligatòria de seguretat i salut a la feina a través d'un curs en línia. La formació es completa amb publicacions, fitxes d'ergonomia, manuals d'equips de treball, relacionades amb els riscos propis de l'activitat del banc.

Indicadors d'absentisme:

Indicadors d'absentisme a Espanya	2018	2017
Suma hores (accidents i malaltia no laboral)	836.153	807.752

Indicadors d'absentisme a TSB	2018	2017
Suma hores (malaltia no laboral)	399.409	433.412

Accidents de treball:

Tipus d'accident a Espanya	2018			2017		
	H	D	Total	H	D	Total
Centre de treball	44	75	119	28	52	80
In itinere	48	86	134	41	74	115
Desplaçament jornada laboral	14	26	40	9	16	25
Un altre centre de treball	1	1	2	2	2	4
TOTAL	107	188	295	80	144	224

* Les dades de 2018 són provisionals i no inclouen Solvia.

Accidents de treball a Espanya	2018	2017
Suma hores	22.170	19.590
Índex de freqüència	5,61	3,82
Índex de gravetat	0,08	0,07

Les dades són d'abast nacional i no inclouen Solvia. L'índex de gravetat fa referència a la gravetat de l'absentisme (jornades perdudes / jornades existents * 100).

TSB, en compliment del marc legal del Regne Unit, no porta cap registre dels accidents.

Per al sector bancari, la Seguretat Social no defineix cap malaltia professional.

2.3. Relacions socials

2.3.1. Comunicació

Banc Sabadell disposa de múltiples canals de diàleg entre els diferents nivells de l'organització per tal de facilitar la comunicació interna i fer partícips els empleats del projecte del banc.

La plataforma BS Idea permet als empleats proposar idees de millora en tots els àmbits de l'organització. Aquesta plataforma constitueix un excel·lent canal de comunicació en què els empleats poden transmetre dubtes i compartir experiències sobre processos o productes. Tant les idees més votades com les que aporten més valor a l'entitat són analitzades pels responsables dels processos afectats i pel Comitè de Decisió de l'entitat, que decideixen si s'implanten o no. D'altra banda, les idees més votades reben un premi econòmic.

Banc Sabadell també disposa d'un canal de denúncies per a empleats a través del qual i de manera anònima es poden traslladar les diferents consultes, queixes i suggeriments. Les informacions recollides a través d'aquest canal es reporten al Comitè d'Ètica Corporativa de l'entitat.

A TSB destaca el llançament d'un nou entorn digital de treball, que inclou una nova extranet i l'ús de la plataforma col·laborativa Yammer, a més de la potenciació de TSB Careers. Aquest entorn de treball seguirà en evolució, ja que és una de les principals iniciatives de digitalització dels empleats.

2.3.2. Participació

Banc Sabadell respecta i garanteix els drets bàsics d'associació i negociació col·lectiva de tots els empleats, de conformitat amb la llei a Espanya. Aquests principis estan recollits en la política de recursos humans, concretament en la normativa de Recursos Humans 7305 -normativa laboral bàsica aplicable-, que fa referència expressa al Conveni col·lectiu de banca vigent (Conveni Col·lectiu de Banca). Aquests drets es recullen en el capítol dotzè d'aquest conveni, Drets sindicals, en els articles 58, 59 i 60.

En l'actualitat el banc compta amb un total d'11 seccions sindicals, incloent-hi les seccions sindicals d'àmbit estatal i les d'àmbit autonòmic. L'elecció de la representació dels treballadors es fa mitjançant sufragi cada quatre anys, d'acord amb les directrius que marca l'Associació Espanyola de Banca (AEB) juntament amb les seccions sindicals estatals majoritàries en el sector de la banca espanyola. Els resultats de les eleccions sindicals determinen la composició dels diferents comitès d'empresa i els delegats de personal, que seran els òrgans interlocutors amb la representació de l'empresa i els agents presents en les negociacions col·lectives. Si no hi ha negociacions específiques, es reuneixen quan les circumstàncies ho demanen. Els representants escollits compten amb un crèdit horari sindical per poder exercir les seves funcions. La totalitat de la plantilla que pertany a Banc Sabadell a Espanya queda afectada pel Conveni col·lectiu estatal de banca.

Durant el 2018 s'han desenvolupat un bon nombre d'accions fruit de les aportacions de la plantilla en resposta a l'enquesta de clima de 2017.

El 100% dels empleats estan coberts per conveni a Espanya. A la resta de països s'aplica la legislació vigent en cada un d'ells.

Representació dels treballadors en comitès formals treballador-empresa de salut i seguretat en el perímetre Espanya (mateixes dades 2017 i 2018):

- Comitès de seguretat i salut de caràcter estatal constituïts en empreses:
 - Banco de Sabadell, S.A.
 - Sabadell Asset Management, S.A.
 - BS Securities Serv., S.L.
 - FONOMED Gest. Tel. Med., S.A.
- Delegats de prevenció (figura legalment prevista amb un màxim de 8 persones per empresa o àmbit).

	Delegats de prevenció	En comitè
Banco de Sabadell, S.A.	24	6
Sabadell Asset Management, S.A.	3	3
BS Securities Serv., S.L.	2	2
FONOMED Gest. Tel. Med., S.A.	3	3

A TSB hi ha una relació fluïda i directa amb els representants dels treballadors (24 reunions l'any, equivalent a 2 al mes). Actualment, hi ha dos sindicats reconeguts (Unite the Union and Accord) i un no reconegut (TBU) que són escollits en eleccions participatives. A partir del 2019, el procés d'eleccions el gestionarà TSB. En la relació amb els sindicats es compleixen les indicacions d'ACAS (Advisory, Conciliation and Arbitration Association, òrgan públic de govern del Regne Unit).

2.4. Formació

Consolidació de Sabadell Campus

Aquest any 2018, el grup ha continuat donant impuls al model d'aprenentatge de l'entitat, llançat el 2016, amb la consolidació de Sabadell Campus i les seves diferents escoles i espais. Un projecte en què es materialitzen els eixos del model de formació de Banc Sabadell, basats en la innovació, la personalització de la formació, l'alineament al negoci i l'eficiència.

Escola Comercial

S'han prioritzat les formacions orientades a incrementar l'impacte de figures clau en la creació de valor del negoci, especialment en directors de negoci de petites i mitjanes empreses i directors de banca d'empreses.

MiFID. Assessors de confiança

En línia amb les directrius que contenen la normativa MiFID i, més concretament, la Guia tècnica 4/2017, per a l'avaluació dels coneixements i les competències del personal que informa i que assessora, publicada per la CNMV, s'ha desenvolupat una intensa activitat de certificació, que obté excel·lents xifres, per sobre dels objectius previstos. En aquest sentit, s'han certificat 2.157 empleats, un 54,4% per sobre dels 1.400 previstos per al 2018. Aquest compliment dona un total de 4.061 gestors certificats al desembre de 2018.

Naixement de l'Escola Digital

Més de 3.500 empleats ja desenvolupen el seu potencial digital en els vuit itineraris que els ofereix l'Escola Digital (gestió de la informació, treball en xarxa, destresa digital, visió digital, comunicació digital, identitat digital, aprenentatge continu i seguretat).

Els empleats que completen el programa +Digital poden obtenir el títol de Curs Superior de Digitalització en Banca per EADA fonamentat en la tecnologia *blockchain*, que es lliurarà al juny de l'any que ve.

Creixement de l'equip de formadors interns

Un dels grans pilars del nou model de formació de Banc Sabadell és el col·lectiu de formadors interns. Aquesta figura facilita la gestió del coneixement i el talent intern i permet fer arribar la formació a tots els territoris en el moment en què es necessita.

El 2018 aquest col·lectiu ha crescut notablement, tant en nombre (470) com en impacte, i ha donat suport a processos crítics com el ja esmentat programa MiFID. Aquests professionals han fet més de 50.000 hores de formació, amb més de 19 hores de dedicació de mitjana per formador, per aportar el seu coneixement a la resta de la plantilla.

Formació a Espanya	2018		2017	
Empleats que han rebut formació (%)	94,1%		88,9%	

Quantitat total d'hores de formació i mitjana per categoria professional a Espanya	2018		2017	
	Hores formació	Mitjana hores	Hores formació	Mitjana hores
Directius	22.180	52,31	23.864	58,04
Comandaments intermedis	150.306	48,11	137.345	41,98
Especialistes	469.966	38,83	329.136	29,56
Administratius	6.864	34,67	2.386	20,93
Total	649.316	40,97	492.730	32,98

En el perímetre TSB, ha destacat el pla de formació associat a la migració, que ha involucrat col·lectius clau d'aquest procés amb l'ambició de preparar i alinear totes les capacitats per al moment del llançament. Aquest procés s'emmarca en un seguiment més ampli, Human Factors, que mesura, a més de l'avenç de la formació, altres elements referents a la salut laboral dels empleats durant tot el procés.

Formació a TSB	2018		2017	
Empleats que han rebut formació (%)	77,71%		99,59%	

Quantitat total d'hores de formació i mitjana per categoria professional a TSB	2018		2017	
	Hores formació	Mitjana hores	Hores formació	Mitjana hores
Directius	6.869	38,59	6.429	37,60
Comandaments intermedis	13.571	44,49	9.704	32,03
Especialistes	258.701	72,36	510.926	140,06
Administratius	335.386	78,22	826.363	198,41
Total	614.527	73,63	1.353.422	163,32

2.5. Igualtat

A Banc Sabadell es garanteix la igualtat de gènere i la igualtat d'oportunitats en totes les àrees d'actuació que afecten la plantilla: selecció, formació, promoció i desenvolupament professional, retribució salarial, conciliació de la vida laboral amb la familiar i/o personal, etc. Aquests principis estan recollits en el Pla d'igualtat, en la política de recursos humans i en el Codi de conducta del Grup Banc Sabadell.

El Pacte d'igualtat subscrit el 2016, en l'epígraf E. Conciliació de la vida laboral amb la familiar i/o personal, inclou com una de les seves finalitats establir un marc de flexibilitat en el temps de treball que afavoreixi l'exigible conciliació d'interessos, personals i professionals, en termes d'igualtat entre homes i dones. En aquest sentit, les línies principals d'aquest pacte persegueixen:

- Executar una millor adaptació entre les persones i l'empresa, és a dir, entre el desenvolupament integral de les persones que constitueixen l'empresa i els objectius d'aquesta.
- Ajudar la plantilla a aconseguir un equilibri adequat entre les responsabilitats laborals amb les familiars i la vida personal.
- Augmentar la flexibilitat organitzativa de l'empresa i adaptar-la als canvis que es produeixen en la societat, relatius a la família, els indicadors socials i els hàbits i costums.
- Protegir la maternitat, la cura dels fills i les persones dependents, i afavorir la plena i normal integració de la dona i l'home a l'empresa.

Pel que fa a la diversitat, Banc Sabadell compta amb una sòlida trajectòria en el disseny i la implementació de mesures d'igualtat, i posa un especial focus a potenciar el talent femení com a font de riquesa corporativa. Per això s'ha fet una anàlisi exhaustiva dels indicadors per gènere, així com *workshops* de treball amb directives i directius per entendre la situació actual del talent femení al banc. A partir d'aquest esforç, s'ha definit un pla concret per seguir avançant en termes de diversitat i igualtat.

Les mesures adoptades per promoure la igualtat de tracte i oportunitats entre dones i homes fan referència a diversos àmbits d'actuació: selecció (llenguatge igualitari en les ofertes internes, guions d'entrevistes estandarditzats, transmissió del principi d'igualtat a les empreses consultores); formació (participació equilibrada de gènere en la formació, respecte dels horaris d'inici i fi, en horari laboral sempre que sigui possible, creació del curs "Igualtat d'oportunitats"); promoció i desenvolupament professional (criteris objectius d'adequació al lloc funcional i mèrits, potenciació i desenvolupament de competències, promoció com a mínim de 300 dones a nivell VII i 150 dones a nivell V); retribució salarial (100% de la retribució fixa anual a la plantilla de baixa per risc durant l'embaràs, lactància, permís maternal i parental, objectius individuals ajustats al temps treballat, manteniment del *target*); conciliació (flexibilitat horària, permisos no retribuïts, reducció de jornada no retribuïda, reducció de jornada retribuïda, excedències, vacances, trasllats, etc.); violència de gènere (reordenació del temps de treball, preferència en sol·licitud de trasllat, suspensió de contracte, etc.); assetjament sexual o per raó de sexe (protocol d'actuació).

Banc Sabadell compta amb un Pla d'igualtat firmat amb la representació de les empleades i empleats des de l'any 2010; aquest pla es va renovar el 2016 i es va publicar al Butlletí Oficial de l'Estat núm. 191, de l'11 d'agost de 2017. L'objectiu principal del Pla d'igualtat és evitar qualsevol tipus de discriminació laboral entre dones i homes a l'empresa, així com prevenir i penalitzar conductes discriminatòries per raó de gènere, potenciar l'ús de les mesures de conciliació, garantir la composició equilibrada de dones i homes en tots els nivells, potenciar la promoció interna i prevenir i penalitzar l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe. En aquest sentit, estableix unes línies d'actuació en diverses àrees amb objectius i compromisos específics per a cadascuna d'elles: selecció, formació, desenvolupament, retribució salarial, conciliació, violència de gènere, assetjament sexual o per raó de sexe. El mateix Pla d'igualtat preveu un protocol d'actuació per als casos d'assetjament sexual, per raó de sexe o assetjament laboral, mitjançant el qual, a través d'una denúncia que es presenti, s'obre un expedient informatiu per part d'una comissió instructora per esbrinar els fets denunciats de manera objectiva. Per fer el seguiment del pla es crea la Comissió de Seguiment del Pla d'Igualtat, que es reuneix semestralment.

Banc Sabadell ja va superar el 2017 el compromís assumit el 2014 amb la firma de l'Acord de col·laboració amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, que fixava un objectiu del 18% de dones en posicions directives en l'àmbit nacional per al 2018.

Així mateix, el banc disposa d'una política de selecció de candidats a conseller aprovada pel Consell d'Administració el 2016, que té com a objectiu establir els criteris que s'han de tenir en compte en els processos de selecció de nous membres del Consell d'Administració, així com en la seva reelecció. Aquesta política promou el compliment de l'objectiu de representació per al sexe menys representat fins a aconseguir almenys el 30% del total de membres del Consell d'Administració l'any 2020.

La Comissió de Nomenaments posa una atenció especial en la diversitat de gènere del Consell d'Administració i en la valoració dels candidats seleccionats, i procura que s'hi incloguin dones que reuneixin el perfil professional buscat.

Com a pròxims passos, es proposa continuar impulsant la diversitat per reforçar el compromís del banc en aquesta matèria i anticipar les noves exigències reguladores en termes de publicació d'informació:

- Establir objectius i seguiment específics (integrats en el quadre de comandament corporatiu).
- Gestió activa del talent femení: mantenir polítiques de ternes en processos de selecció/promoció i gestió anticipada del talent (50% de dones en el Programa d'alts potencials).
- Reforç de mesures de conciliació/flexibilitat.
- Comunicació i impuls de la cultura que incentivi la diversitat (*role models* i sessions de conscienciació dirigides a directius i directives).

Distribució dels empleats del grup per gènere

Gènere	2018	2017
H	11.605	11.467
D	14.576	14.378
Total	26.181	25.845
En percentatge	2018	2017
Dones en llocs directius	25,67%	24,34%
Dones en llocs de comandaments intermedis	33,50%	34,61%
Dones en llocs de direcció	32,35%	33,19%
Promoció que són dones	49,55%	50,35%

Les dades s'han calculat sobre la plantilla del grup.

En el col·lectiu directiu s'inclouen consellers executius, alta direcció, direcció general, directors corporatius i directors TOP.

En el col·lectiu comandaments intermedis s'incorporen els directors que no pertanyen al col·lectiu directiu.

2.6. Accessibilitat universal de les persones amb discapacitat

El grup fomenta qualsevol tipus de diversitat i aposta per la integració de tots els seus col·laboradors i col·laboradores en l'àmbit laboral amb processos de selecció i desenvolupament professional orientats a la no discriminació.

El grup estableix accions d'adequació del lloc de treball en els casos de diversitat funcional que ho requereixin, d'acord amb els protocols d'especial sensibilitat del servei de medicina del treball. A més a més, l'entitat ofereix acompanyament en la sol·licitud de tràmits i gestions en l'àmbit municipal, autonòmic o estatal, que ajudin a millorar el benestar social d'aquest col·lectiu més enllà de l'àmbit estrictament professional. En compliment de la Llei General de Discapacitat, s'apliquen mesures alternatives per la via de la contractació de serveis o subministraments amb centres especials d'ocupació i es fan donacions, de les quals l'any 2018 s'han beneficiat tres entitats (Fundació ONCE, Fundació Adecco i Càritas) per un total de 600.000 euros.

El nombre d'empleats del grup amb alguna discapacitat al desembre de 2018 ha estat de 188 (al tancament de l'exercici 2017 pujaven a 253). La disminució del nombre d'empleats amb discapacitat, tant mitjans com posició, s'origina principalment a TSB (-62 empleats respecte desembre de 2017).

En aquest sentit, s'ha dut a terme un exhaustiu estudi de la realitat generacional de la plantilla; s'ha identificat la complexitat d'experiències, habilitats, capacitats i formació de cadascuna de les generacions que la formen, i s'han dissenyat propostes de millora que tinguin en consideració els seus principals interessos, necessitats, expectatives i inquietuds.

3. INFORMACIÓ SOBRE DRETS HUMANS

Banc Sabadell disposa d'un Codi de conducta i una Política d'ètica i drets humans, aprovats pel Consell d'Administració el 2003. Així mateix, el banc ha implantat un Codi de conducta per a proveïdors en què s'estén a la cadena de subministrament el seu propi compromís amb els drets humans.

D'altra banda, el grup manté subscrits diversos acords nacionals i internacionals rellevants en matèria de drets humans:

- Pacte Mundial de les Nacions Unides el 2005, en què formalitza el seu compromís amb els deu principis, incloent-hi el primer i el segon principi, relatiu als drets humans i laborals.
- Els Principis de l'Equador, un marc d'avaluació i gestió dels riscos en matèria social i ambiental, en què s'inclou el respecte als drets humans, actuant amb la deguda diligència per prevenir, mitigar i gestionar els impactes adversos.

Aquests compromisos es concreten en el fet d'eliminar la discriminació en l'ocupació, garantir la llibertat sindical, negociar col·lectivament de conformitat amb la legislació del país en què treballin (Conveni OIT núm. 87, sobre la llibertat sindical i la protecció del dret de sindicació, i Conveni OIT núm. 98, sobre el dret de sindicació i de negociació col·lectiva) i fomentar les mesures de benestar i conciliació de la vida professional i personal.

Alhora, el banc afavoreix i manté un entorn en què es tractin tots els empleats amb dignitat i respecte, d'una manera justa, sense discriminació per raons de gènere, raça, color, edat, origen social, religió, nacionalitat, orientació sexual, opinió política, discapacitat física o psíquica, o per pertinença a sindicats.

Així mateix, prohibeix totes les formes de treball forçós, servitud o amb contractes de compliment forçós. Tampoc no contracta menors per sota de l'edat mínima legal per treballar, i en cap cas d'una edat inferior als 15 anys.

En relació amb els clients i la societat en general, el banc treballa per oferir productes i serveis que contribueixin a generar un impacte positiu en la vida de les persones a través del negoci responsable: prevenció de riscos a través de l'avaluació del risc de vulneració dels drets humans en *project finance*, la gestió social de l'habitatge i inclusió financera.

El 2017 el banc va reiterar el seu compromís amb el Codi de bones pràctiques bancàries per tal de limitar els efectes del sobreendeutament de persones i famílies, fet que permet la inclusió financera dels deutors en risc d'exclusió social.

Quant a la gestió de compres, el banc disposa de procediments que garanteixen el respecte als drets humans en tot el procés d'homologació, contractació i valoració dels proveïdors, tal com es detalla en l'apartat específic d'aquest informe.

4. INFORMACIÓ RELATIVA A LA LLUITA CONTRA LA CORRUPCIÓ I EL SUBORN

Banc Sabadell considera l'ètica com un dels seus valors corporatius fonamentals i, en aquest sentit, treballa de manera activa per lluitar contra les pràctiques corruptes. Des de febrer de 2005, Banc Sabadell està adherit als principis del Pacte Mundial de les Nacions Unides, i assumeix així el compromís explícit en la lluita contra la corrupció en totes les seves formes.

Referent a això, compta amb un Codi de conducta i una Política de conflictes d'interès a què estan subjectes el 100% dels empleats del grup.

Banc Sabadell, com a entitat financera, té com a pilar la lluita contra el blanqueig de capitals o el finançament del terrorisme. Per aquest motiu, tant el banc com les seves filials tenen implantades mesures, normes i procediments de diligència deguda en funció del risc, tant en l'acceptació prèvia de clients com en el seguiment continu de la relació amb ells, que incorporen les recomanacions emeses per organismes internacionals i el Grup d'Acció Financera Internacional (GAFI). A cada oficina exterior, així com en totes les filials nacionals i internacionals, hi ha designat un responsable per a aquest capítol i s'ha establert un procediment d'informe de les incidències relacionades amb la corrupció i el blanqueig de capitals. Es disposa d'un pla de formació per a tots els empleats de Banc Sabadell sobre prevenció del blanqueig de capitals i bloqueig al finançament del terrorisme.

A més a més, el banc presta una atenció especial a la supervisió dels préstecs i als comptes dels partits polítics mitjançant un protocol d'acceptació de clients molt rigorós. En aquesta mateixa direcció, el banc no fa aportacions de cap tipus a partits polítics, ni a persones amb responsabilitats públiques o institucions relacionades.

En matèria de transparència, totes les donacions a ONG i fundacions són analitzades i valorades per la Comissió de Patrocinis del banc o pel Patronat de la Fundació, d'acord amb els principis establerts en la Política d'acció social del banc. Així mateix, els comptes de la Fundació Banc Sabadell estan degudament auditats.

També cal ressenyar que Banc Sabadell en el Codi de conducta regula l'acceptació d'obsequis i preveu explícitament el rebuig d'aquests obsequis, així com de qualsevol contrapartida o benefici personal que sigui ofert per un client o un proveïdor i que pugui limitar o condicionar la capacitat de decisió.

Finalment, i tal com ja s'ha assenyalat en l'apartat de Comunicació, el banc també disposa d'un canal de denúncies per a empleats a través del qual i de manera anònima es poden traslladar les diferents consultes, queixes i suggeriments. Les informacions recollides a través d'aquest canal es reporten al Comitè d'Ètica Corporativa de l'entitat.

5. INFORMACIÓ SOBRE LA SOCIETAT

Banc Sabadell concreta aquest compromís a través de la transparència i l'accessibilitat, amb productes específics i models de gestió que donen resposta a diferents qüestions socials. Així mateix, mitjançant un diàleg permanent i a partir de les preocupacions compartides amb la societat, el banc participa i impulsa múltiples iniciatives en el camp de l'educació financera, la solidaritat i d'altres activitats i col·laboracions amb impacte social. Aquest compromís del banc amb la societat es vehicula a través del voluntariat corporatiu, de les iniciatives de les diferents direccions del banc i de la Fundació Banc Sabadell.

5.1. Compromís amb el desenvolupament sostenible

Banc Sabadell contribueix al desenvolupament sostenible a través de les diferents iniciatives que es presenten a continuació:

5.1.1. Transparència, simplificació i accessibilitat

El banc té establerts mecanismes per garantir que tota la informació que es proporciona al client sigui transparent i que els productes i serveis que se li ofereixen s'ajustin en tot moment a les seves necessitats.

El 2018, s'ha implementat a la xarxa d'oficines la plataforma en línia d'estalvi-inversió Sabadell Inversor, mitjançant la qual s'ofereix un servei d'assessorament ampliat a tots els clients de l'entitat, tenint en compte les seves necessitats i característiques concretes, i complint alhora amb els requeriments legals de la normativa d'obligat compliment MiFID II. Aquesta plataforma també centralitza altres gammes de productes i serveis complementàries a l'oferta d'estalvi-inversió.

Abans de comercialitzar un producte o servei, el comitè d'aprovació de productes verifica que compleixi amb els estàndards de transparència.

A la xarxa d'oficines es facilita informació sobre productes i serveis mitjançant fitxes d'informació precontractual, i el gestor ha de facilitar les explicacions necessàries perquè el client i el consumidor puguin comprendre les característiques del producte. Al seu torn, en el moment d'assessorar el client en matèria d'inversions, el gestor fa els tests necessaris per assegurar que els productes financers s'ajustin a les seves necessitats, valorant coneixements i experiència.

Des del 2010, el banc està adherit a Autocontrol (Associació per a l'Autoregulació de la Comunicació Comercial), de manera que assumeix el compromís d'oferir una publicitat responsable que garanteix l'ajust d'informació, contractació i característiques operatives dels productes anunciats.

El 2018 Banc Sabadell ha ampliat els serveis de banca a distància per tal que el client pugui fer certs tràmits sense necessitat de desplaçar-se, com ara obtenir els certificats bancaris més usuals o permetre la firma digital d'alguns productes financers. Així mateix, s'ha habilitat un sistema que permet la contractació de nous comptes mitjançant l'ús de la videotrucada i una app mòbil, i s'ha incorporat la possibilitat de contractar crèdits a través de la banca a distància per als clients particulars en què no és necessària la intervenció notarial.

A més a més, Banc Sabadell ofereix la possibilitat de consultar les còtitzacions dels valors del mercat continu espanyol a través del servei de veu virtual Amazon Alexa i amplia els seus serveis de banca per veu per als clients del banc, usuaris d'iOS, facilitant la consulta del seu saldo i l'enviament o sol·licitud de diners a través d'una instrucció de veu.

Amb el propòsit de contribuir a un major accés de l'operativa bancària als clients, s'ha posat a la seva disposició un pilot de sucursals que presten atenció (amb avís previ) en horari vespertí.

5.1.2. Finances sostenibles

Inversió ètica i solidària

Banc Sabadell fomenta la inversió responsable a través de l'oferta als seus clients de productes d'estalvi i inversió que contribueixen a projectes solidaris. En aquesta línia cal destacar el fons d'inversió Sabadell Inversión Ética y Solidaria, FI, la societat d'inversió Sabadell Urquijo Cooperación, S.I.C.A.V., S.A., el pla de pensions BS Ético y Solidario, P.P. i el pla de pensions BanSabadell 21, F.P., així com el fons de pensions G.M. PENSIONES, F.P., destinat a empleats de l'entitat.

El 2018, des dels comitès d'ètica de Sabadell Urquijo Cooperación, S.I.C.A.V., S.A. i de Sabadell Inversión Ética y Solidaria, FI, s'han seleccionat un total de 35 projectes humanitaris enfocats majoritàriament a cobrir riscos d'exclusió social, millorar les condicions de vida de persones amb discapacitat i solucionar necessitats bàsiques d'alimentació i sanitat. En aquest exercici s'han cedit més de 390.000 euros a entitats i projectes solidaris.

En matèria d'inversió, tant l'entitat gestora de fons de pensions BanSabadell Pensiones, EGFP, S.A., com, des del 2016, Aurica Capital, societat de capital de risc amb participacions en companyies espanyoles amb projectes de creixement en el mercat exterior, estan adherides als Principis d'Inversió Responsable en la categoria de gestió d'actius. Aquests principis inclouen criteris socials, ambientals i de bon govern en les polítiques i pràctiques de gestió.

Bons sostenibles

Els bons verds, socials i sostenibles són títols de deute que donen suport a projectes de millora mediambiental i/o social complint certs criteris d'elegibilitat.

Els fons obtinguts en aquestes emissions de bons s'empren en el finançament de projectes verds/socials (energia renovable, eficiència energètica, contaminació i gestió de l'aigua i de residus, salut, inclusió social, etc.). Reben una qualificació d'una agència externa que acredita el marc de bons de sostenibilitat i l'ús dels fons de les emissions.

Banc Sabadell ha participat en la col·locació d'operacions de bons verds d'Iberdrola i Gas Natural i com a única entitat col·locadora en un bo sostenible de la Comunitat de Madrid de 150 milions d'euros el 2018. El seu paper ha permès la comercialització i la captació d'inversors cap a aquests productes.

5.1.3. Gestió social de l'habitatge

Banc Sabadell gestiona a través de Sogeviso, participada al 100% pel banc, la problemàtica social de l'habitatge per tal d'abordar, de manera responsable, les situacions d'exclusió social dels seus clients hipotecaris vulnerables.

El 31 de desembre de 2018, Sogeviso gestiona 10.178 lloguers socials i assequibles dirigits a aquests clients vulnerables, i en el 53% dels casos s'ha incorporat el contracte social, un servei en què s'ofereix un acompanyament específic per part d'un gestor social i que es basa en tres eixos de treball: connectar aquests clients amb els serveis públics, accions d'inserció laboral gestionant un servei que té com a objectiu apoderar, a través d'actuacions de formació, *coaching* o preparació d'entrevistes laborals, els clients perquè aconseguixin feina i la col·laboració amb empreses públiques o privades, especialment amb el tercer sector. La gestió integral del lloguer, juntament amb el contracte social –que actualment dona servei a 5.344 famílies i s'ha consolidat com un model innovador de gestió dels clients vulnerables– ha permès que 3.501 famílies, clients de Banc Sabadell, hagin superat la seva situació d'exclusió social. Així mateix, aquest 2018 ha significat la consolidació del programa JoBS (inserció laboral), que ha tancat l'exercici amb 2.688 persones. En el marc d'aquest programa, 1.483 persones han trobat feina des del seu inici el 2016. És important destacar que més del 33% han estat contractades per més de 100 dies i més del 6% per una llarga durada, fet que potencia una millora a llarg termini.

Així mateix, durant el 2018, amb l'objectiu de limitar els efectes del sobreendeutament i facilitar la recuperació dels deutors en risc d'exclusió social, el banc ha reiterat el seu compromís amb el Codi de bones pràctiques bancàries, i ha aprovat 167 operacions de reestructuració del deute hipotecari.

Des del 2013, Banc Sabadell està adherit al Conveni del Fons Social de l'Habitatge (FSH), i hi ha contribuït amb 400 habitatges destinats majoritàriament a clients procedents de dacions o adjudicacions produïdes a partir de gener de 2008. El 90% del parc està cobert amb un lloguer social vigent.

A més a més, el banc també té cedits 92 immobles a 46 institucions i fundacions diferents sense ànim de lucre, orientades a donar suport als col·lectius socials més desfavorits.

5.1.4. Educació financera

Banc Sabadell continua promovent i participant en diferents iniciatives d'educació financera. Per a l'entitat no tan sols es tracta de donar resposta a les diferents necessitats formatives dels consumidors i la societat en general, sinó també d'acompanyar-los en el desenvolupament de competències i habilitats per a la presa de decisions.

Per a nens (fins als 13 anys)

Des del 2010, mitjançant el concurs de dibuix infantil, “Per a què serveixen els diners?”, a <https://peraqueserveixenelsdiners.com/> s’inclouen un conjunt d’activitats educatives i material didàctic, en col·laboració amb pedagogs i educadors, que potencien el desenvolupament de la creativitat, la importància de l’estalvi, el valor dels diners i la solidaritat.

Aquest any, s’ha inclòs un diccionari econòmic infantil vinculat a una guia didàctica, amb què es familiaritza paraula a paraula la funcionalitat dels diners i es dona resposta a les inquietuds dels més petits. A més, per cada dibuix rebut, Banc Sabadell fa una donació a una causa solidària, i els més votats en les xarxes socials també obtenen un premi. El 2018 s’ha conclòs amb més de 7.300 participacions.

Per a joves

Banc Sabadell, per sisè any consecutiu i des del seu origen, continua participant en el programa d’Educació Financera d’Escoles de Catalunya (EFEC). Aquest programa s’imparteix en més de 350 centres lectius, amb més de 87.600 alumnes, que equival aproximadament a un 30% de l’alumnat de 4t d’ESO a Catalunya.

El banc també participa en la iniciativa “Les teves Finances, El teu Futur”, en col·laboració amb l’Associació Espanyola de Banca (AEB) i la Fundació Junior Achievement (JA), amb un cobertura de més de 100 centres de tot Espanya.

Educació financera mitjançant voluntariat		2018	2017	2016
Nombre de voluntaris	EFEC	87	179	164
	JA	32	32	34
Nombre de beneficiaris	EFEC	17.200	9.082	4.736
	JA	387	430	426

Així mateix, Banc Sabadell està adherit al conveni subscrit entre l’AEB, la CNMV i el Banc d’Espanya en el marc del Pla nacional d’educació financera. Aquest pla, que s’ha renovat el 2018 i segueix les recomanacions de la Comissió Europea i de l’OCDE, té com a objectiu millorar la cultura financera dels ciutadans, dotant-los dels coneixements bàsics i les eines necessàries perquè controlin les seves finances de manera responsable i informada.

Per a pimes

Banc Sabadell, en col·laboració des de fa sis anys amb AENOR, AMEC, Arola, CESCE, Cofides, ESADE i Garrigues, és impulsor del programa “Exportar per créixer”, amb el qual s’acompanya les pimes en el seu procés d’internacionalització, a través d’eines en línia, serveis d’informació especialitzats i organització de taules de debat per tot el país, per les quals ja han passat prop de 5.000 companyies.

Així mateix, Banc Sabadell amplia el seu compromís de suport i assessorament a empreses clients amb la segona edició del Sabadell International Business Program, un programa formatiu en col·laboració amb la Universitat de Barcelona (UB), que es pot fer per via digital i, de manera simultània, presencialment en ciutats com Barcelona, Madrid, València, Bilbao, Vigo i Sevilla.

En relació amb la digitalització d’empreses i el seu acompanyament, el banc inicia un nou programa i implanta a la xarxa d’oficines la figura del Director de Digitalització d’Empreses, un perfil que combina les funcions d’un consultor professional coneixedor de les singularitats de cada client amb l’assessorament personalitzat sobre l’optimització i transformació de cada negoci en àmbits com l’*e-commerce*, l’explotació de dades, el posicionament en màrqueting digital o la ciberseguretat.

Una altra iniciativa d’acompanyament ha estat el Sabadell Link, un canal audiovisual que, entre altres funcionalitats, propicia el contacte amb els principals responsables de les oficines de representació a Europa, Àsia, Àfrica i Amèrica. El *kit* exportador, disponible al web de Negoci Internacional, reuneix un conjunt d’eines per poder desenvolupar l’operativa del comerç exterior amb màximes garanties, i es converteix en un altre recurs molt consultat per al procés d’internacionalització.

Des de BStartup, el programa d’emprenedoria de Banc Sabadell, s’han impartit a emprenedors prop de 40 xerrades sobre finançament per a *startups*, abordant tant les possibilitats de finançament públic com privat.

Per a les famílies/societat

A través de Futurs, el 2018 Banc Sabadell estrena un programa de debats en directe amb la plataforma Facebook Live sobre els temes que preocupen en el dia a dia de les famílies i que repercuteixen en la seva economia domèstica.

En aquests debats, conduïts per persones de prestigi del món de la cultura, l'enginyeria, l'educació o l'esport, es posa de manifest que hi ha tantes possibilitats de futur com persones existeixen, i des de Banc Sabadell s'explica el seu paper de guia per acompanyar i oferir solucions en els moments importants de la vida.

Amb aquesta iniciativa, s'ofereix la possibilitat que famílies i societat hi participin contribuint a la reflexió i compartint la diversitat d'opinions en qüestions com ara si estem fets per conviure o bé sobre com han d'estudiar els nostres fills.

5.1.5. Voluntariat corporatiu

Banc Sabadell facilita i promou, a través dels recursos i mitjans necessaris, la solidaritat i el compromís voluntari dels seus empleats.

A través de Sabadell Life, portal intern consolidat des del 2016 amb més d'11.000 usuaris, s'han registrat més de 500 iniciatives solidàries i de voluntariat corporatiu proposades pel banc i els mateixos empleats. En aquest sentit, els empleats més solidaris, amb les seves donacions directes o a través de dinàmiques de ludificació, canvien el seu premi per un donatiu a una de les causes que Sabadell Life promou a través de la plataforma Actitud Solidària: Beques Menjador d'Educo (campanya triada majoritàriament pels empleats en una enquesta) i material escolar per a infants en risc d'exclusió d'Ayuda en Acción, entre d'altres. Sense oblidar l'atenció als damnificats en catàstrofes naturals, com ha estat el cas el 2018, amb el tsunami d'Indonèsia.

Entre les iniciatives de voluntariat que han comptat amb més participació, a més de les col·laboracions en programes d'educació financera citats anteriorment, cal destacar:

- Programes que posen en valor el coneixement i l'experiència tant d'empleats com del col·lectiu sènior, amb incidència en sectors vulnerables i en risc d'exclusió social:
 - Projecte Coach de la Fundació Exit per millorar la integració laboral a través del *mentoring* de joves en situació de vulnerabilitat. El 2018, 36 voluntaris corporatius han estat 1.260 hores fent de mentors a joves de 16 a 18 anys per millorar-ne l'ocupabilitat a les ciutats de Madrid, Barcelona, València, Granada, Alacant i Palma.
 - Transpirinenca Social Solidària (TSS), projecte socioeducatiu en col·laboració amb la Fundació Banc Sabadell, destinat a la inclusió social, que inclou més de 300 joves i 200 voluntaris de diverses empreses, entre elles Banc Sabadell, que participen en la marxa per la inclusió social recurrent per etapes 800 quilòmetres en 42 dies.
 - 2a edició del B-Value, programa de transformació cap a models de professionalització i sostenibilitat dirigit a entitats socials sense ànim de lucre, de la Fundació Banc Sabadell i la Fundació Ship2B, en què es compta amb 20 empleats que hi participen com a mentors, acompanyant i assessorant diferents entitats socials.
- Aportacions i participacions en campanyes solidàries:
 - Trailwalker, en què participen més de 40 equips i amb més de 100 voluntaris i 65.000 euros recaptats en benefici d'Intermon Oxfam d'un futur sense pobresa.
 - Inspiring Games, repte en línia interempreses en què, gràcies als punts sumats en diferents disciplines esportives per més de 400 empleats, es va rebre el títol d'empresa més saludable del 2018, i es van donar 1.000 euros a la Fundació Síndrome 5P-, una malaltia rara que afecta 1 de cada 50.000 nens.
 - Les donacions de sang, amb més de 230 aportacions a Barcelona, València i Madrid.
 - La col·laboració en els Reis Mags solidaris amb la Fundació Magone, atenent els desitjos de més de 470 cartes de nens i nenes en risc d'exclusió de diferents territoris com Alacant, Barcelona, Bilbao, Madrid, Màlaga, Oviedo, Galícia, Saragossa i València.
 - Altres activitats com la celebració de la diada del Sant Jordi Solidari o el Market Solidari de Nadal al Centre Corporatiu de Sant Cugat, col·laborant amb entitats del tercer sector de diferents àmbits com ara Obra Social Sant Joan de Déu, Proactiva Open Arms, Espigoladors, Sonrisas de Bombay i Mua Solidaris.

- Projectes d'integració i la millora de l'ocupabilitat:

- Aliança amb Càritas en el programa Feina amb Cor, en què participen persones en situació d'atur, amb càrregues familiars, de més de 40 anys i sense prestacions econòmiques. Banc Sabadell és l'única entitat financera vinculada al projecte, i els ofereix la possibilitat de treballar en oficines, desenvolupant tasques administratives i de servei al client, de manera temporal, sobretot en períodes de vacances.

De les 25 persones que han passat pel programa d'integració Feina amb Cor des del 2015, cinc continuen treballant en oficines de la província de Barcelona, sis han superat les 3.000 hores establertes en el programa com a màxim i cinc han trobat feina estable, que és l'objectiu principal del programa.

També cal destacar, en l'àmbit TSB, la intensa activitat desenvolupada el 2018 en la iniciativa TSB Local Pride, que treballa en dues direccions:

- Donar temps, diners i experiència, mitjançant el programa TSB Local Charity Partner, en què cada sucursal dona suport a una causa local que és important per a la seva comunitat. A més, ajudar els clubs esportius locals en tot el Regne Unit a fer servir el poder de l'esport per marcar una diferència positiva per als joves i les seves comunitats a través de l'associació amb Sported, una de les principals organitzacions benèfiques al Regne Unit relacionades amb l'esport.
- Treure a la llum històries d'herois anònims que ajuden les persones de les seves comunitats.

5.1.6. Acció social i patrocini

La política d'acció social de Banc Sabadell se sustenta en el compromís del grup amb el desenvolupament de la societat i amb la voluntat de creació de valor. El banc porta a terme principalment les seves accions en aquest camp a través de la Fundació Banc Sabadell, la Comissió de Patrocini i el treball transversal entre les diferents direccions. L'any 2018, la Fundació Banc Sabadell ha rebut del banc una dotació de 5 milions d'euros per fer les seves activitats.

Premis i reconeixements

La Fundació Banc Sabadell centra les seves activitats en els àmbits del talent, la ciència, la cultura i l'emprenedoria social. Entre les seves iniciatives més rellevants destaquen el Premi a la Investigació Biomèdica; el Premi a les Ciències i Enginyeria, creat el 2017 en col·laboració amb el BIST (Barcelona Institute of Science and Technology), i el Premi a la Investigació Econòmica, tots dirigits a reconèixer i donar suport a la trajectòria de joves investigadors espanyols d'aquestes disciplines. Una altra mostra del compromís de la Fundació Banc Sabadell amb la ciència són les Ajudes a la Investigació Científica, que concedeix des de fa 24 anys a aspirants predoctorals, i la seva implicació en el patronat d'entitats com la Fundació Pasqual Maragall.

En relació amb l'acompanyament del talent jove, la Fundació BS també col·labora enguany amb Celera, el programa que identifica joves amb talent a Espanya de perfils molt variats que destaquen en l'àrea de recerca, empenedoria i enginyeria i els dota de les eines que els permetin aprofitar al màxim tot el seu potencial.

Programes d'innovació social per a entitats socials

El 2018, la Fundació Ship2B, amb la col·laboració de la Fundació Banc Sabadell, llança la segona edició del programa B-Value, que té com a objectiu ajudar a professionalitzar, transformar i millorar la proposta de valor d'entitats sense ànim de lucre de qualsevol àmbit d'actuació. Després d'una primera etapa, es trien deu propostes finalistes que reben suport per al llançament d'una campanya de *crowdfunding* a través de la qual es difon i es valida la seva proposta. Finalment, els projectes es presenten en un Demo Day, en què la Fundació Banc Sabadell concedeix diferents ajudes econòmiques.

El 2017 un total de 40 entitats socials han estat seleccionades per participar en aquesta primera edició del B-Value. Durant el programa s'ha comptat amb 100 mentors especialitzats en diferents sectors, una trentena dels quals són empleats de Banc Sabadell que també han participat en quatre *workshops* presencials a Barcelona i Madrid.

Programa de talent jove

Des del 2016 la Fundació Banc Sabadell i la Fundació Ship2B han treballat conjuntament per detectar i premiar projectes innovadors que aportin millores a l'orientació i ocupabilitat juvenil. Amb el programa B-Challenge, després d'un procés de selecció, formació i acompanyament de 20 projectes, s'han seleccionat els 4 projectes amb més potencial.

A través de la campanya de *crowdfunding* #YoCreoTalento, es dona suport al talent dels 4 projectes guanyadors del programa B-Challenge, reptes socials que proposen solucions innovadores amb models de negoci autosostenible.

Actitud solidària

El 2018 a través de la plataforma tecnològica Worldcoo, *startup* participada pel banc a través del programa BStartup10, s'ha pogut respondre amb eficàcia a diverses crides d'emergència com les que es van produir per a la recaptació davant el tsunami a Indonèsia, amb més de 300 donacions en menys de 24 hores per proporcionar ajuda a més de 700 persones afectades, incloent-hi medicines, atenció especialitzada, serveis sanitaris i aliments.

5.2. Consumidors, subcontractació i proveïdors

5.2.1. Consumidors

Banc Sabadell té establert un Servei d'Atenció al Client en què s'atenen les queixes i reclamacions.

Durant l'any 2018, el Servei d'Atenció al Client ha rebut 44.713 queixes i reclamacions, de les quals se n'han admès a tràmit 32.849. El nombre d'expedients gestionats ha estat de 35.445, a causa de la resolució d'assumptes pendents de l'exercici anterior. Per tipologia, un 5,9% han estat queixes i un 94,1% reclamacions.

El grup disposa de la figura del Defensor del Client, competent per resoldre les reclamacions que li plantegen els clients i usuaris del banc tant en primera com en segona instància, així com per resoldre els assumptes que li trasllada el Servei d'Atenció al Client.

A TSB, a través de la seva direcció Customer Relations, s'han rebut durant l'exercici 2018 un total de 200.000 queixes i reclamacions (dades provisionals pendents del tancament per part de TSB).

5.2.2. Subcontractació i proveïdors

Els reptes de la competitivitat demanen un comportament cooperatiu entre Banc Sabadell i els seus proveïdors, així com una visió d'aquests com a socis estratègics. Aquesta premissa ha portat el banc a establir diversos protocols i normes per estendre a la cadena de subministrament el seu propi compromís amb les pràctiques socialment responsables. Els protocols i mecanismes comentats comprenen tota la seqüència de relació amb els proveïdors del banc: des de la seva homologació, passant per la seva avaluació, fins al procés de compres.

Banc Sabadell fa partícips els seus proveïdors de la política mediambiental del grup, i incorpora la responsabilitat ambiental i social a la cadena de subministrament. Així, el contracte bàsic amb els proveïdors inclou clàusules de respecte als drets humans i als deu principis del Pacte Mundial de les Nacions Unides. En els contractes que per la seva activitat ho requereixin, també inclou clàusules ambientals.

Homologació dels proveïdors

La Direcció de Compres disposa d'un portal en què els proveïdors, abans de registrar-s'hi, han d'acceptar el Codi de conducta de proveïdors, que inclou:

- La Declaració universal dels drets humans de les Nacions Unides.
- Els convenis de l'Organització Internacional del Treball.
- La Convenció sobre els Drets del Nen de les Nacions Unides.
- Els principis del Pacte Mundial de les Nacions Unides, subscrit pel banc al febrer del 2005.

La documentació que se sol·licita en el formulari per a l'homologació dels proveïdors són les certificacions ISO (com les ISO 9001, ISO 14001 i altres certificats de qualitat) i la resposta a qüestions sobre la governança i la publicació de la informació relativa a l'RSC de l'empresa. A més, es pot requerir el detall de les característiques dels productes que el proveïdor posa a disposició del banc (productes reciclats, ecològics o reutilitzables).

Abans del procés d'homologació, els proveïdors han d'acceptar les condicions generals de contractació i el Codi de conducta, en què s'informa de les polítiques de medi ambient del banc.

Per procedir a l'homologació, els proveïdors han de facilitar la seva documentació legal, informació financera, certificats de qualitat, acreditació d'estar al corrent de pagament a la Seguretat Social i de les seves obligacions tributàries, i la seva política d'RSC.

Després de revisar la documentació aportada en l'eina de seguiment, Banc Sabadell procedeix a l'homologació del proveïdor.

Posteriorment, i a mesura que es va apropant la data de caducitat dels documents aportats pel proveïdor, el banc li envia un recordatori amb la necessitat d'actualitzar els documents corresponents. Un cop facilitats, es procedeix a la revisió i actualització de l'homologació.

Avaluació dels proveïdors

Els proveïdors rellevants del grup, amb una facturació superior a 250.000 euros, i els considerats crítics (aquells amb pocs actors en el mercat) són avaluats anualment en aspectes mediambientals i de qualitat, així com també en criteris laborals com l'estat dels seus pagaments a la Seguretat Social.

Banc Sabadell revisa periòdicament que la documentació aportada pels proveïdors estigui totalment actualitzada per garantir el compliment de les condicions d'homologació, i s'estableixen mecanismes d'avís regulars.

Els responsables d'unitat disposen d'autonomia en determinats serveis aliens al departament de compres, atès que aquests no suposen un risc i es tracta d'empreses de serveis financers i consultoria. Totes aquestes excepcions estan recollides de manera transparent en el Manual de Compres de l'organització.

Xarxa internacional

La contractació de proveïdors per part de la xarxa internacional es fa de manera descentralitzada, i el 100% correspon a proveïdors locals, de manera que afecta únicament productes d'ús exclusiu per a l'operativa diària de l'oficina.

5.3. Informació fiscal

El grup Banc Sabadell està fermament compromès amb el foment de l'actuació fiscal responsable, la relació cooperativa amb l'Administració tributària i amb l'impuls al desenvolupament de la transparència en la comunicació de la informació fiscal als diferents grups d'interès.

Aquests compromisos es plasmen en l'estratègia fiscal del grup, que està publicada a la pàgina web corporativa, en què s'enuncien i es desenvolupen els principis d'actuació del grup en matèria fiscal. Entre aquests principis, es troben els principis d'eficiència, prudència, transparència i minimització del risc fiscal, que porten el grup a fer una contribució fiscal global d'acord amb l'ordenament jurídic i les guies i principis internacionals establerts en la matèria per l'OCDE.

Els beneficis consolidats després d'impostos a cada país, els impostos i les subvencions públiques rebudes, que únicament corresponen a l'activitat de formació, es detallen a continuació.

Dades en milers d'euros

País	Beneficis consolidats obtinguts		Impostos sobre beneficis pagats	
	2018	2017	2018	2017
ESPANYA	385.948	603.649	23.139	53.899
ESTATS UNITS	110.355	71.439	15.546	6.881
FRANÇA	13.864	5.573	1.779	1.779
MÈXIC	12.584	12.447	5.452	5.275
ANDORRA	8.307	8.005	357	1.072
CUBA	1.644	1.532	-	-
MARROC	1.256	1.965	896	1.484
LUXEMBURG	86	74	-	76
BAHAMES	-40	-90	-	-
PORTUGAL	-1.787	-	-	-
REGNE UNIT	-196.987	100.584	11.211	32.519
Total	335.230	805.178	58.380	102.985

Subvencions rebudes a Espanya el 2018 (formació): 2 milions d'euros.

ANNEX 1. NORMES CORPORATIVES I COMPROMISOS INSTITUCIONALS

Més enllà de les actuacions i iniciatives que es resumeixen en aquest estat d'informació no financera, Banc Sabadell està dotat d'un conjunt de codis, polítiques i normes que determinen el seu compromís amb el propòsit del grup, i també manté subscrits diversos acords nacionals i internacionals que, al seu torn, emmarquen aquest compromís. De la totalitat de polítiques i compromisos, es presenten a continuació els que pertanyen al perímetre no financer de l'entitat.

Principis i polítiques del perímetre no financer

- Codi de conducta: d'aplicació general a totes les persones que formen part directa del grup, ja sigui a través d'un vincle laboral o formant part dels seus òrgans de govern.
- Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors.
- Codi de conducta per a proveïdors.
- Política de responsabilitat social corporativa.
- Política de restriccions al finançament i inversió d'activitats del sector de l'armament del Grup Banc Sabadell.
- Política d'ètica i drets humans.
- Política d'accionistes i inversors.
- Política de clients.
- Política de recursos humans.
- Política de medi ambient.
- Política de proveïdors.
- Política d'acció social.
- Política de remuneracions del Grup Banc Sabadell.
- Pla d'igualtat efectiva entre dones i homes a Banc Sabadell.
- Codi d'ús de les xarxes socials.
- Adhesió a Autocontrol (Associació per a l'Autoregulació de la Comunicació Comercial).
- Adhesió al Codi de bones pràctiques bancàries.
- Estratègia fiscal i bones pràctiques tributàries:
 - Estratègia fiscal.
 - Responsabilitat fiscal i bones pràctiques tributàries.

Pactes, acords i compromisos

- Signant del Global Compact (Pacte Mundial de les Nacions Unides en matèria de drets humans, treball, medi ambient i anticorrupció).
- Signant dels Principis de l'Equador, que incorporen criteris socials i ambientals en el finançament de grans projectes i en els préstecs corporatius.
- Integració de l'RSC en la pràctica empresarial seguint la guia ISO 26000.
- Adhesió als Principis d'Inversió Responsable de les Nacions Unides en la categoria de gestió d'actius.
- Renovació de l'adhesió al conveni subscrit entre l'AEB, la CNMV i el Banc d'Espanya per al desenvolupament d'actuacions en el marc del Pla nacional d'educació financera.
- Inclusió en els índexs sostenibles FTSE4Good i FTSE4Good IBEX.
- Segell d'Or del model de l'European Foundation for Quality Management (EFQM).
- Certificació ISO 9001 vigent per al 100% dels processos i per a les activitats del grup a Espanya.
- Certificació ISO 14001 per a les sis seus corporatives.
- Signant del Carbon Disclosure Project (CDP) en matèria d'acció contra el canvi climàtic i del CDP Water Disclosure.
- Obtenció del distintiu d'Igualtat a l'Empresa, atorgat pel Ministeri de Presidència, Relacions amb les Corts i Igualtat.

ANNEX 2. TAULA CONTINGUTS LLEI 11/2018

Referència: Informe de gestió (IG)

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
MODEL DE NEGOCI	Breu descripció del model de negoci del grup, que ha d'incloure: 1) el seu entorn empresarial, 2) la seva organització, 3) presència geogràfica, 4) els seus objectius i estratègies, 5) els principals factors i tendències que poden afectar la seva futura evolució.	IG 1.1 Estructura organitzativa	102-1	Nom de la companyia
		IG 1.1 Estructura organitzativa	102-2	Activitats, marques, productes i serveis
		IG 1.1 Estructura organitzativa	102-3	Ubicació de la seu
		IG 1.1 Estructura organitzativa; IG 1.2 Model de negoci, principals objectius assolits i actuacions dutes a terme; IG 9.c Gestió de qualificació creditícia	102-4	Ubicació de les operacions
		IG 6. Informació sobre l'evolució previsible de l'entitat	102-6	Mercats servits
		IG 6. Informació sobre l'evolució previsible de l'entitat	102-7	Mida de l'organització
		IG 1.1 Estructura organitzativa	102-6	Mercats servits
POLÍTiques	Una descripció de les polítiques que aplica el grup respecte a aquestes qüestions, que ha d'incloure: 1) els procediments de diligència deguda aplicats per identificar, avaluar, prevenir i atenuar riscos i impactes significatius, 2) els procediments de verificació i control, incloent-hi quines mesures s'han adoptat.	2. Informació sobre qüestions socials i relatives al personal (introducció); 3. Informació sobre drets humans; Annex 1 - Principis i polítiques	103	Enfocament de la gestió de cada àmbit, cal ressaltar quines polítiques internes tenen
RESULTATS DE LES POLÍTiques KPI	Els resultats d'aquestes polítiques, que han d'incloure indicadors clau de resultats no financers pertinents que permetin: 1) el seguiment i l'avaluació dels progressos i 2) que afavoreixin la comparabilitat entre societats i sectors, d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència utilitzats per a cada matèria.	5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 2.1. Ocupació; 2.2.3. Salut i seguretat; 2.4. Formació; 1.5.1. Avaluació del risc ambiental; 1.1. Contaminació; 1.3. Ús sostenible dels recursos; 5. Informació sobre la societat	103	Enfocament de la gestió de cada àmbit

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
RISCOS A CT, MT I LT	<u>Els principals riscos relacionats amb aquestes qüestions vinculats a les activitats del grup, entre elles, quan sigui pertinent i proporcionat, les seves relacions comercials, productes o serveis que puguin tenir efectes negatius en aquests àmbits, i</u> * com el grup <u>gestiona</u> aquests riscos, * explicant els <u>procediments utilitzats per detectar-los i avaluar-los</u> d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència per a cada matèria. * S'ha d'incloure <u>informació sobre els impactes que s'hagin detectat</u>, i oferir-ne un desglossament, en particular sobre els principals riscos a curt, mitjà i llarg termini.	1.5.1. Avaluació del risc ambiental, IG.4 Riscos	102-15	Principals impactes, riscos i oportunitats
INDICADORS CLAU DE RESULTATS NO FINANCERS	Indicadors que siguin pertinents respecte a la diversitat empresarial concreta, i que compleixin amb els criteris de comparabilitat, materialitat, rellevància i fiabilitat.	5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 5.1.2. Finances sostenibles (inversió ètica i solidària); 1.5.2. Finançament i inversió en energies renovables; 5.1.4. Educació financera; 1.4. Canvi climàtic	FS1, FS2	Indicadors de suplement financer: (FS1) Polítiques d'aspectes mediambientals i socials específics aplicades a línies de negocis; (FS2) Procediments per a l'avaluació i el control dels riscos socials i mediambientals en les línies de negoci (FS2)

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
QÜESTIONS MEDIAMBIENTALS	GLOBAL MEDI AMBIENT			
	1) Informació detallada sobre els efectes actuals i previsibles de les activitats de l'empresa en el medi ambient i, si escau, la salut i la seguretat, els procediments d'avaluació o certificació ambiental.	1. Informació sobre qüestions mediambientals (Introducció)	103	Enfocament de la gestió de cada àmbit
	2) Els recursos dedicats a la prevenció de riscos ambientals. 3) L'aplicació del principi de precaució, la quantitat de provisions i garanties per a riscos ambientals.	1. Informació sobre qüestions mediambientals (Introducció)	102-11	Principi o enfocament de precaució
QÜESTIONS MEDIAMBIENTALS	CONTAMINACIÓ			
	1) <u>Mesures per prevenir, reduir o reparar les emissions de carboni</u> , que afecten greument el medi ambient. 2) Tenint en compte qualsevol forma de contaminació atmosfèrica específica d'una activitat, <u>incloent-hi el soroll i la contaminació lumínica</u> .	1.1. Contaminació	103	Enfocament de gestió d'emissions
	ECONOMIA CIRCULAR I PREVENCIÓ I GESTIÓ DE RESIDUS			
	Residus: Mesures de prevenció, reciclatge, reutilització, altres formes de recuperació i eliminació de deixalles.	1.2. Economia circular i prevenció i gestió de residus	103	Enfocament de gestió d'efluents i residus
	Accions per combatre el malbaratament d'aliments	A la seu principal, on es disposa d'un restaurant, el banc té un protocol per evitar el malbaratament d'aliments.	103	Enfocament de gestió d'efluents i residus
	ÚS SOSTENIBLE DELS RECURSOS			
	El <u>consum</u> d'aigua i el subministrament d'aigua d'acord amb les limitacions locals.	1.3.2. Consum d'aigua	303-1	Extracció d'aigua per font
		1.3.2. Consum d'aigua	303-2	Fonts d'aigua significativament afectades per l'extracció d'aigua
		1.3.2. Consum d'aigua	303-3	Aigua reciclada i reutilitzada
	Consum de matèries primeres i les <u>mesures adoptades per millorar-ne l'eficiència d'ús</u> .	1.3.3. Consum de paper	103	Enfocament de gestió de materials
		1.3.3. Consum de paper	301-1	Materials utilitzats per pes o volum
		1.3.3. Consum de paper	301-2	Entrades reciclades
	Consum, directe i indirecte, d' <u>energia</u> , <u>mesures preses per millorar l'eficiència energètica</u> i l' <u>ús d'energies renovables</u> .	1.3.1. Consum energètic	103	Enfocament de la gestió de l'energia
		1.3.1. Consum energètic	302-1	Consum energètic dins de l'organització
		1.3.1. Consum energètic	302-4	Reducció del consum energètic

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
QÜESTIONS MEDIAMBIENTALS	CANVI CLIMÀTIC			
	Els elements importants de les emissions de gasos d'efecte hivernacle generats com a resultat de les activitats de l'empresa, incloent-hi l'ús dels béns i serveis que produeix.	1.1. Contaminació	103	Enfocament de gestió d'emissions
		1.1. Contaminació	305-1	Emissions directes de GEH (abast 1)
		1.1. Contaminació	305-2	Emissions indirectes de GEH en generar energia (abast 2)
		1.1. Contaminació	305-3	Altres emissions indirectes de GEH (abast 3)
		1.1. Contaminació	305-4	Intensitat de les emissions de GEH
		1.1. Contaminació	305-5	Reducció de les emissions de GEH
	Les mesures adoptades per <u>adaptar-se a les conseqüències del canvi climàtic.</u>	1.4. Canvi climàtic	103	Enfocament de gestió d'emissions
	Les metes de reducció establertes voluntàriament a mitjà i llarg termini per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i els mitjans implementats per a tal fi.	1.4. Canvi climàtic	103	Enfocament de gestió d'emissions
	PROTECCIÓ DE LA BIODIVERSITAT			
	<u>Mesures preses per preservar o restaurar la biodiversitat.</u>	L'activitat de Banc Sabadell no té impactes significatius sobre la diversitat o sobre espais protegits.	103	Enfocament de la gestió de la biodiversitat
	Impactes causats per les activitats o operacions en àrees protegides.	No és aplicable. L'activitat de Banc Sabadell no té impactes significatius sobre la diversitat o sobre espais protegits.	304-2	Impactes significatius de les activitats, els productes i els serveis en la biodiversitat.

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
QÜESTIONS SOCIALS I RELATIVES AL PERSONAL	OCUPACIÓ			
	Nombre total i distribució d'empleats per sexe, edat, país i classificació professional	2.1.1. Dades de la plantilla d'empleats de Banc Sabadell	103	Enfocament de la gestió de l'ocupació
		2.1.1. Dades de la plantilla d'empleats de Banc Sabadell	102-8	Informació sobre empleats i altres treballadors
		2.1.1. Dades de la plantilla d'empleats de Banc Sabadell	405-1	Diversitat en òrgans de govern i empleat
	Nombre total i distribució de modalitats de contracte de treball	2.1.1. Dades de la plantilla d'empleats de Banc Sabadell	102-8	Informació sobre empleats i altres treballadors
	Mitjana anual de contractes indefinits, de contractes temporals i de contractes a temps parcial per sexe, edat i classificació professional	2.1.1. Dades de la plantilla d'empleats de Banc Sabadell	102-8	Informació sobre empleats i altres treballadors
		2.1.1. Dades de la plantilla d'empleats de Banc Sabadell	405-1	Diversitat en òrgans de govern i empleat
	Nombre d'acomiadaments per sexe, edat i classificació professional	2.1.1. Dades de la plantilla d'empleats de Banc Sabadell	401-1	Noves contractacions d'empleats i rotació de personal
	Les remuneracions mitjanes i la seva evolució desagregades per sexe, edat i classificació professional o igual valor	2.1.3. Compensació	405-2	Ràtio del salari base i de la remuneració de dones respecte d'homes
	Bretxa salarial , la remuneració en llocs de treball iguals o de mitjana de la societat	2.1.3. Compensació	103	Ocupació + Diversitat i igualtat d'oportunitats
		2.1.3. Compensació	405-2	Ràtio del salari base i de la remuneració de dones respecte d'homes
	La remuneració mitjana dels consellers i directius , incloent-hi la retribució variable, dietes, indemnitzacions, el pagament als sistemes de previsió d'estalvi a llarg termini i qualsevol altra percepció desagregada per sexe	2.1.3. Compensació	102-35	Governança: Polítiques de remuneració

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
QÜESTIONS SOCIALS I RELATIVES AL PERSONAL	Implantació de polítiques de desconexió laboral	No estan definides en l'àmbit corporatiu polítiques de desconexió laboral específiques.	103	Enfocament de la gestió de l'ocupació
	Empleats amb <u>discapacitat</u>	2.1.1. Dades de la plantilla d'empleats de Banc Sabadell	405-1	Diversitat en òrgans de govern i empleat
	Organització del temps de treball	2.2. Organització del treball, salut i seguretat	103	Enfocament de la gestió de l'ocupació
	Nombre d'hores d' <u>absentisme</u>	2.2.3. Salut i seguretat	403-2	Tipus d'accidents i taxes de freqüència d'accidents, malalties professionals, dies perduts, absentisme i nombre de morts per accident laboral o malaltia professional.
	Mesures destinades a facilitar el gaudi de la <u>conciliació i fomentar l'exercici corresponsable</u> d'aquests per part dels dos progenitors	2.2.2. Conciliació	103	Enfocament de la gestió de l'ocupació
	SALUT I SEGURETAT			
	Condicions de salut i seguretat en el treball	2.2.3. Salut i seguretat	103	Enfocament de la gestió de la salut i la seguretat en el treball
	Accidents de treball, en particular la seva freqüència i gravetat	2.2.3. Salut i seguretat	403-2	Tipus d'accidents i taxes de freqüència d'accidents, malalties professionals, dies perduts, absentisme i nombre de morts per accident laboral o malaltia professional.
	Malalties professionals: <u>desagregat per sexe.</u>	2.2.3. Salut i seguretat	403-3	Treballadors amb alta incidència o alt risc de malalties relacionades amb la seva activitat
	RELACIONS SOCIALS			
	Organització del <u>diàleg social</u> , incloent-hi procediments per informar i consultar el personal i negociar amb ells	2.3. Relacions socials	103	Enfocament de la gestió de les relacions treballador-empresa
	Percentatge d' empleats coberts per conveni col·lectiu per país	2.3. Relacions socials	102-41	Acords de negociació col·lectiva
	El balanç dels convenis col·lectius, particularment en el camp de la salut i la seguretat en el treball	2.3. Relacions socials	403-1	Representació dels treballadors en comitès formals treballador-empresa de salut i seguretat

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
QÜESTIONS SOCIALS I RELATIVES AL PERSONAL	FORMACIÓ			
	Les polítiques implementades en el camp de la formació	2.4. Formació	103	Enfocament de la gestió de la formació i l'ensenyament
	La quantitat total d'hores de formació <u>per categories professionals</u>	2.4. Formació	404-1	Mitjana d'hores de formació l'any per empleat
	Accessibilitat universal de les persones amb discapacitat	2.6. Accessibilitat universal de les persones amb discapacitat	103	Enfocament de la gestió
	IGUALTAT			
	Mesures adoptades per promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes	2.5. Igualtat	103	Enfocament de la gestió de la diversitat i igualtat d'oportunitats + No discriminació
	Plans d'igualtat (capítol III de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes), <u>mesures adoptades per promoure l'ocupació, protocols contra l'assetjament sexual i per raó de sexe, la integració i l'accessibilitat universal de les persones amb discapacitat</u>	2.5. Igualtat		
	La política contra tot tipus de discriminació i, si escau, de la gestió de la diversitat.	2.5. Igualtat		

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
DRETS HUMANS	Aplicació de <u>procediments de diligència deguda</u> en matèria de drets humans	3. Informació sobre drets humans	103	Enfocament de la gestió de l'avaluació de drets humans + Llibertat d'associació i negociació col·lectiva + Treball infantil + Treball forçós o obligatori
		3. Informació sobre drets humans	102-16	Valors, principis, estàndards i normes de conducta
		3. Informació sobre drets humans	102-17	Mecanismes d'assessorament i preocupacions ètiques
	<u>Prevenició dels riscos</u> de vulneració de drets humans i, si escau, <u>mesures per mitigar, gestionar i reparar possibles abusos comesos</u>	3. Informació sobre drets humans	103	Enfocament de la gestió de l'avaluació de drets humans + Llibertat d'associació i negociació col·lectiva + Treball infantil + Treball forçós o obligatori
	Denúncies per casos de vulneració de drets humans	El 2018 no s'ha produït cap denúncia relativa a la vulneració dels drets humans	406-1	Casos de discriminació i accions correctives empreses
	Promoció i compliment de les disposicions dels <u>convenis fonamentals de l'Organització Internacional del Treball</u> relacionades amb el respecte per la llibertat d'associació i el dret a la negociació col·lectiva	3. Informació sobre drets humans	407-1	Operacions i proveïdors el dret a la llibertat d'associació i negociació col·lectiva dels quals podria estar en risc
	<u>L'eliminació de la discriminació</u> en l'ocupació	3. Informació sobre drets humans	103	Enfocament de la gestió de la no discriminació
	<u>L'eliminació del treball forçós o obligatori</u>	3. Informació sobre drets humans	409-1	Operacions i proveïdors amb risc significatiu de casos de treball forçós o obligatori
	<u>L'abolició efectiva del treball infantil</u>	3. Informació sobre drets humans	408-1	Operacions i proveïdors amb risc significatiu de casos de treball infantil

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
CORRUPCIÓ I EL SUBORN	Mesures adoptades per prevenir la corrupció i el suborn	4. Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn	103	Enfocament de la gestió de l'anticorrupció
		4. Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn	102-16	Valors, principis, estàndards i normes de conducta
		4. Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn	102-17	Mecanismes d'assessorament i preocupacions ètiques
		4. Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn	205-2	Comunicació i formació sobre polítiques i procediments anticorrupció
	Mesures per lluitar contra el blanqueig de capitals	4. Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn	205-2	Comunicació i formació sobre polítiques i procediments anticorrupció
	Aportacions a fundacions i entitats sense ànim de lucre	5.1.6. Acció social i patrocini	413-1	Operacions amb participació de la comunitat local, avaluacions de l'impacte i programes de desenvolupament

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
SOCIETAT	Compromisos de l'empresa amb el desenvolupament sostenible			
	L' <u>impacte</u> de l'activitat de la societat en l' <u>ocupació</u> i el <u>desenvolupament local</u>	5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 5.1.4. Educació financera; 5.1.6. Acció social i patrocini	103	Enfocament de la gestió de comunitats locals + impactes econòmics indirectes
		5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 5.1.4. Educació financera; 5.1.6. Acció social i patrocini	203-1	Inversions en infraestructures i serveis emparats
		5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 5.1.4. Educació financera; 5.1.6. Acció social i patrocini	203-2	Impactes econòmics indirectes significatius
		5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 5.1.4. Educació financera; 5.1.6. Acció social i patrocini	413-1	Operacions amb participació de la comunitat local, avaluacions de l'impacte i programes de desenvolupament
	L' <u>impacte</u> de l'activitat de la societat en les <u>poblacions locals</u> i en el <u>territori</u>	5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 5.1.4. Educació financera; 5.1.6. Acció social i patrocini	203-1	Inversions en infraestructures i serveis emparats
		5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 5.1.4. Educació financera; 5.1.6. Acció social i patrocini	413-1	Operacions amb participació de la comunitat local, avaluacions de l'impacte i programes de desenvolupament
	Les <u>relacions</u> mantingudes amb els actors de les comunitats locals i les modalitats del diàleg amb ells	5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 5.1.4. Educació financera; 5.1.6. Acció social i patrocini	102-43	Enfocaments per a la participació dels grups d'interès
		5.1.3. Gestió social de l'habitatge; 5.1.4. Educació financera; 5.1.6. Acció social i patrocini	413-1	Operacions amb participació de la comunitat local, avaluacions de l'impacte i programes de desenvolupament
	Les accions d' <u>associació</u> o <u>patrocini</u>	5.1.6. Acció social i patrocini	102-12	Iniciatives externes
		5.1.6. Acció social i patrocini	102-13	Afiliació a associacions

ÀMBITS	Continguts	Resposta / apartat	Estàndards GRI	Descripció GRI
SOCIETAT	SUBCONTRACTACIÓ I PROVEÏDORS			
	* La inclusió en la política de compres de qüestions socials, d'igualtat de gènere i ambientals * Consideració en les relacions amb proveïdors i subcontractistes de la seva responsabilitat social i ambiental	5.2.2. Subcontractació i proveïdors	102-9	Cadena de subministrament
		5.2.2. Subcontractació i proveïdors	103	Avaluació ambiental de proveïdors + Avaluació social de proveïdors
		5.2.2. Subcontractació i proveïdors	308-1	Avaluació ambiental de proveïdors
		5.2.2. Subcontractació i proveïdors	414-1	Avaluació social de proveïdors
	Sistemes de supervisió i auditories i resultats d'aquestes	5.2.2. Subcontractació i proveïdors	103	Enfocament de la gestió de pràctiques d'adquisició
	Consumidors			
	Mesures per a la salut i la seguretat dels consumidors	5.1.1. Transparència, simplificació i accessibilitat 5.1.4. Educació financera	103	Enfocament de la gestió de la seguretat i la salut en clients + Màrqueting i etiquetatge + Privacitat del client
	Sistemes de reclamació, queixes rebudes i resolució d'aquestes	5.2.1. Consumidors	103	Enfocament de la gestió de la seguretat i la salut en clients + Màrqueting i etiquetatge + Privacitat del client
	Informació fiscal			
	Beneficis obtinguts país per país	5.3. Informació fiscal	103	Enfocament de la gestió de l'acompliment econòmic + dades quantitatives dels impostos i beneficis
	Impostos sobre beneficis pagats	5.3. Informació fiscal	103	Enfocament de la gestió de l'acompliment econòmic + dades quantitatives dels impostos i beneficis
	Subvencions públiques rebudes	5.3. Informació fiscal	201-4	Assistència financera rebuda del Govern

GLOSSARI

El glossari incorpora una definició dels indicadors que s'incorporen a l'Estat d'Informació No Financera i que no tenen una correspondència amb els estàndards del GRI.

Gestió social de l'habitatge

- Habitatges de lloguer social: nombre d'habitatges de lloguer social al tancament de l'exercici per a clients en risc de vulnerabilitat, segons criteris interns del banc, procedents d'un procés d'execució hipotecària, dació en pagament o procés d'ocupació irregular amb contracte de lloguer formalitzat.
- Cobertura del contracte social sobre el total del lloguer social: percentatge del nombre de contractes socials sobre el total d'habitatges de lloguer social en actiu al tancament de l'exercici.
- Operacions de reestructuració del deute hipotecari: total d'operacions de reestructuració del deute hipotecari (canvi de les condicions de finançament de la hipoteca) dutes a terme durant l'exercici anual.
- Dacions en pagament: total de dacions en pagament (extinció del deute derivat d'un préstec hipotecari mitjançant el lliurament de l'habitatge al banc) dutes a terme durant l'exercici anual.
- Indicadors de contribució al Fons Social de l'Habitatge (FSH) al tancament de l'exercici, en el marc del Conveni del Fons Social de l'Habitatge (FSH) derivat del Reial decret llei 27/2012, de 15 de novembre, de mesures urgents per reforçar la protecció als deutors hipotecaris: o Nombre d'habitatges: total d'habitatges posats a disposició de l'FSH per part del banc.
- Taxa d'ocupació: nombre de lloguers formalitzats sobre el perímetre de l'FSH del banc.
- Contractes socials (programa JoBS), des de l'inici del programa a l'octubre de 2016: nombre de clients participants en els programes d'inserció laboral (programa JoBS) en el marc dels contractes socials del banc (contractes de lloguer social que inclouen clàusules sobre programes d'inserció laboral en què el signant es compromet a participar) des de l'inici del programa a l'octubre de 2016 i sobre els lloguers en actiu al tancament de l'exercici.
- Contractes laborals: total de contractes laborals (contractes de treball formalitzats en el marc dels programes d'inserció laboral recollits en els contractes socials) formalitzats que procedeixen del programa d'inserció (acumulat des de l'inici del programa a l'octubre de 2016 i sobre els lloguers en actiu al tancament de l'exercici).
- Convenis d'inserció laboral firmats: nombre de convenis vigents al tancament de l'exercici firmats amb empreses de diferents sectors en el marc del programa JoBS, d'inserció laboral.

Annex I
INFORME ANUAL DE GOVERN CORPORATIU DE
LES SOCIETATS ANÒNIMES COTITZADES

DADES IDENTIFICATIVES DE L'EMISSION

DATA FI DE L'EXERCICI DE REFERÈNCIA

31/12/2018

CIF

A-08000143

DENOMINACIÓ SOCIAL

BANCO DE SABADELL, S.A.

DOMICILI SOCIAL

AVINGUDA ÓSCAR ESPLÁ, 37 - ALACANT

INFORME ANUAL DE GOVERN CORPORATIU DE LES SOCIETATS ANÒNIMES COTITZADES

A ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT

A.1 Completi el quadre següent sobre el capital social de la societat:

Data d'última modificació	Capital social (€)	Nombre d'accions	Nombre de drets de vot
16/11/2017	703.370.587,63	5.626.964.701	5.626.964

Observacions

Indiqui si hi ha diferents classes d'accions amb diferents drets associats:

Sí ☐

No ☒

A.2 Detallí els titulars directes i indirectes de participacions significatives en la data de tancament de l'exercici, exclosos els consellers:

Nom o denominació social de l'accionista	% drets de vot atribuïts a les accions		% drets de vot a través d'instruments financers		% total de drets de vot
	Directe	Indirecte	Directe	Indirecte	
BLACKROCK INC.	0	5,12%	0	0,20%	5,32%
FINTECH EUROPE S.A.R.L.	3,10%		0	0	3,10%
NORGES BANK	3,06%	0	0,11%	0	3,17%
COLTRANE MASTER FUND, L.P.	0	0	1,07%	0	1,07%

Observacions

Detall de la participació indirecta:

Nom o denominació social del titular indirecte	Nom o denominació social del titular directe	% drets de vot atribuïts a les accions	% drets de vot a través d'instruments financers	% total de drets de vot
BLACKROCK INC.	DIVERSES FILIALS DE BLACKROCK,	5,12%	0,20%	5,32%

Observacions
El Sr. David Martínez Guzmán és titular indirecte dels drets de vot atribuïts a les accions de Fintech Europe, S.À.R.L.

Indiqui els moviments en l'estructura accionarial més significatius esdevinguts durant l'exercici:

BLACKROCK INC.	23/03/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	27/04/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	01/05/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	03/05/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	04/05/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
NORGES BANK.	25/05/2018	Adquisició del 3,149% del capital social
BLACKROCK INC.	31/05/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	01/06/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	04/06/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	15/06/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	25/07/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	27/07/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	30/07/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	31/07/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	03/08/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	08/08/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	09/08/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	10/08/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
WINTHROP SECURITIES LTD.	23/08/2018	Atribució de la seva participació a Fintech Europe S.à.r.l.
BLACKROCK INC.	05/09/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	07/09/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	11/09/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	12/09/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	14/09/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	02/10/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	18/10/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	22/10/2018	S'ha baixat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	29/10/2018	S'ha superat el 5% del capital social
BLACKROCK INC.	03/12/2018	S'ha baixat el 5% del capital social

BLACKROCK INC.	17/12/2018	S'ha superat el 5% del capital social
----------------	------------	---------------------------------------

Moviments més significatius

A.3 Completi els quadres següents sobre els membres del consell d'administració de la societat que tinguin drets de vot sobre accions de la societat:

Nom o denominació social del conseller	% drets de vot atribuïts a les accions		% drets de vot a través d'instruments financers		% total de drets de vot	% drets de vot <u>que poden ser transmesos</u> a través d'instruments financers	
	Directe	Indirecte	Directe	Indirecte		Directe	Indirecte
SR. JOSÉ OLIU CREUS	0,01%	0,11%	0,03%	0,00%	0,15%	0,00%	0,00%
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	0,02%	0,00%	0,03%	0,00%	0,05%	0,00%	0,00%
SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SRA. AURORA CATÁ SALA	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SR. PEDRO FONTANA GARCÍA	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	0,00%	3,10%	0,00%	0,00%	3,10%	0,00%	0,00%
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI	0,04%	0,01%	0,00%	0,00%	0,05%	0,00%	0,00%
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	0,04%	0,00%	0,02%	0,00%	0,06%	0,00%	0,00%
SR. MANUEL VALLS MORATÓ	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

% total de drets de vot en poder del consell d'administració	3,36%
--	-------

Observacions
El percentatge de drets de vot a través d'instruments financers reflecteix els drets atribuïts als incentius complementaris a llarg termini corresponents als exercicis 2016, 2017 i 2018, i que no són susceptibles de ser exercits.

Detall de la participació indirecta:

Nom o denominació social del conseller	Nom o denominació social del titular directe	% drets de vot atribuïts a les accions	% drets de vot a través d'instruments financers	% total de drets de vot	% drets de vot <u>que poden ser transmesos</u> a través d'instruments financers
--	--	--	---	-------------------------	---

SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	FINTECH EUROPE S.A.R.L.	3,10%		3,10%	
---------------------------	-------------------------	-------	--	-------	--

Observacions

A.4 Indiqui, si s'escau, les relacions d'índole familiar, comercial, contractual o societària que hi hagi entre els titulars de participacions significatives, en la mesura en què siguin conegudes per la societat, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o el trànsit comercial ordinari, excepte les que s'informen en l'apartat A.6:

A.5 Indiqui, si s'escau, les relacions d'índole comercial, contractual o societària que hi hagi entre els titulars de participacions significatives, i la societat i/o el seu grup, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o el trànsit comercial ordinari:

A.6 Descrigui les relacions, llevat que siguin escassament rellevants per a totes dues parts, que hi hagi entre els accionistes significatius o representats en el consell i els consellers, o els seus representants, en el cas d'administradors persona jurídica.

Expliqui, si s'escau, com estan representats els accionistes significatius. En concret, s'indican aquells consellers que hagin estat nomenats en representació d'accionistes significatius, aquells el nomenament dels quals hagi estat promogut per accionistes significatius, o que estiguin vinculats a accionistes significatius i/o entitats del seu grup, amb especificació de la naturalesa d'aquestes relacions de vinculació. En particular, s'esmentarà, si s'escau, l'existència, la identitat i el càrrec de membres del consell, o representants de consellers, de la societat cotitzada, que siguin, al seu torn, membres de l'òrgan d'administració, o els seus representants, en societats que tinguin participacions significatives de la societat cotitzada o en entitats del grup d'aquests accionistes significatius.

Nom o denominació social del conseller o representant, vinculat	Nom o denominació social de l'accionista significatiu vinculat	Denominació social de la societat del grup de l'accionista significatiu	Descripció relació / càrrec
DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	FINTECH EUROPE, S.À.R.L.		

Observacions
Fintech Europe S.A.R.L. és propietat 100% de Fintech Investment Ltd., que és el fons d'inversió administrat per Fintech Advisory Inc. (FAI). FAI és 100% propietat del Sr. David Martínez Guzmán.

A.7 Indiqui si han estat comunicats a la societat pactes parasocials que l'afectin segons el que estableixen els articles 530 i 531 de la Llei de societats de capital. Si s'escau, descrigui'ls breument i relacioni els accionistes vinculats pel pacte:

Sí ☐

No ☒

Intervinents del pacte parasocial	% de capital social afectat	Breu descripció del pacte	Data de venciment del concert, si en té

Observacions

Indiqui si la societat coneix l'existència d'accions concertades entre els seus accionistes. Si s'escau, descrigui-les breument:

Sí ☐

No ☒

En cas que durant l'exercici s'hagi produït alguna modificació o ruptura d'aquests pactes o acords o accions concertades, indiqui-ho expressament:

En data 24 de desembre de 2018, en el fet rellevant número 273.317, es va comunicar que els signataris del pacte parasocial de data 27 de juliol de 2006 havien decidit deixar-lo sense efecte.

A.8 Indiqui si hi ha alguna persona física o jurídica que exerceixi o pugui exercir el control sobre la societat d'acord amb l'article 5 de la Llei del mercat de valors. Si s'escau, identifiqui-la:

Sí ☐

No ☒

Observacions

A.9 Completi els quadres següents sobre l'autocartera de la societat:

A data de tancament de l'exercici:

Nombre d'accions directes	Nombre d'accions indirectes (*)	% total sobre capital social
88.788.514	2.448.704	1,62%

Observacions

(*) A través de:

Nom o denominació social del titular directe de la participació	Nombre d'accions directes
TSB Bank plc.	2.448.704
Total:	2.448.704

Observacions

Expliqui les variacions significatives que hi ha hagut durant l'exercici:

Expliqui les variacions significatives

Vegeu-ne el detall en el quadre annex.

A.10 Detalli les condicions i el termini del mandat vigent de la junta d'accionistes al consell d'administració per emetre, recomprar o transmetre accions pròpies.

El mandat vigent es correspon amb l'acord adoptat per la Junta General Ordinària d'Accionistes de Banco de Sabadell, S.A. celebrada en data 19 d'abril de 2018, en el punt sisè de l'Ordre del dia, per un termini de cinc anys, en els termes següents:

"Deixant sense efecte la delegació conferida en l'acord sisè adoptat per la Junta General d'Accionistes de 30 de març de 2017 en allò no executat, autoritzar Banco de Sabadell, Sociedad Anónima perquè, directament o a través de qualsevol de les seves societats filials, i durant el termini màxim de cinc anys a partir de la data de celebració d'aquesta Junta General d'Accionistes, pugui adquirir, en qualsevol moment i les vegades que ho consideri oportú, accions de Banco de Sabadell, Sociedad Anónima, per qualsevol dels mitjans admesos en dret, fins i tot amb càrrec a beneficis de l'exercici i/o reserves de lliure disposició, així com que es puguin alienar o amortitzar posteriorment aquestes reserves o, si s'escau, lliurar-les als treballadors o administradors de Banco de Sabadell, Sociedad Anónima, com a part de la seva retribució o com a conseqüència de l'exercici de drets d'opció de què aquells siguin titulars; tot això, de conformitat amb els articles 146 i 509 i concordants de la Llei de societats de capital.

Aprovar els límits o requisits d'aquestes adquisicions, que seran els que es detallen a continuació:

- Que el valor nominal de les accions adquirides directament o indirectament, sumat a les que ja posseeixin Banco de Sabadell, Sociedad Anónima i les seves societats filials no superi, en cada moment, el límit legal màxim establert en cada moment per la legislació vigent (actualment fixat en el deu per cent del capital social), i es respectin en tot cas les limitacions establertes per a l'adquisició d'accions pròpies per les autoritats reguladores dels mercats on les accions de Banco de Sabadell, Sociedad Anónima, estiguin admeses a cotització.
- Que l'adquisició, compreses les accions que Banco de Sabadell, Sociedad Anónima (o la persona que actuï en nom propi però per compte seu) hagi adquirit amb anterioritat i tingui en cartera, no produeixi l'efecte que el patrimoni net resulti inferior a l'import del capital social més les reserves legals o estatutàriament indisponibles.
- Que les accions adquirides es trobin desemborsades íntegrament.
- Que el preu d'adquisició no sigui inferior al nominal ni superior en un vint per cent al valor de cotització o qualsevol altre pel qual s'estiguin valorant les accions en la data de la seva adquisició. Les operacions d'adquisició d'accions pròpies s'ajustaran a les normes i els usos dels mercats de valors."

A.11 Capital flotant estimat:

	%
Capital flotant estimat	86,83

Observacions

A.12 Indiqui si hi ha qualsevol restricció (estatutària, legislativa o de qualsevol índole) a la transmissibilitat de valors i/o qualsevol restricció al dret de vot. En particular, es comunicarà l'existència de qualsevol tipus de restriccions que puguin dificultar la presa de control de la societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat, així com aquells règims d'autorització o comunicació prèvia que, sobre les adquisicions o transmissions d'instruments financers de la companyia, els siguin aplicables per normativa sectorial.

Sí ☒

No ☐

Descripció de les restriccions

Les úniques restriccions que existeixen són les derivades de la legislació espanyola a totes les entitats de crèdit. No hi ha restriccions estatutàries ni de qualsevol altra índole. La Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, estableix que qualsevol adquisició de com a mínim un 10 per cent del capital o dels drets de vot de l'entitat, o la que, sense arribar a aquest percentatge, permet exercir una influència notable en l'entitat, així com el seu increment superant els percentatges del 20, el 30 o el 50 per cent, o adquirint el control de l'entitat, la notificarà prèviament l'adquirent al Banc d'Espanya, que en tramitarà la sol·licitud, perquè sigui aprovada o denegada pel Banc Central Europeu. La reducció de la participació per sota dels llindars anteriors la comunicarà el transmissor al Banc d'Espanya.

A.13 Indiqui si la junta general ha acordat adoptar mesures de neutralització davant una oferta pública d'adquisició en virtut del que disposa la Llei 6/2007.

Sí ☐

No ☒

Si s'escau, expliqui les mesures aprovades i els termes en què es produirà la ineficiència de les restriccions:

A.14 Indiqui si la societat ha emès valors que no es negocien en un mercat regulat de la Unió Europea.

Sí ☐

No ☒

Si s'escau, indiqui les diferents classes d'accions i, per a cada classe d'accions, els drets i les obligacions que confereixi.

B JUNTA GENERAL

B.1 Indiqui i, si s'escau, detalli si hi ha diferències amb el règim de mínims previst en la Llei de societats de capital (LSC) respecte al quòrum de constitució de la junta general.

Sí ☐

No ☒

B.2 Indiqui i, si s'escau, detalli si hi ha diferències amb el règim previst en la Llei de societats de capital (LSC) per a l'adopció d'acords socials:

Sí ☐

No ☒

Descrigui en què es diferencia del règim que preveu la LSC.

B.3 Indiqui les normes aplicables a la modificació dels estatuts de la societat. En particular, es comunicaran les majories previstes per a la modificació dels estatuts, així com, si s'escau, les normes previstes per a la tutela dels drets dels socis en la modificació dels estatuts.

La modificació dels Estatuts Socials del Banc es regeix pel que s'estableix en la Llei de societats de capital i en els mateixos Estatuts Socials del Banc, i requereix, en els supòsits legalment previstos, autorització del Banc d'Espanya en exercici de la competència que li atribueix l'article 10 del Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desplega la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, sens perjudici de les funcions atribuïdes al Banc Central Europeu de conformitat amb el que preveu el Reglament (UE) núm. 1024/2013 del Consell, de 15 d'octubre, que encomana al Banc Central Europeu tasques específiques respecte de polítiques relacionades amb la supervisió prudencial de les entitats de crèdit.

De conformitat amb la Llei de societats de capital, en els supòsits en què les modificacions siguin acordades per la Junta General d'Accionistes, s'exigeix la concurrència dels requisits següents:

- Que els administradors o, si s'escau, els accionistes autors de la proposta formulin un informe escrit amb la justificació corresponent.
- Que s'expressin en la convocatòria amb prou claredat els extrems que s'hagin de modificar.
- Que en l'anunci de la convocatòria es faci constar el dret que correspon a tots els accionistes d'examinar al domicili social el text íntegre de la modificació proposada i l'informe corresponent i de demanar que se'ls lliurin o se'ls enviïn gratuïtament aquests documents.

Així mateix, s'exigeix que l'acord sigui adoptat per la Junta de conformitat amb el que estableix l'article 43 dels Estatuts Socials:

Article 43.

Perquè la Junta general ordinària o extraordinària pugui acordar vàlidament l'emissió d'obligacions convertibles en accions o que atribueixin una participació en els guanys socials, l'augment o la reducció del capital, la transformació, la fusió o l'escissió de la societat i, en general, qualsevol modificació dels Estatuts Socials, caldrà, en primera convocatòria, la concurrència d'accionistes presents o representats que posseeixin com a mínim el 50 per cent del capital subscrit amb dret a vot.

En segona convocatòria n'hi haurà prou amb la concurrència del 25 per cent d'aquest capital.

Quan concorrin accionistes que representin menys del 50 per cent del capital subscrit amb dret a vot, els acords a què es refereix l'apartat anterior només es podran adoptar vàlidament amb el vot favorable dels dos terços del capital present i representat a la Junta.

B.4 Indiqui les dades d'assistència a les juntes generals celebrades en l'exercici al qual es refereix aquest informe i les dels dos exercicis anteriors:

Data junta general	% de presència física	% en representació	% vot a distància		Total
			Vot electrònic	Altres	
31/03/2016	0,84%	65,43%	0,00%	0,00%	66,27%
Dels quals capital flotant:	0,62%	63,22%	0,00%	0,00%	63,84%
30/03/2017	0,68%	63,30%	0,00%	0,00%	63,98%
Dels quals capital flotant:	0,55%	62,92%	0,00%	0,00%	63,47%
19/04/2018	0,78%	60,57%	0,00%	0,00%	61,35%
Dels quals capital flotant:	0,66%	60,38%	0,00%	0,00%	61,04%

Observacions
Les xifres de participació del capital flotant poden incloure participacions significatives exercides a través de custodis internacionals.

B.5 Indiqui si a les juntes generals celebrades en l'exercici hi ha hagut algun punt de l'ordre del dia que, per qualsevol motiu, no hagi estat aprovat pels accionistes.

Sí ☐

No ☒

Punts de l'ordre del dia que no s'han aprovat	% vot en contra (*)

(*) Si la no aprovació del punt és per causa diferent del vot en contra, s'explicarà en la part de text, i en la columna de "% vot en contra" s'hi posarà "n/a".

- B.6 Indiqui si hi ha alguna restricció estatutària que estableixi un nombre mínim d'accions necessàries per assistir a la junta general o per votar a distància:

Sí ☒

No ☐

Nombre d'accions necessàries per assistir a la junta general	1.000
Nombre d'accions necessàries per votar a distància	-

Observacions

- B.7 Indiqui si s'ha establert que determinades decisions, diferents de les establertes per llei, que impliquen una adquisició, una alienació, l'aportació a una altra societat d'actius essencials o altres operacions corporatives similars, s'han de sotmetre a l'aprovació de la junta general d'accionistes.

Sí ☐

No ☒

Explicació de les decisions que s'han de sotmetre a la junta, diferents de les establertes per llei

- B.8 Indiqui l'adreça i la manera d'accedir a la pàgina web de la societat a la informació sobre govern corporatiu i altra informació sobre les juntes generals que s'hagi de posar a disposició dels accionistes a través de la pàgina web de la societat.

La informació sobre govern corporatiu està disponible a la pàgina web corporativa del grup (www.grupbancsabadell.com), i s'hi pot accedir directament a la secció "Govern corporatiu i política de remuneracions". La informació sobre les juntes generals està disponible a la mateixa pàgina web corporativa del grup (www.grupbancsabadell.com), i s'hi pot accedir directament des de la pestanya "Informació accionistes i inversors"

C ESTRUCTURA DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA SOCIETAT

C.1 Consell d'administració

- C.1.1 Nombre màxim i mínim de consellers previstos en els Estatuts Socials i nombre fixat per la junta general:

Nombre màxim de consellers	15
Nombre mínim de consellers	11
Nombre de consellers fixat per la junta	15

Observacions

C.1.2 Completi el quadre següent amb els membres del consell:

Nom o denominació social del conseller	Representant	Categoria del conseller	Càrrec en el Consell	Data primer nomenament	Data últim nomenament	Procediment d'elecció
SR. JOSÉ OLIU CREUS		EXECUTIU	PRESIDENT	29/03/1990	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR		INDEPENDENT	VICEPRESIDENT	18/09/2010	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO		EXECUTIU	CONSELLER DELEGAT	27/09/2007	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL		INDEPENDENT	CONSELLER	30/03/2017	30/03/2017	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SRA. AURORA CATÁ SALA		INDEPENDENT	CONSELLERA	29/01/2015	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. PEDRO FONTANA GARCÍA		INDEPENDENT	CONSELLER	27/07/2017	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO		EXECUTIVA	CONSELLERA VICESECRETÀRIA	24/05/2018	24/05/2018	ACORD CONSELL D'ADMINISTRACIÓ
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS		INDEPENDENT	CONSELLER COORDINADOR INDEPENDENT	29/03/2007	30/03/2017	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON		INDEPENDENT	CONSELLER	25/05/2017	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN		DOMINICAL	CONSELLER	27/03/2014	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ		INDEPENDENT	CONSELLER	26/03/2013	19/04/2018	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI		INDEPENDENT	CONSELLER	18/09/2010	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ		EXECUTIU	CONSELLER	31/05/2012	30/03/2017	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. MANUEL VALLS MORATÓ		INDEPENDENT	CONSELLER	22/09/2016	30/03/2017	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS		INDEPENDENT	CONSELLER	28/05/2015	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES

Nombre total de consellers	15
-----------------------------------	-----------

Indiqui les baixes que, ja sigui per dimissió, per destitució o per qualsevol altra causa, s'hagin produït en el consell d'administració durant el període subjecte a informació:

Nom o denominació social del conseller	Categoria del conseller en el moment del cessament	Data de l'últim nomenament	Data de baixa	Comissions especialitzades de les quals era membre	Indiqui si la baixa s'ha produït abans del final del mandat
SR. JOSÉ MANUEL LARA GARCÍA	Un altre extern	28/05/2015	24/05/2018	Auditoria i Control	Sí

Causa de la baixa i altres observacions
El 24 de maig de 2018 Banc Sabadell, mitjançant fet rellevant, va informar que el Sr. José Manuel Lara García havia presentat la seva renúncia mitjançant una carta adreçada a tots els membres del Consell d'Administració en la qual explicava que la raó de la renúncia era mantenir-se al marge de la gestió duta a terme per Inversiones Hemisferio i Grupo Planeta.

C.1.3 Completi els quadres següents sobre els membres del consell i les seves categories:

CONSELLERS EXECUTIUS

Nom o denominació social del conseller

SR. JOSÉ OLIU CREUS

Càrrec en l'organigrama de la societat

PRESIDENT

Perfil:

BANCARI/RETAIL & CORPORATE BANKING/FINANCER/ACADÈMIC/INTERNACIONAL

Llicenciat en Ciències Econòmiques per la Universitat de Barcelona i doctor en Economia per la Universitat de Minnesota (EUA). Nomenat conseller director general de Banc Sabadell el 1990 i president de Banc Sabadell des del 1999. Actualment és president no executiu d'Exea Empresarial i conseller representant d'aquesta en Puig, S.L. A més, és vocal de FEDEA (Fundación de Estudios de Economía Aplicada), membre del Patronat de la Fundación Princesa de Asturias i membre del Patronat de la Fundación Princesa de Girona.

Nom o denominació social del conseller:

SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO

Càrrec en l'organigrama de la

societat CONSELLER DELEGAT

Perfil:

BANCARI/RETAIL & CORPORATE BANKING/FINANCER

Llicenciat en Dret per la Universitat de Barcelona, llicenciat en Ciències Empresarials i MBA per ESADE. Des del 1990 va desenvolupar la seva carrera professional al BBVA fins que va ser nomenat director general d'Espanya i Portugal (2006-2007). Conseller delegat de Banc Sabadell des del 2007. A més, és membre del Patronat de la Fundació ESADE, president de la Comissió de Política Econòmica de la Cambra de Comerç de Barcelona i vocal de la Junta Directiva del Cercle d'Economia.

Nom o denominació social del conseller:

SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ

Càrrec en l'organigrama de la societat

Conseller director general

Perfil:

BANCARI/FINANCER/RISCOS

Diplomat en Direcció General per IESE. Ha desenvolupat la seva carrera professional en diferents àmbits de Banc Sabadell i ha ocupat, entre d'altres, els càrrecs de secretari general de Control (2000-2001), interventor general (2001-2012) i vicesecretari del Consell d'Administració (2006-2012). Conseller executiu de Banc

Sabadell des del 2012 i director general des del 2013. Actualment és conseller de la Societat Rectora de la Borsa de Valors de Barcelona. A més, és vicepresident de l'associació Barcelona Centre Financer Europeu.

Nom o denominació social del conseller:

SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO

Càrrec en l'organigrama de la societat

CONSELLERA SECRETÀRIA GENERAL

Perfil:

BANCARI/JURÍDIC/REGULADOR

Llicenciada en Dret i diplomada en Criminologia. Advocada de l'Estat des de l'any 1991. L'any 2000 va ser nomenada directora de gabinet del ministre de Justícia, i l'any 2002, subsecretària de Justícia. Directora d'Assessoria Jurídica de Banc Sabadell (2005-2008). Secretària general de Banc Sabadell des del 2008. Consellera executiva de Banc Sabadell des del 2018. Actualment és consellera independent de la societat cotitzada Red Eléctrica Corporación, S.A. A més, és membre del Patronat de la Fundació Banc Sabadell, de la Fundació de l'Associació Espanyola de Banca i de la Fundación Wolters Kluwer.

Nombre total de consellers executius	4
% sobre el total del consell	26,67%

Observacions

CONSELLERS EXTERNS DOMINICALS

Nom o denominació social del conseller:

SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN

Nom o denominació de l'accionista significatiu a qui representa o que ha proposat el seu nomenament:

FINTECH EUROPE S.À.R.L.

Perfil:

EMPRESARIAL/FINANCER/INTERNACIONAL

Diplomat en Enginyeria Mecànica Elèctrica per la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic i màster en Business Administration (MBA) a la Harvard Business School. Fundador de Fintech Advisory el 1987, societat administradora del fons Fintech Investments Ltd. (Nova York i Londres). Conseller dominical de Banc Sabadell des del 2014. Actualment és conseller de les societats cotitzades Alfa, S.A.B., Vitro, S.A.B. i Cemex, S.A.B.

Nombre total de consellers dominicals	1
% sobre el total del consell	6,67%

Observacions

CONSELLERS EXTERNS INDEPENDENTS

Nom o denominació del conseller:

SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR

Perfil:

BANCARI/RETAIL & CORPORATE BANKING/EMPRESARIAL

Llicenciat en Ciències Econòmiques i Actuarials per la Universitat del País Basc. Conseller-director general d'Allianz-Ercos (1982-1990), director general del Grup BBVA (1992-2001) i president de Banco Guipuzcoano (2009-2012). En el passat, conseller de nombroses empreses relacionades amb el sector energètic, de la construcció i de la comunicació. Conseller independent de Banc Sabadell des del 2010 i vicepresident del Consell des del 2013. Actualment és conseller independent de la societat cotitzada ACS, Actividades de la Construcción y Servicios, S.A., i d'ACS, Servicios, Comunicaciones y Energía, S.L., ambdues pertanyents al mateix grup, de la societat cotitzada Ence, Energía y Celulosa, S.A., i de la societat cotitzada Telefónica, S.A. i de Telefónica Móviles México, S.A. De C.V., ambdues pertanyents al mateix grup. A més, és membre del Patronat de la Fundación Novia Salcedo.

Nom o denominació del conseller:

SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL

Perfil:

EMPRESARIAL/INTERNACIONAL

Enginyer col·legiat i màster en Business Administration (MBA) per la Kingston Business School, Kingston University (Londres). Doctor *honoris causa* per la Facultat de Negocis i Dret de la Kingston University i per la Middlesex University. President i conseller delegat de Fox Sports International (1995-1996), conseller delegat de Fox Liberty Networks LLC. (1996-1999), conseller delegat de BSkyB Plc. (1999-2004), president de Kabel Deutschland GmbH (2005-2013) i conseller independent de BT Group (2009-2018). Conseller independent de Banc Sabadell des del 2017. Actualment és president d'Ambassadors Theatre Group Ltd i president de Bité Group, ambdues participades per Providence Equity Partners LLC.

Nom o denominació del conseller:

SRA. AURORA CATÁ SALA

Perfil:

EMPRESARIAL/CONSULTOR/FINANCER/RECURSOS HUMANS

Enginyera industrial en l'especialitat d'Organització Industrial per la Universitat Politècnica de Catalunya, i MBA i PADE per IESE Barcelona. Directora financera de Nissan Motor Ibérica, S.A. (1991-1996), consellera delegada de Planeta 2010 (1999-2002), fundadora de ContentArena (2002-2003), directora general de Medios Audiovisuales de Recoletos Grupo de Comunicación (2003-2008) i membre de la Junta de Govern de l'Institut Català de Finances (2014). En el passat, membre de diversos consells d'administració. Consellera independent de Banc Sabadell des del 2015. Actualment és socia de Seeliger y Conde, S.L. i consellera de la societat cotitzada Atresmedia Corporación de Medios de Comunicación, S.A. A més, és membre del Comitè Ejecutivo de l'IESE i membre del Consell de Barcelona Global.

Nom o denominació del conseller:

SR. PEDRO FONTANA GARCÍA

Perfil:

BANCARI/RETAIL BANKING/EMPRESARIAL

Llicenciat en Ciències Empresarials per l'Escola Superior d'Administració i Direcció d'Empreses (ESADE), Barcelona i Master of Business Administration (MBA) per la Harvard Graduate School of Business Administration, Boston-Massachusetts (EUA). Director general del COOB'92 (1990-1993), director general de Turisme de Barcelona (1993-1994), president de Banca Catalana (1994-1999), director general de BBVA Catalunya (2000-2009), president executiu d'AREAS (Elior Group) (2012-2017) i director general adjunt d'Elior Group, S.A. (2017-2018). Conseller independent de Banc Sabadell des del 2017. Actualment és conseller independent de Grupo Indukern, S.L i representant d'EMESA Corporación Empresarial, S.L. en el Consell de de la societat cotitzada Elior Group, S.A. A més, és president de l'Associació per al Progrés de la Direcció, membre de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i de Navegació de Barcelona, membre del Patronat de la Fundació Privada Cercle d'Economia, membre del Patronat de la Fundació Barcelona Mobile World Capital i conseller de Fira Internacional de Barcelona.

Nom o denominació del conseller:

SRA. MARÍA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS

Perfil:

ACADÈMIC/AUDITOR/FINANCER

Llicenciada en Ciències Econòmiques per la Universitat de Barcelona, doctora en Economia per la Universitat de Minnesota i catedràtica del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra des del 1995. En el passat, membre de diversos consells d'administració. Consellera independent de Banc Sabadell des del 2007 i consellera independent coordinadora des de l'abril del 2016. A més, és directora de la Barcelona Graduate School of Economics, investigadora i membre del Consell de Direcció del Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI).

Nom o denominació del conseller:

SR. GEORGE DONALD JOHNSTON

Perfil:

BANCARI/CORPORATE BANKING/INTERNACIONAL

Bachelor of Arts en Ciències Polítiques pel Middlebury College, Vermont, (EUA), Master of Arts en Economia Internacional i Estudis Llatinoamericans per la John Hopkins University, Washington DC. (EUA). Director executiu de Salomon Brothers (1979-1990), conseller de Bankers Trust International i membre del seu Comitè Executiu mundial (1992-1999), responsable del grup de M&A per a Europa i membre del Comitè Executiu d'Europa i del Comitè Operatiu Global dins de la divisió de banca d'inversió de Deutsche Bank (1999-2005), president del grup de M&A per a Europa de Deutsche Bank (2005-2010) i conseller de SCi Entertainment Plc (Eidos) (2007-2009). Conseller independent de Banc Sabadell des del 2017. Actualment és conseller independent de les societats cotitzades Acerinox, S.A. i Merlin Properties, SOCIMI, S.A.

Nom o denominació del conseller:

SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Perfil:

EMPRESARIAL/RETAIL BANKING/ASSEGURANCES/FINANCER/INTERNACIONAL

Enginyer tècnic d'Obres Públiques, llicenciat en Ciències Econòmiques i Actuarials per la Universitat de Madrid. President de MAPFRE (2001-2012), president de la Fundació MAPFRE (2007-2012) i membre del Consell d'Administració del Consorci de Compensació d'Assegurances de la International Insurance Society. Conseller independent de Banc Sabadell des del 2013. Actualment és president d'honor de MAPFRE.

Nom o denominació del conseller:

SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI

Perfil:

BANCARI/EMPRESARIAL

Arquitecte especialitzat en urbanisme i Executive MBA per l'Institut de Empresa de Madrid. Conseller de Banco Guipuzcoano (1990-2010). Conseller independent de Banc Sabadell des del 2010. És titular i president d'un ampli grup empresarial. Presideix les societats del grup Centro Fuencarral, S.A., Comercial del Campo, S.A., Edificios Cameranos, S.A., Inversiete, S.A., Producción y Desarrollo, S.A., Títulos e Inversiones, S.A. i Villa Rosa, S.A.

Nom o denominació del conseller:

SR. MANUEL VALLS MORATÓ

Perfil:

AUDITOR

Llicenciat en Ciències Econòmiques i Administració d'Empreses per la Universitat de Barcelona, postgrau en

Business Administration a l'IESE per la Universitat de Navarra i auditor censor jurat de comptes i membre del Registre Oficial d'Auditors de Comptes d'ençà de la seva creació. Soci de PwC (1988-2013), responsable de la Divisió d'Auditoria de PwC (2006-2013) i president de PwC Auditores (2006-2011). Vocal independent de la Junta de Govern de l'Institut Català de Finances (2015-2016). Conseller independent de Banc Sabadell des del 2016. Actualment és conseller independent de la societat cotitzada Renta Corporación Real Estate, S.A.

Nom o denominació del conseller:

SR. DAVID VEGARA FIGUERAS

Perfil:

FINANCER/RISCOS/ACADÈMIC/REGULADOR

Llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales, Secció Economia General (Economia Aplicada) per la Universitat Autònoma de Barcelona i màster en Ciències Econòmiques, especialitat Mercats Financers (Capital Markets), per la London School of Economics and Political Science (Londres, Regne Unit). Secretari d'Estat d'Economia (2004-2009) i subdirector gerent – Banca del Mecanisme Europeu d'Estabilitat (2012- 2015) i professor associat del Departament d'Economia, Finances i Comptabilitat d'ESADE (fins al 2018). Conseller independent de Banc Sabadell des del 2015. Actualment és membre del Consell de Supervisió de la societat Hellenic Corporation of Assets and Participations, S.A.

Nombre total de consellers independents	10
% total del consell	66,67%

Observacions

Indiqui si algun conseller qualificat com a independent percep de la societat, o del seu mateix grup, qualsevol quantitat o benefici per un concepte diferent de la remuneració de conseller, o si manté o ha mantingut, durant l'últim exercici, una relació de negocis amb la societat o amb qualsevol societat del seu grup, ja sigui en nom propi o com a accionista significatiu, conseller o alt directiu d'una entitat que mantingui o hagi mantingut aquesta relació.

Cap

Si s'escau, s'inclourà una declaració motivada del consell sobre les raons per les quals considera que aquest conseller pot exercir les seves funcions en qualitat de conseller independent.

ALTRES CONSELLERS EXTERNS

S'identificaran els altres consellers externs i es detallaran els motius pels quals no es puguin considerar dominicals o independents i els vincles corresponents, ja sigui amb la societat, els seus directius o els seus accionistes:

Nom o denominació del conseller:

-

Societat, directiu o accionista amb els quals manté el vincle:

-

Motiu:

-

Perfil:

-

Nombre total d'altres consellers externs	
% total del consell	
Observacions	

Indiqui les variacions que, si s'escau, s'hagin produït durant el període en la categoria de cada conseller:

Nom o denominació social del conseller	Data del canvi	Categoria anterior	Categoria actual

Observacions

C.1.4 Completi el quadre següent amb la informació relativa al nombre de conselleres durant els últims 4 exercicis, així com la categoria d'aquestes conselleres:

	Nombre de conselleres				% sobre el total de consellers de cada categoria			
	Exercici 2018	Exercici 2017	Exercici 2016	Exercici 2015	Exercici 2018	Exercici 2017	Exercici 2016	Exercici 2015
Executiva	1	0	0	0	25,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Dominical	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Independent	2	2	2	2	20,00%	20,00%	28,57%	22,22%
Altres Externes	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Total:	3	2	2	2	20,00%	13,33%	14,29%	13,33%

Observacions
Banc Sabadell ha nomenat una consellera durant el 2018, amb categoria, a més, de consellera executiva, i això, juntament amb les dues conselleres independents, reforça significativament la presència de dones en el Consell d'Administració.

C.1.5 Indiqui si la societat disposa de polítiques de diversitat en relació amb el consell d'administració de l'empresa pel que fa a qüestions com ara l'edat, el gènere, la discapacitat o la formació i l'experiència professionals. Les entitats petites i mitjanes, d'acord amb la definició continguda en la Llei d'auditoria de comptes, hauran d'informar com a mínim de la política que tinguin establerta en relació amb la diversitat de gènere.

Sí ☒

No ☐

Polítiques parcials ☐

En cas afirmatiu, descrigui aquestes polítiques de diversitat, els seus objectius, les mesures, la manera com s'han aplicat i els seus resultats en l'exercici. També caldrà indicar les mesures concretes adoptades pel consell d'administració i la comissió de nomenaments i retribucions per aconseguir una presència equilibrada i diversa de consellers.

En cas que la societat no apliqui una política de diversitat, expliqui les raons per les quals no ho fa.

Descripció de les polítiques, els objectius, les mesures i la manera com s'han aplicat, així com els resultats obtinguts
Banc Sabadell aplica la seva política de diversitat a través de la Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la sessió del 25 de febrer de 2016, que té com a objectiu procurar un equilibri adequat en la composició del Consell d'Administració que, en conjunt, enriqueixi la presa de decisions i aportï punts de vista plurals al debat dels assumptes de la seva competència. Per aconseguir aquest objectiu de diversitat, la política estableix els paràmetres que la Comissió de Nomenaments s'ha d'assegurar que compleixin els candidats a conseller de Banc Sabadell, als quals es requereix competència professional, que aportin diversitat i que disposin de l'honorabilitat i la idoneïtat requerides per al càrrec. A aquests efectes, d'acord amb l'esmentada Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell, la competència professional es valora en les persones que en l'àmbit de les seves capacitats professionals tenen un reconeixement adequat, i es valora especialment el reconeixement o la rellevància dins la comunitat empresarial, cosa que permet aportar una visió estratègica i de negoci. A més, requereix expressament que tinguin formació acadèmica amb el nivell i el perfil adequat per comprendre les activitats i els riscos principals de l'entitat. La diversitat en el Consell d'Administració s'aconsegueix a través de la varietat de perfils professionals, experiències, orígens i nacionalitats i, en especial, de gènere, i l'honorabilitat i la idoneïtat concorren en les persones que demostrin una trajectòria adequada i una conducta personal, comercial i professional que no plantegi dubtes sobre la seva capacitat per dur a terme una gestió sana i prudent de l'entitat. Quant a les mesures i la manera com s'aplica la política de diversitat de Banc Sabadell, la Comissió de Nomenaments fa la funció de vetllar per la composició qualitativa del Consell d'Administració, atribuïda pels Estatuts Socials i pel Reglament del Consell d'Administració, i vetlla per l'aplicació i el compliment de la Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell i pel fet que, en proveir-se noves vacants o en nomenar nous consellers, els procediments de selecció afavoreixin la diversitat d'experiències i de coneixements, facilitin la selecció de conselleres i, en general, no pequin de biaixos implícits que puguin implicar alguna discriminació. La Comissió de Nomenaments s'assegura que en la selecció de candidats es compleixen els paràmetres de competència professional, diversitat de perfils, orígens, experiències i coneixements, i d'honorabilitat i idoneïtat, i en la valoració dels candidats seleccionats posa especial èmfasi per vetllar per la diversitat, en especial de gènere, en el Consell d'Administració. Per fer-ho, quan cal la Comissió compta, en el procés de selecció de consellers, amb l'assessorament d'una empresa de consultoria externa a fi de proveir diversos perfils de candidats perquè puguin ser analitzats. Així mateix, Banc Sabadell disposa d'un conjunt de polítiques, normes internes i codis de conducta que garanteixen un comportament ètic i responsable en tota l'organització que tenen incidència en la diversitat i que són igualment aplicables al Consell d'Administració, tant en el procediment de selecció de consellers com en el desenvolupament habitual de les seves funcions, en qüestions com ara la formació i l'experiència professional, l'edat, la discapacitat i el gènere. Aquestes polítiques estan publicades a la web corporativa de l'entitat (www.grupbancsabadell.com), dins l'apartat de Responsabilitat Social Corporativa (RSC). En concret, la Política de Recursos Humans del Grup Banc Sabadell té com un dels seus principis rectors procurar el màxim desenvolupament professional dels seus empleats i empleades, així com un entorn de treball lliure de qualsevol mena de discriminació, incloent-hi la vinculada a l'edat, la discapacitat o el gènere. Així mateix, la Política d'Ètica i Drets Humans del Grup Banc Sabadell estableix que l'equitat, la transparència dels nostres actes, la responsabilitat professional, el respecte a la diversitat i els drets de les persones i la no discriminació ni explotació de l'ésser humà són valors que formen part de la manera de ser i de fer del Grup Banc Sabadell. En el mateix sentit, en la Política d'Ètica i Drets Humans el Grup Banc Sabadell assumeix el principi d'igualtat de les persones sense fer distinció per raons de raça, sexe, religió ni cap altra característica diferencial, tot respectant la seva dignitat i garantint la igualtat d'oportunitats. En l'àmbit de la prevenció de riscos laborals, el Pla de Prevenció de Riscos Laborals de Banc Sabadell disposa d'un procediment específic de protecció de persones especialment sensibles, entre les quals s'inclouen els treballadors amb alguna discapacitat reconeguda, que s'aplicaria igualment, si és el cas, al Consell d'Administració.

C.1.6 Expliqui les mesures que, si s'escau, ha convingut la comissió de nomenaments perquè els procediments de selecció no pequin de biaixos implícits que obstaculitzin la selecció de conselleres i perquè la companyia busqui deliberadament i inclogui entre els potencials candidats dones que tinguin el perfil professional buscat i que permeti assolir una presència equilibrada de dones i homes:

El Consell d'Administració ha adoptat polítiques actives que permeten fomentar, en el si de l'entitat, la diversitat de gènere. En concret, la Comissió de Nomenaments, en la sessió de data 17 de febrer de 2016, va informar favorablement al Consell d'Administració l'aprovació de la Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell, en compliment de la Recomanació 14 del Codi de bon govern de les societats cotitzades.

La política, tal com s'indica en l'apartat C.1.5 anterior, té per objectiu establir els criteris que s'han de tenir en compte en els processos de selecció de nous membres del Consell d'Administració, així com en la reelecció dels consellers, en el marc del que estableixen la normativa i les recomanacions aplicables, així com que aquests procediments de selecció facilitin la selecció de conselleres i, en general, no pateixin biaixos implícits que obstaculitzin la selecció de conselleres. La política promourà el compliment de l'objectiu de representació per al sexe menys representat fins a arribar com a mínim al 30% del total de membres del Consell d'Administració l'any 2020.

En particular, la Comissió de Nomenaments s'assegura que en la selecció de candidats es compleixen els paràmetres de competència professional, honorabilitat i idoneïtat i diversitat i, en especial, vetlla perquè el Consell d'Administració compti amb un nombre suficient de conselleres. Per fer-ho, la Comissió, en la valoració dels candidats seleccionats, posa especial èmfasi per vetllar per la diversitat de gènere en el Consell d'Administració i procura que s'incloguin entre els potencials candidats dones que tinguin el perfil professional buscat, per a la qual cosa pot comptar, en el procés de selecció de consellers, amb l'assessorament d'una empresa de consultoria externa a fi de proveir diversos perfils perquè puguin ser analitzats.

En tancar l'exercici 2018 el Consell d'Administració de la societat estava format per 3 dones d'un total de 15 consellers, 2 d'elles conselleres independents i 1 consellera executiva. D'ençà de l'exercici 2016, el Consell d'Administració compta amb una consellera independent com a coordinadora del Consell d'Administració, que, a més, és membre de la Comissió d'Auditoria i Control, de la Comissió de Nomenaments, de la Comissió de Retribucions i de la Comissió de Riscos. L'altra consellera independent és la presidenta de la Comissió de Nomenaments i de la Comissió de Retribucions. Això suposa que un 20% del Consell d'Administració de la societat estava format per dones, que representen el 20% dels consellers independents i el 25% dels consellers executius, ocupen la presidència de dues de les cinc comissions delegades del Consell d'Administració i tenen presència en quatre de les cinc comissions delegades. Per tant, la presència de dones en els òrgans delegats del Consell d'Administració arriba al 25% a la Comissió d'Auditoria i Control, al 25% a la Comissió de Riscos i al 50% a la Comissió de Retribucions i a la Comissió de Nomenaments.

Quan, tot i les mesures que es puguin haver adoptat, sigui escàs o nul el nombre de conselleres, expliqui els motius que ho justifiquin:

Explicació dels motius

C.1.7 Expliqui les conclusions de la Comissió de Nomenaments sobre la verificació del compliment de la política de selecció de consellers. I, en particular, sobre com aquesta política promou l'objectiu que l'any 2020 el nombre de conselleres representi com a mínim el 30% del total de membres del Consell d'Administració.

La Comissió de Nomenaments, en compliment de la Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la sessió de data 25 de febrer de 2016, deixa constància que ha verificat el compliment d'aquesta política en els acords adoptats el 2018 relatius als nomenaments de consellers, que s'han ajustat als paràmetres i requisits exigits tant en la política com en la normativa vigent per al lloc de membre del Consell d'Administració d'una entitat de crèdit. En concret, en el nomenament de la nova consellera executiva Sra. María José García Beato, adoptat el 24 de maig de 2018 pel Consell d'Administració, el perfil bancari, regulador i jurídic de la qual complementa la diversitat de coneixements i experiències del Consell d'Administració. La consellera Sra. María José García Beato va ser seleccionada seguint el procediment descrit en la Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell, en un procés transparent, vetllant especialment per la diversitat de gènere i incrementant-la, en complir-se el mandat del Consell d'Administració i de la mateixa Comissió de Nomenaments de reforçar la diversitat de gènere en el si del Consell.

C.1.8 Expliqui, si s'escau, les raons per les quals s'han nomenat consellers dominicals a instància d'accionistes la participació accionarial dels quals és inferior al 3% del capital:

Nom o denominació social de l'accionista	Justificació
-	-

Indiqui si no s'han atès peticions formals de presència en el Consell provinents d'accionistes la participació accionarial dels quals és igual o superior a la d'altres a instància dels quals s'han designat consellers dominicals. Si s'escau, expliqui les raons per les quals no s'han atès:

Sí ☐

No ☒

Nom o denominació social de l'accionista	Explicació
-	-

C.1.9 Indiqui, si existeixen, els poders i les facultats delegades pel Consell d'Administració en consellers o en comissions del Consell:

Nom o denominació social del conseller o la comissió	Breu descripció
SR. JOSÉ OLIU CREUS	Se li concedeixen facultats generals per representar, dirigir i impulsar l'estratègia i totes aquelles per a l'exercici de les seves funcions com a president del Consell i president de la Comissió Executiva; dirigir la supervisió i impulsar l'establiment dels sistemes de control i gestió de riscos del Banc i del Grup, dirigir la supervisió dels serveis d'Auditoria Interna del Banc i del Grup; dirigir i impulsar l'estratègia de comunicació del Banc i del Grup, i celebrar acords estratègics i de col·laboració.
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	Ostentar totes les facultats del Consell -excepte les que són legalment indelegables- i aquelles necessàries per a la gestió eficaç de l'Entitat com a primer executiu d'aquesta.
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	Poders generals necessaris per a l'exercici de les seves funcions executives a l'Entitat.
SRA. MARIA JOSÉ GARCÍA BEATO	Poders generals necessaris per a l'exercici de les seves funcions executives a l'Entitat.
COMISSIÓ EXECUTIVA	Té delegades pel Consell d'Administració totes les facultats que li corresponen, excepte les matèries legalment o estatutàriament reservades al coneixement del Consell.

C.1.10 Identifiqui, si s'escau, els membres del Consell que assumeixin càrrecs d'administradors, representants d'administradors o directius en altres societats que formin part del grup de la societat cotitzada:

Nom o denominació social del conseller	Denominació social de l'entitat del grup	Càrrec	Tenen funcions executives?
SR. JOSÉ OLIU CREUS	SABADELL CONSUMER FINANCE, S.A.U.	PRESIDENT	No
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	SABADELL CONSUMER FINANCE, S.A.U.	CONSELLER	No
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	BANCO SABADELL, S.A. I.B.M. (MÈXIC)	PRESIDENT	No
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	SabCapital, S.A. de C.V., SOFOM, E.R. (MÈXIC)	PRESIDENT	No
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	SABADELL CONSUMER FINANCE, S.A.U.	CONSELLER	No
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	BANSABADELL FINANCIACIÓN, E.F.C. S.A.	PRESIDENT	No
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	BANCO SABADELL, S.A. I.B.M. (MÈXIC)	CONSELLER	No
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	SabCapital, S.A. de C.V., SOFOM, E.R. (MÈXIC)	CONSELLER	No

C.1.11 Detalli, si s'escau, els consellers o els representants de consellers persones jurídiques de la seva societat que siguin membres del consell d'administració o representants de consellers persones jurídiques d'altres entitats cotitzades en mercats oficials de valors diferents del seu grup que hagin estat comunicades a la societat:

Nom o denominació social del conseller	Denominació social de l'entitat del grup cotitzada	Càrrec
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	ACS ACTIVIDADES DE LA CONSTRUCCIÓN Y SERVICIOS, S.A.	CONSELLER
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	ENCE ENERGÍA Y CELULOSA, S.A.	CONSELLER
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	TELFÓNICA, S.A.	CONSELLER
SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO	RED ELÉCTRICA CORPORACIÓN, S.A.	CONSELLERA
SRA. AURORA CATÁ SALA	ATRESMEDIA CORPORACIÓN DE MEDIOS DE COMUNICACIÓN, S.A.	CONSELLER
SR. PEDRO FONTANA GARCÍA	GRUPO ELIOR, S.A.	REPRESENTANT DE CONSELLER
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	ACERINOX, S.A.	CONSELLER
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	MERLIN PROPERTIES, SOCIMI, S.A.	CONSELLER
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	ALFA, S.A.B. DE C.V.	CONSELLER
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	CEMEX, S.A.B. DE C.V.	CONSELLER
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	VITRO, S.A.B. DE C.V.	CONSELLER
SR. MANUEL VALLS MORATÓ	RENTA CORPORACIÓN REAL ESTATE, S.A.	CONSELLER

Observacions

C.1.12 Indiqui i, si s'escau, expliqui si la societat ha establert regles sobre el nombre màxim de consells de societats dels quals puguin formar part els seus consellers, i identifiqui, si s'escau, on es regula:

Sí ☒

No ☐

Explicació de les regles i identificació del document on es regula

A Banc Sabadell li resulta aplicable l'article 26 de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, que estableix el nombre màxim de càrrecs en consells d'administració que poden ocupar els consellers d'entitats de crèdit, com a transposició de la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell de 26 de juny de 2013, relativa a l'accés a l'activitat de les entitats de crèdit i a la supervisió prudencial de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, per la qual es modifica la Directiva 2002/87/CE i es deroguen les directives 2006/48/CE i 2006/49/CE i, en concret, del seu article 91, que estableix que no poden ocupar al mateix temps més càrrecs que els previstos en una de les combinacions següents: i) un càrrec executiu juntament amb dos càrrecs no executius. ii) quatre càrrecs no executius. Es computen com un sol càrrec els càrrecs executius o no executius ocupats dins un mateix grup o dins societats mercantils en les quals l'entitat posseeixi una participació significativa. Així mateix, li resulta aplicable la Guia per a l'avaluació de la idoneïtat del Banc Central Europeu actualitzada el maig de 2018 i les directrius sobre l'avaluació de la idoneïtat dels membres de l'òrgan d'administració i els titulars de funcions clau (EBA/GL/2017/12) de 21 de març de 2018, que va entrar en vigor el 30 de juny de 2018. Banc Sabadell, en la Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la sessió del 25 de febrer de 2016, es remet a la normativa aplicable respecte dels criteris i requisits que han de complir els consellers.

C.1.13 Indiqui els imports dels conceptes relatius a la remuneració global del consell d'administració següents:

Remuneració meritada en l'exercici a favor del consell d'administració (milers d'euros)	6.463
Import dels drets acumulats pels consellers actuals en matèria de pensions (milers d'euros)	37.883
Import dels drets acumulats pels consellers antics en matèria de pensions (milers d'euros)	0

Observacions

C.1.14 Identifiqui els membres de l'alta direcció que no siguin al seu torn consellers executius, i indiqui la remuneració total meritada al seu favor durant l'exercici:

Nom o denominació social	Càrrec/s
SR. MIQUEL MONTES GÜELL	DIRECTOR GENERAL
SR. TOMÁS VARELA MUIÑA	DIRECTOR GENERAL
SR. CARLOS VENTURA SANTAMANS	DIRECTOR GENERAL
SR. RAFAEL JOSÉ GARCÍA NAUFFAL	DIRECTOR GENERAL ADJUNT
SR. RAMÓN DE LA RIVA REINA	DIRECTOR GENERAL ADJUNT
SR. ENRIC ROVIRA MASACHS	DIRECTOR GENERAL ADJUNT
SR. MANUEL TRESÁNCHÉZ MONTANER	DIRECTOR GENERAL ADJUNT
SR. JOSÉ NIETO DE LA CIERVA	DIRECTOR GENERAL ADJUNT
SRA. NURIA LÁZARO RUBIO	SUBDIRECTORA GENERAL - DIRECTORA D'AUDITORIA INTERNA
Remuneració total alta direcció (en milers d'euros)	6.326

Observacions

C.1.15 Indiqui si s'ha produït durant l'exercici alguna modificació en el reglament del consell:

Sí ☐ No ☒

Descripció de les modificacions

C.1.16 Indiqui els procediments de selecció, nomenament, reelecció i remoció dels consellers. Detalli els òrgans competents, els tràmits a seguir i els criteris a emprar en cadascun dels procediments.

D'acord amb el que estableixen els articles 50, 53, 55 i 61 dels Estatuts Socials, els articles 14, 19 i 20 del Reglament del Consell d'Administració, la Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la sessió del 25 de febrer de 2016 i el Procediment per a l'avaluació de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració i dels titulars de funcions clau de Banc Sabadell, els procediments de nomenament, reelecció, avaluació i remoció dels consellers són els següents:

Selecció

La Comissió de Nomenaments és la responsable d'analitzar les competències i la diversitat del Consell d'Administració per a la determinació del perfil del candidat a conseller de Banc Sabadell. En compliment de la Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell, li correspon avaluar, amb caràcter previ, les competències, els coneixements i l'experiència necessaris per al nomenament de membres del Consell d'Administració, i per a això ha de tenir en compte l'equilibri de coneixements, capacitat, diversitat i experiència dels membres del Consell d'Administració, i a aquest efecte definirà les funcions i les aptituds necessàries en els candidats que hagin de cobrir cada vacant i avaluarà el temps i la dedicació precisos perquè puguin dur a terme eficaçment la seva comesa.

Per a la selecció de candidats, la Comissió de Nomenaments, si ho estima necessari, podrà encomanar a una consultora de reconegut prestigi en l'àmbit de la selecció de personal que iniciï un procés de recerca de candidats que s'ajustin al perfil desitjat. Així mateix, qualsevol conseller podrà suggerir candidats a conseller sempre que reuneixin els requisits establerts en la Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell.

Avaluació de la idoneïtat

Un cop seleccionat el candidat, s'ha de tramitar el Procediment per a l'avaluació de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració i dels titulars de funcions clau, en virtut del qual la Comissió de Nomenaments analitzarà la informació sobre els candidats seleccionats i els informes que li eleva el secretari del Consell d'Administració, elaborats per la Secretaria General del Banc, sobre honorabilitat comercial i professional, coneixements i experiència i disposició per exercir un bon govern, en aplicació amb els requisits definits en la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit i tenint en compte els criteris sobre la valoració de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració establerts pel Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, pel quals es desplega l'esmentada Llei 10/2014, de 26 de juny, així com els criteris establerts per la Guia per a l'avaluació de la idoneïtat del Banc Central Europeu actualitzada el maig de 2018 i les directives sobre l'avaluació de la idoneïtat dels membres de l'òrgan d'administració i els titulars de funcions clau (EBA/GL/2017/12) de 21 de març de 2018, que va entrar en vigor el 30 de juny de 2018. La Comissió de Nomenaments comprovarà que els candidats proposats siguin aptes per complir els requisits d'honorabilitat, coneixements i experiència i bon govern previstos en la normativa aplicable i elaborarà el seu informe d'avaluació de la idoneïtat dels candidats. A més, es requereix la verificació de la idoneïtat del conseller per part del Banc Central Europeu.

Així mateix, correspon a la Comissió de Nomenaments l'avaluació continuada de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració, així com avaluar el perfil de les persones més idònies per formar part de les diferents comissions i elevar al Consell d'Administració les propostes corresponents i, especialment, vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració.

Nomenament

Després d'avaluar la idoneïtat del candidat a conseller, correspon a la Comissió de Nomenaments, entre les seves responsabilitats bàsiques, de conformitat amb el que estableix l'article 61 dels Estatuts Socials, elevar al Consell d'Administració les propostes de nomenament de consellers independents per a la seva designació per cooptació o perquè siguin sotmeses a la decisió de la Junta General d'Accionistes i informar les propostes de nomenament dels altres consellers per a la seva designació per cooptació o perquè siguin sotmeses a la decisió de la Junta General d'Accionistes.

Els vocals del Consell d'Administració són nomenats per la Junta General d'Accionistes. Igualment, les vacants que hi hagi en el si del Consell d'Administració es proveiran en la Junta General d'Accionistes, llevat que el Consell d'Administració, en interès del Banc, s'aculli al que preceptua la Llei de societats de capital. Els consellers designats per cooptació exerciran el seu càrrec fins a la data de celebració de la primera Junta General d'Accionistes.

Reelecció

Els consellers exerciran el seu càrrec durant el termini màxim de quatre anys, i podran ser reelegits.

(La descripció continua en la secció H).

C.1.17 Expliqui en quina mesura l'avaluació anual del consell ha donat lloc a canvis importants en la seva organització interna i sobre els procediments aplicables a les seves activitats:

Descripció modificacions

Anualment, des de l'any 2007, el Banc fa una avaluació del funcionament del Consell d'Administració i del de les seves comissions (Comissió Executiva, Comissió d'Auditoria i Control, Comissió de Nomenaments, Comissió de Retribucions i Comissió de Riscos). L'avaluació relativa a l'exercici 2017 es va fer amb l'ajuda del consultor extern independent, Deloitte Legal, en compliment del que estableix el Codi de bon govern de les societats cotitzades que estableix en la seva Recomanació 36, que, com a mínim una vegada cada tres anys, el Consell d'Administració sigui ajudat, per fer l'avaluació, per un consultor extern la independència del qual serà verificada per la Comissió de Nomenaments.

L'Informe de l'avaluació del Consell d'Administració i les comissions de Banc Sabadell elaborat per Deloitte Legal el va aprovar el Consell d'Administració en la sessió de data 8 de març de 2018, previ informe favorable de la Comissió de Nomenaments. Les conclusions d'aquest Informe van ser positives. S'hi percebia que el funcionament del Consell d'Administració és excel·lent i compleix les funcions que li són atribuïdes per la Llei de societats de capital, els Estatuts Socials de Banc Sabadell i el seu propi reglament de funcionament. S'hi destacava la posició i l'actuació del president i del conseller delegat, i no s'hi van detectar aspectes de funcionament intern que n'afectessin la consideració satisfactòria d'aquests.

No obstant això, l'Informe va establir un Pla d'Acció en què es proposen mesures adreçades a la millora del govern corporatiu de Banc

Sabadell i del funcionament tant del mateix Consell d'Administració com del de les seves comissions delegades.

En compliment d'aquestes mesures contingudes en el Pla d'Acció per al 2018, s'han dut a terme les accions següents:

Avanç en la diversitat en la composició del Consell d'Administració amb el nomenament d'una consellera executiva, que millora l'equilibri existent en el Consell d'Administració en la proporció en què ambdós gèneres hi són representats.

Consolidació del Programa de formació de consellers. S'han tractat matèries relacionades amb les necessitats específiques dels consellers i es considera com una fortalesa el fet que la formació l'hagi impartit personal directiu de Banc Sabadell.

Aprofundiment en el Consell en la definició de l'estratègia amb un alt grau d'implicació dels directius, que s'ha traduït en la celebració de sessions amb l'equip directiu per tractar sobre el Pla Estratègic.

En relació amb l'antelació amb què es trameta la documentació als membres del Consell, s'han reforçat els sistemes tecnològics posats a disposició dels senyors consellers.

Per fomentar i fer un seguiment del compliment dels plans d'acció específics aprovats per les diferents comissions per a l'exercici 2018, i del mateix Consell, Banc Sabadell ha pres mesures addicionals a les previstes en el Pla d'Acció 2018, a través de l'aprovació de diverses polítiques, dirigides a un control més efectiu d'aspectes com ara, entre d'altres, la retribució en el Grup, el control i la gestió de riscos a Banc Sabadell, el risc Operacional, la privacitat i la protecció de dades i els escenaris del Grup.

Descrigui el procés d'avaluació i les àrees avaluades que ha dut a terme el consell d'administració ajudat, si s'escau, per un consultor extern, del funcionament i la composició del consell i de les seves comissions i qualsevol altra àrea o aspecte que hagi estat objecte d'avaluació.

Descripció procés d'avaluació i àrees avaluades
--

D'acord amb l'article 529 nonies de la Llei de societats de capital, el Codi de bon govern de les societats cotitzades i el Reglament del Consell d'Administració de Banc Sabadell, el Consell d'Administració ha dut a terme l'avaluació del seu funcionament i del de les seves comissions delegades pel que fa a l'exercici 2017 amb l'ajuda del consultor extern independent Deloitte Legal.

La metodologia seguida en el procés d'avaluació es basa en tres elements principals:

- Input dels consellers. La percepció que tenen els membres del Consell d'Administració i de les seves comissions és un element clau d'anàlisi, atès que en coneixen el funcionament i constitueixen una font d'informació essencial per al diagnòstic. El procés per recollir l'opinió dels consellers sobre els diferents aspectes d'examen s'ha fet a través d'entrevistes personals amb consellers i l'emplenament de qüestionaris idèntics.

- Anàlisi de documentació societària significativa de Banc Sabadell relativa a alguns aspectes rellevants del sistema de govern corporatiu. La documentació i la informació objecte de revisió han estat els ordres del dia i les actes del Consell d'Administració i de les comissions delegades, així com l'assistència dels seus membres a les reunions, l'Informe d'autoavaluació 2016 i el Pla d'Acció 2017, la normativa interna de l'entitat (Estatuts Socials, Reglament del Consell d'Administració, Reglament de la Comissió d'Auditoria i Control i Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors), polítiques de l'entitat i informació pública com ara l'Informe Anual de Govern Corporatiu corresponent a l'exercici 2016.

- Revisió dels Informes d'activitat corresponents a l'exercici 2017 de la Comissió de Nomenaments, la Comissió de Retribucions i la Comissió de Riscos. La seva anàlisi ha permès obtenir un coneixement més gran sobre les actuacions dutes a terme durant l'exercici 2017 per les comissions i tenir una visió més àmplia del seu funcionament i del compliment de les funcions que se'ls atribueixen.

L'anàlisi de les respostes obtingudes pels consellers, tant mitjançant entrevistes com mitjançant la recepció del qüestionari, així com la informació continguda en els corresponents informes d'activitat i l'anàlisi de la informació societària i altra documentació rellevant de Banc Sabadell ha facilitat que l'assessor extern adquirís un ampli coneixement del funcionament del Consell d'Administració, la participació dels seus membres i càrrecs rellevants, l'eficiència de les comissions, les matèries objecte d'informació i deliberació, així com altra informació addicional rellevant per a la realització de l'avaluació del seu acompliment i la identificació de potencials àrees de millora sobre les quals dissenyar el pla d'acció per a l'exercici 2018.

Les àrees objecte d'avaluació per Deloitte Legal han estat, de conformitat amb la recomanació 36 del Codi de bon govern, la qualitat i l'eficiència del funcionament del Consell d'Administració; el funcionament i la composició de les seves comissions; la diversitat en la composició i les competències del Consell d'Administració; el paper del president del Consell d'Administració i del conseller delegat, i el paper i l'aportació de cada conseller. Així mateix, han revisat el compliment del pla d'acció per a l'exercici 2017 resultant de l'avaluació del Consell d'Administració de l'exercici 2016 i s'ha definit el pla d'acció per a l'exercici 2018.

C.1.18 Desglossi, en aquells exercicis en què l'avaluació hagi estat ajudada per un consultor extern, les relacions de negoci que el consultor o qualsevol societat del seu grup mantinguin amb la societat o qualsevol societat dels seu grup.

L'exercici 2017 ha estat el primer en què l'avaluació del funcionament del Consell d'Administració i de les seves comissions delegades s'ha dut a terme amb l'ajuda del consultor extern Deloitte Legal.

Les relacions de negoci amb el consultor extern o qualsevol societat del seu grup es troben dins del gir i el trànsit ordinari del

C.1.19 Indiqui els supòsits en què els consellers estan obligats a dimitir.

D'acord amb el que preveu l'article 20 del Reglament del Consell d'Administració de Banc Sabadell, els consellers cessaran en el càrrec:

- a) Quan es trobin en algun dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició legal o estatutàriament previstos.
- b) Quan resultin processats per un fet presumptament delictiu o siguin objecte d'un expedient disciplinari per falta greu o molt greu instruït per les autoritats supervisores.
- c) Quan la seva permanència en el Consell pugui posar en risc els interessos de la societat.

C.1.20 S'exigeixen majories reforçades, diferents de les legals, en algun tipus de decisió?:

Sí ☐

No ☒

Si s'escau, descrigui'n les diferències.

Descripció de les diferències

C.1.21 Expliqui si hi ha requisits específics, diferents dels relatius als consellers, per ser nomenat president del consell d'administració.

Sí ☒

No ☐

Descripció dels requisits
Els establerts en el Pla de Successió del president i del conseller delegat de Banc Sabadell aprovat pel Consell d'Administració en data 21 de juliol de 2016.

C.1.22 Indiqui si els estatuts o el reglament del consell estableixen algun límit a l'edat dels consellers:

Sí ☐

No ☒

C.1.23 Indiqui si els estatuts o el reglament del consell estableixen un mandat limitat o altres requisits més estrictes addicionals als previstos legalment per als consellers independents diferent de l'establert en la normativa:

Sí ☐

No ☒

Requisits addicionals i/o nombre màxim d'exercicis de mandat	
---	--

C.1.24 Indiqui si els estatuts o el reglament del consell d'administració estableixen normes específiques per a la delegació del vot en el consell d'administració, la manera de fer-ho i, en particular, el nombre màxim de delegacions que pot tenir un conseller, així com si s'ha establert alguna limitació quant a les categories en què és possible delegar, més enllà de les limitacions imposades per la legislació. Si s'escau, detalli aquestes normes breument.

Els consellers han d'assistir personalment a les reunions del Consell d'Administració. No obstant això, quan no ho puguin fer personalment, els consellers podran delegar la seva representació en un altre conseller. L'article 56 dels Estatuts Socials estableix que els consellers no executius només podran delegar la seva representació en un altre conseller no executiu.

A més, la Política de Remuneracions dels consellers per als exercicis 2018, 2019 i 2020 aprovada per la Junta General d'Accionistes de 19 d'abril de 2018, que fixa el sistema retributiu dels consellers per les seves funcions com a membres del Consell d'Administració, desglossa la seva retribució fixa per aquest concepte, i estableix, a més de la retribució fixa per la seva pertinença al Consell, dietes d'assistència, amb un màxim d'11 dietes corresponents a les sessions ordinàries, i que poden delegar la representació sense perdre el dret a percebre la dieta per una causa degudament justificada com a màxim dues vegades l'any.

C.1.25 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el consell d'administració durant l'exercici. Així mateix, assenyali, si s'escau, les vegades que s'ha reunit el consell sense l'assistència del seu president. En el còmput es consideraran assistències les representacions fetes amb instruccions específiques.

Nombre de reunions del consell	14
Nombre de reunions del consell sense l'assistència del president	0

Observacions

Indiqui el nombre de reunions mantingudes pel conseller coordinador amb la resta de consellers sense assistència ni representació de cap conseller executiu:

Nombre de reunions	2
---------------------------	---

Observacions

Indiqui el nombre de reunions que han mantingut en l'exercici les diferents comissions del consell:

Comissió	Nº de reunions
Nombre de reunions de la Comissió Executiva	35
Nombre de reunions de la Comissió d'Auditoria i Control	12
Nombre de reunions de la Comissió de Nomenaments	12

Nombre de reunions de la Comissió de Retribucions	12
Nombre de reunions de la Comissió de Riscos	15

Observacions

C.1.26 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el consell d'administració durant l'exercici i les dades sobre assistència dels seus membres.

Nombre de reunions amb l'assistència presencial com a mínim del 80% dels consellers	14
% d'assistències-presencials sobre el total de vots durant l'exercici	97,58%
Nombre de reunions amb l'assistència presencial, o representacions fetes amb instruccions específiques, de tots els consellers	14
% de vots emesos amb assistència presencial i representacions fetes amb instruccions específiques sobre el total de vots durant l'exercici	100%

Observacions

C.1.27 Indiqui si estan prèviament certificats els comptes anuals individuals i consolidats que es presenten al consell per a la seva aprovació:

Sí

☒

No

☐

Identifiqui, si s'escau, la persona o persones que hagin certificat els comptes anuals individuals i consolidats de la societat per a la seva formulació pel consell:

Nom	Càrrec
SR. JOSÉ OLIU CREUS	PRESIDENT
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	CONSELLER DELEGAT
SR. TOMÁS VARELA MUIÑA	DIRECTOR GENERAL - DIRECTOR FINANCER

Observacions

C.1.28 Expliqui, si n'hi ha, els mecanismes establerts pel consell d'administració per evitar que els comptes individuals i consolidats formulats per ell es presentin en la junta general amb excepcions en l'informe d'auditoria.

Els serveis interns del Banc elaboren els comptes anuals, que mostren la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'entitat, i han d'aplicar correctament a tota la informació financera i comptable els principis de comptabilitat acceptats generalment.

La Comissió d'Auditoria i Control revisa els comptes anuals de l'entitat, tant individuals com consolidats, per remetre'ls al Consell d'Administració, tot vigilat el compliment dels requeriments legals i l'aplicació correcta dels principis de comptabilitat acceptats generalment. Per fer-ho, manté reunions periòdiques amb els auditors externs per tenir informació puntual del procés d'auditoria i conèixer, amb antelació suficient, les possibles discrepàncies o diferències de criteri que es podrien posar de manifest. Si hi ha alguna discrepància que pugui suposar una excepció en l'informe d'auditoria, la Comissió vetlla perquè la resolució d'aquesta tingui lloc abans de la formulació dels comptes anuals.

Si finalment no es pogués resoldre la discrepància abans de la formulació dels comptes anuals, en l'informe anual d'activitats de la Comissió d'Auditoria i Control s'indicarien expressament les discrepàncies corresponents i la seva posició en aquest sentit.

C.1.29 El secretari del consell té la condició de conseller?

Sí ☐

No ☒

Si el secretari no té la condició de conseller, completi el quadre següent:

Nom o denominació social del secretari	Representant
SR. MIQUEL ROCA I JUNYENT (SECRETARI)	

Observacions

C.1.30 Indiqui els mecanismes concrets establerts per la societat per preservar la independència dels auditors externs, així com, si n'hi ha, els mecanismes per preservar la independència dels analistes financers, dels bancs d'inversió i de les agències de qualificació, incloent-hi com s'han implementat en la pràctica les previsions legals.

En relació amb els auditors externs, els Estatuts Socials, en l'article 60, estableixen que corresponen a la Comissió d'Auditoria i Control les competències següents:

(...)

4. Proposar al Consell d'Administració, per al seu sotmetiment a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels auditors de comptes externs, tot establint les condicions per a la seva contractació, l'abast del mandat professional i, si s'escau, la seva revocació o no renovació; revisar el compliment del contracte d'auditoria, procurant que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria siguin redactats de manera clara i precisa.

(...)

6. Establir les relacions oportunes amb els auditors externs per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, per al seu examen per la Comissió, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria."

En termes similars es manifesta el Reglament del Consell d'Administració, que determina, al seu torn, en l'article 30: "Les relacions del Consell amb els auditors externs de la companyia es canalitzaran a través de la Comissió d'Auditoria i Control."

La Comissió d'Auditoria i Control ha estat formada durant l'exercici 2018 per quatre consellers independents i un conseller extern fins al 24 de maig de 2018, data en què aquest conseller extern va presentar la seva renúncia com a membre del Consell d'Administració de Banc Sabadell. El Reglament d'aquesta Comissió vigent el 2018 incorpora el que estableixen els Estatuts Socials i el Reglament del Consell d'Administració, i estableix en l'apartat 3 de l'article 21 que, per la seva condició de consellers i membres de la Comissió, aquests membres hauran d'actuar amb independència de criteri i d'acció respecte a la resta de l'organització (...).

La Comissió d'Auditoria i Control va aprovar el 19 d'abril de 2016, en adaptació a la Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'auditoria de comptes, i el Reglament (UE) núm. 537/2014, de 16 d'abril, la política del Grup per a la salvaguarda de la independència de l'auditor de comptes. Aquesta política es desplega en procediments que preveuen mesures per preservar la independència dels auditors externs mitjançant el control de les seves possibles incompatibilitats per situacions personals, serveis prohibits, requeriments de rotació i límits d'honoraris, així com per mesures en els processos de selecció, nomenament, reelecció i substitució de l'auditor, processos d'aprovació de tots els serveis de l'auditor i, en particular, de l'autorització dels serveis diferents de l'auditoria que no li estan prohibits a l'auditor.

A més, la Comissió ha verificat, a través de la informació rebuda dels auditors, els procediments i les eines de l'empresa en relació amb el compliment de la regulació d'independència. En data 24 de juliol de 2018 i 28 de gener de 2019 ha rebut confirmació escrita sobre la seva independència davant el Grup Banc Sabadell. D'acord amb el resultat d'aquestes verificacions, la Comissió ha informat favorablement el Consell d'Administració, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, sobre la independència de l'empresa d'auditoria i ha emès el seu informe anual respecte a aquesta independència.

L'entitat observa els principis de transparència i no discriminació que recull la legislació vigent en la seva relació amb la resta d'intervinents en els mercats. En concret, l'entitat: i) té cura de no facilitar als analistes financers cap informació que els pugui situar en una posició de privilegi respecte a la resta d'intervinents en els mercats; ii) utilitza de manera habitual els serveis de tres agències de *rating* de reconegut prestigi, i iii) en els casos en què l'entitat rep l'assessorament de bancs d'inversió en determinades operacions, i en el procés d'aquest assessorament, aquests reben informació privilegiada, l'entitat inclou en els seus sistemes de control la persona o les persones que accedeixen a aquesta informació i comunica expressament aquestes persones l'obligació d'observar i fer observar el seu compromís de confidencialitat i, si s'escau, de restricció operativa.

Així mateix, l'entitat actua d'acord amb el que s'indica en la seva Política General de Conflictes d'Interès, que es basa fonamentalment en la identificació, el registre, la gestió, l'evitació o l'eliminació dels eventuais conflictes d'interès, i d'acord

amb la seva Política sobre la delegació de la prestació de serveis o de l'exercici de funcions del Grup Banc Sabadell aprovada, en allò que fa referència a entitats de crèdit, pel Consell d'Administració el 27 d'octubre de 2016.

C.1.31 Indiqui si durant l'exercici la societat ha canviat d'auditor extern. Si s'escau, identifiqui els auditors entrant i sortint:

Sí ☐ No ☒

Auditor sortint	Auditor entrant

Observacions
El Consell d'Administració, prèvia recomanació motivada de la Comissió d'Auditoria i Control, en la reunió celebrada el dia 20 de desembre de 2018, i tal com es va comunicar mitjançant el fe rellevant número 273.045, va acordar seleccionar KPMG Auditores, S.L. com a auditor de comptes de Banc de Sabadell, S.A. i dels comptes anuals consolidats del grup Banc Sabadell per als exercicis 2020, 2021 i 2022. Aquesta decisió es va adoptar en compliment de la legislació vigent sobre la rotació de l'auditor, i com a resultat d'un procés de selecció desenvolupat d'acord amb el que estableix el Reglament (UE) 537/2014 de 16 d'abril, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic. El Consell d'Administració proposarà a la propera Junta General Ordinària d'Accionistes aquesta designació.

En cas que hi hagi hagut desacords amb l'auditor sortint, expliqui'n el contingut:

Sí ☐ No ☒

Explicació dels desacords

C.1.32 Indiqui si l'empresa d'auditoria fa altres feines per a la societat i/o el seu grup diferents de les d'auditoria, i, en aquest cas, declari l'import dels honoraris rebuts per aquestes feines i el percentatge que suposa sobre els honoraris facturats a la societat i/o el seu grup:

Sí ☒ No ☐

	Societat	Societats del Grup	Total
Import d'altres feines diferents de les d'auditoria (milers d'euros)	142	433	575
Import feines diferents de les d'auditoria / Import feines d'auditoria (en %)	10,91%	8,34%	8,86%

Observacions
L'import d'altres feines diferents de les d'auditoria en milers d'euros no inclou els serveis relacionats amb l'auditoria per un total de 659 milers d'euros (486 milers d'euros corresponents a la societat i 173 milers d'euros corresponents a les societats filials del Grup), per tal com es considera la seva naturalesa de serveis d'assegurament independent i que la legislació vigent requereix alguns d'aquests serveis.

C.1.33 Indiqui si l'informe d'auditoria dels comptes anuals de l'exercici anterior presenta reserves o excepcions. Si s'escau, indiqui les raons donades als accionistes en la Junta General pel president de la comissió d'auditoria per explicar el contingut i l'abast d'aquestes reserves o excepcions.

Sí ☐

No ☒

Explicació de les raons

C.1.34 Indiqui el nombre d'exercicis que l'empresa actual d'auditoria fa que de manera ininterrompuda duu a terme l'auditoria dels comptes anuals individuals i/o consolidats de la societat. Així mateix, indiqui el percentatge que representa el nombre d'exercicis auditats per l'empresa d'auditoria actual sobre el nombre total d'exercicis en què els comptes anuals han estat auditats:

	Individuals	Consolidats
Nombre d'exercicis ininterromputs	36	34
Nre. d'exercicis auditats per l'empresa d'auditoria actual / Nre. d'exercicis en què la societat ha estat auditada (en %)	94,74%	100,00%

Observacions

C.1.35 Indiqui i, si s'escau, detalli si hi ha un procediment perquè els consellers puguin disposar de la informació necessària per preparar les reunions dels òrgans d'administració amb temps suficient:

Sí ☒

No ☐

Detall del procediment

L'article 17.1 del Reglament del Consell d'Administració estableix que la convocatòria inclourà sempre l'ordre del dia de la sessió, que haurà de preveure, entre altres punts, els relatius a les informacions de les societats filials i de les comissions delegades, així com a les propostes i els suggeriments que formulin el president i els altres membres del Consell i el director o els directors generals del Banco, amb una antelació no menor a cinc dies hàbils a la data del mateix Consell, propostes que hauran d'anar acompanyades del material corresponent perquè pugui ser distribuït als senyors consellers.

Complementàriament, l'article 21 disposa que:

1. El Consell està investit de les més àmplies facultats per informar-se sobre qualsevol aspecte de la companyia, per examinar-ne els llibres, els registres, els documents i altres antecedents de les operacions socials, i per inspeccionar-ne totes les instal·lacions. El dret d'informació s'estén a les societats filials, siguin nacionals o estrangeres.

2. A fi de no pertorbar la gestió ordinària de la companyia, l'exercici de les facultats d'informació es canalitzarà a través del president o del secretari del Consell d'Administració, els quals atendran les sol·licituds del conseller, li facilitaran directament la informació i li oferiran els interlocutors apropiats en l'estrat de l'organització que escaigui o arbitraran les mesures perquè pugui practicar *in situ* les diligències d'examen i inspecció desitjades.

Banc Sabadell disposa d'un procediment per facilitar el material necessari per preparar les reunions del Consell d'Administració i de les comissions delegades als senyors Consellers de manera confidencial i encriptada mitjançant el programari Diligent Boards a través de dispositius iPad. Amb una setmana d'antelació es trameta als consellers la informació del Consell d'Administració, que es va ampliant o actualitzant en el *boardbook*, si cal, de la qual cosa són informats degudament.

C.1.36 Indiqui i, si s'escau, detalli si la societat ha establert regles que obliguin els consellers a informar i, si s'escau, dimitir en aquells supòsits que puguin perjudicar el crèdit i la reputació de la societat:

Sí ☒

No ☐

Expliqui les regles

Són aplicables les normes contingudes en la Llei de societats de capital, en el capítol relatiu als deures dels administradors. En concret, d'acord amb l'article 50 dels Estatuts Socials i amb l'article 23 del Reglament del Consell d'Administració, i en compliment del Codi de Conducta del Grup Banc Sabadell i de la Política de Conflictes d'Interès de Consellers i Alts Càrrecs, han d'informar sobre si existeixen potencials conflictes de valors o d'interès, per tal que el Banc els pugui gestionar adequadament.

A més, l'article 20 del Reglament del Consell d'Administració estableix que els consellers cessaran en el càrrec:

- a) Quan es trobin en algun dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició legal o estatutàriament previstos.
- b) Quan resultin processats per un fet presumptament delictiu o siguin objecte d'un expedient disciplinari per falta greu o molt greu instruït per les autoritats supervisores.
- c) Quan la seva permanència en el Consell pugui posar en risc els interessos de la societat.

Tot això, sens perjudici de l'aplicació de les normes relatives a l'avaluació d'idoneïtat que el Banc durà a terme seguint el procediment aprovat pel Consell d'Administració, que exigeix comprovar i valorar possibles conflictes d'interès o situacions excepcionals.

C.1.37 Indiqui si algun membre del consell d'administració ha informat la societat que ha resultat processat o que s'ha dictat en contra seva una interlocutòria d'obertura de judici oral per algun dels delictes assenyalats en l'article 213 de la Llei de societats de capital:

Sí ☐

No ☒

Indiqui si el consell d'administració ha analitzat el cas. Si la resposta és afirmativa, expliqui de manera raonada la decisió presa sobre si és procedent o no que el conseller continuï en el càrrec o, si s'escau, exposi les actuacions dutes a terme pel consell d'administració fins a la data d'aquest informe o que tingui previst dur a terme.

C.1.38 Detalli els acords significatius que hagi subscrit la societat i que entrin en vigor, siguin modificats o concloguin en cas de canvi de control de la societat arran d'una oferta pública d'adquisició, i els seus efectes.

-

C.1.39 Identifiqui de manera individualitzada, quan es refereixi a consellers, i de manera agregada, en la resta de casos, i indiqui, de manera detallada, els acords entre la societat i els seus càrrecs d'administració i direcció o empleats que disposin indemnitzacions, clàusules de garantia o blindatge, quan aquests dimiteixin o siguin acomiadats de manera improcedent o si la relació contractual arriba a la fi amb motiu d'una oferta pública d'adquisició o un altre tipus d'operacions.

Nombre de beneficiaris	45
Tipus de beneficiari	Descripció de l'acord
President	Clàusula d'indemnització de 2 anualitats de retribució per als supòsits d'acomiadament improcedent o alguns casos limitats de canvi de control.
Conseller delegat	Clàusula d'indemnització de 2 anualitats de retribució per als supòsits d'acomiadament improcedent o alguns casos limitats de canvi de control.
Conseller director general	Clàusula d'indemnització de 2 anualitats de retribució per als supòsits d'acomiadament improcedent o alguns casos limitats de canvi de control.
Consellera secretària general	Clàusula d'indemnització de 2 anualitats de retribució per als supòsits d'acomiadament improcedent o alguns casos limitats de canvi de control.
Resta de beneficiaris	25 directius amb clàusula d'indemnització de 2 anualitats de retribució per als supòsits d'acomiadament improcedent o alguns casos limitats de canvi de control i 16 directius amb clàusula de no competència postcontractual, amb una durada de dos anys des de la data d'acomiadament improcedent o a causa d'alguns casos limitats de canvi de control.

Indiqui si més enllà dels supòsits previstos per la normativa aquests contractes han de ser comunicats i/o aprovats pels òrgans de la societat o del seu grup. En cas positiu, especifiqui els procediments, els supòsits previstos i la naturalesa dels òrgans responsables de l'aprovació o de fer la comunicació:

	Consell d'administració	Junta general
Òrgan que autoritza les clàusules	Sí	No

	Sí	No
S'informa la junta general sobre les clàusules?	X	

Observacions

C.2 Comissions del consell d'administració

C.2.1 Detalli totes les comissions del consell d'administració, els seus membres i la proporció de consellers executius, dominicals, independents i altres externs que les integren:

Comissió Executiva

Nom	Càrrec	Categoria
SR. JOSÉ OLIU CREUS	PRESIDENT	Executiu
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	VOCAL	Independent
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	VOCAL	Executiu
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ	VOCAL	Independent
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	VOCAL	Executiu

% de consellers executius	60,00%
% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	40,00%
% d'altres externs	0,00%

Observacions

Expliqui les funcions que té delegades o atribuïdes aquesta comissió diferents de les que ja s'hagin descrit en l'apartat C.1.10, i descriu'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei, en els estatuts socials o en altres acords societaris.

L'article 59 dels Estatuts Socials i l'article 12 del Reglament del Consell d'Administració estableixen que a la Comissió Executiva li correspon la coordinació de la direcció executiva del Banc, l'adopció a aquest efecte de tots els acords i decisions que corresponguin a l'àmbit de les facultats que li hagin estat atorgats pel Consell d'Administració, el seguiment de l'activitat ordinària del Banc, i haurà d'informar de les decisions adoptades en les seves reunions al Consell d'Administració, sens perjudici de les altres funcions que li atribueixin els Estatuts Socials i el Reglament del Consell d'Administració.

La Comissió Executiva estarà formada per un màxim de sis consellers, que seran designats pel mateix Consell amb el vot favorable dels dos terços dels seus components, amb una composició per categories similar a la del mateix Consell, i el president del Consell en serà el president. Els acords de la Comissió es portaran en un llibre d'actes, que serà signat, per a cadascuna d'aquestes, pel president i el secretari o, si s'escau, pels qui hagin desenvolupat aquestes funcions en la sessió de què es tracti.

Es reunirà totes les vegades que sigui convocada pel seu president o pel vicepresident, quan el substitueixi, i podrà assistir a les seves sessions per ser-hi escoltada qualsevol persona, sigui o no estranya a la societat, que sigui convocada a aquest efecte, per acord de la mateixa Comissió o del president d'aquesta, als efectes que es determinin, segons la finalitat de l'assumpte que s'hi tracti.

Serà secretari de la Comissió la persona que designi el Consell d'Administració, sigui o no conseller, i el Consell d'Administració també determinarà la persona que l'hagi de substituir en cas d'absència o malaltia.

La Comissió Executiva al llarg de l'exercici 2018 ha fet el seguiment de l'activitat ordinària del Banc, ha supervisat la direcció del Banc, ha adoptat els acords i les decisions corresponents a l'àmbit de les facultats que el Consell d'Administració li ha delegat, i ha analitzat i revisat altres assumptes dels quals ha informat favorablement les comissions delegades que els havien de conèixer i el Consell d'Administració perquè pogués adoptar els acords oportuns. Per dur a terme les seves funcions i responsabilitats, entre les actuacions més importants desenvolupades durant el 2018 la Comissió Executiva ha fet el seguiment i l'anàlisi de la informació financera i els resultats del Banc i del seu grup, ha analitzat la reacció dels mercats i dels inversors davant els resultats de l'entitat, ha estat informada del pla estratègic i ha fet el seguiment oportú dels temes estratègics, i ha seguit l'evolució del negoci i de l'autocartera i la cotització borsària. Així mateix, la Comissió ha analitzat i, si ha calgut, aprovat operacions de desenvolupament corporatiu del Grup. Ha estat informada de les novetats normatives, de les activitats amb supervisors i dels assumptes reguladors, i ha adoptat les decisions d'actuació oportunes. També ha estat informada dels riscos del Grup i ha decidit sobre les operacions de risc que li corresponien per la seva quantia o rellevància. En relació amb les societats filials i participades, ha informat favorablement el Consell sobre la seva constitució i/o dissolució i liquidació, així com sobre modificacions de capital i altres modificacions estatutàries, i ha informat la Comissió de Nomenaments i el Consell sobre els canvis en la composició dels òrgans d'administració d'aquelles. Així mateix, la Comissió Executiva ha dut a terme l'autoavaluació del seu funcionament per a l'exercici 2017 amb l'ajuda d'un consultor extern independent.

Comissió d'Auditoria i Control

Nom	Càrrec	Categoria
SR. MANUEL VALLS MORATÓ	PRESIDENT	Independent
SR. PEDRO FONTANA GARCÍA	VOCAL	Independent
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	VOCAL	Independent
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI	VOCAL	Independent

% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	100,00%
% d'altres externs	0,00%

Observacions

Expliqui les funcions, incloent-hi, si s'escau, les addicionals a les previstes legalment, que té atribuïdes aquesta comissió, i descriu'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei, en els estatuts o en altres acords socials.

La Comissió d'Auditoria i Control es regula expressament en l'article 60 dels Estatuts Socials i en l'article 13 del Reglament del Consell d'Administració, i disposa del seu propi Reglament, que regula les regles bàsiques d'organització, funcionament i govern.

La Comissió d'Auditoria i Control té com a objectiu supervisar que es duigu a terme bones pràctiques bancàries i comptables en els diferents nivells de l'organització, així com assegurar que es prenguin les mesures adequades davant conductes o mètodes que puguin ser incorrectes. També vetllarà perquè les mesures, les polítiques i les estratègies definides pel Consell s'implantin degudament.

Així mateix, corresponen a la Comissió d'Auditoria i Control les competències establertes en la llei, entre les quals:

- a) Informar en la Junta General sobre les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèries de la seva competència.
- La Comissió, en ocasió de la convocatòria de la Junta, posa a disposició dels accionistes l'Informe sobre les activitats que ha dut a terme al llarg de l'exercici amb l'objectiu d'informar sobre les matèries i les activitats pròpies de la competència de la Comissió.
- b) Supervisar l'eficàcia del control intern de la societat, l'auditoria interna, i els sistemes de gestió de riscos, inclosos els fiscals, així com discutir amb els auditors de comptes o les societats d'auditoria les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.
- Durant aquest exercici, la Comissió ha revisat els sistemes de gestió i control de riscos del grup a través dels informes elaborats per la Direcció de Riscos, la Direcció Financera i la Direcció d'Auditoria Interna.

En compliment de les obligacions d'informació al mercat dins el marc de les disposicions establertes en la part Vuitena: Divulgació per les entitats del Reglament (UE) 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013 (en endavant, CRR-Capital Requirements Regulation), la Comissió ha revisat els continguts del document "Informació amb rellevància prudencial" i n'ha analitzat la informació relativa als recursos propis computables i el nivell de solvència del grup i la seva conformitat amb els criteris definits per la CRR i els objectius de gestió i control del risc continguts en les polítiques del grup. A més, ha revisat detalladament el conjunt de magnituds que serveixen per caracteritzar el perfil conservador del grup en les diferents tipologies de risc i altres aspectes sobre els quals es requereix informació.

A més, la Comissió ha revisat l'Informe d'Autoavaluació de Capital (ICAAP) corresponent a l'exercici de 2017 sobre els sistemes de govern, gestió i control dels riscos, i l'ha conclòs favorablement pel que fa a la seva adequació al perfil de riscos de l'entitat, així com als nivells de capital en base consolidada del Grup Banc Sabadell, que assegurin la cobertura dels requeriments reguladors. També ha revisat l'Informe d'Autoavaluació de l'Adequació de Liquiditat (ILAAP). Sobre la base dels continguts de l'informe, la Comissió va poder constatar que el Grup Banc Sabadell disposa d'una posició de liquiditat que li atorga capacitat per atendre els compromisos de pagament a un cost raonable, ja sigui en condicions de normalitat o en una situació d'estrès, que el grup disposa d'una estructura de finançament estable i equilibrada, en línia amb l'apetit al risc i l'estratègia de gestió del risc de finançament definit, i que es disposa d'un marc de govern robust sobre la gestió i el control del risc de liquiditat i finançament.

En matèria de riscos fiscals, la Comissió ha revisat la política d'Estratègia Fiscal amb l'objectiu d'enfortir el compromís del Grup Banc Sabadell amb la transparència fiscal i amb la responsabilitat social en el compliment de les obligacions tributàries.

D'acord amb el Reglament del Consell d'Administració, és competència de la Comissió d'Auditoria i Control la supervisió d'Auditoria Interna. Addicionalment, la Comissió d'Auditoria i Control, entre altres funcions, aprova el pla d'Auditoria Interna i avalua els resultats de cada auditoria i la prioritització i el seguiment de les accions correctores.

En relació amb l'exercici de la funció de supervisió dels serveis d'auditoria interna, en data 24 de maig de 2018, i previ informe favorable de la Comissió de Nomenaments, el Consell d'Administració de Banc Sabadell va acordar per unanimitat ratificar la dependència de la Direcció d'Auditoria Interna de la Comissió d'Auditoria i Control del Consell d'Administració. Amb això es reforça la seva independència jerarquicofuncional de la resta de direccions de l'Entitat i es posiciona la funció a un nivell apropiat de l'organització.

La Direcció d'Auditoria Interna, d'acord amb la seva Política, aprovada pel Consell d'Administració, té entre les seves funcions prestar suport a la Comissió d'Auditoria i Control en la supervisió del disseny i la implementació correctes i el funcionament efectiu dels sistemes de gestió i control de riscos.

El Pla Global d'Auditoria que la Comissió d'Auditoria i Control del grup va aprovar en la reunió del 30 de gener de 2018 que tenia prevista la realització, entre d'altres, d'actuacions sobre les àrees o els processos considerats amb més risc residual després de la realització d'un exercici de *risk assessment*. Durant el 2018, la Comissió ha rebut informació sobre com s'han desenvolupat les actuacions que hi estan previstes, en algunes de les quals s'ha revisat l'entorn de control, i, en particular, avaluant la identificació correcta de riscos sobre processos i la suficiència, el disseny, la implementació i el funcionament efectiu dels controls existents.

Durant l'exercici de 2018, la Comissió també ha rebut informació sobre les conclusions dels informes emesos pels auditors externs i les autoritats de supervisió i sobre la implantació adequada de les mesures de millora proposades pels organismes reguladors.

c) Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada.

- La Comissió d'Auditoria ha supervisat durant l'exercici el model de control intern establert en l'Entitat sobre el procés d'elaboració i presentació d'informació financera regulada i no financera regulada. Per fer-ho, ha rebut informació de la Direcció Financera, de la Direcció d'Auditoria Interna i de l'Auditoria Externa pel que fa als riscos dels processos sobre la informació financera i l'adequació i l'efectivitat dels controls que els mitiguen, així com els aspectes que poden donar lloc a modificacions del model de control intern, entre ells, els canvis reguladors, la incorporació de nous productes o la modificació dels processos de Banc Sabadell.

d) Proposar al Consell d'Administració, per al seu sotmetiment a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels auditors de comptes externs, tot establint les condicions per a la seva contractació, l'abast del mandat professional i, si s'escau, la seva revocació o no renovació; revisar el compliment del contracte d'auditoria, procurant que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria siguin redactats de manera clara i precisa.

- Respecte a l'Auditoria Externa, la Comissió va revisar els criteris i les condicions de contractació i, com a resultat d'aquesta avaluació, va proposar al Consell d'Administració la renovació en el càrrec d'auditor de comptes individuals i consolidats per a l'exercici de 2018 l'empresa d'auditoria PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. El Consell d'Administració va acordar, d'altra banda, sotmetre aquesta proposta a la Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 19 d'abril de 2018, que la va aprovar.

A més, la Comissió d'Auditoria i Control va autoritzar el 30 de gener de 2018 iniciar la planificació d'un procés ordenat de selecció de l'auditor de comptes per als exercicis 2020 a 2022. La Comissió ha supervisat durant el 2018 que el procés de selecció es desenvolupés d'acord amb els criteris establerts en el Reglament (UE) 537/2014, de 16 d'abril, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic. Sobre la base de la recomanació motivada de la Comissió d'Auditoria i Control, que contenia dues alternatives i en la qual indicava la seva preferència per l'empresa KPMG, el Consell d'Administració va acordar en data 20 de desembre proposar a la Junta General d'Accionistes aquesta designació.

Respecte al desenvolupament de l'auditoria de comptes, al llarg de l'any la Comissió ha mantingut una relació constant amb l'auditor extern per conèixer la seva opinió sobre els aspectes rellevants que afecten la informació comptable i financera i que han anat sorgint en el transcurs de la seva feina. Així mateix, la Comissió ha revisat en profunditat els continguts de l'informe d'auditoria, així com de l'Informe Addicional presentat pels auditors a la Comissió d'Auditoria i Control en relació amb l'auditoria de l'exercici acabat el 31 de desembre de 2018, requerit per donar compliment al que s'estableix en l'article 36 de la Llei 22/2015, de 20 de juliol de 2015, d'auditoria de comptes, i en l'article 11 del Reglament (UE) núm. 537/2014 del Parlament Europeu i del Consell de 16 d'abril de 2014, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic.

e) Informar dels comptes anuals, així com dels estats financers trimestrals i semestrals i els fulls que s'han de trametre als òrgans reguladors o de supervisió, vetllant pel compliment dels requeriments legals i l'aplicació correcta dels principis de comptabilitat generalment acceptats, així com informar de les propostes de modificació d'aquests principis.

- Durant aquest exercici, la Comissió ha prestat una atenció especial a la revisió dels comptes anuals i la informació econòmicofinancera periòdica (trimestral i semestral) de la societat i a la resta d'informació posada a disposició del mercat, incloent-hi també el Document de Registre d'Accions, abans de difondre'l al mercat. Per fer aquestes revisions, la Direcció Financera i l'Auditor Extern han participat de les sessions de la Comissió per presentar els assumptes relatius a la informació econòmicofinancera.

f) Establir les relacions oportunes amb els auditors externs per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, per al seu examen per la Comissió, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria.

- Amb l'objectiu de donar compliment als requisits de contractació de serveis diferents de l'auditoria de comptes a societats d'auditoria i la seva xarxa establerts en la Política del Grup Banc Sabadell per a la salvaguarda de la independència de l'auditor de comptes que va ser aprovada per la Comissió d'Auditoria i Control en data 19 d'abril de 2016, la Comissió d'Auditoria i Control ha revisat els principals serveis diferents de l'auditoria prestats per PricewaterhouseCoopers durant el 2018. L'objectiu d'aquestes revisions ha estat assegurar que tots aquests treballs compleixen els requisits d'independència establerts en la Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'auditoria de comptes, i en el Reglament (UE) núm. 537/2014 del Parlament Europeu i del Consell de 16 d'abril de 2014, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic i pel qual es deroga la Decisió 2005/909/CE de la Comissió.

A més, la Comissió ha verificat, a través de la informació rebuda dels auditors, els procediments i les eines de l'empresa en relació amb el compliment de la regulació d'independència. En data 24 de juliol de 2018 i 28 de gener de 2019 ha rebut confirmació escrita sobre la seva independència davant el Grup Banc Sabadell.

D'acord amb el resultat d'aquestes verificacions, la Comissió ha informat favorablement el Consell d'Administració, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, sobre la independència de l'empresa d'auditoria.

g) Informar sobre totes les qüestions que, en el marc de les seves competències, siguin sotmeses a la seva consideració pel Consell d'Administració.

- La Comissió d'Auditoria i Control, en exercici de les competències que li atribueixen la llei, els Estatuts Socials, el Reglament del Consell d'Administració i el seu propi Reglament, ha revisat i emès tots els informes que són de la seva competència, incloent-hi l'avaluació anual sobre el seu funcionament, així com un informe amb les matèries i les activitats dutes a terme durant l'exercici pròpies de la competència de la Comissió.

h) Totes les altres que li siguin atribuïdes per llei o pels estatuts i reglaments que les despleguin, i les que derivin de les normes de bon govern d'aplicació general.

- Pel que fa al bon govern en l'activitat del Banc, la Comissió ha informat favorablement el Consell d'Administració en relació amb l'informe presentat per la Comissió Executiva sobre l'estructura i les pràctiques de govern corporatiu de Banco de Sabadell, S.A. durant l'exercici.

Així mateix, la Comissió ha revisat els informes semestral del Comitè d'Ètica Corporativa del grup relatius a les activitats dutes a terme per assegurar el compliment del Reglament Intern de Conducta del Grup Banc Sabadell, en l'àmbit del mercat de valors, del Codi General de Conducta del Grup i de les activitats sobre responsabilitat social corporativa i altres fets rellevants.

Mitjançant la revisió d'aquests informes, la Comissió també ha rebut informació sobre el funcionament del canal de denúncies, incloent-hi el nombre de denúncies rebudes, l'origen, la tipologia, els resultats de les investigacions i les propostes d'actuació.

En relació amb les operacions vinculades a què es refereix la recomanació 6 del Codi de Bon Govern de les Societats Cotitzades aprovat per acord del Consell de la Comissió Nacional del Mercat de Valors el 18 de febrer de 2015, la Comissió ha verificat que les operacions amb parts vinculades fetes durant l'exercici complien els termes i les condicions establerts en la normativa vigent per no requerir autorització dels òrgans de govern o han obtingut aquest previ informe favorable de la Comissió, després d'haver verificat que la contraprestació i les altres condicions proposades estaven dins els paràmetres de mercat. Així mateix, la Comissió ha revisat la informació relativa a operacions amb parts vinculades que consta en els comptes anuals.

Així mateix, i de conformitat amb les recomanacions establertes en el document publicat per la Comissió Nacional del Mercat de Valors en data 18 de juliol de 2013 "Criteris que la CNMV recomana que siguin observats pels emissors de valors i els intermediaris financers que actuïn per compte dels emissors de valors en la seva operativa discrecional d'autocartera", la Comissió d'Auditoria i Control ha rebut informació periòdica sobre la negociació duta a terme amb accions pròpies i la seva adherència a les recomanacions efectuades pel regulador.

La Comissió d'Auditoria estarà formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració, tots ells no executius, la majoria dels quals com a mínim hauran de ser consellers independents i un d'ells designat tenint en compte els seus coneixements i la seva experiència en matèria de comptabilitat o auditoria, o en ambdues. El Consell designarà el seu president entre els consellers independents que en formin part, amb el vot favorable dels dos terços dels seus components, i el secretari de la Comissió, que no podrà ser conseller. El secretari aixeca acta de cadascuna de les sessions, que són aprovades en la mateixa sessió o en la immediatament posterior. Del contingut d'aquestes reunions se'n dona compte al Consell d'Administració en la seva immediata reunió posterior, mitjançant la lectura de l'acta.

Es reuneix com a mínim trimestralment, sempre que la convoqui el seu president, a iniciativa pròpia o de qualsevol membre de la Comissió, o a instància del president del Consell d'Administració o dels auditors externs, per al compliment de les funcions que li han estat encomanades.

Amb data 24 de maig de 2018, el Sr. José Manuel Lara García ha cessat com a vocal de la Comissió d'Auditoria i Control com a conseqüència de la seva renúncia al càrrec de conseller.

Identifiqui els consellers membres de la comissió d'auditoria que hagin estat designats tenint en compte els seus coneixements i la seva experiència en matèria de comptabilitat o auditoria, o en ambdues, i informi sobre la data de nomenament del president d'aquesta comissió en el càrrec.

Nom dels consellers amb experiència	SR. MANUEL VALLS MORATÓ
Data de nomenament del president en el càrrec	30/03/2017

Observacions

Comissió de Nomenaments

Nom	Càrrec	Categoria
SRA. AURORA CATÀ SALA	PRESIDENTA	Independent
SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL	VOCAL	Independent
SR. PEDRO FONTANA GARCÍA	VOCAL	Independent
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	VOCAL	Independent

% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	100,00%
% d'altres externs	0,00%

Observacions

Expliqui les funcions, incloent-hi, si s'escau, les addicionals a les previstes legalment, que té atribuïdes aquesta comissió, i descriu'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei, en els estatuts o en altres acords socials.

La Comissió de Nomenaments es regula en l'article 61 dels Estatuts Socials i en l'article 14 del Reglament del Consell d'Administració. Sens perjudici d'altres cometes que li assignin la llei, els Estatuts, el Consell d'Administració o el Reglament del Consell d'Administració, la Comissió de Nomenaments tindrà com a mínim les responsabilitats bàsiques següents:

a) elevar al Consell d'Administració les propostes de nomenament de consellers independents per a la seva designació per cooptació o per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les propostes per a la reelecció o la separació d'aquests consellers.

- Per complir amb això ha proposat al Consell d'Administració que elevi a la Junta General d'Accionistes les propostes de reelecció, ratificació i nomenament de consellers independents, tot ratificant-ne la idoneïtat.

b) Informar les propostes de nomenament dels altres consellers per a la seva designació per cooptació o per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General, així com les propostes per a la seva reelecció o separació.

- Per al seu compliment, va informar el Consell d'Administració de les propostes de reelecció d'un conseller executiu i de la reelecció d'un conseller dominical i en va ratificar la idoneïtat, per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General, i també va informar de la proposta de designació d'una consellera executiva per cooptació i en va avaluar la idoneïtat.

c) vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració, d'acord amb el que estableix l'article 53 dels Estatuts Socials.

- La Comissió ha vetllat pel compliment de la composició qualitativa del Consell en totes les seves propostes de reelecció, ratificació i nomenament de consellers independents, així com en informar de les propostes del Consell sobre els altres consellers. Així mateix, ha verificat el compliment de la Política de Selecció de Candidats a Consellers de Banc Sabadell, d'acord amb la Recomanació 14 del Codi de Bon Govern de les Societats Cotitzades, i ha analitzat i informat el Consell de la composició del Consell, la tipologia dels consellers i l'aprovació de l'Informe Anual de Govern Corporatiu.

d) avaluar la idoneïtat, les competències, els coneixements i l'experiència necessaris en el Consell d'Administració.

- Durant el 2018 ha analitzat les competències i la diversitat del Consell d'Administració per determinar els perfils dels candidats a conseller i ha avaluat la idoneïtat dels consellers el càrrec dels quals ha estat objecte de nomenament i/o reelecció. També ha informat el Consell d'Administració del Programa de Formació a Consellers de l'exercici 2018.

e) informar de les propostes de nomenament i separació dels alts directius i del Col·lectiu Identificat.

- La Comissió ha exercit aquesta funció en informar el Consell d'Administració de les propostes de nomenament dels

- alts directius i avaluar-ne la idoneïtat. A més, ha revisat la composició del Col·lectiu Identificat del Banc, del seu grup i de les filials, i ha informat el Consell d'Administració de les propostes de modificació de Col·lectiu Identificat.
- f) informar sobre les condicions bàsiques dels contractes dels consellers executius i dels alts directius;
- g) examinar i organitzar els plans de successió del president del Consell i del primer executiu del Banc i, si s'escau, formular propostes al Consell.
- El Pla de successió del president i del conseller delegat de Banc Sabadell va ser aprovat pel Consell d'Administració en data 21 de juliol de 2016.
- h) establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració i elaborar orientacions sobre com aconseguir aquest objectiu.
- La Política de Selecció de Candidats a Conseller de Banc Sabadell aprovada pel Consell d'Administració en la sessió de data 25 de febrer de 2016 estableix l'objectiu esmentat. La Comissió de Nomenaments ha verificat el compliment d'aquesta política en els acords adoptats el 2018 referents a la reelecció, la ratificació i/o el nomenament de consellers, que s'han ajustat als paràmetres i requisits de diversitat exigits tant en la política com en la normativa vigent per al lloc de membre del Consell d'Administració d'una entitat de crèdit i, en concret, per aconseguir els objectius proposats de representació en el Consell del gènere menys representat.

Adicionalment, la Comissió de Nomenament ha aprovat l'Informe sobre funcions i activitats de la mateixa Comissió de Nomenaments de l'exercici 2017; ha informat de l'avaluació anual del funcionament de la Comissió de Nomenaments corresponent al 2017 i de l'avaluació del funcionament del Consell d'Administració, del seu president, del conseller delegat, de la consellera independent coordinadora i del secretari i de la vicesecretària del Consell d'Administració, que s'ha fet amb l'ajuda d'un consultor extern independent. Així mateix, ha proposat al Consell d'Administració canvis en la composició de les comissions delegades.

La Comissió de Nomenaments estarà formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració, tots ells no executius, dos dels quals, almenys, hauran de ser consellers independents. El Consell designarà el seu president entre els consellers independents que en formin part, amb el vot favorable dels dos terços dels seus components.

La Comissió de Nomenaments es reuneix cada vegada que el Consell o el seu president sol·liciti l'emissió d'un informe o l'adopció de propostes i, en qualsevol cas, sempre que resulti convenient per al bon desenvolupament de les seves funcions. En tot cas, es reunirà una vegada l'any per informar amb caràcter previ de l'avaluació del funcionament del mateix Consell.

Amb data 8 de març de 2018 el Sr. Pedro Fontana García ha estat nomenat vocal de la Comissió de Nomenaments.

Comissió de Retribucions

Nom	Càrrec	Categoria
SRA. AURORA CATÁ SALA	PRESIDENTA	Independent
SR. ANTHONY FRANK ELLIOTT BALL	VOCAL	Independent
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	VOCAL	Independent
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	VOCAL	Independent

% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	100,00%
% d'altres externs	0,00%

Observacions

Expliqui les funcions, incloent-hi, si s'escau, les addicionals a les previstes legalment, que té atribuïdes aquesta comissió, i descriu'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei, en els estatuts o en altres acords socials.

La Comissió de Retribucions es regula en l'article 62 dels Estatuts Socials i en l'article 14 del Reglament del Consell d'Administració. Sens perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts, el Consell d'Administració o el Reglament del Consell d'Administració, la Comissió de Retribucions tindrà com a mínim les responsabilitats bàsiques següents:

a) proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels consellers;

- La Comissió de Retribucions ha informat favorablement el Consell d'Administració de proposar a la Junta General Ordinària d'Accionistes l'aprovació de la Política de Remuneracions dels Consellers de Banc Sabadell per als exercicis 2018, 2019 i 2020, que va ser aprovada per la Junta General d'Accionistes de 19 d'abril de 2018.

b) proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels directors generals o de qui en faci les funcions d'alta direcció sota la dependència directa del Consell, de comissions executives o de consellers delegats, així com la retribució individual i les altres condicions contractuals dels consellers executius, tot vetllant per la seva observança;

- Per al compliment d'aquesta funció, ha contrastat amb informes de consultors externs el *benchmark* retributiu dels consellers executius i de l'alta direcció i auditoria interna; ha informat favorablement el Consell d'Administració del grau de compliment dels objectius 2017 per als consellers executius, l'alta direcció i auditoria interna, així com la seva retribució fixa i variable per a l'exercici 2018.

c) revisar periòdicament la política de remuneracions;

- El 2018 la Comissió de Retribucions ha analitzat l'informe independent sobre avaluació de la política i pràctiques de remuneració elaborat per un consultor extern, i ha revisat les polítiques retributives de Banc Sabadell informant-ne favorablement el Consell d'Administració.

d) informar respecte als programes de retribució mitjançant accions i/o opcions;

- La Comissió va analitzar amb detall la proposta d'Incentiu Complementari a Llarg Termini 2018-2021, basat en l'increment del valor de les accions de Banc Sabadell dirigida als consellers executius, l'alta direcció i altres directius que formen part del Col·lectiu Identificat del Grup, i va informar favorablement el Consell de la seva proposta per a sotmetre-la a la Junta General Ordinària d'Accionistes de 19 d'abril de 2018, que la va aprovar.

e) revisar periòdicament els principis generals en matèria retributiva, així com els programes de retribució de tots els empleats i ponderar l'adequació a aquests principis;

- Ha examinat l'informe independent sobre avaluació de la política i pràctiques de remuneració elaborat per un consultor extern, que analitzava si la política retributiva i les pràctiques de remuneració de Banc Sabadell s'ajustava als requeriments i les recomanacions dels òrgans supervisors; ha analitzat el grau de compliment dels objectius del Grup establerts per a l'exercici 2017, i ha informat favorablement el Consell d'Administració de l'aprovació dels objectius del Grup per al 2018; ha aprovat els percentatges de compliment dels objectius 2017 pels membres del Col·lectiu Identificat del Grup, i ha aprovat la revisió salarial de l'exercici 2018 per al Col·lectiu Identificat, així com aprovat l'import de retribució variable 2017 i l'objectiu de retribució variable 2018 per als membres del Col·lectiu Identificat del Grup; ha analitzat la proposta de modificació estatutària en relació amb la remuneració a la qual tenen dret els consellers per l'acompliment de les seves funcions, amb la finalitat d'adaptar-ne la redacció a la normativa vigent i a les millors pràctiques de govern corporatiu, i acordat informar favorablement el Consell d'Administració de les modificacions estatutàries proposades; ha examinat l'informe que anualment eleva la Direcció de Recursos Humans a fi de facilitar a la Comissió de Retribucions els elements bàsics que li permetin exercir les funcions que té encomanades en relació amb la revisió dels principis generals de la política retributiva de Banc Sabadell i a la supervisió de la remuneració dels consellers executius, l'alta direcció del Banc i la resta de persones que integren el denominat Col·lectiu Identificat; ha informat favorablement el Consell d'Administració de la retribució fixa per a la totalitat de la plantilla d'empleats del grup i l'increment de massa salarial per a l'exercici 2018.

f) vetllar per la transparència de les retribucions;

- Ha col·laborat activament en el Road Show de govern corporatiu dut a terme a començament de febrer de 2018, amb els *proxys advisors* i els accionistes més significatius, i ha explicat els temes més rellevants relacionats amb la Política de Remuneracions.

g) vetllar perquè els eventuais conflictes d'interès no perjudiquin la independència de l'assessorament extern;

h) verificar la informació sobre remuneracions que es contenen en els diferents documents corporatius, incloent-hi l'Informe de Remuneracions dels Consellers.

- Ha verificat la informació sobre remuneracions que s'incorpora en l'Informe Anual de Govern Corporatiu, tot donant-hi conformi, i ha informat favorablement el Consell d'Administració de l'aprovació de l'Informe Anual de Remuneracions de Consellers.

Adicionalment, la Comissió de Retribucions ha aprovat i acordat elevar al Consell d'Administració l'Informe d'avaluació de la Comissió de Retribucions corresponent a l'exercici 2017 i la proposta del pla d'acció per a l'exercici 2018 fet amb l'ajuda d'un consultor extern.

La Comissió de Retribucions estarà formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració, tots ells no executius, dos dels quals, almenys, hauran de ser consellers independents. El Consell designarà el seu president entre els consellers independents que en formin part, amb el vot favorable dels dos terços dels seus components.

La Comissió de Retribucions es reuneix cada vegada que el Consell o el seu president sol·liciti l'emissió d'un informe o l'adopció de propostes i, en qualsevol cas, sempre que resulti convenient per al bon desenvolupament de les seves funcions.

En tot cas, es reunirà una vegada l'any per preparar la informació sobre les retribucions dels consellers que el Consell d'Administració ha d'aprovar i incloure dins la seva documentació pública anual.

Comissió de Riscos

Nom	Càrrec	Categoria
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	PRESIDENT	Independent
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	VOCAL	Independent
SR. GEORGE DONALD JOHNSTON	VOCAL	Independent
SR. MANUEL VALLS MORATÓ	VOCAL	Independent

% de consellers executius	0,00%
% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	100,00%
% d'altres externs	0,00%

Observacions

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta comissió, i descrigui'n els procediments i les regles d'organització i funcionament. Per a cadascuna d'aquestes funcions, assenyali les seves actuacions més importants durant l'exercici i com ha exercit en la pràctica cadascuna de les funcions que té atribuïdes, ja sigui en la llei, en els estatuts o en altres acords socials.

La Comissió de Riscos es regula en l'article 63 dels Estatuts Socials i en l'article 15 del Reglament del Consell d'Administració. Les seves funcions se centren a supervisar i vetllar per una assumpció, un control i una gestió adequats de tots els riscos de l'entitat i el seu grup consolidat i informar el ple del Consell del desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb el que estableixen la llei, els Estatuts Socials i el Reglament del Consell d'Administració, entre elles:

- a) supervisar la implantació del Marc Estratègic de Riscos;
- b) determinar i proposar al ple del Consell els límits anuals d'inversió en el mercat immobiliari, així com els criteris i volums aplicables als diferents tipus d'aquesta inversió;
- c) informar el ple del Consell del desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb aquest article i altres disposicions legals o estatutàries que hi siguin aplicables;
- d) informar trimestralment el ple del Consell sobre els nivells de risc assumits, sobre les inversions efectuades i sobre l'evolució d'aquestes, així com sobre les repercussions que se'n puguin derivar per als ingressos del grup de variacions en els tipus d'interès i la seva adequació als VAR aprovats pel mateix Consell;
- e) fer el seguiment i detectar qualsevol superació dels llindars de tolerància aprovats i vetllar per l'activació dels plans de contingència establerts a aquest efecte;
- f) informar la Comissió de Retribucions sobre si els Programes de Retribució dels empleats són coherents amb els nivells de risc, capital i liquiditat del Banc.

Està formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració, tots ells no executius, que tinguin els coneixements, la capacitat i l'experiència adequats per entendre plenament i controlar l'estratègia de risc i la propensió al risc de l'entitat, dos dels quals, almenys, hauran de ser consellers independents. El Consell designarà el seu president entre els consellers independents que en formin part, amb el vot favorable dels dos terços dels seus components.

En l'exercici de les seves funcions, la Comissió de Riscos podrà sol·licitar directament la informació que consideri tant al conseller director general de Riscos com al director de Control de Riscos. S'ha pres al final de l'exercici 2018 la decisió de crear la figura del *Chief Risk Officer*, que dependrà directament de la Comissió de Riscos.

La Comissió de Riscos es reunirà com a mínim bimensualment, i sempre que la convoqui el seu president, a iniciativa pròpia o de qualsevol membre de la Comissió, o a instància del president del Consell d'Administració.

Per a cadascuna de les funcions de la Comissió de Riscos enumerades en els paràgrafs precedents amb les lletres a) a f), les actuacions més importants dutes a terme per la Comissió de Riscos durant l'exercici han estat les següents:

En relació amb funcions de *governance*, que es corresponen amb les funcions indicades amb les lletres a), b) i c), la Comissió de Riscos ha analitzat i revisat temes que requereixen la seva opinió favorable per, si s'escau, aprovar-los posteriorment per part del Consell d'Administració, entre els quals destaquen el *Risk Appetite Statement* (RAS), l'ICAAP, l'ILAAP, el *Recovery Plan* i l'IFRS9, entre d'altres, així com les diferents Polítiques de Riscos, com les relatives a Risc de Crèdit, Concentració, Mercat, Liquiditat i Capital.

Respecte a la funció d'informar la Comissió de Retribucions sobre la coherència dels Programes de Retribució dels empleats amb els nivells de risc, capital i liquiditat del Banc, indicada en la lletra f), la Comissió de Riscos ha revisat l'informe de consultors externs sobre l'adequació de la política retributiva de Banc Sabadell als paràmetres normatius aplicables a les entitats de crèdit, i ha constatat que la política retributiva està alineada amb el risc, i també ha informat positivament la Comissió de Retribucions sobre l'anàlisi feta dels objectius del Col·lectiu Identificat amb els nivells de risc, capital i liquiditat del Banc i sobre la valoració de la proposta d'objectius 2018 individualitzada per a cadascun dels membres del Col·lectiu Identificat; així mateix, ha revisat i informat favorablement de la proposta d'actualització de la Política de Conflictes d'Interès de Consellers i Alts Càrrecs al Consell d'Administració per a la seva aprovació.

Respecte a les funcions indicades en les lletres d) i e) de la llista de funcions, la Comissió de Riscos ha fet un seguiment recurrent del *Risk Appetite Statement* durant l'exercici, que comprèn les actuacions següents:

- Seguiment recurrent efectuat principalment a través del Quadre de Comandament de la Comissió de Riscos i annex al Quadre de Comandament de la Comissió de Riscos.
- Grans Grups revisats en la Comissió Executiva.
- Seguiment de preus ajustats a risc.
- Seguiments *ad hoc*, on destaca especialment aquest any el seguiment periòdic del Programa de Migració de TSB, *reporting* NPA, així com altres monogràfics relatius a risc de mercat, risc operacional, *cyber risk*, externalitzacions, risc país, risc entitats financeres i determinats dossiers (SME i Corporativa, entre d'altres).

La Comissió de Riscos ha fet actuacions relacionades amb Models de risc IRB, tant per a la gestió com per al capital i les provisions, que es corresponen amb les funcions indicades en la lletra e) de la llista de funcions. La implementació dels Models de risc requereix l'opinió favorable de la Comissió de Riscos per a la seva aprovació posterior per part del Consell d'Administració. En aquest apartat, compleix destacar les actuacions relatives al model d'Ajust al Grup i el seguiment dels *Remediation Plans* de l'SSM (*Single Supervisory Mechanism*) pels models de *retail*, comerços i autònoms, LGD (*Loss Given Default*) i els models de risc de crèdit de filials, com ara el de TSB.

Adicionalment, la Comissió de Riscos ha analitzat i revisat monogràfics *ad hoc* que permeten revisar riscos específics (*IT Risk*, Risc Operacional, Riscos d'*Outsourcing*), entre d'altres, així com dossiers concrets.

Així mateix, la Comissió de Riscos ha dut a terme l'autoavaluació del seu funcionament per a l'exercici 2017 amb l'ajuda d'un consultor extern i ha aprovat l'Informe sobre funcions i activitats de la Comissió de Riscos de l'exercici 2017.

C.2.2 Completi el quadre següent amb la informació relativa al nombre de conselleres que integren les comissions del consell d'administració al tancament dels últims quatre exercicis:

	Nombre de conselleres							
	Exercici 2018		Exercici 2017		Exercici 2016		Exercici 2015	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Comissió Executiva	0	0%	0	0%	0	0,00%	0	0,00%
Comissió d'Auditoria i Control	1	25,00%	1	20,00%	1	33,33%	1	33,33%
Comissió de Nomenaments	2	50,00%	2	66,67%	1	33,33%	1	25,00%
Comissió de Retribucions	2	50,00%	2	50,00%	2	66,66%	1	25,00%
Comissió de Riscos	1	25,00%	1	25,00%	1	33,33%	1	25,00%

Observacions

C.2.3 Indiqui, si s'escau, l'existència de regulació de les comissions del consell, el lloc on està disponible per consultar-la i les modificacions que s'hi hagin fet durant l'exercici. Al mateix temps, s'indicarà si de manera voluntària s'ha elaborat algun informe anual sobre les activitats de cada comissió.

En l'apartat C.2.1 es detallen els articles dels Estatuts Socials o del Reglament del Consell d'Administració que contenen les normes de funcionament i competències de les diferents comissions delegades.

Els textos vigents dels Estatuts Socials i del Reglament del Consell d'Administració estan disponibles en la web (www.grupbancsabadell.com), en la secció "Govern corporatiu i política de remuneracions".

D'altra banda, la Comissió d'Auditoria i Control disposa d'un Reglament Intern en què es detallen les seves funcions i els seus procediments. Aquest Reglament està inscrit en el Registre Mercantil i és accessible en la web (www.grupbancsabadell.com), en la secció "Govern Corporatiu i política de remuneracions" Reglaments del Consell d'Administració.

Totes les comissions delegades elaboren un informe anual d'autoavaluació del seu funcionament que sotmeten al Consell d'Administració del Banc per a la seva avaluació, que per a l'exercici 2017 s'ha dut a terme amb l'ajuda d'un consultor extern independent. Així mateix, la Comissió d'Auditoria i Control, la Comissió de Nomenaments, la Comissió de Retribucions i la Comissió de Riscos elaboren un informe anual sobre les seves funcions i activitats que estan disponibles en la web (www.grupbancsabadell.com), en la secció "Govern corporatiu i política de remuneracions".

D OPERACIONS VINCULADES I OPERACIONS INTRAGRUP

D.1 Expliqui, si s'escau, el procediment i els òrgans competents per a l'aprovació d'operacions amb parts vinculades i intragrup.

Procediment per informar de l'aprovació d'operacions vinculades

La Comissió d'Auditoria i Control farà la revisió prèvia a l'aprovació per part del Consell d'Administració de qualsevol operació vinculada.

D.2 Detalli aquelles operacions significatives per la seva quantia o rellevants per la seva matèria efectuades entre la societat o entitats del seu grup i els accionistes significatius de la societat:

Nom o denominació social de l'accionista significatiu	Nom o denominació social de la societat o entitat del seu grup	Naturalesa de la relació	Tipus de l'operació	Import (milers d'euros)

Observacions

D.3 Detalli les operacions significatives per la seva quantia o rellevants per la seva matèria efectuades entre la societat o entitats del seu grup i els administradors o directius de la societat:

Nom o denominació social dels administradors o directius	Nom o denominació social de la part vinculada	Víncle	Naturalesa de la relació	Import (milers d'euros)

Observacions

D.4 Informi de les operacions significatives dutes a terme per la societat amb altres entitats pertanyents al mateix grup, sempre que no s'eliminin en el procés d'elaboració d'estats financers consolidats i no formin part del trànsit habitual de la societat pel que fa al seu objecte i les seves condicions.

En tot cas, s'informarà de qualsevol operació intragrup duta a terme amb entitats establertes en països o territoris que tinguin la consideració de paradís fiscal:

Denominació social de l'entitat del seu grup	Breu descripció de l'operació	Import (milers d'euros)

Observacions

D.5 Detalli les operacions significatives dutes a terme entre la societat o entitats del seu grup i amb altres parts vinculades que no hagin estat informades en els epígrafs anteriors.

Denominació social de la part vinculada	Breu descripció de l'operació	Import (milers d'euros)

Observacions

D.6 Detalli els mecanismes establerts per detectar, determinar i resoldre els possibles conflictes d'interessos entre la societat i/o el seu grup, i els seus consellers, directius o accionistes significatius.

1. El Reglament del Consell d'Administració conté obligacions específiques de lleialtat, confidencialitat i d'informació sobre participacions en la mateixa societat o d'interessos en altres companyies alienes al grup, dels membres del Consell d'Administració.

Concretament, en l'article 25 del Reglament s'estableix que el conseller no pot prestar els seus serveis professionals en societats espanyoles que tinguin un objecte social totalment o parcialment anàleg al de la companyia. En queden exclosos els càrrecs que es puguin exercir en societats del grup. Abans d'acceptar qualsevol lloc directiu en una altra companyia o entitat, el conseller ho haurà de comunicar a la Comissió de Nomenaments.

L'article 27 del Reglament estableix que el conseller haurà d'informar la companyia de les accions d'aquesta de les quals

sigui titular directament o a través de societats en les quals tingui una participació significativa.

Així mateix, haurà d'informar d'aquelles altres que estiguin en possessió, directament o indirectament, dels seus familiars més propers. El conseller també haurà d'informar la companyia de tots els càrrecs que exerceixi i de les activitats que dugui a terme en altres companyies o entitats, i, en general, de qualsevol fet o situació que pugui resultar rellevant per a la seva actuació com a administrador de la societat.

2. El Codi de Conducta del Grup Banc Sabadell aplega un conjunt de regles mitjançant les quals es pretén orientar el comportament dels seus membres i d'aquells que interactuen amb ell (clients, proveïdors, accionistes, administracions i entorn local), basat en aquells principis el respecte dels quals hem considerat imprescindible en la pràctica dels nostres negocis.

Preveu expressament les normes aplicables a possibles conflictes d'interès amb clients i proveïdors i les pautes d'actuació en aquests casos.

3. El Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del mercat de valors (RIC) del Grup Banc Sabadell adoptat pel Consell d'Administració amb data 24 de maig de 2018 és aplicable als membres del Consell d'Administració del Banc i a aquells directius i empleats la tasca dels quals estigui relacionada directament o indirectament amb les activitats i els serveis de l'entitat en l'àmbit del mercat de valors o que tinguin accés sovint o habitualment a informacions rellevants relatives al mateix Banc o a societats del seu grup.

El text del RIC preveu, en el seu apartat quart, els mecanismes per identificar, prevenir i resoldre els possibles conflictes d'interès que puguin detectar les persones subjectes, les quals tenen l'obligació de declarar les seves vinculacions significatives, econòmiques, familiars o d'un altre tipus, amb clients del Banc per serveis relacionats amb el mercat de valors o amb societats cotitzades a la Borsa, així com altres vinculacions que, segons el parer d'un observador extern i equànim, podrien comprometre l'actuació imparcial d'una persona subjecta.

4. La Política General de Conflictes d'Interès del Grup Banc Sabadell és una norma interna que estableix els criteris i procediments que cal seguir per garantir que la presa de decisions en l'àmbit del Grup Banc Sabadell en relació amb la prestació de serveis d'inversió o altres serveis potencialment generadors d'aquesta mena de conflictes es fa evitant, eliminant o, en última instància, revelant el conflicte d'interès al client. La Direcció de Compliment Normatiu té delegada la responsabilitat d'aplicar correctament la Política General de Conflictes d'Interès, i, quan calgui, instarà les actuacions pertinents de la resta de direccions del grup a les quals apliqui.

5. La Política de Conflictes d'Interès de Consellers i Alta Direcció, aprovada pel Consell d'Administració en data 28 de gener de 2016 i modificada pel Consell d'Administració en data 8 de març de 2018, estableix les mesures necessàries per gestionar els conflictes d'interès de consellers, membres de l'Alta Direcció o persones vinculades, en relació tant amb operacions corporatives o corresponents a activitats no bancàries com a operacions corresponents al negoci bancari ordinari.

El Comitè d'Operacions de Crèdit efectuarà l'anàlisi de totes les operacions de crèdit de consellers, dels membres de l'Alta Direcció i persones vinculades i en proposarà l'elevació per a la seva aprovació per part del Consell d'Administració. Així mateix, el RD 84/2005, que desplega la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit, estableix els requeriments de comunicació i/o autorització d'operacions de consellers, alts càrrecs i persones vinculades amb l'autoritat competent que correspongui.

6. El Comitè d'Ètica Corporativa del Grup Banc Sabadell és el responsable de promoure el desenvolupament del comportament ètic en tota l'organització proposant i assessorant tant el Consell d'Administració a través de la Comissió d'Auditoria i Control com les diferents unitats corporatives i de negoci en la presa de decisions en les quals concorrin aspectes que puguin derivar en conflictes d'interès. El Comitè també és el responsable de supervisar el compliment de les obligacions derivades tant del Codi de Conducta com del Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del mercat de valors.

Per al compliment dels seus objectius, el Comitè d'Ètica Corporativa disposa dels recursos de la Direcció de Compliment Normatiu i de les més àmplies facultats atribuïdes pel mateix Consell per accedir a tota la documentació i informació que calgui per al desenvolupament de la seva activitat supervisora.

D.7 Cotitza més d'una societat del Grup a Espanya?

Sí ☐

No ☒

Identifiqui les altres societats que cotitzen a Espanya i la relació que tenen amb la societat:

-

Indiqui si han definit públicament amb precisió les respectives àrees d'activitat i eventuales relacions de negoci entre elles, així com les de la societat dependent cotitzada amb les altres empreses del grup;

Sí ☐

No ☐

Defineixi les eventuales relacions de negoci entre la societat matriu i la societat filial cotitzada, i entre aquesta i les altres empreses del grup

Identifiqui els mecanismes previstos per resoldre els eventuais conflictes d'interessos entre l'altra societat cotitzada i les altres empreses del grup:

Mecanismes per resoldre els eventuais conflictes d'interessos

E SISTEMES DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS

E.1 Expliqui l'abast del Sistema de Control i Gestió de Riscos de la societat, incloent-hi els de naturalesa fiscal.

Dins el Grup Banc Sabadell, el Sistema de Gestió de Riscos es fonamenta en el Marc Estratègic de Riscos que preveuen el *Risk Appetite Statement* (RAS), les polítiques de gestió de riscos associades i el sistema de *reporting* i el model general de governança de la funció de riscos, que preveuen el risc fiscal en els termes que es descriuran.

El sistema té un abast integral i consolida la gestió per àrees o unitats de negoci o activitat, filials, zones geogràfiques a escala corporativa.

El Grup Banc Sabadell inclou el control dels riscos fiscals en la seva Política de Riscos com un risc específic.

Així mateix, el Consell d'Administració de Banco de Sabadell, S.A. ha aprovat l'estratègia fiscal del grup. Aquesta estratègia es regeix pels principis d'eficiència, prudència, transparència i minimització del risc fiscal, i en general està alineada amb l'estratègia de negoci del Grup Banc Sabadell i s'aplicarà a totes les societats controlades pel grup amb independència de la seva localització geogràfica.

E.2 Identifiqui els òrgans de la societat responsables de l'elaboració i l'execució del Sistema de Control i Gestió de Riscos, inclòs el fiscal.

El Consell d'Administració és responsable, de manera indelegable, de (i) la determinació de l'estratègia fiscal; (ii) l'aprovació de les inversions o operacions de tot tipus que, per la seva elevada quantia o per les seves característiques especials, tinguin un caràcter estratègic o un risc fiscal especial, llevat que la seva aprovació correspongui a la junta general; (iii) l'aprovació de la creació o adquisició de participacions en entitats de propòsit especial o domiciliades en països o territoris que tinguin la consideració de paradisos fiscals; i (iv) l'aprovació de qualsevol transacció anàloga que, per la seva complexitat, pugui menyscar la transparència de Banco de Sabadell, S.A. i el seu grup.

El Consell d'Administració és l'òrgan responsable de l'establiment de les directrius generals sobre la distribució organitzativa de les funcions de gestió i control de riscos, així com de determinar les principals línies estratègiques sobre aquesta qüestió. Per això és l'òrgan responsable d'aprovar el Marc Estratègic de Riscos i assegurar que aquest és consistent amb els objectius estratègics de l'entitat a curt i llarg termini, així com amb el pla de negoci, la planificació de capital, la capacitat del risc i els programes de compensació.

En el si del mateix Consell d'Administració hi ha la Comissió de Riscos, a la qual correspon vetllar pel compliment del Risk Appetite Statement (RAS) aprovat pel Consell d'Administració i les polítiques de gestió de risc associades, inclòs el fiscal, i les funcions de la qual estan detallades en el punt C.2.1. Addicionalment, tres comissions delegades més participen en la gestió i el control del risc: La Comissió Executiva, responsable de la coordinació de la direcció executiva del Banc i responsable de l'aprovació d'operacions i límits de grups de riscos que superin les delegacions establertes, així com d'aprovar les propostes d'*asset allocation* dins el Marc Estratègic de Riscos; la Comissió d'Auditoria i Control, que supervisa l'eficàcia dels sistemes de gestió de riscos i és l'òrgan responsable de la supervisió periòdica del marc de gestió i control de riscos fiscals per validar l'eficàcia d'aquest i assegurar que els principals riscos s'identifiquin, es gestionin i es donin a conèixer adequadament; i la Comissió de Retribucions, que assegura que les pràctiques de remuneració del grup siguin coherents amb el seu perfil de risc, tot evitant la presa inadequada de riscos i promovent una gestió del risc sòlida i eficaç.

Les direccions involucrades en el procés de gestió i control de riscos, incloent-hi el fiscal, són, entre d'altres, les següents:

- Direcció de Control de Riscos, té encomanades les funcions següents: (i) Proposa i desenvolupa el Marc Estratègic de Riscos; (ii) Controla i analitza sistemàticament l'evolució de tots els riscos rellevants i en comprova l'adequació a les polítiques establertes; (iii) Proposa les directrius, la metodologia i l'estratègia per a la gestió de tots els riscos; (iv) Defineix i estableix el model de control i seguiment del risc, desenvolupa sistemes interns de mesurament avançats, tot seguint els requeriments supervisors, que permeten la quantificació i la discriminació del risc, i n'activa l'aplicació en la gestió de negoci; (v) Estableix procediments que permeten l'optimització de la funció de crèdit; i (vi) impulsa i homogeneïtza, amb la col·laboració i l'assessorament de la Direcció d'Assessoria Fiscal (Direcció d'Assessoria Jurídica), la gestió i el control dels riscos fiscals dins de l'entorn de gestió de riscos del grup, tot controlant i analitzant sistemàticament l'evolució del risc fiscal i l'adequació dels controls als marcs de polítiques establertes. S'ha pres al final de l'exercici 2018 la decisió de crear la figura del *Chief Risk Office*, que dependrà directament de la Comissió de Riscos.

- Direcció de Gestió de Riscos, que té les funcions següents: (i) Gestiona i integra les diferents exposicions d'acord amb els nivells d'autonomia prefixats mitjançant una admissió, un seguiment i una valoració selectius del risc que permet assegurar-ne la qualitat, aconseguir el creixement i optimitzar la rendibilitat del negoci; (ii) Alinea les prioritats del pla estratègic i la visió de la Direcció de Gestió de Riscos en tots els segments i identifica les iniciatives que cal desenvolupar en l'àmbit de riscos.

- Direcció Financera, amb les funcions següents: (i) Dona suport al conseller delegat i al *chief risk officer* en el desenvolupament del Marc Estratègic de Riscos; (ii) En el si dels processos de planificació, pressupostació i control de gestió, fa el càlcul de les provisions i l'assignació del capital d'una manera alineada amb l'estratègia de l'entitat, tot assegurant que la variable risc s'inclouï en totes les decisions i supervisant els models específics de mesurament del risc, vigilant-ne l'homologació respecte a principis i metodologies generalment acceptats i, en particular, davant els organismes supervisors. Addicionalment, desenvolupa i gestiona el marc d'anàlisi d'*stress test* dins del procés de planificació financera de l'entitat; (iii) en relació amb el risc fiscal, és la direcció responsable d'implantar i complir les obligacions fiscals en matèria de l'impost sobre societats, l'impost sobre el valor afegit i preus de transferència, i d'implantar els principis i les normes fiscals que derivin d'aquestes matèries.

- Direcció de Transformació d'Actius i Participades Industrials i Immobiliàries: Gestiona la totalitat de l'exposició immobiliària del grup, cartera de crèdit promotor i actius immobiliaris del balanç del Banc, així com els processos de recuperacions d'actius problemàtics.

- Direcció de Tresoreria i Mercat de Capitals: responsable de la gestió de la liquiditat conjuntural del Banc, així com de la gestió i el compliment dels seus coeficients i ràtios reguladors. Així mateix, gestiona el risc de l'activitat de cartera pròpia, risc de tipus d'interès i de tipus de canvi i de llibres de diferent naturalesa, fonamentalment per fluxos d'operacions amb clients tant interns com externs, originats per la mateixa activitat de les unitats de distribució com per Direcció Financera, xarxa d'oficines i sucursals.

- Direcció de Compliment Normatiu, que impulsa i procura els més alts nivells de compliment de la legislació vigent i l'ètica professional dins del grup i mitiga el risc de compliment normatiu, entès aquest com el risc d'incórrer en sancions legals o administratives, pèrdues financeres significatives o pèrdues de reputació per incompliment de lleis, regulacions, normes, autoregulacions i codis de conducta aplicables a l'activitat bancària.

- Direcció d'Auditoria Interna: (i) supervisa el sistema de control establert per al compliment efectiu de les polítiques i els procediments de gestió, tot avaluant la suficiència i eficàcia de les activitats de gestió i control de cada unitat funcional i executiva, i n'informa directament la Comissió d'Auditoria i Control; (ii) verifica el disseny i l'efectivitat de tot el que s'exposa en el *Risk Appetite Statement* i la seva alineació amb el marc de supervisió; i (iii) aporta assegurament sobre la implementació del RAS tant en l'estructura de documents (consistència entre aquests i l'*Statement*) com en la integració posterior en la gestió de l'entitat i verifica el compliment de les mètriques i els plans d'acció establerts.

- Direcció d'Assessoria Fiscal (Direcció d'Assessoria Jurídica): responsable de fixar el criteri fiscal en els assumptes que tinguin transcendència fiscal, de prestar assessorament al Consell d'Administració i a les diferents direccions del grup. Així mateix, podrà sol·licitar assessorament a experts independents en aquells casos en què així es consideri necessari.

- La resta de direccions, àrees i departaments, com, entre d'altres, la Direcció de Recursos Humans i la d'Administració centralitzada, hauran d'executar l'estratègia fiscal en totes aquelles accions o operacions que puguin tenir transcendència fiscal.

(la descripció continua en la secció H)

E.3 Assenyali els principals riscos, incloent-hi els fiscals, i, en la mesura que siguin significatius, els derivats de la corrupció (entesos aquests últims amb l'abast del Reial decret llei 18/2017), que poden afectar la consecució dels objectius de negoci.

Risc de crèdit i concentració

El risc de crèdit sorgeix davant l'eventualitat que es generin pèrdues per incompliment de les obligacions de pagament per part dels acreditats, així com pèrdues de valor pel simple deteriorament de la qualitat creditícia d'aquests. Per la seva especial naturalesa, hi destaquen:

- **Risc de concentració**

Complementàriament al risc de crèdit, el risc de concentració es refereix a exposicions amb potencial de generar pèrdues prou grans per amenaçar la solvència de la institució o la viabilitat de la seva activitat ordinària.

- **Risc de contrapartida**

Es denomina "risc de contrapartida" en la normativa reguladora de recursos propis l'exposició al risc de determinats contractes financers (derivats i repos) per als quals l'exposició al risc no correspon al nocional del contracte. Es distingeix entre risc de contrapartida, risc de liquidació i risc d'entrega.

- **Risc país**

És aquell risc que concorre a partir dels deutes d'un país considerades globalment com a conseqüència de raons inherents a la sobirania i a la situació econòmica d'un país, és a dir, per circumstàncies diferents del risc de crèdit habitual. Es manifesta davant l'eventual incapacitat d'un deutor per fer front a les seves obligacions de pagament en divises davant creditors externs, entre altres motius, per no permetre el país l'accés a la divisa, per no poder transferir-la, per la ineficàcia de les accions legals contra el prestatari per raons de sobirania, o per situacions de guerra, expropiació o nacionalització.

El risc país no afecta solament els deutes contrets amb un Estat o entitats garantides per ell, sinó el conjunt de deutors privats pertanyents a aquest Estat i que, per causes alienes a la seva pròpia evolució o decisió, experimenten una incapacitat general per fer front als seus deutes.

- Risc de Non-Performing Assets (NPA)

Es defineix com el risc d'incórrer en majors costos o pèrdues associats a la gestió d'actius dubtosos i/o actius adjudicats rebuts com a pagament de deute.

Risc de liquiditat

El risc de liquiditat suposa la possibilitat d'incórrer en pèrdues a causa de la incapacitat d'atendre els compromisos de pagament, tot i que sigui de manera temporal, pel fet de no disposar d'actius líquids o per no poder accedir als mercats per obtenir refinançament a un preu raonable. Aquest risc es pot derivar per motius sistèmics o particulars de l'Entitat.

Risc de mercat

Aquest risc es defineix com el que sorgeix davant l'eventualitat d'incórrer en pèrdues de valor de mercat en les posicions mantingudes en actius financers a causa de la variació de factors de risc pels quals es veuen afectats els seus preus o cotitzacions, les seves volatilitats o les correlacions entre ells.

Riscos estructurals, entre els quals destaquen, per la seva especial naturalesa:

- Risc de tipus d'interès

El risc estructural de tipus d'interès (també conegut com a IRRBB per les seves sigles en anglès, *Interest Rate Risk in the Banking Book*) és inherent a l'activitat bancària i es defineix com la probabilitat de sofrir pèrdues com a conseqüència de l'impacte que originen els moviments dels tipus d'interès en el compte de resultats (ingressos i despeses) i en la seva estructura patrimonial (valor actual d'actius, passius i posicions comptabilitzades fora de balanç sensibles al tipus d'interès).

- Risc de tipus de canvi

El risc estructural de tipus de canvi sorgeix davant l'eventualitat que variacions dels tipus de canvi de mercat entre les diferents divises puguin generar pèrdues per les inversions financeres i per les inversions permanents en oficines i filials estrangeres amb divises funcionals diferents de l'euro.

- Risc d'spread de crèdit en el banking book

El risc d'spread de crèdit (també anomenat CSRBB per les seves sigles en anglès, *Credit Spread Risk in the Banking Book*) es refereix a qualsevol risc d'spread d'instruments de crèdit que no s'expliqui pel risc estructural de tipus d'interès o per risc de default.

- Risc d'assegurances

El risc d'assegurances es defineix com aquell risc derivat de la participació de l'Entitat en entitats asseguradores que es veuen afectades fonamentalment pel risc actuarial a més d'altres riscos (mercat, contrapart, operacional, etc.).

Risc operacional

El risc operacional es defineix com el risc de sofrir pèrdues com a conseqüència de fallades o falta d'adequació de persones, processos, sistemes, o per esdeveniments externs imprevistos. Aquesta definició inclou el risc reputacional, de conducta, tecnològic, de model i d'*outsourcing*. Per la seva especial naturalesa, hi destaquen:

- Risc reputacional

Possibilitat de pèrdues derivades de la publicitat negativa relacionada amb pràctiques i negocis de l'entitat que poden generar pèrdua de confiança en la institució i afectar-ne la solvència.

- Risc de conducta

Possibilitat de pèrdues per a l'Entitat derivades de la prestació inadequada de serveis financers, inclosos els casos de conducta dolosa o negligent.

- Risc tecnològic

Impacte o afectació a serveis de clients (tant interns com externs) en termes de servei i qualitat que puguin comportar pèrdues i/o fallades d'integritat de les dades, derivat de la gestió, l'operació, el control incorrectes i/o la fallada dels sistemes d'informació i de les capacitats de resiliència d'aquests i dels equips que els gestionen.

- Risc de model

Possibilitat de pèrdues derivades de la presa de decisions basada en l'ús de models inadequats.

- Risc d'outsourcing

Possibilitat de pèrdues derivades de: fallades dels proveïdors en la prestació de serveis subcontractats o la seva interrupció, deficiències en la seguretat dels seus sistemes, la deslleialtat dels seus empleats o l'incompliment de les regulacions que siguin aplicables.

Risc de negoci

Possibilitat d'incórrer en pèrdues derivades de fets adversos que afecten negativament la capacitat, la fortalesa i la recurrència del compte de resultats.

Risc fiscal

El risc fiscal es defineix com la probabilitat d'incomplir els objectius establerts en l'estratègia fiscal de Banc Sabadell des d'una doble perspectiva i a causa de factors interns o externs:

- D'una banda, la probabilitat d'incórrer en un incompliment de les obligacions tributàries que pugui derivar en una falta d'ingrés indeguda, o la concurrència de qualsevol altre esdeveniment que generi un potencial perjudici per al Banc en el compliment dels seus objectius.
- De l'altra, la probabilitat d'incórrer en un ingrés indegut en el compliment de les obligacions tributàries, cosa que genera un perjudici per a l'accionista o altres grups d'interès.

Risc de compliment normatiu

El risc de compliment normatiu es defineix com la possibilitat d'incórrer en sancions legals o administratives, pèrdues financeres significatives o pèrdues de reputació per incompliment de lleis, regulacions, normes internes i codis de conducta aplicables a l'activitat del grup.

E.4 Identifiqui si l'entitat disposa de nivells de tolerància al risc, incloent-hi el fiscal.

El principal component del Marc Estratègic de Riscos aprovat pel Consell d'Administració és el *Risk Appetite Statement* o Declaració d'Apetit de Risc. El grup entén el *Risk Appetite Statement* com la quantitat i la diversitat de riscos que el Grup Banc Sabadell busca i tolera per aconseguir els seus objectius de negoci, tot mantenint l'equilibri entre rendibilitat i risc.

La declaració es compon de mètriques quantitatives i elements qualitius que, en conjunt, defineixen els nivells d'apetit de risc de l'entitat, tant globalment com per a cadascun dels riscos rellevants assumits en el desenvolupament de la seva activitat ordinària.

Quant al risc fiscal, la mateixa estratègia fiscal esmentada en l'apartat E1 anterior té, entre els seus principis generals, el de minimització del risc fiscal.

Aquesta declaració s'aplica a tots els riscos identificats en l'apartat E3 anterior.

E.5 Indiqui quins riscos, inclosos els fiscals, s'han materialitzat durant l'exercici.

El grup proporciona informació detallada dels riscos en l'Informe Anual que està disponible en la web corporativa (www.grupbancsabadell.com - apartat d'Informació a accionistes i inversors - Informació financera - Informes anuals), concretament en l'epígraf 4 de l'informe de gestió consolidat.

E.6 Expliqui els plans de resposta i supervisió per als principals riscos de l'entitat, inclosos els fiscals, així com els procediments seguits per la companyia per assegurar que el consell d'administració dona resposta als nous desafiaments que es presenten.

El Marc Estratègic de Riscos estableix els diferents mecanismes de seguiment dels riscos rellevants. Aquest seguiment, al més alt nivell, el fa la Comissió de Riscos. Addicionalment, es fa un seguiment de caràcter més freqüent i detallat per part de la Direcció de Control de Riscos i el Comitè Tècnic de Riscos.

La Comissió de Riscos vetlla per l'assumpció, la gestió i el control adequats dels riscos fiscals del grup, assegura el compliment dels principis generals de l'estratègia fiscal i informa de les decisions la competència de les quals sigui del Consell d'Administració.

La gestió del risc se sustenta en sòlids procediments de control d'adequació als límits prefixats, amb responsabilitats ben definides en la identificació i el seguiment d'indicadors i alertes anticipades, així com en una avançada metodologia de valoració del risc.

El grup disposa de sistemes de control de riscos adequats a les activitats i els negocis de banca comercial en els quals opera i al perfil de risc que es vol assumir. Aquests sistemes de control estan emmarcats en els procediments d'admissió, seguiment, mitigació o recuperació dels riscos enunciats anteriorment, i són també supervisats.

En aquest sentit, el grup disposa d'un marc de *reporting* i control del risc destinat a fer el seguiment del compliment del Marc Estratègic de Riscos tant a escala global per a tot el grup com a escala més desagregada per a aquells objectius que s'hagin fixat a escala d'Unitat de Negoci o Cartera.

La coordinació del seguiment recau sobre la Comissió de Riscos, tot i que aquesta es recolza en els diferents comitès i àrees depenent de la tipologia i el nivell de desagregació de cada risc.

El Marc de Reporting i Control del Risc, inclosos els fiscals, comprèn:

- Realització i actualització periòdica d'un Quadre de Comandament que reculli l'evolució de les principals mètriques i variables relacionades amb el Marc Estratègic de Riscos i vetlli per la seva adequació al marc i els límits establerts.
- Control i anàlisi sistemàtica de l'evolució de tots els riscos rellevants, amb mètriques detallades de segon nivell.
- Reportar i proposar les accions adequades (activació de protocols, canvis en directrius, etc.) derivades de l'anàlisi de l'evolució dels riscos.
- Hi ha un procediment de *reporting* en el qual s'inclouen les mètriques de primer nivell definides en aquest RAS, així com les mètriques addicionals de segon nivell per als riscos rellevants. Aquest informe és recopilat, tramès i exposat pel CRO als diferents òrgans de govern i control (Comitè Tècnic de Riscos, Comissió de Riscos, Consell d'Administració). L'informe establert permet identificar les situacions d'alerta o excèdits, la situació de les mètriques i la seva evolució.
- El procés de *reporting* corresponent al Marc Estratègic de Risc és liderat per la Direcció de Control de Riscos, que defineix el contingut del Quadre de Comandament, i inclou les mètriques de primer i segon nivells. Dins del seguiment de les mètriques del grup s'inclouen les mètriques de primer nivell de Banc Sabadell.
- La Direcció de Control de Riscos, d'acord amb els departaments responsables, estableix un procés periòdic de recopilació d'informació extreta de bases de dades o processos amb controls propis i sotmesos a procediments de revisió i auditoria.

Així mateix, davant eventuais superacions dels límits fixats per a cadascuna de les mètriques del RAS s'activa un protocol d'actuació, alineat amb el *Recovery Plan* del grup per a les mètriques del RAS afectades, per revisar, controlar i, si s'escau, corregir els desajustos que s'hagin produït.

El protocol d'actuació també integra el seguiment de l'execució i els resultats del pla d'acció una vegada aprovat o posat en funcionament.

Adicionalment, l'avaluació de riscos també forma part de l'esquema de control i s'estableix mitjançant metodologies de mesurament avançades. A aquest respecte, el Comitè de Supervisió Bancària de Basilea ha configurat un nou marc supervisor d'adequació de capital de les entitats financeres, anomenat Nou Acord de Capital de Basilea (Comitè de Basilea), que, com a principi bàsic, pretén relacionar més estretament els requeriments de recursos propis de les entitats amb els riscos realment incorreguts basant-se en models interns de mesurament de riscos, paràmetres i estimacions internes, amb la validació prèvia d'aquestes.

El Banc disposa d'una metodologia avançada que permet valorar de manera fiable els riscos assumits i gestionar-los activament, seguint les pautes definides pel Comitè de Basilea en el desenvolupament dels diferents elements necessaris per completar els sistemes de mesurament de risc.

Partint de les mesures de risc que proporcionen aquestes noves metodologies s'ha desenvolupat un model de mesurament integral de riscos amb una unitat de mesura interna comuna, el capital assignat, amb l'objectiu de conèixer el nivell de capital necessari sota paràmetres interns adequat a un nivell de solvència determinat. La valoració del risc en termes del capital necessari atribuït permet la seva relació amb la rendibilitat obtinguda des del nivell client fins al nivell d'unitat de negoci. També s'ha desenvolupat un sistema analític Pricing ajustat a risc, que proporciona aquesta valoració, la qual està incorporada en el procés de fixació de preus de les operacions.

(La descripció continua en la secció H.)

F SISTEMES INTERNES DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS EN RELACIÓ AMB EL PROCÉS D'EMISSIÓ DE LA INFORMACIÓ FINANCERA (SCIIF)

Descrigui els mecanismes que componen els sistemes de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'emissió d'informació financera (SCIIF) de la seva entitat.

F.1 Entorn de control de l'entitat

Informi, assenyalant les seves principals característiques de, com a mínim:

F.1.1. Quins òrgans i/o funcions són els responsables de: (i) l'existència i el manteniment d'un SCIIF adequat i efectiu; (ii) la seva implantació; i (iii) la seva supervisió.

El Reglament del Consell d'Administració, en el seu article 5, estableix que el Consell d'Administració es configura bàsicament com un instrument de supervisió i control la responsabilitat del qual és la identificació dels principals riscos de la societat i del seu grup consolidat i implantació i seguiment dels sistemes de control intern i d'informació adequats, així com la determinació de les polítiques d'informació i comunicació amb els accionistes, els mercats i l'opinió pública.

Adicionalment, segons el que estableix l'article 13 del seu Reglament, el Consell d'Administració delega la funció de supervisió dels sistemes de control intern a la Comissió d'Auditoria i Control.

La Direcció d'Auditoria Interna del grup té entre les seves funcions el suport a la Comissió d'Auditoria i Control en la supervisió del disseny i la implementació correctes i el funcionament efectiu dels sistemes de gestió i control de riscos entre els qual s'inclou el SCIIF.

Per la seva banda, la Direcció Financera del grup contribueix en la implementació del marc general dels sistemes de control intern que es despleguen en tota l'organització.

Part d'aquesta contribució es materialitza en la responsabilitat de dissenyar i implementar els sistemes de control intern sobre la informació financera, que permeten assegurar la bondat de la informació financera generada.

F.1.2. Si existeixen, especialment en allò relatiu al procés d'elaboració de la informació financera, els elements següents:

- Departaments i/o mecanismes encarregats: (i) del disseny i la revisió de l'estructura organitzativa; (ii) de definir clarament les línies de responsabilitat i autoritat, amb una distribució adequada de tasques i funcions; i (iii) que existeixin procediments suficients per a la seva correcta difusió en l'entitat.

El disseny i la revisió de l'estructura organitzativa és responsabilitat de la Direcció d'Organització Global i Projectes Corporatius, que, basant-se en el Pla Director del Grup Banc Sabadell (la periodicitat habitual del qual és de tres anys), analitza i revisa les necessitats de recursos que té cada Direcció General per al seu compliment. Aquesta revisió es fa periòdicament, i s'hi decideix no solament la plantilla necessària, sinó també l'estructura organitzativa de cada unitat. Una vegada consensuat, es presenta al Comitè de Direcció per a la seva aprovació i tramesa a cadascuna de les direccions generals.

Paral·lelament es remet mensualment a la Direcció de Recursos Humans el detall de totes les direccions/unitats/oficines en què es reflecteixen totes les modificacions que s'han produït a l'efecte que se les doti dels recursos que es considerin necessaris per dur a terme les seves tasques.

L'organigrama del Grup Banc Sabadell que resulta del procés anterior inclou totes les direccions, àrees i departaments en què s'estructura el Grup Banc Sabadell. Aquest organigrama es complementa amb l'anomenat "mapa de processos", en el qual a escala de les diferents àrees del Grup Banc Sabadell es detallen en major mesura les funcions i responsabilitats que tenen assignades, entre les quals es detallen aquelles relacionades amb la presentació, l'anàlisi i la revisió de la informació financera. Tant l'organigrama del Grup Banc Sabadell com el "mapa de processos" esmentats estan ubicats en la intranet corporativa, a la qual té accés tot el personal.

- Codi de conducta, òrgan d'aprovació, grau de difusió i instrucció, principis i valors inclosos (indicant si hi ha mencions específiques al registre d'operacions i elaboració d'informació financera), òrgan encarregat d'analitzar incompliments i de proposar accions correctores i sancions.

El Grup Banc Sabadell disposa d'un Codi General de Conducta, aprovat pel Consell d'Administració i disponible a través de la intranet corporativa, que inclou entre els seus principis fonamentals el compromís de transparència, i, en particular, en la relació amb els seus accionistes, reflecteix el compromís de posar a la seva disposició tota la informació financera i corporativa. Tot això, amb l'objectiu de donar estricte compliment a l'obligació que té el Grup Banc Sabadell d'oferir informació financera fiable i preparada de conformitat amb la normativa que hi és aplicable i donant una imatge fidel de la societat. Així mateix, inclou la responsabilitat que tenen els seus empleats i directius de vetllar perquè així sigui, tant a través del desenvolupament correcte de les seves funcions com de la comunicació als òrgans de govern de qualsevol circumstància que pugui afectar aquest compromís.

Existeix un Comitè d'Ètica Corporativa que té entre les seves competències promoure el desenvolupament del comportament ètic en tota l'organització proposant i assessorant tant el Consell d'Administració com les diferents unitats corporatives i de negoci en la presa de decisions en les quals concorrin aspectes que puguin derivar en conflictes de valors.

Entre les diferents tasques desenvolupades pel Comitè d'Ètica Corporativa hi ha la d'analitzar incompliments del Codi de Conducta o de qualsevol altre codi o autoregulació existent. Per al compliment de les seves funcions disposa dels mitjans humans i materials de la Direcció de Compliment Normatiu. Si com a conseqüència de l'exercici de les seves funcions detecta qualsevol incompliment, haurà d'adoptar les mesures oportunes, entre elles, advertir la Direcció de Recursos Humans per a l'aplicació de possibles accions correctores i sancions.

- Canal de denúncies, que permeti la comunicació a la Comissió d'Auditoria d'irregularitats de naturalesa financera i comptable, a més d'eventuals incompliments del codi de conducta i activitats irregulars en l'organització, tot informant, si s'escau, sobre si aquest és de naturalesa confidencial.

El Grup Banc Sabadell disposa, i en promou l'ús, d'un canal de denúncies implementat per canalitzar tot tipus d'irregularitats i, en particular, comunicacions sobre eventuals incompliments del Codi General de Conducta. Les comunicacions rebudes són tractades de forma confidencial i, una vegada gestionades pel Comitè d'Ètica Corporativa (que està compost per 1 president i 6 vocals nomenats pel Consell d'Administració), són posades en coneixement, si s'escau, de la Comissió d'Auditoria i Control. El canal es gestiona internament i la via que preveu de denúncia és mitjançant una bústia de correu electrònic amb l'adreça 0901CEC@bancsabadell.com.

- Programes de formació i actualització periòdica per al personal involucrat en la preparació i revisió de la informació financera, així com en l'avaluació del SCIIF, que cobreixin almenys normes comptables, auditoria, control intern i gestió de riscos.

Pel que fa als programes de formació i actualització, i pel que fa en particular al procés de preparació de la informació financera, la Direcció Financera del Grup Banc Sabadell té establert un pla de formació presencial que comprèn fonamentalment temes com operativa comptable/financera interna de l'entitat, anàlisi de normativa vigent i esborranys de nova normativa comptable nacional i internacional, anàlisi de la situació de l'entorn econòmic nacional i internacional, així com formació en la utilització de les eines ofimàtiques amb l'objectiu de facilitar la gestió i el control de la informació financera.

La programació d'aquestes sessions es fa sobre la base de dos criteris:

- Sessions programades a l'inici de l'exercici mitjançant l'elecció dels temes que es consideren de màxim interès per la Direcció Financera.

- Sessions programades en el curs de l'exercici en el cas que aparegui algun tema la ràpida difusió del qual es consideri rellevant (esborrany de noves normatives comptables, evolució de l'entorn econòmic...).

Aquestes sessions de formació no solament van dirigides al personal de la Direcció Financera, sinó que s'estenen a altres direccions (Auditoria, Control de Riscos, Transformació d'Actius...), segons els continguts de les sessions.

La formació presencial és impartida principalment per professionals interns del Grup Banc Sabadell, així com per experts externs, especialistes en cada àrea.

Adicionalment, des de la Direcció de Recursos Humans es posa a disposició dels empleats del Grup Banc Sabadell una sèrie de cursos de formació financera que els empleats poden fer *on line*. Entre aquests cursos es poden destacar els que afecten les NIC-NIIF (Normativa Internacional de la Informació Financera), matemàtica financera, anàlisi financera, Pla General Comptable i fiscalitat general.

La Direcció d'Auditoria Interna, al seu torn, té establert un pla de formació dirigit a tots els professionals de la direcció que inclou el Programa Superior en Auditoria Interna en Entitats de Crèdit (PSAI), impartit per una institució acadèmica de reconegut prestigi. Aquest curs comprèn àrees com els principis comptables i d'informació financera, fonaments d'auditoria i fonaments de control i gestió de riscos financers. Durant el curs 2018-2019, 10 professionals d'auditoria estan fent aquest programa, i actualment són 65 els membres d'Auditoria Interna certificats en el PSAI. Adicionalment, durant el 2018 els membres de la Direcció d'Auditoria Interna han participat en *workshops* sobre nous impactes normatius que inclouen novetats comptables i en *reporting* financer.

F.2 Avaluació de riscos de la informació financera

Informi de, com a mínim:

F.2.1. Quines són les principals característiques del procés d'identificació de riscos, incloent-hi els d'error o frau, quant a:

- Si el procés existeix i està documentat.

El procés d'identificació de riscos d'error o probabilitat de frau en la informació financera seguit pel Grup Banc Sabadell està documentat en un procediment que estableix freqüències, metodologies, tipologies de riscos i altres pautes bàsiques sobre el procés.

- Si el procés cobreix la totalitat d'objectius de la informació financera (existència i ocurrència; integritat; valoració; presentació, desglossament i comparabilitat; i drets i obligacions), si s'actualitza i amb quina freqüència.

El procés també cobreix la totalitat d'objectius de la informació financera (existència i ocurrència, integritat, valoració, presentació, desglossament i comparabilitat, i drets i obligacions) i s'orienta a la identificació de riscos d'error material sobre la base de la complexitat de les transaccions, la importància quantitativa i qualitativa, la complexitat dels càlculs i l'aplicació de judicis i estimacions, i s'actualitza amb una periodicitat anual. En qualsevol cas, si en el transcurs de l'exercici es posen de manifest (i) circumstàncies no identificades prèviament que posin de manifest possibles errors en la informació financera o (ii) canvis substancials en les operacions del Grup Banc Sabadell, la Direcció Financera avalua l'existència d'aquells riscos que s'han d'afegir als ja identificats.

El procés s'estructura de manera que semestralment es fa una anàlisi per identificar quines àrees o quins processos i en quines societats i localitzacions es generen transaccions rellevants.

Una vegada identificats, són revisats a l'efecte d'anàlitzar els potencials riscos d'error per a aquestes tipologies de transaccions en cada objectiu de la informació financera.

- L'existència d'un procés d'identificació del perímetre de consolidació, tenint en compte, entre altres aspectes, la possible existència d'estructures societàries complexes, entitats instrumentals o de propòsit especial.

Quant a l'existència d'un procés d'identificació del perímetre de consolidació, aquest es detalla en l'apartat F.3.1 d'aquest document.

- Si el procés té en compte els efectes d'altres tipologies de riscos (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, mediambientals, etc.), en la mesura que afecten els estats financers.

Adicionalment, en el procés es considera la possibilitat de riscos d'error en determinats processos no lligats a classes de transaccions específiques, però especialment rellevants tenint en compte la seva transcendència en la preparació de la informació reportada, com ara el procés de revisió de judicis i estimacions i polítiques comptables significatives o com el procés de tancament i consolidació. En aquest sentit, i de cara a cobrir els riscos d'aquests processos, el Grup Banc Sabadell compta amb les activitats de control que s'esmenten en l'apartat F.3.1 d'aquest document. Adicionalment, cal destacar que el procés d'identificació de riscos té en consideració els possibles efectes d'altres tipologies de riscos (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, mediambientals, etc.), en la mesura que aquests puguin afectar els estats financers.

- Quin òrgan de govern de l'entitat supervisa el procés.

El procés esmentat s'efectua i es documenta per part de la Direcció Financera del Grup Banc Sabadell i el supervisa en última instància la Comissió d'Auditoria i Control.

F.3 Activitats de control

Informi, assenyalant les seves principals característiques, si disposa com a mínim de:

F.3.1. Procediments de revisió i autorització de la informació financera i la descripció del SCIIF, a publicar en els mercats de valors, indicant-hi els seus responsables, així com de documentació descriptiva dels fluxos d'activitats i controls (incloent-hi els relatius a risc de frau) dels diferents tipus de transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, incloent-hi el procediment de tancament comptable i la revisió específica dels judicis, les estimacions, les valoracions i les projeccions rellevants.

Els procediments de revisió i autorització de la informació financera del Grup Banc Sabadell que es publica en els mercats s'inicia amb la revisió per part de la Direcció Financera. Els comptes anuals individuals i consolidades i els informes financers semestral són revisats per la Comissió d'Auditoria i Control, com a pas previ a la seva formulació pel Consell d'Administració, tal com s'estableix en el Reglament d'aquest últim. D'acord amb el Reglament, la Comissió d'Auditoria i Control procedeix a la lectura de la informació, així com a la discussió pertinent, amb els responsables de la Direcció Financera, Auditoria Interna i amb els auditors externs, com a passos previs a la seva tramesa al Consell d'Administració.

Una vegada la Comissió d'Auditoria i Control ha revisat aquesta informació i hi dona la seva conformitat o hi fa observacions perquè s'hi incorporin, el director financer, juntament amb el president i el conseller delegat del Grup Banc Sabadell firmen els comptes i les trameten al Consell d'Administració per a la seva formulació.

En relació amb la informació trimestral, la Comissió d'Auditoria i Control revisa la informació financera crítica (compte de pèrdues i guanys i evolució de les principals magnituds de balanç) amb caràcter previ a la tramesa d'aquesta informació al Consell d'Administració.

Pel que fa a les activitats i els controls relacionats directament amb transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, el Grup Banc Sabadell disposa de descripcions de controls implementats per mitigar el risc d'error material (intencionat o no) en la informació reportada als mercats. Per a les àrees crítiques del Grup Banc Sabadell es posa especial èmfasi a desenvolupar sòlides descripcions de fluxos d'activitats i controls, que cobreixen, entre d'altres:

- Inversió creditícia
- Cartera de renda fixa i emissions efectuades
- Cartera de renda variable
- Dipòsits de clients
- Derivats
- Actius immobiliaris adjudicats

Aquestes descripcions contenen informació sobre en què ha de consistir l'activitat de control, per a què s'executa (risc que pretén mitigar), qui l'ha d'executar i amb quina freqüència. Les descripcions cobreixen controls sobre el registre, la valoració, la presentació i el desglossament adequats en aquestes àrees.

El Grup Banc Sabadell disposa també de procediments destinats a mitigar els riscos d'error en processos no relacionats amb transaccions específiques. En particular, hi ha procediments definits sobre els processos de tancament, que inclouen el procés de consolidació, o procediments de revisió específica de judicis i estimacions rellevants, que quan cal són elevats a l'Alta Direcció.

En relació amb el procés de consolidació, incorporat en el procés de tancament, s'han establert procediments per assegurar la identificació correcta del perímetre de consolidació. En particular, per exemple, el Grup Banc Sabadell analitza mensualment el perímetre de consolidació i sol·licita la informació que

es requereix per a aquest estudi a totes les filials, tot comprnent l'anàlisi de tot tipus d'estructures societàries.

La revisió de judicis i estimacions rellevants la fan a diferents nivells membres de la Direcció Financera. Addicionalment, el Grup Banc Sabadell informa en els seus comptes anuals d'aquelles àrees més rellevants en les quals hi ha paràmetres de judici o estimació, així com les hipòtesis clau previstes pel Grup Banc Sabadell respecte a aquestes. A més, disposa de procediments de revisió de les estimacions comptables dutes a terme. En aquest sentit, les principals estimacions efectuades es refereixen a les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers, els càlculs actuàrials relatius als passius i compromisos per pensions, la vida útil dels actius materials i intangibles, la valoració dels fons de comerç, el valor raonable dels actius financers no cotitzats i el valor raonable dels actius immobiliaris.

F.3.2. Polítiques i procediments de control intern sobre els sistemes d'informació (entre d'altres, sobre seguretat d'accés, control de canvis, operació d'aquests, continuïtat operativa i segregació de funcions) que donin suport als processos rellevants de l'entitat en relació amb l'elaboració i la publicació de la informació financera.

El Grup Banc Sabadell utilitza sistemes d'informació per mantenir un registre i un control adequats de les seves operacions, i, per tant, depèn en gran manera del fet que funcionin correctament.

Com a part del procés d'identificació de riscos d'error en la informació financera, el Grup Banc Sabadell identifica quins sistemes i quines aplicacions són rellevants en cadascuna de les àrees o els processos considerats significatius. Els sistemes i les aplicacions identificats inclouen tant aquells utilitzats directament en la preparació de la informació financera com aquells que són rellevants per a l'eficàcia dels controls que mitiguen el risc que s'hi produeixin errors.

En el disseny i la implementació de les aplicacions hi ha definit un marc metodològic que estableix els diferents punts de control per assegurar que la solució obtinguda compleix els requeriments sol·licitats per l'usuari i que el nivell de qualitat compleix els estàndards de fiabilitat, eficiència i mantenibilitat exigits.

Qualsevol canvi quant a infraestructures o aplicacions es gestiona a través del servei operacional de la gestió de canvis, que defineix un flux per aprovar-lo; es pot arribar al nivell del Comitè de Canvis i definir-ne l'impacte i el possible "retrocés".

La Direcció de Seguretat de la Informació i Continuïtat Operativa del Grup Banc Sabadell té establertes polítiques encaminades a cobrir la seguretat quant a accessos, mitjançant la segregació de funcions amb la definició de rols i recursos virtuals, i la continuïtat del seu funcionament amb la creació de centres de BRS i proves periòdiques de la seva operativitat.

F.3.3. Polítiques i procediments de control intern destinats a supervisar la gestió de les activitats subcontractades a tercers, així com d'aquells aspectes d'avaluació, càlcul o valoració encomanats a experts independents, que puguin afectar de manera material els estats financers.

El Grup Banc Sabadell revisa periòdicament quines activitats executades per tercers són rellevants per al procés de preparació de la informació financera o podrien afectar-ne indirectament la fiabilitat. Fins avui el Grup Banc Sabadell no ha externalitzat processos amb impacte rellevant en la informació financera. No obstant això, el Grup Banc Sabadell sí que utilitza de manera recurrent informes d'experts independents de valoracions sobre operatives que poden potencialment afectar de manera material els estats financers.

Per a l'exercici de 2018, les activitats encomanades a tercers relacionades amb valoracions i càlculs d'experts independents han tingut relació amb les taxacions sobre immobles, valoració de prestacions postocupació a favor dels empleats de l'entitat i revisió dels fons de comerç.

Les unitats del Grup Banc Sabadell responsables d'aquestes operatives fan controls sobre el treball d'aquests experts, destinats a comprovar-ne la competència, la capacitat, l'acreditació o la independència, així com la validesa de les dades i els mètodes utilitzats i la raonabilitat de les hipòtesis utilitzades tal com es descriu en l'apartat F.3.1.

F.4 Informació i comunicació

Informi, assenyalant les seves principals característiques, si disposa com a mínim de:

F.4.1. Una funció específica encarregada de definir i mantenir actualitzades les polítiques comptables (àrea o departament de polítiques comptables) i resoldre dubtes o conflictes derivats de la seva interpretació, tot mantenint una comunicació fluida amb els responsables de les operacions en l'organització, així com un manual de polítiques comptables actualitzat i comunicat a les unitats a través de les quals opera l'entitat.

La Direcció de Regulació Comptable i Informes Financers (dependent de la Direcció de Reporting Financer) s'encarrega d'identificar i definir les polítiques comptables que afecten el Grup Banc Sabadell, així com de respondre a les consultes de caràcter comptable que plantegin tant les societats filials com les diferents unitats de negoci.

La Direcció de Reporting Financer és l'encarregada d'informar l'Alta Direcció del Grup Banc Sabadell sobre la nova normativa comptable, sobre els resultats de la implantació d'aquesta i sobre el seu impacte en els estats financers del Grup Banc Sabadell.

Així mateix, el Comitè Tècnic de Comptabilitat i Divulgació d'Informació Financera i no Financera té entre les seves funcions identificar les operacions que segons els procediments establerts necessitin ser contrastades per un tercer expert comptable independent, identificar i revisar els aspectes en matèria comptable que cal elevar a la Comissió d'Auditoria i Control per a la seva revisió, aprovar els procediments en matèria comptable, i supervisar i contrastar les conclusions proporcionades pels grups de treball d'anàlisi d'operacions singulars, així com qualsevol tractament comptable que tingui un impacte significatiu i que tingui un component rellevant de judicis i estimacions.

El Grup Banc Sabadell disposa de guies de procediments comptables que s'adaptin a les necessitats, els requeriments i la dimensió del Grup Banc Sabadell, en els quals es determinen i s'expliquen les normes de preparació de la informació financera i com s'han d'aplicar aquestes normes a les operacions específiques de l'entitat. Aquests documents no solament fan referència explícita a les normes aplicables sobre cada tipus de transacció, sinó que també desenvolupen i expliquen la interpretació d'aquestes normes per tal que s'ajustin exactament a cada tipus de transacció.

Aquests documents s'actualitzen de manera periòdica i com a mínim anualment. Les modificacions significatives efectuades es comuniquen a les societats dependents a les quals siguin aplicables.

F.4.2. Mecanismes de captura i preparació de la informació financera amb formats homogenis, d'aplicació i utilització per totes les unitats de l'entitat o del grup, que donin suport als estats financers principals i les notes, així com la informació que es detalli sobre el SCIIF.

Els principals sistemes i aplicacions informàtics que intervenen en la generació de la informació financera utilitzats pel Grup Banc Sabadell estan centralitzats i interconnectats. Hi ha procediments i controls que assegurin el desenvolupament i el manteniment correctes d'aquests sistemes, i també que la seva operativa, la seva continuïtat i la seva seguretat són correctes.

En el procés de consolidació i preparació de la informació financera s'utilitzen com a *inputs* els estats financers reportats per les filials del grup en els formats establerts, així com la resta d'informació financera requerida tant per al procés d'harmonització comptable com per a la cobertura de les necessitats d'informació establertes.

El Grup Banc Sabadell disposa d'una eina informàtica per consolidar, que inclou una sèrie de controls implementats per assegurar la fiabilitat i el tractament correcte de la informació rebuda de les diferents filials, entre els quals cal destacar controls sobre la realització correcta dels diversos assentaments de consolidació, anàlisi de variacions de totes les partides patrimonials i resultats, variacions de resultats obtinguts sobre l'adequada càrrega dels estats financers de les entitats que formen el grup, pressupost mensual i anual i controls propis dels estats del Banc d'Espanya, en els quals s'interrelacionen les diverses partides del balanç i el compte de resultats.

F.5 Supervisió del funcionament del sistema

Informi, assenyalant les seves principals característiques, com a mínim de:

F.5.1. Les activitats de supervisió del SCIIF dutes a terme per la comissió d'auditoria, així com si l'entitat disposa d'una funció d'auditoria interna que tingui entre les seves competències la de suport a la comissió en la seva tasca de supervisió del sistema de control intern, incloent-hi el SCIIF. Així mateix, s'informarà de l'abast de l'avaluació del SCIIF efectuada en l'exercici i del procediment pel qual l'encarregat d'executar l'avaluació comunica els seus resultats, si l'entitat disposa d'un pla d'acció que detalli les eventuais mesures correctores, i si se n'ha considerat l'impacte en la informació financera.

La Direcció Financera fa en cada tancament una avaluació dels controls del model de control intern, considerant-ne la periodicitat, dels riscos dels processos sobre la informació financera, i de l'adequació i l'efectivitat dels controls que els mitiguen, i s'encarrega de generar i custodiar les evidències que acrediten la realització de cada control específic. Així mateix, la Direcció Financera avalua de manera continuada els aspectes que poden donar lloc a modificacions del model de control intern, entre ells els canvis reguladors, la incorporació de nous productes o la modificació dels processos de Banc Sabadell, identifica els riscos que tenen associats, dissenya els controls que els mitiguen i revisa la criticitat dels controls i els canvis en la rellevància dels processos amb impacte comptable.

D'acord amb el Reglament del Consell d'Administració, és competència de la Comissió d'Auditoria i Control la supervisió d'Auditoria Interna. Addicionalment, la Comissió d'Auditoria i Control, entre altres funcions, aprova el pla d'Auditoria Interna i avalua els resultats de cada auditoria i la prioritització i el seguiment de les accions correctores.

La Direcció d'Auditoria Interna del Banc depèn directament de la Comissió d'Auditoria i Control, cosa que li atorga independència jerarquifuncional de la resta de direccions de l'Entitat i posiciona la funció a un nivell apropiat de l'Organització.

La Direcció d'Auditoria Interna, d'acord amb la seva Política, aprovada pel Consell d'Administració, té entre les seves funcions prestar suport a la Comissió d'Auditoria i Control en la supervisió del disseny i la implementació correctes i el funcionament efectiu dels sistemes de gestió i control de riscos.

El Pla Global d'Auditoria que la Comissió d'Auditoria i Control del grup va aprovar en la reunió del 30 de gener de 2018 que tenia prevista la realització, entre d'altres, d'actuacions sobre les àrees o els processos considerats amb més risc residual després de la realització d'un exercici de *risk assessment*. Durant el 2018, s'han desenvolupat les actuacions que hi estan previstes, en algunes de les quals s'ha revisat l'entorn de control, i, en particular, s'ha avaluat la identificació correcta de riscos sobre processos i la suficiència, el disseny, la implementació i el funcionament efectiu dels controls existents. Així mateix, anualment es revisen els controls generals sobre els sistemes d'informació indicats en l'apartat F.3.2.

Addicionalment a les activitats de supervisió descrites més amunt dutes a terme per la Direcció de Control sobre la Informació Financera, la Comissió d'Auditoria i Control i la Direcció d'Auditoria Interna, durant l'exercici 2018 l'auditor extern ha fet una revisió referida a la informació relativa al SCIIF, que ha conclòs sense incidències.

F.5.2. Si disposa d'un procediment de discussió mitjançant el qual l'auditor de comptes (d'acord amb el que estableixen les NTA), la funció d'auditoria interna i altres experts puguin comunicar a l'alta direcció i la comissió d'auditoria o administradors de l'entitat les debilitats significatives de control intern identificades durant els processos de revisió dels comptes anuals o aquells altres que els hagin estat encomanats. Així mateix, informará de si disposa d'un pla d'acció que tracti de corregir o mitigar les debilitats observades.

La Comissió d'Auditoria i Control es reuneix com a mínim una vegada cada tres mesos (abans de la publicació d'informació regulada) a fi d'obtenir i analitzar la informació necessària per donar compliment a les competències que té encomanades per part del Consell d'Administració.

En aquestes reunions es revisen en profunditat els comptes anuals i semestral i les declaracions intermèdies trimestrals de la societat, així com la resta d'informació posada a disposició del mercat. Per dur a terme aquest procés, la Comissió d'Auditoria i Control rep prèviament tota la documentació i manté reunions amb el conseller director general, la Direcció d'Auditoria Interna i l'auditor de comptes en el cas dels comptes anuals i semestral, a fi de vetllar per l'aplicació correcta de les normes comptables vigents i la fiabilitat de la informació financera. Addicionalment, durant aquest procés de discussió s'avaluen eventuais debilitats en el SCIIF que s'hagin identificat i, si s'escau, les propostes per corregir-les i l'estat de les accions implementades.

Per la seva banda, l'auditor de comptes del grup té accés directe a l'Alta Direcció del grup i hi manté reunions periòdiques tant per obtenir informació necessària per al desenvolupament de la seva feina com per comunicar les debilitats de control que s'hi hagin detectat. Respecte a aquest últim aspecte, amb caràcter anual l'auditor extern presenta a la Comissió d'Auditoria i Control un informe en el qual es detallen les debilitats de control intern detectades en el desenvolupament de la seva feina o un certificat en absència d'aquestes. Aquest informe incorpora els comentaris de la Direcció del grup i, si s'escau, els plans d'acció que s'han posat en marxa per remeiar les corresponents debilitats de control intern.

F.6 Altra informació rellevant

La Direcció Financera de Banc Sabadell té implantada una aplicació informàtica que recull i formalitza la totalitat de controls SCIIF, alhora que assegura la identificació continuada de nous riscos a considerar i la corresponent actualització de controls mitigants en cada tancament comptable. Aquesta eina facilita que els controls siguin validats en temps i forma amb l'objectiu de garantir la fiabilitat de la informació financera generada. En el disseny de les funcionalitats de l'eina s'han considerat les recomanacions efectuades per la CNMV en la seva Guia per a la preparació de la descripció del sistema de control intern sobre la informació financera de les Entitats Cotitzades basat en els principis i les bones pràctiques recollits en l'informe COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission).

F.7 Informe de l'auditor extern

Informi de:

F.7.1. Si la informació del SCIIF tramesa als mercats ha estat sotmesa a revisió per l'auditor extern, cas en el qual l'entitat hauria d' incloure l'informe corresponent com a annex. En cas contrari, hauria d'informar dels seus motius.

El Grup Banc Sabadell ha sotmès a revisió per part de l'auditor extern la informació del SCIIF tramesa als mercats per a l'exercici de 2018. L'informe de l'Auditor Extern (PricewaterhouseCoopers) serà inclòs, un cop emès, com a annex d'aquest informe anual de govern corporatiu.

L'abast dels procediments de revisió de l'auditor ve determinat per la Circular E14/2013, de 19 de juliol de 2013, de l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya.

G GRAU DE SEGUIMENT DE LES RECOMANACIONS DE GOVERN CORPORATIU

Indiqui el grau de seguiment de la societat respecte de les recomanacions del Codi de bon govern de les societats cotitzades. En cas que alguna recomanació no se segueixi o se segueixi parcialment, s'haurà d'incloure una explicació detallada dels motius de manera que els accionistes, els inversors i el mercat en general disposin d'informació suficient per valorar la manera de procedir de la societat. No seran acceptables explicacions de caràcter general.

1. Que els estatuts de les societats cotitzades no limitin el nombre màxim de vots que pugui emetre un mateix accionista ni continguin altres restriccions que dificultin la presa de control de la societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat.

Compleix ☒ Expliqui ☐

2. Que quan cotitzin la societat matriu i una societat dependent, totes dues defineixin públicament amb precisió:

a) Les respectives àrees d'activitat i eventuais relacions de negoci entre elles, així com les de la societat dependent cotitzada amb les altres empreses del grup.

b) Els mecanismes previstos per resoldre els eventuais conflictes d'interès que es puguin presentar.

Compleix ☐ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☒

3. Que durant la celebració de la junta general ordinària, com a complement de la difusió per escrit de l'informe anual de govern corporatiu, el president del consell d'administració informi verbalment els accionistes, amb detall suficient, dels aspectes més rellevants del govern corporatiu de la societat i, en particular:

a) Dels canvis esdevinguts des de la junta general ordinària anterior.

b) Dels motius concrets pels quals la companyia no segueix alguna de les recomanacions del Codi de Govern Corporatiu i, si n'hi ha, de les regles alternatives aplicables en aquesta matèria.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

4. Que la societat defineixi i promogui una política de comunicació i contactes amb accionistes, inversors institucionals i assessors de vot que sigui plenament respectuosa amb les normes

contra l'abús de mercat i doni un tracte semblant als accionistes que es trobin en la mateixa posició. I que la societat faci pública aquesta política a través de la seva pàgina web, incloent-hi informació relativa a la manera com s'ha posat en pràctica i identificant-hi els interlocutors o responsables de dur-la a terme.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

5. Que el consell d'administració no elevi a la junta general una proposta de delegació de facultats, per emetre accions o valors convertibles amb exclusió del dret de subscripció preferent, per un import superior al 20% del capital en el moment de la delegació. I que quan el consell d'administració aprovi qualsevol emissió d'accions o de valors convertibles amb exclusió del dret de subscripció preferent, la societat publiqui immediatament en la seva pàgina web els informes sobre aquesta exclusió als quals fa referència la legislació mercantil.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

6. Que les societats cotitzades que elaborin els informes que se citen a continuació, ja sigui de forma preceptiva o voluntària, els publiquin en la seva pàgina web amb antelació suficient a la celebració de la junta general ordinària, tot i que la seva difusió no sigui obligatòria:

- a) Informe sobre la independència de l'auditor.
- b) Informes de funcionament de les comissions d'auditoria i de nomenaments i retribucions.
- c) Informe de la comissió d'auditoria sobre operacions vinculades.
- d) Informe sobre la política de responsabilitat social corporativa.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

7. Que la societat transmeti en directe, a través de la seva pàgina web, la celebració de les juntes generals d'accionistes.

Compleix ☒ Expliqui ☐

8. Que la comissió d'auditoria vetlli perquè el consell d'administració procuri presentar els comptes a la junta general d'accionistes sense limitacions ni excepcions en l'informe d'auditoria i que, en els supòsits excepcionals en què hi hagi excepcions, tant el president de la comissió d'auditoria com els auditors expliquin clarament als accionistes el contingut i l'abast d'aquestes limitacions o excepcions.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

9. Que la societat faci públics en la seva pàgina web, de manera permanent, els requisits i els procediments que acceptarà per acreditar la titularitat d'accions, el dret d'assistència a la junta general d'accionistes i l'exercici o la delegació del dret de vot. I que aquests requisits i procediments afavoreixin l'assistència i l'exercici dels seus drets als accionistes i s'apliquin de manera no discriminatòria.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

10. Que quan algun accionista legitimat hagi exercit, abans de la celebració de la junta general d'accionistes, el dret a completar l'ordre del dia o a presentar noves propostes d'acord, la societat:

- a) Difongui immediatament els punts complementaris i noves propostes d'acord.
- b) Faci públic el model de targeta d'assistència o formulari de delegació de vot o vot a distància amb les modificacions precises perquè es puguin votar els nous punts de l'ordre del dia i propostes alternatives d'acord en els mateixos termes que els proposats pel consell d'administració.
- c) Sotmeti tots aquells punts o propostes alternatives a votació i els apliqui les mateixes regles de vot que a les formulades pel consell d'administració, incloses, en particular, les presumpcions o les deduccions sobre el sentit del vot.
- d) Amb posterioritat a la junta general d'accionistes, comuniqui el desglossament del vot sobre tals punts complementaris o propostes alternatives.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

11. Que, en cas que la societat tingui previst pagar primes d'assistència a la junta general d'accionistes, estableixi, amb anterioritat, una política general sobre aquestes primes i que aquesta política sigui estable.

Compleix ☐ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☒

12. Que el consell d'administració dugui a terme les seves funcions amb unitat de propòsit i independència de criteri, dispensi el mateix tracte a tots els accionistes que estiguin en la mateixa posició i es guiï per l'interès social, entès com la consecució d'un negoci rendible i sostenible a llarg termini, que promogui la seva continuïtat i la maximització del valor econòmic de l'empresa.

I que en la recerca de l'interès social, a més del respecte de les lleis i els reglaments i d'un comportament basat en la bona fe, l'ètica i el respecte als usos i a les bones pràctiques comunament acceptades, procuri conciliar l'interès social propi amb, segons correspongui, els legítims interessos dels seus empleats, els seus proveïdors, els seus clients i els dels altres grups d'interès que se'n puguin veure afectats, així com l'impacte de les activitats de la companyia en la comunitat en el seu conjunt i en el medi ambient.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

13. Que el consell d'administració posseeixi la dimensió precisa per aconseguir un funcionament eficaç i participatiu, cosa que fa aconsellable que tingui entre cinc i quinze membres.

Compleix ☒ Expliqui ☐

14. Que el consell d'administració aprovi una política de selecció de consellers que:

- a) Sigui concreta i verificable.

b) Asseguri que les propostes de nomenament o reelecció es fonamentin en una anàlisi prèvia de les necessitats del consell d'administració.

c) Afavoreixi la diversitat de coneixements, experiències i gènere.

Que el resultat de l'anàlisi prèvia de les necessitats del consell d'administració es reculli en l'informe justificatiu de la comissió de nomenaments que es publiqui en convocar la junta general d'accionistes a la qual se sotmeti la ratificació, el nomenament o la reelecció de cada conseller.

I que la política de selecció de conselleres promogui l'objectiu que l'any 2020 el nombre de conselleres representi com a mínim el 30% del total de membres del consell d'administració.

La comissió de nomenaments verificarà anualment el compliment de la política de selecció de consellers i se n'informarà en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

15. Que els consellers dominicals i independents constitueixin una àmplia majoria del consell d'administració i que el nombre de consellers executius sigui el mínim necessari, tenint en compte la complexitat del grup societari i el percentatge de participació dels consellers executius en el capital de la societat.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

16. Que el percentatge de consellers dominicals sobre el total de consellers no executius no sigui més gran que la proporció existent entre el capital de la societat representat per aquests consellers i la resta del capital.

Aquest criteri es podrà atenuar:

a) En societats d'elevada capitalització en les quals siguin escasses les participacions accionaries que tinguin legalment la consideració de significatives.

b) Quan es tracti de societats en les quals hi hagi una pluralitat d'accionistes representats en el consell d'administració i no tinguin vincles entre si.

Compleix ☒ Expliqui ☐

17. Que el nombre de consellers independents representi com a mínim la meitat del total de consellers. Que, tanmateix, quan la societat no sigui d'elevada capitalització o quan, tot i ser-ho, tingui un accionista o diversos actuant concertadament, que controlin més del 30% del capital social, el nombre de consellers independents representi com a mínim un terç del total de consellers.

Compleix ☒ Expliqui ☐

18. Que les societats facin pública a través de la seva pàgina web i mantinguin actualitzada la informació següent sobre els seus consellers:

a) Perfil professional i biogràfic.

b) Altres consells d'administració als quals pertanyin, tant si es tracta de societats cotitzades com si no, així com sobre les altres activitats retribuïdes que faci, qualsevol que en sigui la naturalesa.

c) Indicació de la categoria de conseller a la qual pertanyin amb indicació, en el cas de consellers dominicals, de l'accionista al qual representin o amb el qual tinguin vincles.

d) Data del seu primer nomenament com a conseller en la societat, així com de les reeleccions posteriors.

e) Accions de la companyia, i opcions sobre aquestes, de les quals siguin titulars.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

19. Que en l'informe anual de govern corporatiu, amb la verificació prèvia per part de la comissió de nomenaments, s'expliquin les raons per les quals s'han nomenat consellers dominicals a instància d'accionistes la participació accionarial dels quals sigui inferior al 3% del capital; i s'exposin les raons per les quals no s'hagin atès, si fos el cas, peticions formals de presència en el consell procedents d'accionistes la participació accionarial dels quals sigui igual o superior a la d'altres a instància dels quals s'hagin designat consellers dominicals.

Compleix ☐ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☒

20. Que els consellers dominicals presentin la seva dimissió quan l'accionista a qui representin transmeti íntegrament la seva participació accionarial. I que també ho facin, en el nombre que correspongui, quan aquest accionista rebaixi la seva participació accionarial fins a un nivell que exigeixi la reducció del nombre dels seus consellers dominicals.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

21. Que el consell d'administració no proposi la separació de cap conseller independent abans del compliment del període estatutari per al qual hauria estat nomenat, excepte quan hi concorri una justa causa, apreciada pel consell d'administració, amb l'informe previ de la comissió de nomenaments. En particular, s'entendrà que existeix una justa causa quan el conseller passi a ocupar nous càrrecs o contregui noves obligacions que li impedeixin dedicar el temps necessari a l'exercici de les funcions pròpies del càrrec de conseller, incompleixi els deures inherents al seu càrrec o incorri en algunes de les circumstàncies que li facin perdre la condició d'independent, d'acord amb el que estableix la legislació aplicable. També es podrà proposar la separació de consellers independents com a conseqüència d'ofertes públiques d'adquisició, fusions o altres operacions corporatives similars que suposin un canvi en l'estructura de capital de la societat, quan aquests canvis en l'estructura del consell d'administració siguin propiciats pel criteri de proporcionalitat assenyalat en la recomanació 16.

Compleix ☒ Expliqui ☐

22. Que les societats estableixin regles que obliguin els consellers a informar i, si s'escau, dimitir en aquells supòsits que puguin perjudicar el crèdit i la reputació de la societat i, en particular, els obliguin a informar el consell d'administració de les causes penals en les quals apareguin com a imputats, així com de les seves vicissituds processals posteriors.

I que si un conseller resulta processat o es dicta en contra seva una interlocutòria d'obertura de judici oral per algun dels delictes assenyalats en la legislació societària, el consell d'administració examini el cas tan aviat com sigui possible i, a la vista de les seves circumstàncies concretes, decideixi si és procedent o no que el conseller continuï en el càrrec. I que de tot això el consell d'administració en doni compte, de manera raonada, en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

23. Que tots els consellers expressin clarament la seva oposició quan considerin que alguna proposta de decisió sotmesa al consell d'administració pot ser contrària a l'interès social. I que el mateix facin, de manera especial, els independents i els altres consellers als quals no afecti el potencial conflicte d'interessos, quan es tracti de decisions que puguin perjudicar els accionistes

no representats en el consell d'administració.

I que quan el consell d'administració adopti decisions significatives o reiterades sobre les quals el conseller hagi formulat serioses reserves, aquest en tregui les conclusions que siguin procedents, i, si opta per dimitir, expliqui les raons en la carta a què es refereix la recomanació següent. Aquesta recomanació arriba també al secretari del consell d'administració, encara que no tingui la condició de conseller.

Compleix ☐ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☒

24. Que quan, sigui per dimissió o per un altre motiu, un conseller cessi en el càrrec abans que acabi el seu mandat, n'expliqui les raons en una carta que trametrà a tots els membres del consell d'administració. I que, sens perjudici que aquest cessament es comuniqui com a fet rellevant, del motiu del cessament se'n doni compte en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

25. Que la comissió de nomenaments s'asseguri que els consellers no executius tenen prou disponibilitat de temps per al desenvolupament correcte de les seves funcions. I que el reglament del consell estableixi el nombre màxim de consells de societats dels quals poden formar part els seus consellers.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

26. Que el consell d'administració es reuneixi amb la freqüència necessària per exercir amb eficàcia les seves funcions i, com a mínim, vuit vegades l'any, seguint el programa de dates i assumptes que estableixi a l'inici de l'exercici, i que cada conseller individualment pugui proposar altres punts de l'ordre del dia inicialment no previstos.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

27. Que les inassistències dels consellers es redueixin als casos indispensables i es quantifiquin en l'informe anual de govern corporatiu. I que, quan s'hagin de produir, s'atorgui representació amb instruccions.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

28. Que quan els consellers o el secretari manifestin preocupació sobre alguna proposta o, en el cas dels consellers, sobre la marxa de la societat i aquestes preocupacions no quedin resoltes en el consell d'administració, a petició de qui les hagi manifestat, es deixi constància d'aquestes en l'acta.

Compleix ☐ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☒

29. Que la societat estableixi els canals adequats perquè els consellers puguin obtenir l'assessorament precís per al compliment de les seves funcions, incloent-hi, si així ho exigeixen les circumstàncies, assessorament extern amb càrrec a l'empresa.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

30. Que, amb independència dels coneixements que s'exigeixin als consellers per a l'exercici de les seves funcions, les societats ofereixin també als consellers programes d'actualització de coneixements quan les circumstàncies ho aconsellin.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

31. Que l'ordre del dia de les sessions indiqui clarament aquells punts sobre els quals el consell d'administració haurà d'adoptar una decisió o un acord perquè els consellers puguin estudiar o recollir, amb caràcter previ, la informació precisa per a la seva adopció. Quan, excepcionalment, per raons d'urgència, el president vulgui sotmetre a l'aprovació del consell d'administració decisions o acords que no constaven en l'ordre del dia, caldrà el consentiment previ i exprés de la majoria dels consellers presents, del qual es deixarà deguda constància en l'acta.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

32. Que els consellers siguin informats periòdicament dels moviments en l'accionariat i de l'opinió que els accionistes significatius, els inversors i les agències de qualificació tinguin sobre la societat i el seu grup.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

33. Que el president, com a responsable del funcionament eficaç del consell d'administració, a més d'exercir les funcions que té legalment i estatutàriament atribuïdes, prepari i sotmeti al consell d'administració un programa de dates i assumptes a tractar; organitzi i coordini l'avaluació periòdica del consell, així com, si s'escau, la del primer executiu de la societat; sigui responsable de la direcció del consell i de l'efectivitat del seu funcionament; s'asseguri que es dedica prou temps de discussió a les qüestions estratègiques, i acordi i revisi els programes d'actualització de coneixements per a cada conseller, quan les circumstàncies ho aconsellin.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

34. Que quan hi hagi un conseller coordinador, els estatuts o el reglament del consell d'administració, a més de les facultats que li corresponen legalment, li atribueixi les següents: presidir el consell d'administració en absència del president i dels vicepresidents, si n'hi ha; fer-se ressò de les preocupacions dels consellers no executius; mantenir contactes amb inversors i accionistes per conèixer els seus punts de vista a l'efecte de formar-se una opinió sobre les seves preocupacions, en particular, en relació amb el govern corporatiu de la societat; i coordinar el pla de successió del president.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

35. Que el secretari del consell d'administració vetlli de manera especial perquè en les seves actuacions i decisions el consell d'administració tingui presents les recomanacions sobre bon govern contingudes en aquest Codi de bon govern que siguin aplicables a la societat.

Compleix ☒ Expliqui ☐

36. Que el consell d'administració en ple avaluï una vegada l'any i adopti, si s'escau, un pla d'acció que corregeixi les deficiències detectades respecte de:

- a) La qualitat i l'eficiència del funcionament del consell d'administració.
- b) El funcionament i la composició de les seves comissions.
- c) La diversitat en la composició i les competències del consell d'administració.
- d) L'acompliment del president del consell d'administració i del primer executiu de la societat.
- e) L'acompliment i l'aportació de cada conseller, prestant una atenció especial als responsables de les diferents comissions del consell.

Per fer l'avaluació de les diferents comissions, es partirà de l'informe que aquestes elevin al consell d'administració, i per a la d'aquest últim, del que li elevi la comissió de nomenaments. Cada tres anys el consell d'administració serà ajudat per fer l'avaluació per un consultor extern, la independència del qual serà verificada per la comissió de nomenaments. Les relacions de negoci

que el consultor o qualsevol societat del seu grup mantinguin amb la societat o qualsevol societat del seu grup s'hauran de desglossar en l'informe anual de govern corporatiu. El procés i les àrees avaluades seran objecte de descripció en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

37. Que quan hi hagi una comissió executiva, l'estructura de participació de les diferents categories de consellers sigui similar a la del mateix consell d'administració i el seu secretari sigui el d'aquest últim.

Compleix ☐ Compleix parcialment ☒ Expliqui ☐ No aplicable ☐

De conformitat amb l'article 59 dels Estatuts Socials, la Comissió Executiva estarà formada per un màxim de sis consellers. En tancar l'exercici 2018, la Comissió Executiva estava formada pels tres consellers executius i dos consellers independents. El president del consell d'administració és membre de la Comissió Executiva i també el seu president, i la secretària no membre de la Comissió Executiva és consellera executiva i vicesecretària del Consell d'Administració, amb les mateixes facultats que el secretari del Consell d'Administració.

La Comissió de Nomenaments ha vetllat perquè la composició de la Comissió Executiva sigui similar a la del mateix Consell d'Administració, amb representació dels consellers executius i dels consellers independents, que, a més, no formen part d'altres comissions delegades del Consell d'Administració. Per això, Banc Sabadell entén que la composició de la Comissió Executiva per categories de consellers representats és similar a la del mateix Consell d'Administració, i respon al fonament dels principis recollits en el Codi de Bon Govern.

El percentatge de consellers independents en el Consell d'Administració és el 66,67%, i en la Comissió Executiva és el 40%.

38. Que el consell d'administració tingui sempre coneixement dels assumptes tractats i de les decisions adoptades per la comissió executiva i que tots els membres del consell d'administració rebin una còpia de les actes de les sessions de la comissió executiva.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

39. Que els membres de la comissió d'auditoria, i de manera especial el seu president, es designin tenint en compte els seus coneixements i la seva experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o gestió de riscos, i que la majoria d'aquests membres siguin consellers independents.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

40. Que sota la supervisió de la comissió d'auditoria es disposi d'una unitat que assumeixi la funció d'auditoria interna que vetlli pel bon funcionament dels sistemes d'informació i control intern i que funcionalment depengui del president no executiu del consell o del de la comissió d'auditoria.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

41. Que el responsable de la unitat que assumeixi la funció d'auditoria interna presenti a la comissió d'auditoria el seu pla anual de treball, informi directament de les incidències que es presentin en el seu desenvolupament i sotmeti al final de cada exercici un informe d'activitats.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

42. Que, a més de les previstes en la llei, corresponguin a la comissió d'auditoria les funcions següents:

1. En relació amb els sistemes d'informació i control intern:

a) Supervisar el procés d'elaboració i la integritat de la informació financera relativa a la societat i, si s'escau, al grup, i revisar el compliment dels requisits normatius, la delimitació adequada del perímetre de consolidació i l'aplicació correcta dels criteris comptables.

b) Vetllar per la independència de la unitat que assumeix la funció d'auditoria interna; proposar la selecció, el nomenament, la reelecció i el cessament del responsable del servei d'auditoria interna; proposar el pressupost d'aquest servei; aprovar l'orientació i els seus plans de treball i assegurar que la seva activitat estigui enfocada principalment cap als riscos rellevants de la societat; rebre informació periòdica sobre les seves activitats; i verificar que l'alta direcció tingui en compte les conclusions i les recomanacions dels seus informes.

c) Establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats comunicar, de manera confidencial, i, si és possible i es considera apropiat, anònima, les irregularitats de potencial transcendència, especialment financeres i comptables, que adverteixin en el si de l'empresa.

2. En relació amb l'auditor extern:

a) En cas de renúncia de l'auditor extern, examinar les circumstàncies que l'hagin motivat.

b) Vetllar perquè la retribució de l'auditor extern per la seva feina no comprometi la seva qualitat ni la seva independència.

c) Supervisar que la societat comuniqui com a fet rellevant a la CNMV el canvi d'auditor i l'acompanyi d'una declaració sobre l'eventual existència de desacords amb l'auditor sortint i, si n'hi ha hagut, del seu contingut.

d) Assegurar que l'auditor extern mantingui anualment una reunió amb el ple del consell d'administració per informar-lo sobre la feina feta i sobre l'evolució de la situació comptable i de riscos de la societat.

e) Assegurar que la societat i l'auditor extern respecten les normes vigents sobre prestació de serveis diferents dels d'auditoria, els límits a la concentració del negoci de l'auditor i, en general, les altres normes sobre independència dels auditors.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

43. Que la comissió d'auditoria pugui convocar qualsevol empleat o directiu de la societat i fins i tot disposar que compareguin sense la presència de cap altre directiu.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

44. Que la comissió d'auditoria sigui informada sobre les operacions de modificacions estructurals i corporatives que projecti dur a terme la societat per al seu anàlisi i informi prèviament el consell d'administració sobre les seves condicions econòmiques i el seu impacte comptable i, en especial, si s'escau, sobre l'equació de bescanvi proposada.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

45. Que la política de control i gestió de riscos identifiqui com a mínim:

a) Els diferents tipus de risc, financers i no financers (entre altres, els operatius, tecnològics, legals, socials, mediambientals, polítics i reputacionals), als quals s'enfronta la societat, incloent, entre els financers o econòmics, els passius contingents i altres riscos fora de balanç.

b) La fixació del nivell de risc que la societat consideri acceptable.

c) Les mesures previstes per mitigar l'impacte dels riscos identificats, en cas que s'arribin a materialitzar.

d) Els sistemes d'informació i control intern que s'utilitzaran per controlar i gestionar els riscos esmentats, incloent-hi els passius contingents o riscos fora de balanç.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

46. Que sota la supervisió directa de la comissió d'auditoria o, si s'escau, d'una comissió especialitzada del consell d'administració, hi hagi una funció interna de control i gestió de riscos exercida per una unitat o departament intern de la societat que tingui atribuïdes expressament les funcions següents:

a) Assegurar el bon funcionament dels sistemes de control i gestió de riscos i, en particular, que s'identifiquen, es gestionen i es quantifiquen adequadament tots els riscos importants que afectin la societat.

b) Participar activament en l'elaboració de l'estratègia de riscos i en les decisions importants sobre la seva gestió.

c) Vetllar perquè els sistemes de control i gestió de riscos mitiguin els riscos adequadament en el marc de la política definida pel consell d'administració.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

47. Que els membres de la comissió de nomenaments i de retribucions –o de la comissió de nomenaments i la comissió de retribucions, si estan separades– es designin procurant que tinguin els coneixements, les aptituds i l'experiència adequats a les funcions que estiguin cridats a desenvolupar i que la majoria d'aquests membres siguin consellers independents.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

48. Que les societats d'elevada capitalització comptin amb una comissió de nomenaments i amb una comissió de remuneracions separades.

Compleix ☒ Expliqui ☐ No aplicable ☐

49. Que la comissió de nomenaments consulti el president del consell d'administració i el primer executiu de la societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als consellers executius.

I que qualsevol conseller pugui sol·licitar de la comissió de nomenaments que prengui en consideració, per si els troba idonis segons el seu criteri, potencials candidats per cobrir vacants de conseller.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

50. Que la comissió de retribucions exerceixi les seves funcions amb independència i que, a més de les funcions que li atribueixi la llei, li corresponguin les següents:

a) Proposar al consell d'administració les condicions bàsiques dels contractes dels alts directius.

b) Comprovar l'observança de la política retributiva establerta per la societat.

c) Revisar periòdicament la política de remuneracions aplicada als consellers i alts directius, inclosos els sistemes retributius amb accions i la seva aplicació, així com garantir que la seva remuneració individual sigui proporcionada a la que es pagui als altres consellers i alts directius de la societat.

d) Vetllar perquè els eventuais conflictes d'interessos no perjudiquin la independència de l'assessorament extern prestat a la comissió.

e) Verificar la informació sobre remuneracions dels consellers i alts directius continguda en els diferents documents corporatius, incloent-hi l'informe anual sobre remuneracions dels consellers.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

51. Que la comissió de retribucions consulti el president i el primer executiu de la societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als consellers executius i alts directius.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

52. Que les regles de composició i funcionament de les comissions de supervisió i control figurin en el reglament del consell d'administració i que siguin consistents amb les aplicables a les comissions legalment obligatòries d'acord amb les recomanacions anteriors, incloent-hi:

a) Que les componguin exclusivament consellers no executius, amb majoria de consellers independents.

b) Que els seus presidents siguin consellers independents.

c) Que el consell d'administració designi els membres d'aquestes comissions tenint presents els coneixements, les aptituds i l'experiència dels consellers i les comeses de cada comissió, deliberi sobre les seves propostes i informes; i que reti comptes, en el primer ple del consell d'administració posterior a les seves reunions, de la seva activitat i que responguin de la feina feta.

d) Que les comissions puguin aconseguir assessorament extern, quan ho considerin necessari per al desenvolupament de les seves funcions.

e) Que de les seves reunions s'aixequi acta, que es posarà a disposició de tots els consellers.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

53. Que la supervisió del compliment de les regles de govern corporatiu, dels codis interns de conducta i de la política de responsabilitat social corporativa s'atribueixi a una o es reparteixi entre diverses comissions del consell d'administració, que podran ser la comissió d'auditoria, la de nomenaments, la comissió de responsabilitat social corporativa, en cas que existeixi, o una comissió especialitzada que el consell d'administració, en exercici de les seves facultats d'autoorganització, decideixi crear a aquest efecte, a les quals específicament se'ls atribueixin les funcions mínimes següents:

a) La supervisió del compliment dels codis interns de conducta i de les regles de govern corporatiu de la societat.

b) La supervisió de l'estratègia de comunicació i relació amb accionistes i inversors, incloent-hi els petits i mitjans accionistes.

c) L'avaluació periòdica de l'adequació del sistema de govern corporatiu de la societat, a fi que compleixi la seva missió de promoure l'interès social i tingui en compte, segons correspongui, els legítims interessos de la resta de grups d'interès.

d) La revisió de la política de responsabilitat corporativa de la societat, tot vetllant perquè estigui orientada a la creació de valor.

e) El seguiment de l'estratègia i pràctiques de responsabilitat social corporativa i l'avaluació del seu grau de compliment.

f) La supervisió i l'avaluació dels processos de relació amb els diferents grups d'interès.

g) L'avaluació de tot allò relatiu als riscos no financers de l'empresa –incloent-hi els operatius, els tecnològics, els legals, els socials, els mediambientals, els polítics i els reputacionals.

h) La coordinació del procés de reportar la informació no financera i sobre diversitat d'acord amb la normativa aplicable i els estàndards internacionals de referència.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

54. Que la política de responsabilitat social corporativa inclogui els principis o els compromisos que l'empresa assumeixi voluntàriament en la seva relació amb els diferents grups d'interès i identifiqui com a mínim:

a) Els objectius de la política de responsabilitat social corporativa i el desenvolupament d'instruments de suport.

b) L'estratègia corporativa relacionada amb la sostenibilitat, el medi ambient i les qüestions socials.

c) Les pràctiques concretes en qüestions relacionades amb: accionistes, empleats, clients, proveïdors, qüestions socials, medi ambient, diversitat, responsabilitat fiscal, respecte dels drets humans i prevenció de conductes il·legals.

d) Els mètodes o els sistemes de seguiment dels resultats de l'aplicació de les pràctiques concretes assenyalades en la lletra anterior, els riscos associats i la seva gestió.

e) Els mecanismes de supervisió del risc no financer, l'ètica i la conducta empresarial.

f) Els canals de comunicació, participació i diàleg amb els grups d'interès.

g) Les pràctiques de comunicació responsable que evitin la manipulació informativa i protegeixin la integritat i l'honor.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

55. Que la societat informi, en un document separat o en l'informe de gestió, sobre els assumptes relacionats amb la responsabilitat social corporativa, utilitzant a aquest efecte alguna de les metodologies acceptades internacionalment.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

56. Que la remuneració dels consellers sigui la necessària per atreure i retenir els consellers del perfil desitjat i per retribuir la dedicació, la qualificació i la responsabilitat que el càrrec exigeixi, però no tan elevada per comprometre la independència de criteri dels consellers no executius.

Compleix ☒ Expliqui ☐

57. Que es circumscriguin als consellers executius les remuneracions variables lligades al rendiment de la societat i al desenvolupament personal, així com la remuneració mitjançant entrega d'accions, opcions o drets sobre accions o instruments referenciats al valor de l'acció i els sistemes d'estalvi a llarg termini com ara plans de pensions, sistemes de jubilació o altres sistemes de previsió social. Es podrà preveure l'entrega d'accions com a remuneració als consellers no executius quan es condicioni al fet que les mantinguin fins al seu cessament com a consellers. El que s'acaba d'exposar no serà aplicable a les accions que el conseller necessiti alienar, si s'escau, per satisfer els costos relacionats amb la seva adquisició.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐

58. Que, en cas de remuneracions variables, les polítiques retributives incorporin els límits i les cauteles tècniques precises per assegurar que tals remuneracions tenen relació amb el rendiment professional dels seus beneficiaris i no deriven solament de l'evolució general dels mercats o del

sector d'activitat de la companyia o d'altres circumstàncies similars. I, en particular, que els components variables de les remuneracions:

a) Estiguin vinculats a criteris de rendiment que siguin predeterminats i mesurables i que aquests criteris considerin el risc assumit per a l'obtenció d'un resultat.

b) Promoguin la sostenibilitat de l'empresa i incloguin criteris no financers que siguin adequats per a la creació de valor a llarg termini, com el compliment de les regles i els procediments interns de la societat i de les seves polítiques per al control i la gestió de riscos.

c) Es configurin sobre la base d'un equilibri entre el compliment d'objectius a curt, mitjà i llarg termini, que permetin remunerar el rendiment per un acompliment continuat durant un període de temps suficient per apreciar la seva contribució a la creació sostenible de valor, de manera que els elements de mesurament d'aquest rendiment no girin únicament al voltant de fets puntuals, ocasionals o extraordinaris.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

59. Que el pagament d'una part rellevant dels components variables de la remuneració es difereixi per un període de temps mínim suficient per comprovar que s'han complert les condicions de rendiment establertes prèviament.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

60. Que les remuneracions relacionades amb els resultats de la societat tinguin en compte les eventuais excepcions que constin en l'informe de l'auditor extern i minorin aquests resultats.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

61. Que un percentatge rellevant de la remuneració variable dels consellers executius estigui vinculat a l'entrega d'accions o d'instruments financers referenciats al seu valor.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

62. Que una vegada atribuïdes les accions o les opcions o els drets sobre accions corresponents als sistemes retributius, els consellers no puguin transferir la propietat d'un nombre d'accions equivalent a dues vegades la seva remuneració fixa anual, ni puguin exercir les opcions o els drets fins que no hagi transcorregut un termini com a mínim de tres anys des de la seva atribució.

El que s'acaba d'exposar no serà aplicable a les accions que el conseller necessiti alienar, si s'escau, per satisfer els costos relacionats amb la seva adquisició.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

63. Que els acords contractuals incloguin una clàusula que permeti a la societat reclamar el reemborsament dels components variables de la remuneració quan el pagament no hagi estat ajustat a les condicions de rendiment o quan s'hagin abonat tenint en compte dades la inexactitud de les quals quedi acreditada amb posterioritat.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

64. Que els pagaments per resolució del contracte no superin un import establert equivalent a dos anys de la retribució total anual i que no s'abonin fins que la societat hagi pogut comprovar que el conseller ha complert els criteris de rendiment establerts prèviament.

Compleix ☒ Compleix parcialment ☐ Expliqui ☐ No aplicable ☐

H ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

1. Si hi ha algun aspecte rellevant en matèria de govern corporatiu en la societat o en les entitats del grup que no s'hagi recollit en la resta d'apartats d'aquest informe, però que calgui incloure per recollir una informació més completa i raonada sobre l'estructura i les pràctiques de govern en l'entitat o el seu grup, detalli'l breument.

2. Dins d'aquest apartat, també s'hi podrà incloure qualsevol altra informació, aclariment o matís relacionats amb els apartats anteriors de l'informe en la mesura en què siguin rellevants i no reiteratius.

En concret, s'indicarà si la societat està sotmesa a legislació diferent de l'espanyola en matèria de govern corporatiu i, si s'escau, inclogui-hi aquella informació que estigui obligada a subministrar i sigui diferent de l'exigida en aquest informe.

3. La societat també podrà indicar si s'ha adherit voluntàriament a altres codis de principis ètics o de bones pràctiques, internacionals, sectorials o d'un altre àmbit. Si s'escau, s'identificarà el codi en qüestió i la data d'adhesió. En particular, s'esmentarà si s'ha adherit al Codi de Bones Pràctiques Tributàries, de 20 de juliol de 2010.

A.2

La informació facilitada té com a fonts les comunicacions trameses pels accionistes a la CNMV o bé directament a l'entitat.

B.6

D'acord amb l'article 38 dels Estatuts Socials de Banco de Sabadell, S.A., per a l'assistència a la Junta General i exercir-hi el dret de vot els accionistes hauran d'acreditar la possessió o la representació de mil (1.000) accions. Els accionistes que siguin titulars d'accions que no arribin al mínim esmentat es podran agrupar fins a constituir-lo i conferir la seva representació a qualsevol d'ells o a un altre accionista que, de conformitat amb el que es preveu en els Estatuts Socials, hi pugui assistir.

C.1.2

El Sr. Miquel Roca i Junyent va ser nomenat secretari no conseller en el Consell d'Administració del 13 d'abril de 2000 i

C.1.13

La xifra de drets acumulats pels consellers actuals en matèria de pensions inclou el total de les quantitats acumulades pels consellers des de l'any 2000 i no solament l'aportació anual per aquest concepte.

C.1.14

En aplicació de la normativa, aquest epígraf inclou els 8 membres de l'Alta Direcció més l'auditora interna.

Durant l'exercici 2018 s'han produït variacions en la composició de l'Alta Direcció, amb la incorporació del director general adjunt Sr. José Nieto de la Cierva.

La remuneració total de l'Alta Direcció no inclou les aportacions conjuntes a plans de pensions, instrumentades en pòlisses d'assegurances, corresponents a l'exercici 2018, que pugen a 2.124 milers d'euros.

C.1.16

(continuació del text informat en l'apartat C.1.16)

Remoció

Els consellers cessaran en el càrrec quan hagi transcorregut el període per al qual van ser nomenats i no hagin estat reelegits, i quan ho decideixi la Junta General d'Accionistes o el Consell d'Administració en ús de les atribucions que té conferides legalment o estatutàriament. Correspon a la Comissió de Nomenaments elevar les propostes per a la separació dels consellers independents per la Junta General d'Accionistes i informar de les propostes de separació dels altres consellers. En l'actualitat el Consell d'Administració no té atribucions legals ni estatutàries sobre aquesta qüestió. La Junta General d'Accionistes pot acordar en qualsevol moment la separació dels consellers, tal com recull l'article 50 dels Estatuts Socials.

Restriccions

No poden ser membres del Consell d'Administració:

- Els menors d'edat.
- Les persones sotmeses a interdicció, els fallits i concursats no rehabilitats, els condemnats a penes que portin annexes la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics, els que hagin estat condemnats per incompliment greu de les lleis o disposicions socials i aquells que, per raó del seu càrrec, no puguin exercir el comerç.
- Les persones que siguin funcionaris al servei de l'Administració amb funcions a càrrec seu que es relacionin amb les activitats pròpies del Banc.
- Les persones que estiguin en descobert amb el Banc per obligacions vençudes.
- Les persones sotmeses a qualsevol de les causes d'incompatibilitat o limitació previstes per la llei per a l'exercici del càrrec.

C.2.1

Adicionalment a la informació relacionada en aquest punt, formen part de les comissions delegades que s'esmenten les persones següents:

- Comissió Executiva: Sra. María José García Beato, en qualitat de secretària no vocal.
- Comissió d'Auditoria i Control: Sr. Miquel Roca i Junyent, en qualitat de secretari no conseller.
- Comissió de Nomenaments: Sr. Miquel Roca i Junyent, en qualitat de secretari no conseller.
- Comissió de Retribucions: Sra. María José García Beato, en qualitat de secretària no vocal.
- Comissió de Riscos: Sra. María José García Beato, en qualitat de secretària no vocal.

D. Operacions vinculades i operacions intragrup

Durant l'exercici es va començar a tramitar, com a operació amb les característiques de vinculada, una operació relativa a Inversiones Hemisferio, S.L., que no es considera com a tal en haver-se aprovat després del cessament del conseller relacionat com a membre del Consell.

E.2

(continuació del text informat en l'apartat E.2)

A més, estan constituïts els comitès següents, que també tenen funcions de control i gestió de riscos dins del Marc Estratègic de Riscos:

- Comitè Tècnic de Riscos (CTR), que se celebra amb periodicitat mensual i al qual corresponen les funcions següents:
 - (i) donar suport a la Comissió de Riscos en l'exercici de les seves funcions: determinació, proposta, revisió i seguiment del Marc Estratègic de Riscos; seguiment global dels riscos rellevants de l'entitat; seguiment dels llindars de tolerància de mètriques de primer i segon nivell i plans d'adequació; (ii) aprovar límits de segon nivell (entre ells, mètriques de liquiditat, tipus d'interès, tresoreria); (iii) aprovar modificacions lleus en models, criteris i procediments, així com el seguiment de l'ús de models i autonomies en l'aprovació d'operacions; (iv) aprovar marcs de polítiques i debat estratègic d'*asset allocation* (sector públic, sectorial...); (v) seguir la gestió de la mora; (vi) analitzar temes *ad hoc* específics per dossier per traslladar-los i integrar-los en la gestió; i (vii) desenvolupar i proposar polítiques i criteris per a una gestió del risc adequada.
- Comitè d'Operacions de Crèdit (COC), que se celebra amb una periodicitat setmanal i al qual corresponen les funcions següents:
 - (i) aprovar operacions de crèdit, incloent-hi operacions/límits de països i bancs, i de criteris específics alineats amb les polítiques d'acord amb les delegacions establertes; (ii) establir les autonomies d'acord amb les delegacions establertes, així com el seguiment del seu ús i la seva elevació a la Comissió Executiva de les propostes de modificació que es considerin adequades; i (iii) reportar mensualment a la Comissió Executiva les operacions aprovades i efectuades el mes anterior.
- Comitè d'Operacions d'Actius i Capital (COAC), que se celebra amb una periodicitat quinzenal i al qual corresponen les funcions següents: (i) aprovar les operacions corresponents a la gestió d'actius d'acord amb les delegacions establertes; (ii) reportar mensualment a la Comissió Executiva les operacions aprovades i efectuades el mes anterior.
- Comitè de Desenvolupament Immobiliari, que té assignades les funcions següents: (i) fixar l'estratègia i els criteris d'actuació sobre la cartera immobiliària del grup (anàlisi de l'evolució de l'exposició immobiliària i polítiques d'actuació immobiliària); (ii) prendre les decisions que hagin d'adoptar les filials immobiliàries (tenidores i *servicer*): proposta d'operacions d'inversió en desenvolupament de promocions immobiliàries i desenvolupament del sòl; i (iii) seguir l'evolució de Solvia Real Estate.
- Comitè d'Actius i Passius (COAP): Òrgan que defineix criteris per a una gestió adequada del risc estructural del balanç del grup assumit en l'activitat comercial i del risc de mercat. Supervisa el risc de tipus d'interès, de canvi o de renda

variable, així com el de liquidat, i apunta alternatives comercials, de mercat o de cobertura tendents a aconseguir objectius de negoci d'acord amb la situació dels mercats i la situació del balanç.

- Comitè de Risc Operacional, que se celebra amb periodicitat bimestral, defineix les directrius estratègiques i el marc de gestió del risc operacional i estableix les prioritats operatives a partir de l'avaluació de l'exposició al risc de les diferents direccions de negoci i corporatives. Dins del Comitè de Risc Operacional s'inclou la gestió del Risc Reputacional.

- Òrgan de Control Intern: Òrgan de control i seguiment que vetlla pel compliment de la Llei de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme i la Llei del bloqueig al finançament del terrorisme en el grup, on hi ha representades totes les societats d'aquest que són subjectes obligats, així com les àrees d'especial risc del Banc. La Direcció de Compliment Normatiu actua com a secretari de l'òrgan.

- Comitè d'Ètica Corporativa: Òrgan de control i seguiment que vetlla pel compliment en el grup de les normes de conducta del mercat de valors i del codi general de conducta.

Adicionalment, hi ha altres comitès més específics de cada risc, entre els quals destaquem el Comitè de Models, el Comitè de Provisions i el Comitè de Liquiditat.

E.6

(continuació del text informat en l'apartat E.6)

En relació amb el risc de crèdit, es troben en ús models de mesurament avançats basats en informació interna, adaptats als diferents segments i tipus de contrapart (empreses, comerços, particulars, hipoteques i consum, promotors, *project finance*, finançament estructurat, entitats financeres i països), que permeten discriminar el risc de les operacions i també estimar la probabilitat de mora o la severitat davant l'eventualitat que es produeixi l'incompliment.

En relació amb el risc fiscal, el Banc disposa d'una política de gestió de risc fiscal que té com a objectiu assegurar el compliment de les obligacions fiscals, a l'hora que es garanteixi un rendiment adequat per als nostres accionistes. Assessoria Fiscal estableix els criteris i assessora sobre la fiscalitat aplicable a les diferents direccions encarregades de la liquidació dels diferents impostos, i és responsabilitat de les diferents direccions establir els procediments i els controls que garanteixin l'elaboració i el pagament correctes de les liquidacions corresponents, sotmesos a la supervisió de l'Auditoria Interna.

En l'Informe Anual, disponible en la web corporativa, es proporciona més informació sobre els sistemes de control dels riscos als quals està subjecte el grup: www.grupbancsabadell.com - apartat d'Informació a accionistes i inversors - Informació financera - Informes anuals.

Aquest informe anual de govern corporatiu ha estat aprovat pel Consell d'Administració de la societat en la seva sessió de data 31/01/2019.

Indiqui si hi ha hagut consellers que hagin votat en contra o s'hagin abstingut en relació amb l'aprovació d'aquest Informe.

Sí ☐

No ☒